

સ્વામિશ્રીજી

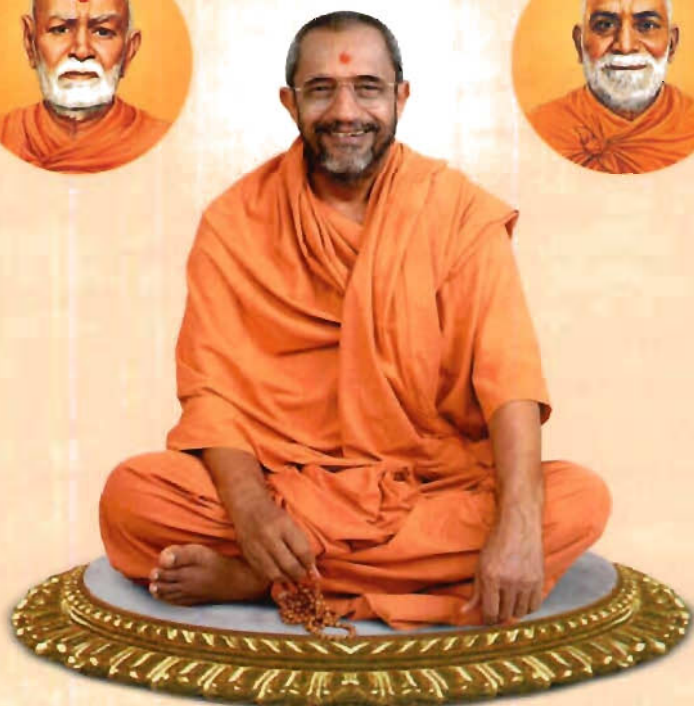
ભેદે માફી અનંતનાં

ભાગ-૧

આત્મીય અમૃત મહોત્સવ પ્રકાશન

ગુરુપૂર્ણિમા, સંવત ૨૦૬૩
૨૯ જુલાઈ, ૨૦૦૭

सहजानंद की प्रभुता, गुणातीत की गुरुता ।
ये अनुपम दर्शन आज, स्वामीहरि में समाया ॥

ગુરુહરિ યોગીજી મહારાજ એક પંક્તિ બહુ બોલતા :
જેમ ગીરનું સેવન કોઈ કરે, તેના અવયવ સર્વે ફરે.
તેમ સ્વામીની સેવાએ કરી, તેના અવયવ જાય ફરી.

ગુરુહરિ સ્વામીશ્રી પ્રભુદાસભાઈ તરિકે હતાં ત્યારથી મન-કર્મ-વચને યોગીજી મહારાજનું સેવન કરીને તદ્ભાવને પામી ગયા હતાં. તેથી યોગીબાપા કહેતા, ‘પ્રભુદાસભાઈની સાથે નિષ્કપટપણે જોડાવું, ખુલ્લાદિલની વાતો કરવી. પ્રભુદાસભાઈના યોગમાં જે કોઈ આવશે એ નિષ્કામી થશે.’ યોગીબાપા સાથેના તેમના એવા અનુપમ સંબંધના અમે સાક્ષી છીએ.

ગુરુહરિ સ્વામીશ્રીએ શૂન્યમાંથી સર્જન કર્યું છે. પ.પૂ. સ્વામીશ્રીએ અનેક વિદેબણાઓમાંથી પસાર થઈને તીર્થસ્થાન, સંતો અને આત્મીયસમાજનું અદ્ભુત સર્જન કર્યું છે. તેના પણ અમે સાક્ષી છીએ. એમાં પણ એમની પ્રભુતા અને દિવ્યતાના દર્શન થાય છે.

મહારાજ, સ્વામી, શાસ્ત્રીજી મહારાજ, યોગીબાપા તેમના દ્વારા અખંડ કામ કરી રહ્યા છે તેથી ભક્તોના સાક્ષી ભેદવા અને ભક્તોના મનોરથો પૂરા કરવા મહારાજ તેમના દ્વારા આવા પ્રસંગો સર્જતા હોય છે અને સાધકના જીવનમાં પ્રભુ પ્રત્યેની નિષ્ઠા અને સંતની સાથે પ્રીતિને દઢ કરતા હોય છે. ભગવાનને માર્ગે ચાલનાર સાધકોના જીવનમાં પ્રેરણાદાયી બને અને ભગવાનમાં જોડાવા માટે મદદરૂપ બને અને ભગવાનના સુખે વહેલી તકે સુખિયા થવાય તે હેતુથી આવા પ્રસંગો પ્રકાશિત કરવામાં આવી રહ્યા છે.

પ્રગટ ગુરુહરિ પ. પૂ. હરિપ્રસાદસ્વામીજીની પ્રભુભક્તિ અને ગુરુભક્તિ અનુપમ છે. ભગવાન સ્વામિનારાયણનો અપરંપાર મહિમા, ગુરુહરિ શાસ્ત્રીજી મહારાજે પ્રવર્તાવેલ યુગલ ઉપાસના તથા ગુરુહરિ યોગીજી મહારાજની કલ્પનાતીત સાધુતાને એમણે પોતાના સંબંધમાં આવનાર સહુ કોઈના હૃદયમાં પ્રસ્થાપિત કરી દીધી છે. ‘નિજત્માનં બ્રહ્મરૂપં.’ એ ભગવાન સ્વામિનારાયણનો સિદ્ધાંત તથા ‘દાસના દાસ થઈને વળી રહે જે સત્સંગમાં.’ એ દાસત્વની વાત તેઓ અપાર દાખડો કરીને સહુ ભક્તોને ઘૂંટાવી રહ્યા છે.

આ પુસ્તકમાં આત્મીય સમાજના ભક્તોએ અનુભવેલા અને સ્વમુખે કહેલા સત્યઘટિત પ્રસંગો છે. તો આવા પ્રસંગોનો સ્વાધ્યાય કરીને મહિમા અને નિષ્ઠા વધારતા રહીએ અને આત્મીય અમૃત મહોત્સવ આપણો પોતાનો બનાવીએ તે માટે ગુરુહરિના ચરણોમાં અંતરની પ્રાર્થના..

એ જ સાધુ પુરુષોત્તમચરણદાસના અંતરના જય શ્રી સ્વામિનારાયણ.

જેના દર્શન પ્રભુ ઈચ્છે !

૩૩

વડોદરા સત્સંગસમાજમાં ગુરુહરિ સ્વામીશ્રીનો અપરંપાર મહિમા રેડનાર નિષ્ઠાવાન તથા આત્મીય ભક્તરાજ શ્રી રમણભાઈ ગાંધી.

શ્રીભદ્રરાજ પોતાનાં
ધામ, ઐશ્વર્ય ને મુકતો
સહિત પધાર્યા છે..

૪૩

સાચા ગુરુની શોધ ઝંખતો જેમનો આત્મા ગુરુહરિ સ્વામીશ્રીમાં વિરામ પામ્યો, વચનામૃત ગ્રંથના મર્મી અને નિર્દોષબુદ્ધિથી ગુરુહરિનું સેવન કરનાર ઓડ ગામના (હાલ વડોદરા) ભક્તરાજ શ્રી સતુભાઈ પટેલ.

કંઠી બાંધે સ્વામીશ્રી,
ખરે માનવદેહે શ્રીહરિ !

૫૯

સ્વામીશ્રીના દર્શન કરીને એમનામાં પ્રભુપણની પ્રતીતિ પામનાર ભક્તરાજ બેંગ્લોરના ભક્તરાજ શ્રી વિઠ્ઠલભાઈ પટેલ

૧૦ અલૌકિક દર્શન

૧૧૩

શ્ર.સ્વ.યોગીજીમહારાજના વચને પ્રગટ ગુરુહરિ પ.પૂ. હરિપ્રસાદસ્વામીમાં ભગવાનપણાની પ્રતીતિ થતાં નિષ્ઠા દઢ કરનાર પાદરાના ભક્તરાજ શ્રી રમણભાઈ.

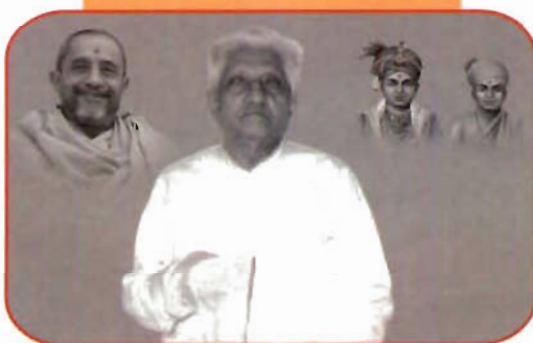
૧૧ નોંધારાના આધાર ।

૧૧૮

યુવાવસ્થાથી જ પ્રભુદાસભાઈ અને યોગીજીમહારાજની એકતાનું દર્શન પામનાર, મહિમા અને નિર્દોષબુદ્ધિથી સેવન કરનાર પડોદરાના ભક્તરાજ શ્રી સુરેશભાઈ. (ભાણાભાઈ - સ્વામિનારાયણ ફામ)

૧૨ ભણે એના ભગવાન..

૧૩૧

યોગીજી મહારાજ સ્વધામ પધાર્યા પછી જેમને સ્વામીશ્રીમાં પ્રભુપણાની પ્રતીતિ થઈ અને સ્વામીશ્રીના દિવ્યસ્વરૂપે દર્શન થયા એવા મુંબઈના ભક્તરાજ શ્રી શામજીબાપા.

૧૬

તમને એક એવા સંત મળશે,
જે તમારો મોક્ષ કરશે

૧૬૧

સૌરાષ્ટ્રના એક સમર્થ સાધુની ભવિષ્યવાણીથી જેમને પ.પૂ.સ્વામીનો યોગ થયો અને અંતર્યામીપણે પોતાનો સંકલ્પ પૂરો કરનાર સ્વામીશ્રીના જેઓ આશ્રિત થયા એવા રાજકોટના ભક્તરાજ શ્રી લક્ષ્મણભાઈ પટેડીયા.

૧૭

સર્વસ્વ સાહુનું લઈને
સર્વસ્વ સાહુને દો છો..

૧૬૫

સ્વામીશ્રી પાસે કંઈક લોકિક લાભ શોધતા જેઓ સ્વામીશ્રીમાં એવા અલૌકિકભાવે લોભાયા કે અંતે સંપૂર્ણપણે સમર્પિત થઈ ગયા. હરિધામમાં રહીને જેઓ સેવામય-ભક્તિમય જીવન જીવી રહ્યા છે એવા ભક્તરાજ શ્રી મહેશભાઈ પટેલ.

૧૮

પ્રભુતાની પ્રતીતિ

૧૭૩

સ્વામીશ્રીની મનોહર મૂર્તિના દર્શન કરીને આકર્ષાયા અને વચનામૃત ગ્રંથમાં 'સ્વામિનારાયણ..સ્વામિનારાયણ' એવો ધ્વનિ સંભળાતા આશ્રિત થનાર કજાપુરના ભક્તરાજ શ્રી મક્તભાઈ પાટણવાડીયા.

૨૨

લાઘ્યું અલોકિ દર્શન

૧૯૩

સ્વામીશ્રીની પ્રભુતાથી જેઓ આકર્ષાયા, સ્વામીશ્રીમાં વિરાટ સ્પરૂપના દર્શન કરીને જેઓ આશ્રિત થયા એવા ઓડના ભક્તરાજ શ્રી હરીશભાઈ પટેલ.

૨૩

બળવંતને મળ્યા
મહાબળવંત !

૧૯૯

જેમનો સંકલ્પ પકડીને સ્વામીશ્રીએ વર્તમાન ધરાવ્યા અને સ્વામીશ્રીની દિવ્યતાના દર્શનથી ધન્ય થયા એવા મુંબઈના ભક્તરાજ શ્રી બળવંતભાઈ બાખડા.

૨૪

લાગી હરિની લગન

૨૦૩

સ્વામીશ્રીના પયને જેમને ઠાકોરજીની મૂર્તિમાં ચેતનતાના દર્શન થયા ત્યારબાદ સ્વામીશ્રીને અર્થે તન, મન અને ધનથી હોમાઈ ગયા એવા આસોદરના ભક્તરાજ શ્રી અનિલભાઈ મુખી.

“હું તો તમ કારણે રે,
આવ્યો ધામ થકી ઘરે દેહ !”

ઉપનિષદ્માં આર્ષદટ્ટા ઋષિમુનિઓએ કહ્યું છે કે,

નાયમાત્મા પ્રવચનેન લભ્યઃ ન મેધયા ન બહુના શ્રુતેન ।
યમેવૈષ વૃણુતે તેનૈવ લભ્યઃ ।

...આપણા પરમ-આત્માનું સાચું સ્વરૂપ-યથાર્થ સ્વરૂપ માત્ર મેધાવી બુદ્ધિથી, બહુ શાસ્ત્રો સાંભળવાથી કે વિદ્વતાભર્યા પ્રવચનો કરવાથી જ કાંઈ ઓળખાતું નથી કે જાણ્યામાં આવતું નથી. પરંતુ જે આત્મા કે ચૈતન્ય પર પ્રભુ કે પ્રભુસ્વરૂપ સંત સ્વયં પોતે આગવી કૃપા કરી, પોતાના પ્રિયપાત્રરૂપે પસંદગી કરી, એને બુદ્ધિયોગ પ્રદાન કરે છે ત્યારે જ તેવા સાધક કે મુમુક્ષુને પરમ-આત્માના સ્વરૂપનું યથાર્થ જ્ઞાન લાધે છે કે એમનાં પરમ સત્યસ્વરૂપની સાચી ઓળખાણ પ્રાપ્ત થાય છે ને ત્યારે જ એનું જીવનધ્યેય સ્પષ્ટ ને સચોટ બને છે !

આપણા સહુનાય ઈષ્ટદેવ સર્વાવતારી ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણે પણ પોતાના પરાવાણી ગ્રંથ ‘વચનામૃત’ ગઢડા પ્ર. ૫૧ માં કહ્યું છે કે ‘ભગવાનનો નિશ્ચય તે ભગવાન વતે જ થાય છે અને ભગવાનનું દર્શન પણ ભગવાન વતે જ થાય છે.’

ક્યારેક પોતાના ભક્તોની રક્ષા કરવા, ક્યારેક એમના સંકલ્પો પૂરા કરવા, ક્યારેક એમની નિષ્ઠાની દઢતા કરાવવા તો ક્યારેક એવા ભક્તોની આર્તનાદ કે પશ્ચાતાપપૂર્વકની પ્રાર્થના સાંભળીને એમને; અંગત, કૌટુંબિક, સામાજિક, આર્થિક, શારીરિક, માનસિક કે આધ્યાત્મિક એમ સર્વ પ્રકારનાં સમાધાન આપવા; પ્રભુ કે પ્રભુસ્વરૂપ સંતો દિવ્ય દેહે દર્શનનાં દાન આપતા હોય છે અને ‘એ ચૈતન્યોનું કેમ કરીને હિત જ થાય !’ એવી જ રીતે વિશિષ્ટ જતન પણ કરતા હોય છે.

ભારતીય સંસ્કૃતિનો આધ્યાત્મિક ઇતિહાસ આ વાતની સાક્ષી પૂરે છે. યુગેયુગે આવા અલૌકિક પ્રસંગોની તવારીખ નિહાળવા જેવી છે.

બાળભક્ત ધ્રુવની કઠિન તપશ્ચર્યાથી પ્રસન્ન થઈ ભગવાન વિષ્ણુએ એને દિવ્યસ્વરૂપે દર્શન આપ્યાં તો અસુરપિતા હિરણ્યકશ્યપુના ત્રાસ થકી ભક્તપુત્ર પ્રહલાદની રક્ષા કરવા માટે ભગવાન શ્રીનરસિંહરૂપે પ્રગટ થયા. મર્યાદા પુરુષોત્તમ

શ્રીરામચંદ્રજીએ આદર્શ દાસત્વભક્તિને વરેલા હનુમાજીને પોતાના દિવ્ય સ્વરૂપની હૂબહૂ ઓળખાણ કરાવી ત્યારપછી જ એ તેઓની જીવનલીલામાં અંગભૂત બની ધન્ય થયા ! કુરુક્ષેત્રના સમરાંગણમાં અનેક પ્રકારના માનસિક દ્વન્દ્વમાં ફસાએલા પોતાના પરમલાડીલા ને પસંદ કરેલા સખા અર્જુનને ભગવાન શ્રીકૃષ્ણે પોતાના વિભૂતિસ્વરૂપનું દર્શન કરાવ્યું-પોતાના સ્વરૂપની યથાર્થ પ્રતીતિ કરાવ્યા પછી જ અર્જુનના આંતર-બાહ્ય કુરુક્ષેત્રની પૂર્ણાહુતિ થઈ અને એ પ્રભુનાં યુગકાર્યમાં નિશ્ચિંતપણે ને સમગ્રપણે સર્વોપરી નિમિત્ત બની શક્યા ! શ્રી ચૈતન્યમહાપ્રભુની અનુપમ પ્રભુભક્તિને વશ થઈ શ્રીજગન્નાથપૂરીમાં કાષ્ઠની મૂર્તિસ્વરૂપે પ્રતિષ્ઠિત થયેલા શ્રીઠાકોરજીએ એમને પોતામાં સમગ્રપણે સમાવી લીધા. પોતાની દીકરી કુંવરબાઈનાં મામેરાંના પ્રસંગે ભક્તરાજ નરસિંહ મહેતાના કોડ પૂરા કરવા પ્રભુ એક શેઠનો વેશ ધારણ કરીને પધાર્યા અને એમની લાજ રાખી. શ્રીરામકૃષ્ણ પરમહંસજીને શ્રીહનુમાનજી તથા શ્રીકાલીકા માતાજીનો અદ્ભુત સાક્ષાત્કાર થયો હતો... એ હળાહળ કળિયુગની એક વિરલ ઘટના જ ગણાય !

સ્વામીશ્રી સહજનંદજીમહારાજથી પ્રારંભ કરી વર્તમાનકાળે, આત્યંતિક કલ્યાણની પેઢી પર બિરાજમાન ગુણાતીતસ્વરૂપો કે પછી આપણા સહુ માટે મહાપ્રભુની ગુણાતીત પરંપરાના પ્રત્યક્ષ નયનગોચર વારસદાર પ્રગટ ગુરુહરિ પ.પૂ. હરિપ્રસાદસ્વામીજી પર્યંત સહુ વિભૂતિપુરુષોએ પોતાનાં યોગમાં આવેલા સુપાત્ર એવા મુક્તોને અપાર કરુણા કરી સામેથી જ પોતાના દિવ્ય સ્વરૂપના ઓળખાણની પ્રતીતિ કરાવી હોય એવા ઇતિહાસ-પ્રસિદ્ધ સત્યઘટિત અનેક પ્રસંગો વિદ્યમાન છે !

સ્વામીશ્રી સહજનંદજીમહારાજે અપરંપાર કરુણા કરી ગુરુવર્ચ ગોપાળયોગીને પોતાના અસલી અલૌકિક સ્વરૂપની દિવ્ય ઓળખાણ કરાવી; એમની પાસે અષ્ટાંગયોગ શીખવાના નિમિત્તે, એ દુર્લભયોગના અંતિમ ચરણની પૂર્ણાહુતિ કરી એમને સાચા અર્થમાં ધન્ય કર્યા ! પ્રભુએ પોતાના વનવિચરણ દરમ્યાન એકીસાથે નવલાખ સ્વરૂપ ધારણ કરીને, નવલાખ યોગીઓને દિવ્ય દર્શન આપીને તેઓની અત્યંત કઠિન સાધનાની પણ પૂર્ણાહુતિ કરી ! તેઓશ્રીએ ગઢડામાં ભક્તરાજ દાદાબાચરના પિતાશ્રી એભલબાચરને આવેલ કાતિલ મનુષ્યભાવ ટાળવા પોતાની લિંગરહિત દિવ્યમૂર્તિના દર્શન કરાવીને સ્વસ્વરૂપની યથાર્થ ઓળખાણ કરાવી. આવી રીતે ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણે ગોપાળયોગીથી પ્રારંભ કરી સદ્ગુરુવર્ચ શ્રી મુક્તાનંદસ્વામી સુધી કે ભક્તરાજ પર્વતભાઈ તથા એભલબાચર સુધીના અનેક પરમહંસોને અને મુક્તોને પોતાના અતિ અલૌકિક દિવ્ય ઐશ્વર્યયુક્ત સ્વરૂપની હૂબહૂ ઓળખાણ કરાવ્યા પછી જ એ તમામ મુક્તોના જીવનમાં અનેક અવનવા દિવ્ય રંગો

રચાયા ને એ સહુ શ્રીજીમહારાજના અતિ ભવ્ય યુગકાર્યમાં સર્વોપરી ‘નિમિત્ત’ થવા યશભાગી બન્યા !

ચાર-ચાર દિવસો સુધી કડકડતી ઠંડીમાં રાખીને ત્રાસ આપનાર દ્વેષીઓમાં કેશવભગતે પ્રભુનો ભાવ રાખ્યો, જેના ફળસ્વરૂપે અક્ષરમૂર્તિ શ્રીગુણાતીતાનંદ-સ્વામીએ રાજ થઈને કૂકાવાવની ધરતી પર એમને દિવ્ય દેહે દર્શન આપ્યાં. શ્રીઅક્ષરપુરુષોત્તમ મહારાજની યુગલ ઉપાસનાના શ્રીજીપ્રબોધિત સિદ્ધાંતોની વિગતો વચનામૃત, સ્વામીની વાતો, સત્સંગીજીવન, નિષ્કુળાનંદકાવ્ય અને ઉપનિષદોમાંથી શોધીને લખાવવા માટે સ્વામીશ્રી શાસ્ત્રીજીમહારાજે મુક્તરાજ મગનભાઈ સેક્રેટરીને સાત દિવસ સુધી દિવ્ય દેહે દર્શન આપ્યાં. ગોંડલના ચરણતીર્થ મહારાજનો સંકલ્પ હતો - મા આદ્યશક્તિનાં દર્શન કરવાનો; તો ઈ.સ. ૧૯૬૨ની સાલમાં સ્વામીશ્રી યોગીજીમહારાજે સ્વસ્વરૂપમાં એમના ઈષ્ટદેવનાં દર્શન કરાવીને એમનો સંકલ્પ પૂરો કર્યો. અનાદિ મહામુક્ત શ્રીજગદ્વાસ્વામીએ તથા ગુરુહરિ યોગીબાપાએ રાજકોટના ભક્તરાજ ચંદારાણાસાહેબને દિવ્ય દર્શન આપી પ.પૂ. હરિપ્રસાદસ્વામીજી વિશે સ્વરૂપનિષ્ઠા દઢ કરાવી. આ રીતે ગુણાતીત પરંપરામાં દિવ્ય દર્શનનો એ સિલસિલો વર્તમાનકાળે પણ અખંડિત છે.

સાંપ્રત સમયમાં પ્રગટ ગુરુહરિ પ.પૂ. સ્વામીશ્રીએ જૂના-નવા, નાના-મોટા, સંતો-ગૃહસ્થો, આબ્યાલ-વૃદ્ધ તમામ મુક્તોને, કેવળ તેઓના આત્માના પરમકલ્યાણને અર્થે જ, અપરંપાર કરુણા કરી સ્વસ્વરૂપનું દર્શન કરાવ્યું છે. એ એકરીતે તો તેઓની એ સર્વ ચૈતન્યો પ્રત્યેની કોઈ આગવી પરાભક્તિ જ છે. વચ. લોચા-૧૨માં કહ્યા પ્રમાણે પ્રભુસ્વરૂપ સંતના યોગમાં આવનાર પ્રત્યેક મુમુક્ષુએ, છતી દેહે અક્ષરધામના સુખની અનુભૂતિ કરવા માટે અતિ ઉત્તમ કોટિના નિર્વિકલ્પ નિશ્ચયની દઢતા કરવી અનિવાર્ય છે. અક્ષરમૂર્તિ સદ્. શ્રી ગુણાતીતાનંદસ્વામીની વાતો પ્ર. ૧ની ૩૦૦મી વાતમાં કહ્યા પ્રમાણે ‘સ્વરૂપનિષ્ઠા અને મહિમા છે એ તો વરને ઠેકાણે છે ને બીજાં સાધન તો જાનને ઠેકાણે છે.’ વળી, વચનામૃત લોચાના ૭ માં કહ્યા પ્રમાણે ‘બ્રહ્મરૂપ થયો તેને જ પુરુષોત્તમની ભક્તિનો અધિકાર છે.’ તો એવા અંતિમ ધ્યેય પ્રતિ સચોટ પ્રગતિ કરાવવા માટે પ્રભુસ્વરૂપ સંત એવી રીતે સામેના પાત્રની યોગ્યતા, જુજાસા, આતુરતા, તત્પરતા ને પરિપક્વતા વગેરે નિહાળી યોગ્ય સમયે આવી સ્વસ્વરૂપની ઉત્કૃષ્ટ ઓળખાણ ને પ્રતીતિ કરાવે એ કોઈ ‘ચમત્કાર’ માત્ર નથી પરંતુ એની સાધનાની પૂર્ણાહુતિ કરવા માટેની અને એને ‘નિમિત્ત’ ભૂલકું બનાવવાની ફલશ્રુતિ માટેની અનિવાર્ય પ્રક્રિયા (Inevitable Divine Procedure) છે એમ અવશ્ય કહી શકાય !

ભારતીય સંસ્કૃતિ અને સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાયના ઇતિહાસનો તટસ્થભાવે સૂક્ષ્મતાથી અભ્યાસ કરીએ તો એવા કેટલાય સચોટ પ્રસંગો છે કે જ્યાં મુમુક્ષુએ શુદ્ધભાવે ને નિષ્કામભાવે પરોક્ષ ઈષ્ટદેવની ભક્તિ અદા કરી હોય તો એ ઈષ્ટદેવ પોતે માનવસ્વરૂપે-સંતરૂપે જ્યાં પ્રગટ હોય ત્યાં એ સ્વરૂપમાં જોડાઈ જવા માટે, એ મુમુક્ષુને દર્શન આપે છે, પ્રેરણા કરે છે, આદેશ આપે છે ને અનુભૂતિ પણ કરાવે છે - તો એવા પ્રસંગોમાં જ તે ઈષ્ટદેવની ગૌણતા, ખંડન કે ઓરાભાવનો પ્રશ્ન જ ઉપસ્થિત થતો નથી - પરંતુ એ મુમુક્ષુની પ્રભુપ્રાપ્તિની સાધનાની ફલશ્રુતિનો વિલંબ ટાળી એના આત્માને પ્રત્યક્ષ પરમ-આત્મામાં જોડવા માટેની - ઈષ્ટસ્વરૂપોની નિતરતી કરુણાનાં જ દર્શન ઉપલબ્ધ થાય છે !

પ્રભુ કે પ્રભુસ્વરૂપ સંત ખરેખર તો પોતે જ પોતાના મહિમાના પારને પામતા નથી એમ મહારાજે સ્વયં વચનામૃતમાં ઉદ્બોધ્યું છે ! અર્થાત્ આ પ્રકાશન દ્વારા ‘અમારા સ્વામી આવા સમર્થ ને મહિમાવંતા છે - માટે એમને ઓળખી લો ને એમાં જોડાઈ જવ.’ એવો ધ્વનિ પ્રસારવાનો કિંચિત્ પણ આશય નથી. ટમટમતા ક્ષુદ્ર આગિયાઓ સૂર્યનારાયણને કેવી રીતે ઓળખાવવાની ચેષ્ટા પણ કરી શકે..! પરંતુ આપણને આવા સમર્થ દિવ્ય ને અલૌકિક માવતર મળ્યા છે તો એમને યથાર્થ ઓળખી લઈ એમના બળે અને એમના ગમતામાં વર્તવા માટે આવી દુર્લભ પ્રાપ્તિના કેફમાં ખરેખરી પ્રભુભક્તિ ને ગુરુભક્તિ અદા કરવા માટે કટિબદ્ધ થઈએ એવો જ એક આશય પ્રસ્તુત થાય છે !

બાહ્યદષ્ટિએ સાવ સામાન્ય દેહ, આજના જમાનામાં અભણ કહેવાય એટલો અભ્યાસ, કોઈ લૌકિક પ્રતિભા નહીં, સાવ સાદી જીવનશૈલી ને ભૂલમાં કોઈ નગણ્ય ગણી કાઢે એવા વ્યક્તિત્વ ધરાવતા સ્વામીશ્રી યોગીજીમહારાજને ચરણે હજારો શિક્ષિત યુવાનોએ જીવન અર્પ્યા, લાખો હરિભક્તો આશ્રિત થયા કારણ એમણે સાંગોપાંગ પ્રભુ ધાર્યા હતા ! એ જ યોગીજીના અંતરમન ને હૃદય-સ્વરૂપ એવા સ્વામીજીએ અનેક ચૈતન્યોના દિવ્યતાના પંથે પ્રેરણાના દીપ પ્રગટાવ્યા છે. અનેક મુક્તોના હૃદયની આરપાર એવી તો અનુભૂતિઓ કરાવી છે કે જેનું શાબ્દિક વર્ણન કેવળ બાલિશ ચેષ્ટા જ લાગે.

આ પુસ્તકમાં એવી મુમુક્ષુતાથી નિષ્ઠા સુધીનાં સીમાચિહ્નો પસાર કરેલા વિશિષ્ટ જીવનમુક્તોના સ્વાનુભવો છે. સૂર્યના આગમનને કૂકડો વધાવે નહીં તોય સૂર્ય તો ઉદય થાય જ છે. કૂકડાનો ટહુકો તો એના આનંદનો ઉદ્બોધ છે, એ કાંઈ સૂર્યના ઉદયનું કારણ નથી... એ ન્યાયે તથા અનુભૂતિના આસ્વાદથી અન્ય મુક્તોનું જીવન પણ પ્રભુભક્તિનો પ્રસાદ બને તેવી શુભ ભાવનાથી ગુરુભક્તિના અર્ધરૂપે આ

અલ્પ પ્રયાસ છે... પ.પૂ. સ્વામીજી તો સ્વતંત્ર, સ્વાધીન ને સ્વરાટ છે. કોઈનાય અભિપ્રાય, પ્રમાણ, સ્તુતિ, વખાણ કે પ્રશસ્તિના મોહતાજ નથી. લોકમાં હોવા છતાં લોકોત્તર, સમયાવધિમાં હોવા છતાં કાલાતીત એવા શાશ્વત, અપાર્થિવ, ચિદાકાશી પ્રભુસ્વરૂપ સંતનું શાબ્દિક વર્ણન તો હંમેશા સિમિત જ રહેવાનું; તેમ છતાંય અમૃતસરિતાનું અલ્પ આચમન પણ સંજીવની બની રહે તેવા ઉમદા આશયથી અત્રે ‘હાં હાં ગડથલ’ કરી છે. તટસ્થરીતે અભ્યાસ કરતા અહીં વિભિન્ન ‘પ્રતીતિ’ - પ્રસંગોમાં અનંતના સાક્ષી અનંત રીતે ભેદનાર એવા સમર્થ પ્રભુસ્વરૂપ વિભૂતિ ગુરુહરિ સ્વામીશ્રીની પરમ નિરપેક્ષ-નિસ્વાર્થ ને અગાધ કરુણાના ધોધમાં સ્નાન કરનાર સહજ જ પુલકિત થઈ જાય છે !

ગુરુહરિ પ.પૂ. સ્વામીશ્રીના હૃદયપાત્રો સમાન સંતવર્ય પૂ. કોઠારીસ્વામીજી ને પૂ. નિર્મળસ્વામીજીએ અનુભવી વડીલ ભગવદી સંતોની ભૂમિકાએ આપણને આ પુસ્તિકાના પ્રકાશન અંગે - એના અભ્યાસ અંગે ને તદ્દનુરૂપ સ્વાધ્યાય-ભજનની અનિવાર્યતા અંગે અદ્ભુત સૂઝ પ્રદાન કરી છે !

આપણા સહુના આત્માના માવતર ગુરુહરિ પ.પૂ. સ્વામીશ્રીનો મહામંગલકારી અમૃત મહોત્સવ આવી રહ્યો છે. સ્વામીશ્રીએ છેલ્લા કેટલાય વર્ષોમાં કરુણા વહાવી આવી ‘પ્રતીતિ’ તો દેશ-વિદેશના ઘણા મુક્તોને પણ કરાવી જ છે ! આવી પ્રતીતિ પ્રકાશિત કરવા માટે આ પ્રથમ સંપુટ છે.

હે આત્મીય સ્વજનો ! અમારા આ પ્રથમ પ્રયાસમાં કાંઈ ભૂલચુક હોય તો ક્ષમ્ય ગણશો !

અંતે..! આવી અદ્ભુત પ્રતીતિ જેમને થઈ છે તે સહુ મુક્તોની ને એને પ્રકાશિત કરનારા અમ સહુની; આત્મીય અમૃત મહોત્સવે અંતરની પ્રાર્થના છે કે ‘હે પ્રભુ ! હે સ્વામિન્ ! અમારી આ પ્રતીતિ શાશ્વત બની રહે ! એ અનુભૂતિ સમ્યક્ ઓળખાણ, નિર્દોષબુદ્ધિ ને દિવ્યતાની દૃઢતામાં પરિણમે..! અમે આપની સાથે એવો નિખાલસ ને નિષ્કપટ સંબંધ બાંધી શકીએ..! આપના સંબંધવાળા સહુ મુક્તોમાં સંબંધવાળી આત્મીયતાથી ખોવાઈ જઈએ... સહુના પરમ સુહૃદ બની, પ્રભુનાં પનોતાં ભૂલકાં બનીએ અને એમ કરતાં કરતાં અમૃતબિંદુ એવા અમે સહુ, અમૃતસિંધુ એવા આપમાં વહેલી તકે સમાઈ જઈએ..!

એ જ પ્રકાશનસમિતિ વતી
ભૂલકું સાધુ દાસસ્વામીના પ્રણામ સહ જય શ્રી સ્વામિનારાયણ.

આત્મીયધારા

	પાન નં.
પ્રતીતિ-૦૧ : અમે હરિપ્રસાદસ્વામીમાં અખંડ રહ્યા છીએ _____ પ. હરિપ્રકાશસ્વામી	૦૧
પ્રતીતિ-૦૨ : દાજી, પ્રભુના સાથી _____ પ. ભ. ચંદુભાઈ દાજી (સોખડા)	૦૮
પ્રતીતિ-૦૩ : પૂર્વની ઓળખાણ _____ પ. ભ. ચંદારાણા સાહેબ (રાજકોટ)	૨૫
પ્રતીતિ-૦૪ : જેનાં દર્શન પ્રભુ ઈચ્છે ! _____ પ. ભ. રમણભાઈ ગાંધી (વડોદરા)	૩૩
પ્રતીતિ-૦૫ : શ્રીજીમહારાજ પોતાનાં ધામ, ઐશ્વર્ય ને મુક્તો સહિત પધાર્યા છે _____ પ. ભ. સતુભાઈ પટેલ (વડોદરા)	૪૩
પ્રતીતિ-૦૬ : કંઠી બાંધે સ્વામીશ્રી, જાણે માનવદેહે શ્રીહરિ ! _____ પ. ભ. વિક્રલદાસ (બેંગલોર)	૬૮
પ્રતીતિ-૦૭ : ચૈતન્યશિલ્પીનું અનોખું ઘડતર _____ પ. ભ. નટુભાઈ (પાદરા)	૭૫
પ્રતીતિ-૦૮ : પારાયણથી થયા હરિપરાયણ _____ પ. ભ. રાવજીભાઈ પટેલ (મોભા)	૮૩
પ્રતીતિ-૦૯ : યોગક્ષેત્ર વહામ્યહમ્ । _____ પ. ભ. નટુભાઈ શેઠ (વડોદરા)	૧૦૧
પ્રતીતિ-૧૦ : અલૌકિક દર્શન _____ પ. ભ. રમણભાઈ (પાદરા)	૧૧૩
પ્રતીતિ-૧૧ : નોંધારાના આધાર ! _____ પ. ભ. ભાણાભાઈ (વડોદરા)	૧૧૮
પ્રતીતિ-૧૨ : ભજે એના ભગવાન _____ પ. ભ. શામજીભાપા (મુંબઈ)	૧૩૧
પ્રતીતિ-૧૩ : નિર્દોષબુદ્ધિ એ જ સર્વાપરી સેવા _____ પ. ભ. સુરેશભાઈ પુનરા (વલસાડ)	૧૩૭
પ્રતીતિ-૧૪ : વિશ્વાસે રેતીમાં પણ વહાણ ચાલે _____ પ. ભ. મગનભાઈ મોદી (ન્યુજર્સી)	૧૪૩
પ્રતીતિ-૧૫ : કેવળ હિતકારી અને મંગલકારી _____ પ. ભ. દિનેશભાઈ (જંબુસર)	૧૪૮
પ્રતીતિ-૧૬ : તમને એક એવા સંત મળશે, જે તમારો મોક્ષ કરશે _____ પ. ભ. પટોડિયા સાહેબ (રાજકોટ)	૧૬૧
પ્રતીતિ-૧૭ : સર્વસ્વ સહુનું લઈને સર્વસ્વ રાહુને દ્યો છો _____ પ. ભ. મહેશભાઈ (હરિધામ)	૧૬૫
પ્રતીતિ-૧૮ : પ્રભુતાની પ્રતીતિ _____ પ. ભ. મકતભાઈ પાટણવાડિયા (કન્નપુર)	૧૭૩
પ્રતીતિ-૧૯ : વિધિના લેખ પર મેખ મારે એ ભગવાનના સાધુ _____ પ. ભ. કમલેશભાઈ ફડિયા (મુંબઈ)	૧૭૭
પ્રતીતિ-૨૦ : ગુરુઃ સાક્ષાત્ પરબ્રહ્મ । _____ પ. ભ. રાણાભાઈ (પોરબંદર)	૧૮૩
પ્રતીતિ-૨૧ : દિવ્ય દર્શનનાં દાન _____ પ. ભ. પ્રવિણભાઈ વાઘેલા (સુરત)	૧૮૭
પ્રતીતિ-૨૨ : લાઘ્યું અલૌકિક દર્શન _____ પ. ભ. હરિશભાઈ (ઓડ)	૧૯૩
પ્રતીતિ-૨૩ : બળવંતને મળ્યા મહાબળવંત ! _____ પ. ભ. બળવંતભાઈ બાપડા (મુંબઈ)	૧૯૮
પ્રતીતિ-૨૪ : લાગી હરિની લગન _____ પ. ભ. અનિલભાઈ મુખી (આસોદર)	૨૦૩
પ્રતીતિ-૨૫ : ખુલ્યાં અંતરનાં દ્વાર, થઈ સ્વરૂપની ઓળખાણ ! _____ પ. ભ. આશિષભાઈ ડાભી (વડોદરા)	૨૧૧
પ્રતીતિ-૨૬ : પ્રાણ થકી મુને વૈષ્ણવ વ્હાલાં _____ પ. ભ. જયેશભાઈ નારિયેલીવાલા (વડોદરા)	૨૧૮

ક્યારેક પોતાના ભક્તની રક્ષા કરવા, ક્યારેક ભક્તોના સંકલ્પો પૂરો કરવા, ક્યારેક આધ્યાત્મિક સમાધાન આપવા, ક્યારેક નિષ્ઠા દઢ કરાવવા, ક્યારેક આર્તનાદ કે પશ્ચાત્તાપપૂર્વકની પ્રાર્થના સાંભળીને સમાધાન આપવા.... એમ અનંત રીતે પ્રભુ કે પ્રભુસ્વરૂપ સંતો દિવ્યદેહે દર્શનનાં દાન આપતા હોય છે.

ભારતીય સંસ્કૃતિનો આધ્યાત્મિક ઈતિહાસ આ વાતની સાક્ષી પૂરે છે. પ્રભુ અને પ્રભુસ્વરૂપ સંતોએ પોતાના ભક્તોને દિવ્ય દેહે દર્શન આપી પ્રભુના સુખની અનુભૂતિ કરાવી છે. ધ્રુવની તપશ્ચર્યાથી પ્રસન્ન થઈ પ્રભુએ વિષ્ણુસ્વરૂપે દર્શન આપ્યાં તો હિરણ્યકશ્યપુના ત્રાસથી ભક્ત પ્રહલાદની રક્ષા કરવા માટે તેઓ નરસિંહરૂપે પ્રગટ થયા. કુંવરબાઈના મામેરાના પ્રસંગે નરસિંહ મહેતાના કોડ પૂરા કરવા, પ્રભુ એક શેઠનો વેશ ધારણ કરીને પધાર્યા, તો ચૈતન્યમહાપ્રભુની ભક્તિને વશ થઈ પાષાણની મૂર્તિસ્વરૂપે પ્રભુએ એમને પોતામાં સમાવી લીધા. શ્રી રામકૃષ્ણ પરમહંસજીને હનુમાનજીએ, કાલિકામાતાએ તથા અન્ય દેવોએ દર્શન આપ્યાં. આવાં તો કેટલાંયે

દષ્ટાંતો મોજુદ છે.

ભગવાન સ્વામિનારાયણે પણ પોતાના વનવિચરણ દરમ્યાન એકીસાથે નવ લાખ સ્વરૂપ ધારણ કરીને, નવ લાખ યોગીઓને દિવ્ય દર્શન આપીને ધન્ય કર્યાં, તો એભલખાચરને આવેલ મનુષ્યભાવ ટાળવા લિંગરહિત દિવ્યમૂર્તિ દ્વારા સ્વસ્વરૂપનાં દર્શન કરાવ્યાં. ચાર-ચાર દિવસ સુધી કડકડતી ઠંડીમાં રાખીને ત્રાસ આપનાર દ્વેષીઓમાં કેશવભગતે પ્રભુનો ભાવ રાખ્યો, જેના ફળસ્વરૂપે અક્ષરમૂર્તિ શ્રીગુણાતીતાનંદસ્વામીએ રાજી થઈને કૂકાવાવની ધરતી પર એમને દિવ્ય દેહે દર્શન આપ્યાં. શ્રી અક્ષર અને શ્રી પુરુષોત્તમનાં સ્વરૂપ-પ્રતિપાદનના સિદ્ધાંતોની વિગતો વચનામૃત, સ્વામીની વાતો, સત્સંગીજીવન, નિષ્કુળાનંદકાવ્ય અને ઉપનિષદોમાંથી શોધીને લખાવવા માટે ગુરુહરિ શાસ્ત્રીજી મહારાજે મગનભાઈ સેકેટરીને સાત દિવસ સુધી દિવ્ય દેહે દર્શન આપ્યાં. ગોંડલના ચરણતીર્થ મહારાજનો સંકલ્પ હતો - ‘મા આઘશક્તિનાં દર્શન કરવાનો.’ તો ઈ.સ. ૧૯૬૨ની સાલમાં સ્વામીશ્રી યોગીજીમહારાજે સ્વસ્વરૂપમાં એમના ઈષ્ટદેવનાં દર્શન કરાવીને એમનો સંકલ્પ પૂરો કર્યો. અનાદિ મહામુક્ત શ્રી જગાસ્વામીએ તથા ગુરુહરિ યોગીબાપાએ રાજકોટના ચંદારાણા સાહેબને દિવ્ય દર્શન આપી પ.પૂ.હરિપ્રસાદસ્વામીજી વિશે સ્વરૂપનિષ્ઠા દઢ કરાવી.

આ રીતે ગુણાતીત પરંપરામાં દિવ્ય દર્શનનો એ સિલસિલો વર્તમાનકાળે પણ અખંડિત છે.

મનસુખભાઈ મૂળે સૌરાષ્ટ્રમાં જૂનાગઢ જીલ્લામાં આવેલ વંથલી ગામના વતની. અક્ષરમૂર્તિ શ્રી ગુણાતીતાનંદસ્વામી તથા મુક્તરાજ કલ્યાણભાઈ જેવા અનન્ય ભક્તોનાં સત્સંગ અને સેવાભક્તિની સુવાસ પ્રસરાવતી મહિમાવંતી એ ધરતી એમનું જન્મસ્થાન બની.

ગામના યુવાન કાર્યકર્તા જમનભાઈના નેતૃત્વ નીચે સત્સંગમંડળ ચાલતું હતું. એમાં નરોત્તમભાઈ (પૂ. પ્રબોધસ્વામી), ગીરધરભાઈ (પૂ. ગુણાતીતચરણ-સ્વામી)ની સાથે મનસુખભાઈ પણ સત્સંગસભામાં જતા.

વંથલી ગામમાં અક્ષરમૂર્તિ સદ્ગુરુવર્ય શ્રી ગુણાતીતાનંદસ્વામી અને ત્યારપછી સ્વામીશ્રી શાસ્ત્રીજીમહારાજ અને સ્વામીશ્રી યોગીજીમહારાજ પધારતા.

ગુણાતીતાનંદસ્વામી જ્યારે વંથલી પધારતા ત્યારે ગામના જૂના મંદિરમાં થાંભલાને અઢેલીને કથા કરતા. ગામમાં આવેલા સૂર્યકુંડે શાસ્ત્રીજીમહારાજે સ્નાન કરેલું. એ બધા જ દિવ્ય પ્રસાદીનાં સ્થાનોનાં દર્શન કરવા યોગીજીમહારાજ અવારનવાર પધારતા. એકવાર યુવકોની પ્રાર્થના સ્વીકારીને યોગીજીમહારાજ વંથલી ગામે પધાર્યા. પ્રસાદીનાં સ્થાનોમાં જઈ દંડવત્ કર્યા. જાણે ગુણાતીતાનંદસ્વામી અને શાસ્ત્રીજીમહારાજના ખોળામાં આળોટતા ન હોય ! ગામમાં આવેલ પટેલસમાજની વાડીમાં સભા કરીને તેઓએ યુવકોને ખૂબ આનંદ કરાવ્યો. ત્યારથી મનસુખભાઈ અને વંથલીના યુવકો બાપાની દૃષ્ટિમાં આવી ગયા. એ વખતે મનસુખભાઈને કયાં ખબર હતી કે યુવકોના ભાવલીના આમંત્રણને સ્વીકારીને ગામમાં પધારેલા યોગીજીમહારાજ એમને એક દિવસ અક્ષરની યાત્રાએ લઈ જવાના છે !

એસ.એસ.સી.ની પરીક્ષા પાસ કર્યા પછી મનસુખભાઈ રેડિયો રીપેરીંગનો કોર્સ કરવા ભાવનગર ગયા પણ દૃષ્ટિમાં લીધેલા ચૈતન્યોને શોધ્યા વગર ન રહે તો યોગીજીમહારાજ શાના ? છ-સાત મહિના ક્લાસ કર્યા હશે ત્યાં બાપા ભાવનગર પધાર્યા. મનસુખભાઈને ખબર પડી એટલે બાપાનાં દર્શન કરવા ગયા. ઘણા બધા મુક્તોના મહેરામણ વચ્ચે બાપાએ એમના પર અમીદૃષ્ટિ કરીને નજીક બોલાવ્યા અને પૂછ્યું, ‘ગુરુ ! તમે અહીંયાં શું કરો છો ?’ તેમણે કહ્યું, ‘રેડિયો રીપેરીંગનો કોર્સ કરું છું.’ બાપા કહે, ‘આપણે એ છોડી દો. બીજી સારી નોકરી મળે તો શોધી લો. ત્રણ વર્ષ પછી બીજે ગોઠવી દઈશું.’

યોગીબાપાની આ આજ્ઞાથી મનસુખભાઈની આધ્યાત્મિક યાત્રાનાં પગરણ મંડાયાં. રેડિયોના ક્લાસ છોડી તેઓ પોતાના બનેલીને ત્યાં ફેક્ટરીમાં લાગી ગયા. સત્સંગના આચાર-વિચારથી એમનું કામ દીપી ઊઠતું. એમની કાર્યદક્ષતા અને વેચાણકળાથી બનેલીને સંતોષ હતો. તેમને ઉઘરાણી માટે બહારગામ જવાનું પણ થતું હતું.

એક દિવસ તેઓ અમરેલી નજીકના ખાંભા ગામમાં આવ્યા હતા. ત્યાં સમાચાર મળ્યા કે યોગીબાપા સ્વધામ પધાર્યા છે. મનસુખભાઈના હૃદયમાં એકાએક ફાળ પડી. ‘યોગીજીમહારાજ સ્વધામ પધાર્યા ?’ રોમરોમમાંથી એક જ પોકાર નીકળ્યો : ‘યોગીજીમહારાજ ધામમાં જાય જ નહીં.’ શાસ્ત્રીજીમહારાજે પોતાના પ્રગટપણાનું દર્શન કરાવતાં પરાવાણી ઉચ્ચારેલી, ‘હું તે જોગી ને જોગી તે હું.’ પરાવાણીના આ પ્રભાવે મનસુખભાઈ પર એવી ઘેરી અસર કરી હતી કે યોગીજીમહારાજ પોતાનું સ્વરૂપ ઓળખાવ્યા વગર સ્વધામ પધારે જ નહિ અને

મુક્તોને એક પળ માટે પણ અનાથ થવા દે જ નહિ.

વળી ‘સંત થકી હું પૃથ્વી પર પ્રગટ રહીશ.’ ભગવાન સ્વામિનારાયણનું એ અદ્ભુત વરદાન પણ આંખો સામે તરવરતું હતું. ‘ગુણાતીત સંતપરંપરા ખંડિત ન જ થાય.’ છાપામાં આવેલા સમાચારો પણ ખોટા લાગ્યા. એક વિચાર મન-બુદ્ધિની પાર સ્થિર થઈ ગયો હતો કે બાપા ધરતી પર જ છે, ગયા જ નથી. પણ આ વાતની ખાત્રી કરવી કેવી રીતે ? એ વિચારમાં હતા ત્યાં જ અંતરમાં ઝબકાર થયો કે બાપાનું પ્રાગટ્યસ્થાન ધારી તો નજીક જ છે, તો ચાલો ધારી જઈએ. એમ વિચારી તેમણે ધારીની વાટ પકડી. મન બાપાની સ્મૃતિઓમાં એવું ડૂબેલું હતું કે ધારી ક્યારે આવી ગયું એ ખબર જ ન પડી !

ગામમાં પ્રવેશતાં જોયું તો કંઈક જુદાં જ એંધાણ વર્તાતાં હતાં. રસ્તાઓ સૂના ભાસ્યા. પશુ-પંખીઓમાં પણ જાણે નરી ઉદાસીનતાનાં દર્શન થયાં ! ‘સુહૃદમ્ સર્વભૂતાનામ્’ એ સૂત્ર જ જેમનો જીવનમંત્ર હતો એવા યોગીજીમહારાજનો વિરહ પ્રકૃતિ પણ કેવી રીતે સહન કરી શકે ! નગરજનોનાં મુખ આજે નિસ્તેજ લાગ્યાં. શાંત વાતાવરણમાં જાણે પ્રકૃતિનાં ડુસકાં સંભળાતાં હતાં ! બહારગામથી આવતા મુક્તો એક જ દિશામાં જઈ રહ્યા હતા. એ જ દિશામાં મનસુખભાઈના પગરવ મંડાયા. ઘણા મુક્તો ટોળે વળ્યા હતા. નજીક પહોંચતાં રૂદનના અવાજો વધુ ઘેરા બન્યા. કેટલાક મુક્તો ધૂન કરતા હતા તો કેટલાક આંસુ સારતા હતા, તો કેટલાક મુક્તો શૂન્યમનસ્ક બેઠા હતા. એક વાત પાકી થઈ ગઈ કે દરેકનાં હૈયાને આઘાત પહોંચે એવું કંઈક બન્યું છે.

મનસુખભાઈ આમ વિચારતાં બાપાની મૂર્તિ નજીક બેસી ગયા. ક્યાંય સુધી બેસીને બાપાને સંભારતા જ રહ્યા.

એમ કરતાં રાત પડી. બધા મુક્તો વિખરાયા પણ એમણે તો સમાધાન મળ્યા પછી જ જવાની ટેક લીધી હતી. આથી ધારી મંદિરમાં જ તંદ્રાવસ્થામાં ભજન કરતા રહ્યા. એમ કરતાં ક્યારે નિદ્રાને આધીન થઈ ગયા તેનો પણ ખ્યાલ ન રહ્યો.

એમ ને એમ બાપાને સંભારતાં સંભારતાં તેઓ ક્યાંય સુધી પડખાં ફેરવતા રહ્યા. એવામાં યોગીબાપા દિવ્યદેહે પધાર્યા ! શાંત અને શીતળ પ્રકાશમાં બાપાની સૌમ્ય અને હસતી મૂર્તિનાં દર્શન થયાં ! મનસુખભાઈના અંતરનાં દ્વાર ખૂલતાં હોય એમ એ મૂર્તિમાંથી પરાવાણી ઝરી, ‘મનસુખભાઈ ! અમે ક્યાંય ગયા નથી. અમે તો હરિપ્રસાદસ્વામીમાં અખંડ રહ્યા છીએ... અખંડ રહ્યા છીએ... અખંડ રહ્યા છીએ...’ એમ ત્રણ વાર બોલ્યા.

પછી બીજું વાક્ય બોલ્યા, ‘તમે સોખડા જાઓ. અમે સોખડામાં છીએ.’ આ સાંભળીને મનસુખભાઈનો આનંદ ફૂલ્યો ન સમાયો. તેઓ સફાળા જાગી ગયા. સોખડાનું નામ સાંભળતામાં જ પ. પૂ. હરિપ્રસાદસ્વામીની અલૌકિક છબી સ્મૃતિપટ પર છવાઈ ગઈ. આશ્ચર્યની સાથે અહોભાવની લાગણી જન્મી કે જેમણે યોગીજીમહારાજનો અપરંપાર મહિમા અમને સમજાવ્યો છે તેઓ જ તેમનું પ્રગટ સ્વરૂપ છે !

વચનામૃતમાં કહ્યા પ્રમાણે ‘ભગવાન નિશ્ચય તે ભગવાન વતે જ થાય છે.’ એ વચનનો સાક્ષાત્કાર પામીને તેઓ ભાવનગર આવ્યા. પ્રભુસ્વરૂપસંતની ઓળખાણ થયા પછી એમનું હૈયું હાથ ન રહ્યું. ફેક્ટરીમાંથી રજા લઈ તેઓ તરત જ સોખડા આવવા માટે નીકળ્યા. અત્યાર સુધી એક સંત તરીકે જેમનાં દર્શન કર્યા હતાં એમનામાં સાક્ષાત્ પ્રભુનાં દર્શન કરવા જઈ રહ્યા હતા ! પોતાની એ ભાવનાની દૃઢ પ્રતીતિ માટે એમણે મનમાં ત્રણ સંકલ્પો કર્યા :

(૧) હું મંદિરમાં પ્રવેશું ત્યારે દ્વાર પાસે જ મને સ્વામીજીનાં દર્શન થાય.

(૨) મને સ્વામીજી ભેટીને કહે કે તું મારો છે.

(૩) હું જે હાર એમને પહેરાવું તે જ પ્રસાદીનો હાર તેઓ મને પહેરાવે.

આવા શુભ સંકલ્પોને મનમાં ધારીને તેઓ સોખડા મંદિરે આવ્યા. એકબાજુ એમનું મંદિરમાં પ્રવેશવું અને બીજી બાજુ એ જ સમયે સ્વામીજીનું બહાર દ્વાર પાસે આવી ઊભા રહેવું. ભક્તના સંકલ્પોને પૂરા કરવા સમય સાથે ગુરુહરિએ કેવો તાલ મેળવ્યો ! જાણે કે કાળાતીત પુરુષની સેવામાં સમયે પણ પોતાનો તાલ સાધી લીધો ! આંખના ઈશારાથી જાણે સ્વામીશ્રી કહેતા ન હોય કે એક-બે નહિ પણ અનંત ભક્તોના અનંત સંકલ્પો પૂરા કરવા માટે જ અમે ધરતી પર આવ્યા છીએ !

એમને જોઈ સ્વામીજી કહે, ‘મનસુખભાઈ, આવી ગયા ?’ એમ કહી નજીક જઈ ભેટ્યા અને ધીરે રહીને બોલ્યા, ‘આજથી તું મારો.’ મનસુખભાઈનો મૂક સંકલ્પ આજે સ્વામીજીના શબ્દો દ્વારા રોમેરોમેમાં વ્યાપી ગયો. ‘અમે તમારા અને તમે અમારા’ એમ એકબીજાના થઈને કાયમ રહેવાના કૉલ ન થયા હોય !

પછી એમણે સ્વામીજીને હાર પહેરાવ્યો. સ્વામીજીએ એ હાર હજવેથી કાઢી એમને પહેરાવી દીધો. મનસુખભાઈનું મસ્તક સ્વામીશ્રીનાં ચરણોમાં ઢળી પડ્યું અને હૈયું કોઈ અનેરા સુખમાં ગરકાવ થઈ ગયું.

સ્વામીજીનાં દર્શન-સ્પર્શ-સેવા-સમાગમનો અલૌકિક લાભ લઈ, એ

દિવ્ય સ્મૃતિ વાગોળતાં વાગોળતાં તેઓ ભાવનગર આવ્યા અને ફરી ફેક્ટરીના કામે લાગી ગયા. કામમાંથી જ્યારે નિરાંત મળતી ત્યારે બાપાનું એ વચન યાદ આવ્યા કરતું હતું કે ત્રણ વર્ષ પછી બીજે ગોઠવી દઈશું. એમના જીવનના એક એક પાસા સમયે સમયે ગોઠવાતા જતા હતા, માત્ર થોડી પ્રતીક્ષા કરવાની હતી.

ત્રણ વર્ષ પૂરાં થવાનો સમય નજીક હતો તેવામાં જ એક દિવસ સ્વામીજીનો પત્ર આવ્યો, ‘કાગળ મળે કે તરત તમારે ભાવનગર છોડી બાંટવા જવાનું છે.’ બાપાએ આપેલા વચન સાથે તાળો મેળવતા જણાયું કે જે દિવસે બાપાએ વચન આપેલું એ જ તારીખે એમને સ્વામીજીનો પત્ર મળ્યો હતો ! આમ યોગીજીમહારાજ અને સ્વામીશ્રીની દિવ્ય એકતાનો એક વધુ અનુભવ થયો.

સ્વામીશ્રીની આજ્ઞા થતાં તેઓ બાંટવા જવાનું આયોજન કરવા લાગ્યા. એવામાં ભગવાને જ બીજે એક પ્રસંગ ઊભો કર્યો. લેવડ-દેવડના પ્રસંગે અવિશ્વાસની દરખાસ્ત ઊભી થતાં એમનું મન ઊઠી ગયું. ફેક્ટરી છોડી દીધી. પાછળથી ફેક્ટરીના પાર્ટનર બનાવવાનો પ્રસ્તાવ પણ એમની આગળ મૂકવામાં આવ્યો પરંતુ હવે તો સ્વામીજીની આજ્ઞા પાળવી એ જ એક તાન હતું. બાંટવા જઈ એક હરિભક્તને મદદ થાય એ હેતુથી તેઓ એમની દુકાન સંભાળવા લાગ્યા. બાંટવા રહી ખૂબ જ ભક્તિથી અને વફાદારીપૂર્વક સેવા કરી.

સ્વામીજીની ઈચ્છા એમને ત્યાગાશ્રમના પંથે ચલાવવાની હતી. આથી તેઓને પત્ર લખ્યો, ‘મારે તને સાધુ બનાવવો છે તો ઘરના સભ્યોની રજા લઈ તું આવી જા.’ સ્વામીશ્રી પોતાની ગોદમાં બેસાડવા માંગે છે એ વિચારે મનસુખભાઈએ પણ ભગવાન ભજવવાનો સંકલ્પ કરી નાખ્યો. ઘરના સભ્યો પણ ‘હા.. ના.. હા.. ના..’ કરતાં સંમત થયા. માત્ર બાપુજીને (શામજીબાપા) પોતાને થયેલ રોગની તથા દીકરીઓને પરણાવવાની ચિંતા હતી. સ્વામીજીએ બાપુજીના શરીરે હાથ ફેરવી ‘હરસ મટી જશે.’ અને ‘દીકરીઓનાં લગ્ન પણ નિર્વિઘ્ને પાર પડશે.’ એવા આશીર્વાદ આપ્યા. તે પછી બાપુજીએ દીકરાની ચિંતાની સાથેસાથ જીવનની સઘળી ચિંતા પણ સ્વામીજીને સમર્પિત કરી દીધી.

ઈ.સ. ૧૯૭૪ની પહેલી એપ્રિલ અને રામનવમીના મહામંગલકારી દિવસે સોખડા મંદિરની નજીક આવેલા શ્રી જગાજીમહારાજના મંદિરમાં ખૂબ જ હર્ષોલ્લાસ સાથે મનસુખભાઈની દીક્ષાવિધિનો આરંભ થયો. એમની સાથે બીજા પાંચ યુવકો ભગવી ચૂંદડી ધારણ કરવાના હતા.

નવદીક્ષિત યુવાનોની દષ્ટિ તથા મન સ્વામીજીમાં સ્થિર થયેલાં હતાં જ્યારે

મનસુખભાઈને સ્વરૂપદર્શનની ઝંખના જાગી હતી. એમણે સંકલ્પ કર્યો કે જો સ્વામીજી મહારાજનું સ્વરૂપ હોય તો હું જ્યારે મહારાજની મૂર્તિનું પૂજન કરું ત્યારે એ મૂર્તિમાં રહીને એ સ્વરૂપે દર્શન આપે. આવો સંકલ્પ કરીને તેઓ મહારાજની મૂર્તિનું પૂજન કરવા લાગ્યા. એ જ વખતે મહારાજની આંખોમાંથી તેજ પ્રસર્યું. તેજના એ દિવ્ય પુંજમાં એક ભવ્ય સિંહાસન દેખાયું, જેના પર સ્વયં શ્રીજીમહારાજ બિરાજમાન હતા. ત્યારબાદ એ જ સિંહાસન પર સ્વામીજીનાં દર્શન થયાં. ચંદનના અર્ચનની સાથોસાથ મનસુખભાઈ અલૌકિક દર્શનનું સુખ માણી રહ્યા હતા. તેમણે ઊભા થઈને સ્વામીજીને હાર પહેરાવ્યો ત્યારે એ અલૌકિક દર્શન પ્રત્યક્ષના દર્શનમાં સમાઈ ગયાં.

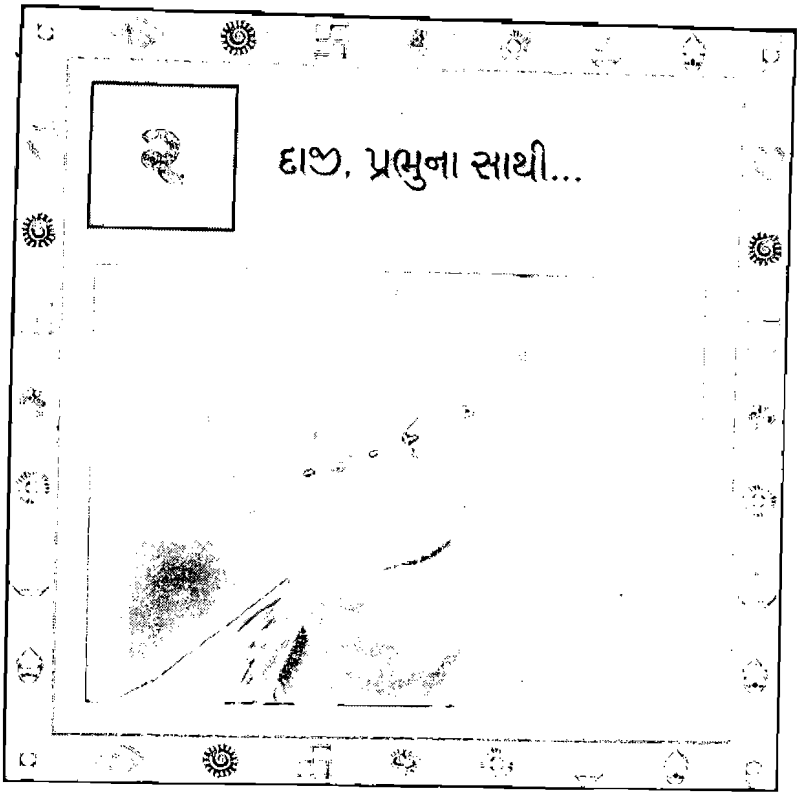
ભગવાનના એ સ્વરૂપને વિશેષ જાણવાની અને માણવાની ઈચ્છા પાર્ષદ મનસુખભગતને થયા કરતી હતી. આથી બીજો સંકલ્પ કર્યો કે યોગીજીમહારાજ તો ગુણાતીતાનંદસ્વામીનું સ્વરૂપ કહેવાય અને જો સ્વામીજી મહારાજસ્વરૂપે હોય તો પ્રથમ પૂજન ગુણાતીતાનંદસ્વામીનું કરે અને બીજું પૂજન મહારાજનું કરે. ભક્તના સંકલ્પે સ્વામીજી સ્વસ્વરૂપનું વિજ્ઞાન કરાવી રહ્યા હતા. સ્વામીજીએ આંગળીથી ચંદનનો સ્પર્શ કર્યો અને ગુણાતીતાનંદસ્વામીની મૂર્તિ તરફ આંગળીને લઈ ગયા. મનસુખભગતની આતુરતા ચરમસીમાએ પહોંચી હતી. સ્વામીશ્રીએ હળવેથી ગુણાતીતાનંદસ્વામીની મૂર્તિનું પૂજન કર્યું ! સ્વરૂપના વિજ્ઞાનનો ઝબકાર થયો અને મનસુખભગતના હૈયામાં નિશ્ચયનું મોતી પરોવાઈ ગયું !

હજુ પણ તૃપ્તિનો ઓડકાર આવ્યો ન હતો. એ જ દર્શનમાં તેઓ ગરકાવ રહેવા માંગતા હતા. આથી ત્રીજો સંકલ્પ કર્યો કે મહાપૂજની થાળીમાં ઘણાં બધાં ફૂલો છે. એમાંથી હું જે ફૂલ નક્કી કરું એ જ ફૂલ સ્વામીજી લે અને પોતે જે સ્વરૂપે હોય ત્યાં જ એ મૂકે. સ્વામીજી પણ જાણે ભક્તના તમામ મનોરથ પૂરા કરવા તત્પર થયા હતા ! મહાપૂજની થાળીમાં સ્વામીજીએ હાથ પ્રસાર્યો. એક-એક ફૂલ સ્પર્શતા ગયા. અંતે એ જ ફૂલ સ્વામીજીએ ઉપાડ્યું અને સહજાનંદસ્વામી મહારાજની મૂર્તિ પાસે લઈ ગયા. ધીમે રહીને એ ફૂલ મૂર્તિ આગળ મૂકી દીધું. એકબાજુ મહારાજના ચરણોમાં ફૂલ પ્રસ્થાપિત થયું તો બીજી બાજુ એમના હૃદયમાં સ્વરૂપનિષ્ઠા !

આવા દિવ્ય અનુભવ અને દિવ્ય દર્શનની અદ્ભુત પળો વચ્ચે પાર્ષદી દીક્ષાવિધિ સંપન્ન થઈ. ત્યારપછી તા. ૪-૫-૧૯૭૪ના રોજ સ્વામીશ્રીએ મનસુખભગતને ભાગવતી દીક્ષા અર્પણ કરી અને ‘સાધુ હરિપ્રકાશદાસ’ એવું નામાભિધાન કર્યું. ગુરુહરિ સ્વામીશ્રીનાં વચને પૂ. હરિપ્રકાશસ્વામી અતિદૃઢ શ્રદ્ધા અને વિશ્વાસથી રસોડાની સેવામાં સર્વોપરી નિમિત્ત બનવાની ભાવનાથી સંપૂર્ણપણે હોમાઈ જઈને ગુરુહરિની પ્રસન્નતાના યશભાગી બન્યા છે.

“અને બ્રહ્માદિકને પણ દુર્લભ એવો જે આ સત્સંગ તેમાં આવીને પરમેશ્વર વિના જેને બીજા પદાર્થમાં હેત રહે છે તેનું કારણ એ છે જે જેવી એ જીવને પરોક્ષને વિષે પ્રતીતિ છે તેવી પ્રત્યક્ષને વિષે દૃઢપણે પ્રતીતિ થતી નથી. તે શ્રુતિમાં કહ્યું છે જે, ‘જેવી પરોક્ષ દેવને વિષે જીવને પ્રતીતિ છે તેવી જો પ્રત્યક્ષ ગુરુરૂપ હરિને વિષે આવે તો જેટલા અર્થ પ્રાપ્ત થવાના કહ્યા છે તેટલા સર્વે અર્થ તેને પ્રાપ્ત થાય છે.’”

(વચનામૃત ગ. અંત્ય ૨)

પ્રભુદાસની પ્રભુતા

પ્રભુદાસભાઈએ આણંદની ધરતી પર ઈ.સ. ૧૯૫૪ની સાલમાં સૌ પ્રથમવાર યોગીજીમહારાજનાં દર્શન કર્યાં. યોગીજીમહારાજની આંતરિક ગરીબાઈ, નીતરતી સાધુતા અને મુખારવિંદની પ્રભુતાસભર આભામાં સમાયેલી અદ્ભુત દાસત્વભક્તિ એમને સ્પર્શી ગઈ. એ જ સમયે એમણે યોગીજીમહારાજને આત્માના સાચા માવતર તરીકે સ્વીકારી લીધા. જગત વિષેની કોઈ આસક્તિ તો પહેલેથી જ ન હતી. ક્રિકેટનો શોખ હતો તે પણ બાપાના ચરણે અર્પણ કરી દીધો. બાપાનાં દર્શન કર્યા પછી લૌકિક વિદ્યા છોડી બ્રહ્મવિદ્યા ભણવાની તાલાવેલી જાગી. બાપા પણ એમને પિછાણી ગયા. તેઓ એમને વારંવાર ગોંડલ બોલાવતા. સમાગમ અને સેવાનો લાભ આપતા. એ રીતે વિવિધ સેવાઓમાં તેમને બાપાએ ઓતપ્રોત કર્યાં.

પિતાશ્રી ગોપાળદાસ ધામમાં ગયા પછી ઘરની જવાબદારી પ્રભુદાસભાઈ પર જ હતી. બીજી તરફ બાપાની આજ્ઞા થતાં તેમને વારંવાર ગોંડલ જવાનું થતું.

બાપાની ટપાલ લખવાની સેવા તેઓ કરતા. માતૃશ્રી કાશીબા પણ આધ્યાત્મિક સૂઝ ધરાવતાં હોવાથી પ્રભુદાસભાઈ ઘરે રહે કે બાપા પાસે રહે એમાં એમને કોઈ વાંધો-વિરોધ ન હતો. પ્રભુદાસ સારા માર્ગે જઈ રહ્યા છે એવો વિશ્વાસ હતો એટલે તેઓ સ્થિતપ્રજ્ઞ રહેતાં.

પ્રભુને માથે પડીને જીવે એની સંભાળ તો પ્રભુએ જ રાખવી પડે ને !

પ્રભુદાસભાઈ ગોંડલ મંદિરે સેવામાં હોય ત્યારે યોગીબાપા સોખડા ગામના ચંદુભાઈ અંબાલાલભાઈ પટેલને (દાજી) તેમની ખેતીવાડીની સંભાળ રાખવાની સેવા સોંપે કારણ કે પ્રભુદાસભાઈ અને ચંદુભાઈ દાજીની મૈત્રી અનોખી હતી !

બાપા જ્યારે આજ્ઞા કરે ત્યારે પ્રભુદાસભાઈ ગોંડલથી આસોજ આવે. એકવાર તેઓ આસોજ આવેલા. ચંદુભાઈ ગોંડલ હતા. બાપાએ ચંદુભાઈને કહ્યું, ‘તમે રાત્રે જ આસોજ જવા નીકળી જાવ. પ્રભુદાસભાઈ ઘરે એકલા હશે. એમને ખેતીવાડીમાં મદદ કરજો અને એમનો સમાગમ કરજો. બાર દિવસ પછી આપણે અમદાવાદમાં મળીશું.’ ચંદુભાઈને થયું કે ચાલો, પ્રભુદાસભાઈ સાથે રહેવાનું મળશે !

તેઓ આસોજ આવ્યા. પ્રભુદાસભાઈ કહે, ‘આવી ગયા ? સારુ થયું. ચાલો, આપણે ખેતરો જોઈ આવીએ. કયા ખેતરમાં કેળ કરવી તે નક્કી કરી લઈએ.’ ચંદુભાઈ અવારનવાર આવતા એટલે દરેક ખેતરથી પરિચિત હતા. એમણે કહ્યું, ‘બંગલીવાળા ખેતરમાં કેળ કરીએ.’ પ્રભુદાસભાઈ કહે, ‘ચાલો, આપણે જોઈ લઈએ.’ એમ વાતો કરતાં કરતાં બંને મિત્રો ઘરેથી નીકળી ગામના પાદર સુધી આવ્યા.

બંગલીવાળા ખેતરે જવા માટે એક રસ્તો સીધો જતો હતો જ્યારે બીજો રસ્તો ખેતરોમાં થઈને જતો હતો. બીજો રસ્તો ટૂંકો હતો. ચંદુભાઈની ઈચ્છા રોડ પરથી જવાની હતી. એમણે પ્રભુદાસભાઈને કહ્યું, ‘આપણે રોડ પરથી જઈએ.’ પ્રભુદાસભાઈએ પૂછ્યું, ‘કેમ ?’

ચંદુભાઈ કહે, ‘ખેતરના રસ્તે સાપ અને ભૂત મળે છે. મને ખૂબ બીક લાગે છે.’ એમણે એ વાતનો અનુભવ કરેલો એટલે એમની વાત સાચી હતી.

પ્રભુદાસભાઈ કહે, ‘સાપ હોય કે ભૂત હોય, આપણને કોઈ નુકશાન પહોંચાડી શકવાના નથી. આપણે ખેતરવાળા ટૂંકા રસ્તે જ જઈએ. આવતી વખતે પાટડીવાળા ખેતરેથી ચાર (ઘાસ) પણ લેતા આવીશું.’ ચંદુભાઈની ઈચ્છા ન હતી પણ પ્રભુદાસભાઈ પર વિશ્વાસ હતો એટલે સરળ થઈ ગયા. ખેતરના ટૂંકા રસ્તે બંને મિત્રો ચાલવા લાગ્યા.

પ્રભુદાસભાઈ આગળ ચાલે અને ચંદુભાઈ એમને અનુસરતા પાછળ પાછળ ચાલે. આબુબાબુ કે પાછળ સ્હેજ પણ અવાજ થાય અથવા પવનનો સૂસવાટો વાય એટલે ચંદુભાઈને બીક લાગે. તરત જ પ્રભુદાસભાઈની નજીક પહોંચી જાય.

થોડા આગળ ગયા પછી ચંદુભાઈએ જોયું કે આગળ ચાલતા પ્રભુદાસભાઈનું શરીર ધીરે ધીરે વિશાળ થતું જાય છે. ચંદુભાઈ ફાટી આંખે જોઈ રહ્યા ! પ્રભુદાસભાઈએ વિરાટ સ્વરૂપ ધારણ કર્યું. આખા શરીરમાંથી પ્રકાશ નીકળતો જોયો. તેઓ તો આભા જ બની ગયા ! મટકું માર્યા વગર દર્શન કરતા રહ્યા ! ધીરે ધીરે એ શરીર પાદું મૂળ સ્વરૂપમાં આવી ગયું.

વિરાટ સ્વરૂપનું દર્શન કર્યા પછી ચંદુભાઈ આશ્ચર્યવત્ મૌન થઈ ગયા. વિચારવા લાગ્યા કે પ્રભુદાસભાઈ કોઈ સામાન્ય વ્યક્તિ નથી પણ અલૌકિક તત્ત્વ લાગે છે. વિચારમાં ને વિચારમાં બંગલીવાળું ખેતર આવી ગયું. ત્યાં જઈ પ્રભુદાસભાઈએ ચંદુભાઈને કેળ કેમ કરવી તે અંગે સમજાવ્યું. ચંદુભાઈ હજુ પેલાં દર્શનના જ વિચારમાં હતા એટલે તેઓ અહોહોભાવે ‘હાણ..હા..’ જ કરતા રહ્યા.

બંગલીવાળા ખેતરેથી ચાર વાઢીને પાછા ફરતી વખતે ચંદુભાઈને ફરી સંકલ્પ ઊઠ્યો કે રોડે રોડે જઈએ તો સારું. આટલો વિચાર સરખો આવ્યો કે તરત જ પ્રભુદાસભાઈએ કહ્યું, ‘પાછો મોળો વિચાર કેમ કર્યો ? આજે દર્શન કર્યું તે ભૂલી ગયા ?’ ચંદુભાઈ કહે, ‘સારુ, સારુ, આપકહો એરસ્તે જ જઈશું.’

ચારનો ભારો ખૂબ વજનદાર હતો. પ્રભુદાસભાઈએ એ ભારો ઊંચકી લીધો. થોડે સુધી આવ્યા પછી ચંદુભાઈને થયું કે હવે ભારો હું ઊંચકી લઉં. એટલે એમણે કહ્યું, ‘લાવો, ઘર સુધી હવે હું ભારો લઈ લઉં.’ ત્યારે પ્રભુદાસભાઈએ પરાભાવમાં આવીને કહ્યું, ‘ચંદુભાઈ, આ તો સૃષ્ટિનો ભાર છે, અનંત બ્રહ્માંડોનો ભાર છે. તમારાથી ના ઊંચકાય. એ તમારું કામ નહીં. તમે મારી પાછળ પાછળ આવો.’ ચંદુભાઈને તો બોલવા જેવું કંઈ રહ્યું જ નહીં. મૂંગા મોઢે પ્રભુદાસભાઈની પાછળ પાછળ ચાલવા જ લાગ્યા.

થોડે દૂર ગયા પછી પ્રભુદાસભાઈ પાછા વળી ચંદુભાઈને કહે, ‘આજે ઘરે કંસાર બનાવ્યો છે એટલે કંસાર જમવાનો છે.’ ચંદુભાઈએ વિચાર્યું, ‘આજે તો સવારના આઠ વાગ્યાથી ખેતરે આવવા નીકળ્યા છીએ. તો આમને ખબર કેવી રીતે પડી ?’ પરંતુ વિરાટદર્શનની વાત યાદ આવતાં કંઈ બોલ્યા નહીં. છતાં પૂછ્યું તો ખરું જ કે કંસાર શાથી બનાવ્યો હશે ?

પ્રભુદાસભાઈ કહે, ‘આજે તમે અલૌકિક દર્શન કર્યું તે અલૌકિક કામ ના થયું ?

એટલે આજે કાશીબાએ કંસાર બનાવ્યો છે.’

ચંદુભાઈ કહે, ‘સારુ, કંસાર બનાવ્યો હશે તો જમવાની મજા પડશે.’ એમ વાતો કરતાં કરતાં બંને જણા ઘરે આવ્યા. હાથપગ ધોયા. કાશીબાએ બે થાળીઓમાં કંસાર પીરસીને તૈયાર જ રાખેલો. બંને મિત્રોને બાએ હેત કરીને ખૂબ જમાડયા.

જમ્યા પછી તેઓ આડે પડખે થયા. ચંદુભાઈ પ્રભુદાસભાઈનો વિચાર કરવા લાગ્યા, ‘કેવું વિરાટસ્વરૂપનું દર્શન કરાવ્યું ! વળી સૃષ્ટિનો ભાર ઊંચક્યો ! કાશીબાએ કંસાર બનાવ્યો છે એ પણ અંતર્યામીપણે કહી દીધું ! એમણે ભલે માનવદેહ ધર્યો છે પણ આ દેહમાં પ્રભુની ચેતના વિલસી રહી હોય એવું લાગે છે !’ આ વિચારોમાં ને વિચારોમાં ચંદુભાઈની આંખો મીંચાઈ.

દિવ્ય દર્શનની ઝાંખી

ચંદુભાઈ પોતાની જાતને ખૂબ નસીબદાર માનતા કે પ્રભુદાસભાઈ જેવા ભાઈબંધ સાથે રહેવાનું મળ્યું ! વળી, પ્રભુદાસભાઈ એમને સામેથી યાદ કરીને પોતાની સાથે રાખતા અને સેવા સોંપતા. તેઓ જ્યાં પણ હોય ત્યાં ચંદુભાઈ પહોંચી જતા.

એકવાર બોચાસણ મંદિરે સમૈયો હતો. ‘યોગીજીમહારાજ અને પ્રભુદાસભાઈનાં દર્શન થશે’ એમ વિચારી તેઓ બોચાસણ આવ્યા. એમના ચાર વર્ષના દીકરા ઘનશ્યામને અને ભત્રીજા ભીખાને પણ સાથે લીધા. મંદિરનાં પગથિયાં ચઢીને તેઓ ઉપર દર્શન કરવા ગયા. બંને બાળકો ધમાલ-મસ્તી કરતાં કરતાં પાળી પાસે આવ્યા અને અચાનક જ ઘનશ્યામ વીસ ફૂટની ઊંચાઈએથી નીચે પડ્યો.

અવાજ સાંભળી બધા હરિભક્તો આજુબાજુથી દોડી આવ્યા. ઘનશ્યામના માથામાંથી લોહી નીકળતું હતું. હાથ-પગમાં મૂઠ માર વાગ્યો હતો. ચંદુભાઈ જોઈને શૂન્યમનસ્ક થઈ ગયા કે આ શું થયું ? અધૂરામાં પૂરું ઘનશ્યામ રડતો પણ ન હતો. આથી તેમને વધારે ચિંતા થવા લાગી. પરંતુ બીજી જ ક્ષણે ખૂબ જ સમર્થ એવા યોગીજીમહારાજની સ્મૃતિ થતાં ચિંતાનાં વાદળો વિખેરાઈ ગયાં.

તરત જ તેઓ ઘનશ્યામને ઊંચકીને બાપા પાસે લઈ આવ્યા. બાજુમાં પ્રભુદાસભાઈ બેઠા હતા. બાપાએ ઘનશ્યામને જોયો. પછી પ્રભુદાસભાઈ તરફ જોઈ

કહે, ‘ગુરુ, આને તમારા ખોળામાં બેસાડો. ચેતન થઈ જશે. અમારા આશીર્વાદની જરૂર નથી.’ પ્રભુદાસભાઈ તો દાસત્વનું મૂર્તિમાન સ્વરૂપ હતા. એમણે પહેલાં તો બાળકને ખોળામાં ન લેવા આનાકાની કરી. એમ કે બાપાના આશીર્વાદથી જ સારુ થવાનું છે. આપણે તો બાપાનાં દર્શન જ કરવાનાં હોય ને ! પરંતુ બાપાએ આગ્રહ રાખ્યો એટલે તેઓ બાળકને ખોળામાં લઈને બેઠા. પછી યોગીજીમહારાજ બહાર ગોષ્ઠિ કરવા પધાર્યા. રહ્યા ચંદુભાઈ અને બાળકને ખોળામાં લેનાર પ્રભુદાસભાઈ ! બેભાન અવસ્થામાં રહેલા એ બાળકને લઈને ક્યાંય સુધી તેઓ બેસી રહ્યા.

ચંદુભાઈ થોડી થોડી વારે ઘનશ્યામને જોયા કરતા હતા. એવામાં એમણે જોયું કે પ્રભુદાસભાઈના શરીરમાંથી દિવ્ય તેજ નીકળી રહ્યું છે. ધીરે ધીરે એ પ્રકાશમાં પ્રભુદાસભાઈ દેખાતા બંધ થઈ ગયા અને એમની જગ્યાએ દિવ્ય પ્રકાશયુક્ત શ્રીજીમહારાજની મૂર્તિનાં દર્શન થયાં. જાણે શ્રીજીમહારાજના ખોળામાં જ ઘનશ્યામ બેઠો છે ! ધીરે ધીરે પ્રકાશ સમાઈ ગયો. થોડીવાર પછી બાપા પધાર્યા. બાપા કહે, ‘ચંદુભાઈ, હવે આ બાળકને કાંઈ ન થાય. તમે કોઈ ચિંતા કરશો નહીં.’ થોડા જ દિવસોમાં ઘનશ્યામ સામે થઈ ગયો.

આમ, આ લોકનાં દુઃખ દૂર કરવા પ્રભુએ કરુણા કરીને વરદાન આપ્યાં છે, ‘કરોડ વીંછીનું દુઃખ મને આવો પણ મારા હરિભગતને નહીં.’ એ કરુણાસભર આશીર્વાદની હેલી તેઓ નિરંતર વરસાવી જ રહ્યા છે. એમના સ્વરૂપમાં અને વચનમાં વિશ્વાસ રાખીએ તો આપણા જીવનમાં પણ એ આશીર્વાદ સાકાર થાય જ.

સેવાની પ્રસન્નતા

વાસણા ગામના ભક્તો એટલે અનોખી માટીનું સર્જન ! મકાન એમનાં ઝૂંપડી જેવાં પરંતુ દિલના અમીર ! વળી, નિષ્ઠા અને નિર્દોષબુદ્ધિમાં અજેડ. યોગીજીમહારાજ સેવામાં બોલાવે એટલે પોતાનું ગમે તેવું કામ હોય તે છોડી સેવામાં પહોંચી જાય. ખરડો ઊઘરાવવામાં પણ બાપાનો આ ગામ પર આગવો અધિકાર રહેતો. કેવા ભાગ્યશાળી એ ભક્તો હશે કે યોગીબાપા જેવા પુરુષ અધિકાર કરીને સેવા સામેથી માગે !

ગામના ભક્તોની ઘણા વખતથી ઈચ્છા હતી કે ગામમાં પારાયણ થાય.

ગામના વડીલ ભક્તોએ બાપા પાસે જઈ બે હાથ જોડી પ્રાર્થના કરતાં કહ્યું, ‘બાપા, વાસણા ગામમાં આપ પધારો અને પારાયણ કરો એવી અમારી બધાની ઈચ્છા છે. આપનાં પગલાં પડશે તો ગામનો ઉદ્ધાર થશે. આપનાં દર્શન અને સત્સંગથી ગામ લોકોનાં જીવનમાં પરિવર્તન આવશે. સત્સંગ અને ભક્તિની હેલીમાં અમારાં પાપ ધોવાશે.’ હરિભક્તોની નિર્દોષ પ્રાર્થનાથી બાપા ખૂબ રાજી થયા.

પ્રભુદાસભાઈ બાપાની સાથે ઊભા ઊભા આ વાર્તાલાપ સાંભળી રહ્યા હતા. તેઓ બાપાની આજ્ઞાથી ઘણીવાર આસોજથી સોખડા થઈને ચાલતા જ વાસણા આવતા. અહીંના ભક્તોની સેવાભક્તિથી તેઓ પરિચિત હતા. બાપાએ એમના તરફ જોયું, પછી ભક્તો તરફ ફર્યા અને કહે, ‘આ પ્રભુદાસભાઈ સંકલ્પ કરશે એટલે સરસ પારાયણ થશે.’ બાપાની વાત સાંભળી પ્રભુદાસભાઈએ થોડો સંકોચ અનુભવ્યો. બાપા પ્રત્યેની દાસત્વભક્તિનું એમાં દર્શન હતું. બાપા બીજું વાક્ય બોલ્યા, ‘તમારી સાથે પ્રભુદાસભાઈ અને ચંદુભાઈ બંને રહેશે.’ પછી બાપાએ પારાયણની તારીખ આપી કહ્યું, ‘તમાકુ વેચાય એટલે પારાયણમાં સેવા આપજો.’ બધા હરિભક્તોએ ભેગા મળી વીશ હજાર રૂપિયા સેવા લખાવી.

પારાયણના દિવસો નજીક આવી ગયા. પ્રભુદાસભાઈ અને ચંદુભાઈ બંને વાસણા આવ્યા. હરિભક્તોને મળ્યા, પારાયણનું સ્થળ નક્કી કર્યું, હરિભક્તો અને ગામના યુવકોની મદદથી જગ્યા સાફ કરાવી મંડપ બંધાવ્યો. સ્ટેજ બનાવ્યું. પાથરણાં પાઠ્યાં. રોજની રસોઈ માટે સીધું-સામાન મંગાવ્યાં. રસોઈયાને બોલાવી રસોઈની સેવા સોંપી. બાપાના ઉતારાની, પૂ. મોટાસ્વામી, પૂ. પ્રમુખસ્વામી વગેરે વડીલ સંતોના ઉતારાની તથા પૂ. દાદુકાકા, પૂ. મગનભાઈ સેકેટરી, પૂ. હર્ષદભાઈ દવે, પૂ. હકા ખાચર જેવા વડીલ હરિભક્તોના ઉતારાની તેમજ તમામ નાની-મોટી બાબતોનું પ્રભુદાસભાઈએ ખાસ ધ્યાન રાખ્યું હતું.

યોગીબાપા વાસણા પધાર્યા. ગામની ભાગોળે બાંધેલા પારાયણના મંડપમાં આસન પર બિરાજમાન થયા. એક ભાવિક ભક્તે ગુલાબનું એક ફૂલ બાપાને આપ્યું. બાપાએ એ ફૂલ ઠાકોરજીને ધરાવીને પોતાની પાસે રાખી મૂક્યું.

થોડીવાર પછી પ્રભુદાસભાઈ આવ્યા. ઠાકોરજી અને બાપાને દંડવત્ કર્યા. બાપાએ નજીક બોલાવીને પેલું પ્રસાદીનું ફૂલ એમને આપ્યું. ખૂબ રાજીપો દર્શાવ્યો. પછી બે-ચાર ધબ્બા મારી કહ્યું, ‘પરભુદા ! લ્યો આ પરસાદી. તમે અહીં પારાયણ માટે ખૂબ દાખડો કર્યો તેની આ સ્મૃતિ !’ પ્રભુદાસભાઈએ એ સ્મૃતિ અને આશીર્વાદ અંતરમાં કંડારી લીધા.

પારાયણનો પ્રારંભ થયો. બાપા રોજ વચનામૃત અને સ્વામીની વાતનું પારાયણ કરે અને સમજાવે. ડોલતા જાય અને પરાવાણી વહેવડાવતા જાય. લાભ લેનારા ભક્તોને સાક્ષાત્ અક્ષરધામના સુખનો અનુભવ થાય. વડીલ સંતો અને હરિભક્તોએ પણ ગોષ્ઠિ દ્વારા સુંદર લાભ આપ્યો. આ રીતે બાપાએ ગામના સૌ ભક્તોને પારાયણ દ્વારા અદ્ભુત આનંદ કરાવ્યો.

પારાયણની પૂર્ણાહુતિ થઈ. બાપા વાસણાથી અંબેસર જવા નીકળ્યા. બાપા માટે રથની વ્યવસ્થા કરી હતી. રથમાં ચઢવા માટે ખુરશીની જરૂર પડી. ‘ખુરશી મંગાવતા મોડું થશે’ એમ વિચારી પ્રભુદાસભાઈએ ચંદુભાઈને ઈશારો કર્યો એટલે ચંદુભાઈ વાંકા વળી ઘોડો થઈ નીચે બેસી ગયા. એમની બાજુમાં જ વાસણાના રમણભાઈ પણ એમને અડીને ઘોડો કરીને બેસી ગયા. બંનેની પીઠ પર પગ મૂકીને બાપા રથમાં બિરાજ્યા. પછી બંને જણા ઊભા થયા. પ્રભુદાસભાઈએ ચંદુભાઈની નજીક આવીને કહ્યું, ‘તમે ખૂબ નસીબદાર છો. સાકારબ્રહ્મનું સ્વરૂપ હોવા છતાં સાધુતાની મૂર્તિ એવા યોગીજીમહારાજ કોઈની પીઠ ઉપર પગ મૂકે નહીં પણ તમારાં મોટાં ભાગ્યકે તમારા ઉપર બાપાનાં ચરણારવિંદ પડ્યાં !’

પ્રભુદાસભાઈનાં આ મહિમાસભર વચનો સાંભળીને ચંદુભાઈને ખ્યાલ આવ્યો કે જે સેવા કોઈને મળે નહીં તે યોગીબાપાએ અમને આપી ! એમને પ્રતીતિ થઈ કે પીઠ પર બાપાએ પોતાનાં ચરણારવિંદ મૂકીને મારા આત્મા પર વળગેલાં માયાનાં કેટલાંય પડળો નિર્મૂળ કરી નાખ્યાં !

હરિધામ મંદિરનાં આશીર્વાદ

સોખડા ગામના ભક્તરાજ શ્રી અંબાલાલભાઈ કે. પટેલ (પ.ભ. એ. કે. પટેલ) આફ્રિકાથી આવેલા. યોગીજીમહારાજ એ વખતે ગઢડા બિરાજમાન હતા. ગઢડાનું મંદિર આકાર લઈ રહ્યું હતું. ‘બાપાનાં દર્શન થાય અને નવનિર્મિત મંદિરનાં પણ દર્શન થાય’ એ વિચારે તેઓ ગઢડા આવ્યા. બાપા બધા હરિભક્તોને લઈ ઘેલા નદીમાં સ્નાન કરવા પધાર્યા. ઘેલા તટે સ્નાન કરતાં કરતાં મંદિર તરફ નિર્દેશ કરીને પ.ભ. એ. કે. પટેલે પ્રાર્થના કરતાં કહ્યું, ‘બાપા ! આવું ભવ્ય મંદિર સોખડામાં પણ થાય એવા આશીર્વાદ આપોને ! સોખડા તો શાસ્ત્રીજીમહારાજનું પ્રસાદીનું ગામ છે. ત્યાં આવું સરસ મંદિર થાય એવી કૃપા કરોને !’ એમની પ્રાર્થના સાંભળી સસ્મિત

વદને બાપાએ કહ્યું, ‘ચાલો, આપણે ધૂન કરીએ.’ એમ કહી બાપાએ બધા પાસે ધૂન કરાવી. ધૂન પૂરી થતાં જય બોલાવી. બાજુમાં પ્રભુદાસભાઈ ઊભા હતા અને મુકુંદમહારાજ, ચંદુભાઈ, જીભઈ વગેરે મુક્તો બેઠા હતા. એ બધામાંથી બાપાએ પ્રભુદાસભાઈને નજીક બોલાવ્યા અને એમને ધબ્બો મારતાં કહ્યું, ‘જીવ, સોખડામાં ભવ્ય મંદિર થશે, સર્વોપરી મંદિર થશે. મહારાજ અને સ્વામી બિરાજશે.’

આ તો ભારે આશ્ચર્યની વાત થઈ કે આશીર્વાદ માગ્યા એ. કે. પટેલે અને મળ્યા પ્રભુદાસભાઈને ! બાપા સર્વજ્ઞ પુરુષ હતા. બાપાએ કરાવેલું આ દર્શન ત્યારે તો કોઈની સમજમાં ના આવ્યું, પરંતુ હરિધામ મંદિરના ખાતમુહૂર્તના પ્રસંગે ચંદુભાઈએ એ વાત સહુને કરી ત્યારે બાપાના એ વચનની અને આશીર્વાદની પ્રતીતિ સૌને થઈ ! તેઓ પોતાની નજર સમક્ષ યોગીજીમહારાજનું એ વચન ગુરુહરિ સ્વામીશ્રી થકી સાકાર થતું જોઈ રહ્યા હતા ! એ સમયે એમણે અનુભવેલી ધન્યતાનો કોઈ પાર ન હતો.

બાપા માટે આવાસની વ્યવસ્થા

‘જેમ-તેમ, જેવું-તેવું, જ્યારે-ત્યારે, જ્યાં-ત્યાં,’ એ યોગીજીમહારાજનું જીવનસૂત્ર હતું. ખંડેર જેવા ઘરમાં કે ગમાણમાં સૂઈ રહેવામાં બાપાને સંકોચ ન થતો. જ્યાં જુએ ત્યાં શાસ્ત્રીજીમહારાજ જ દેખાતા એટલે સ્થૂળ શરીરની સહજ વિસ્મૃતિ રહેતી. ભક્તો જેમ રાખે તેમ યોગીજીમહારાજ રહેતા.

અલગ અલગ ઉત્સવો નિમિત્તે અમદાવાદ, સારંગપુર, અટલાદરા, ગઢડા વગેરે મંદિરોમાં બાપા પધારતા. વિચરણમાં તો ઉતારાની વ્યવસ્થા જ ન હોય પરંતુ મંદિરોમાં પણ બાપા સારી રીતે આરામ કરી શકે એવી વ્યવસ્થા તે સમયના દેશકાળમાં ન હતી. બાપાના ભીડાનું દર્શન કરીને પ્રભુદાસભાઈ અને યુવકોનું તથા અંતેવાસી સંતોનું હૃદય દ્રવી જતું. કેટલાંય વર્ષો બાપાએ કસણીમાં જ પસાર કર્યા હતાં. ગોંડલ મંદિરના મહંત હોવા છતાં અસ્તિત્વ રહિતનું જીવન બાપા જીવતા હતા. તેઓનું આવું દર્શન કરીને યુવકોને બાપાના ઊતારા માટે કંઈક સારી વ્યવસ્થા કરવાનું મન થઈ આવતું.

એક વખત બાપા નડિયાદ તરફ વિચરણ કરતા હતા. એક મંદિરમાં ઊતારો રાખ્યો હતો. આખો દિવસ પધરામણી થાય અને રાત્રે કથાવાર્તા થાય. મચ્છરો અને માંકડ એટલા હોય કે રાત્રે ઊંઘ જ ન આવે. બાપા તો કાંઈ બોલે નહીં. આ જોઈ

પ્રભુદાસભાઈએ સંકલ્પ કર્યો કે બીજે ન થાય તો ભલે પરંતુ અટલાદરા મંદિરમાં તો બાપા માટે અલગ રૂમની વ્યવસ્થા કરવી જ છે.

એમના સખા અને અધિકારના પાત્ર હતા ચંદુભાઈ. એમણે એમને બોલાવ્યા. પોતાનો સંકલ્પ જણાવતાં કહ્યું, ‘બાપાને આરામ મળે એવી એક અલગ રૂમ બનાવવી છે.’ ચંદુભાઈ કહે, ‘હા. હું તૈયાર છું. તમે કહો ત્યાં રૂમ બનાવી દઈએ.’

પ્રભુદાસભાઈ કહે, ‘શાસ્ત્રીજીમહારાજનું શતાબ્દી વર્ષ ચાલી રહ્યું છે અને અટલાદરા મંદિરે ભવ્ય ઉત્સવ થવાનો, તો મંદિરના કોઠારીસ્વામીની અનુમતિ લઈને પહેલાં ત્યાં જ એક રૂમ બનાવીએ.’

ચંદુભાઈ કહે, ‘બીજી બધી વ્યવસ્થા તો થઈ જશે પણ પૈસાની ગોઠવણ કેવી રીતે કરીશું?’

પ્રભુદાસભાઈએ એક યુક્તિ શીખવાડી : ‘જુઓ, સોખડા, વાસણા અને આસોજના હેતવાળા વડીલ હરિભક્તોને આ અંગે વાત કરીએ. તેઓ સેવા કરશે. બાકીનું બધું આપણે સંભાળી લઈશું.’

પ્રભુદાસભાઈ અને ચંદુભાઈ અટલાદરા આવ્યા. મંદિરના કોઠારીસ્વામીને પ્રભુદાસભાઈ અને ચંદુભાઈ સાથે ઘણું હેત તેથી બંનેએ ભેગા મળી એમને વાત કરી કે બાપા સારી રીતે આરામ કરી શકે એ માટે એક રૂમ બનાવવી છે. કોઠારીસ્વામી પણ બાપાના ભીડાથી પરિચિત હતા. એમણે તરત જ સંમતિ આપી. પ્રભુદાસભાઈએ રૂમ માટેની જગ્યા ચંદુભાઈને બતાવી અને ત્યાં રૂમ બનાવવા જણાવ્યું. કેવી રીતે બાંધકામ કરવું અને કેવી રીતે પૈસા વાપરવા એ બધું સમજાવી પ્રભુદાસભાઈ બાપા સાથે વિચરણમાં નીકળી ગયા. ચંદુભાઈએ જગ્યા સાફ કરાવી. બાંધકામ ચાલુ કર્યું. માત્ર સત્તાવીસ દિવસમાં જ રૂમ તૈયાર થઈ ગઈ.

શાસ્ત્રીજીમહારાજના શતાબ્દીવર્ષની એ ભયંકર ઠંડીમાં બાપાએ અપાર ભીડો વેઠીને દેહને ઘસી નાંખ્યું હતું. તેઓ સમૈયાના આગલા અઠવાડિયે અટલાદરા પધાર્યા.

રૂમને આખરી ઓપ અપાઈ ગયો હોવાથી પ્રભુદાસભાઈ અને યુવકો બાપાને રૂમ પર લઈ ગયા. બાપા તો સાદગી અને ગરીબાઈનું સ્વરૂપ હતા. કહે, ‘આમાં મને ઊંઘ ના આવે. મને તો નીચે જ ફાવે.’ પ્રભુદાસભાઈએ પ્રાર્થના કરતાં કહ્યું, ‘બાપા, આ તો સોખડા, વાસણા અને આસોજ મંડળના ભક્તોએ કોઠારીસ્વામીની પરવાનગી લઈને જ રૂમ બનાવી છે. આપ કહો છો કે એ ગોકુળિયાં

ગામો છે. એ ભક્તોએ ભક્તિ અદા કરી છે તો આપ હવે રૂમમાં પોઢો એવી અમારા બધાની પ્રાર્થના છે.’

સહુની પ્રાર્થનાથી બાપા રાજ થયા. કહે, ‘લાવો ત્યારે, હવે અહીં ઠાકોરજીને પોઢાડીશું.’ એમ કહી સહુ પ્રથમ પલંગ પર ઠાકોરજી પધરાવ્યા. બધાએ પૂજન કર્યું. પ્રસાદ ધરાવી જળ ધરાવ્યું. ઠાકોરજીને પોઢાડી દીધા પછી પોતે પણ દયા કરીને પોઢી ગયા. જાણે ભક્તોના હૃદયસિંહાસન પર પોઢ્યા !

સવારે પ્રભુદાસભાઈ અને ચંદુભાઈ બાપાને સ્નાન કરાવવા ગયા. બાપા કહે, ‘આજે તો બહુ સુખ આવ્યું, બહુ સુખ આવ્યું... કોણે દાખડો કર્યો ?’ ચંદુભાઈ કહે, ‘બાપા, એ તો પ્રભુદાસનો સંકલ્પ હતો આપના માટે રૂમ બનાવવાનો.’ બાપા કહે, ‘ઠાકોરજીના પૈસા તો નથી વાપર્યાને ?’ ચંદુભાઈ કહે, ‘ના બાપા, પ્રભુદાસભાઈએ કહેલું કે જે ખરડો આવે એ ઠાકોરજીનો જ. પણ આ અલગ વધારાની સેવા આવી હતી તેમાંથી કર્યું છે.’ બાપા રાજ થકા બોલ્યા, ‘કશો વાંધો નહિ.’

આમ, બાપાએ યુવકો અને વડીલોની ભક્તિ સ્વીકારી. ત્યારથી બાપા માટે અલગ રૂમની વ્યવસ્થા થઈ. ત્યારપછી મુંબઈ, સારંગપુર તથા ગોંડલ મંદિરમાં પણ બાપા માટે રહેવાની અલગ વ્યવસ્થા થઈ.

આમ, પ્રભુદાસભાઈના વચને ભક્તિ અદા કરવામાં ચંદુભાઈ યોગીબાપાનો રાજપો મેળવી ગયા.

સાધુતાના પંથે

‘પ્રભુદાસભાઈને સાધુ કરવા છે.’ - એવો બાપાએ સંકલ્પ કર્યો એટલે ઘરના સભ્યોને બળમાં રાખવા માટે યોગીબાપા પ.પૂ. કાકાજીને આસોજ મોકલે. કાકાજી ફળિયામાં દાખલ થાય એટલે નર્મદાબેન (પૂ.સંતવલ્લભસ્વામીનાં પૂર્વાશ્રમનાં માતૃશ્રી) ગુસ્સે થાય.

એક દિવસ તો ચંદુભાઈ (દાજી)નો વારો ચઢી ગયો. પ્રભુદાસભાઈએ પૂછ્યું તો કહે, ‘નર્મદાબેન બહુ ગુસ્સે થાય છે અને કહે છે કે અમારા ગામના છોકરાને કેમ સાધુ કરો છો ? તમે સાધુ થઈ જાવ..’ વગેરે વગેરે...

એ વખતે પ્રભુદાસભાઈએ ચંદુભાઈને કહ્યું, ‘જા, એમને કહી આવ કે

પ્રભુદાસ સાધુ થઈને તારા છોકરાને લેવા આવશે.’ પ્રભુદાસભાઈ કહે એટલે તો કાંઈ વિચારવાનું હોય જ નહીં. ચંદુભાઈ તો ગયા અને કહી દીધું, ‘નર્મદાકાકી, તમે બોલો છો ખરા, પણ પ્રભુદાસભાઈ સાધુ થઈને તમારા જ છોકરાને સાધુ કરવા માટે લેવા આવશે.’ નર્મદાકાકી આ સાંભળીને અવાજ થઈ ગયાં ! કહે, ‘એ આવશે ત્યારે હું જોઈ લઈશ. હમણાં મને એની ચિંતા નથી. પણ તું અહીં પગ ના મૂકતો.’ એમ નર્મદાકાકીએ ચંદુભાઈ પર ગુસ્સો ઠાલવ્યો.

(સાધુ થયા પછી પ. પૂ. સ્વામીજી ઈ. સ. ૧૯૭૪ ની સાલમાં નર્મદાકાકીના જ દીકરા પ્રવીણ (પૂ. સંતવલ્લભસ્વામી)ને સાધુ કરવા માટે લઈ આવ્યા. સ્વામીજીની સામર્થ્ય અને પ્રભુતાથી તેઓ એવાં પ્રભાવિત હતાં કે બોલવા જેવું કાંઈ રહ્યું જ ન હતું. વર્ષોનો એમનો હૈયાનો ઊકળાટ દીકરાના સમર્પણમાં વિલીન થઈ ગયો.)

પ્રભુદાસભાઈ સાધુની દીક્ષા લેવાના છે એની જાણ થતાં ગામના લોકો વારાફરતી એમને જમવા બોલાવે. ચંદુભાઈ તો પ્રભુદાસની સાથે હોય જ. એમને વિચાર આવ્યા કરે કે આપણે તો દેશકાળમાં છીએ તો પ્રભુદાસને કંઈક વિનંતી કરીએ જેથી દેશકાળ સુધરે. પ્રભુદાસ તો હવે જવાના ! જતાં જતાં કંઈક આશીર્વાદ આપતા જાય તો સારું. એમ વિચારી એમણે ગજવામાં હાથ નાંખ્યો તો બે રૂપિયાની એક નોટ અને એક રૂપિયાની એક નોટ નીકળી.

બંને નોટ લઈ ચંદુભાઈ પ્રભુદાસભાઈ પાસે આવ્યા. કહે, ‘હવે તો તમે જવાના. સાધુ થઈને ધનને તો અડકશો નહીં. તો આ નોટ ઉપર સહી કરી આપો જેથી મને કાયમ સ્મૃતિ રહે.’ પ્રભુદાસભાઈ રાજી થયા. કહે, ‘લાવો.’ એમ કરી એમણે બે રૂપિયાની નોટ પર લખ્યું : ‘પ્રભુદાસ ગો. પટેલ.’ નીચે તારીખ લખી. સહી કરી. બાજુમાં પ્રકુલભાઈ (પૂ. પ્રેમસ્વરૂપસ્વામી) બેઠા હતા. પ્રભુદાસભાઈ કહે, ‘બીજી નોટ લાવો. એના ઉપર પ્રકુલભાઈની સહી કરાવો.’ પ્રકુલભાઈએ એક રૂપિયાની નોટ પર સહી કરી આપી. પ્રભુદાસભાઈ બોલ્યા : ‘ગમે એવા દેશકાળમાં પણ તમારે આ સ્મૃતિ રાખી મૂકવાની. તમને કોઈ જાતનો દેશકાળ નહીં લાગે. આગળ તમારે ઘણી સેવા કરવાની છે, એમાં કામ લાગશે.’ આમ, ચિરંજીવ સ્મૃતિની સાથોસાથ ચંદુભાઈને આશીર્વાદ પણ મળી ગયા.

રોજ રોજ જુદા જુદા ઘરે જમવાનું થાય. સવારે બે કલાક પ્રભુદાસભાઈ ગોઠિ કરીને આનંદ કરાવે. સાંજે ફરી ગોઠિ કરે. ગોઠિ પૂરી થયા પછી ચંદુભાઈ સોખડા પાછા ફરે. એક દિવસ એવી જ રીતે એમણે જવાનો સંકલ્પ કર્યો એટલે

પ્રભુદાસભાઈ કહે, ‘તમે રોકાઈ જાવ.’ ચંદુભાઈ રોકાઈ ગયા. નીચે ખાટલો પથરાવ્યો. બંને એક જ ખાટલામાં સૂતા. પ્રભુદાસભાઈ તો પડખું ફર્યા વગર એ જ સ્થિતિમાં સવાર સુધી રહ્યા. ચંદુભાઈએ રાત્રે બે-ત્રણ વખત ઊઠીને જોયું તો પ્રભુદાસભાઈના શરીરમાંથી અલૌકિક તેજનાં દર્શન થયા કરે !

એક દિવસ તો વારાફરતી સત્તર ઘરે જમ્યા. પ્રભુદાસભાઈ ચંદુભાઈને અચૂક પોતાની સાથે બેસાડે. થાળીમાં જે વાનગી પીરસાઈ હોય એ બધું જ ચંદુભાઈ તરફ ધીરે રહીને સરકાવી દે. પણ ચંદુભાઈ કેટલું જમ્યે ? તો પણ તેઓ ખાતા જ જાય, ખાતા જ જાય. એટલી બધી વાનગીઓ કેવી રીતે જમી જવાય છે એ એમને ખબર જ ન પડે !

ઈ.સ. ૧૯૬૫ની સાલમાં દશેરાના મંગલકારી દિવસે યોગીજીમહારાજે પ્રભુદાસભાઈને પાર્ષદી દીક્ષા આપવાનું નક્કી કર્યું. પ્રભુદાસભાઈનું મિત્રમંડળ સત્સંગમય હતું એટલે મિત્રોને આનંદ હતો. સૌથી વધુ આનંદ ચંદુભાઈને હતો. તેઓ વડોદરા જઈ બેન્ડ નક્કી કરી આવ્યા. સાથે ઢોલ-નગારાં પણ મંગાવ્યાં. પોતાના પૈસે પ્રભુદાસભાઈ માટે દરબારી શુટ પણ સિવડાવ્યો. શુટ પહેરવા પ્રભુદાસભાઈએ આનાકાની કરી ત્યારે ચંદુભાઈએ કહ્યું, ‘આજે અમારો દિવસ છે. આજે તો તમારે પહેરવું જ પડશે. ગોંડલ જઈને કાઢી નાંખજો. હું લઈ લઈશ.’ ચંદુભાઈનું દિલ જોઈ પ્રભુદાસભાઈએ શુટ ધારણ કર્યો.

વિદાયના દિવસે ગામમાં ભવ્ય શોભાયાત્રા નીકળી. ચંદુભાઈએ એમના હાથમાં શુકનનું શ્રીફળ આપ્યું. આખું ગામ પ્રભુદાસભાઈનાં દર્શન કરવા ઊમટયું હતું. વૃદ્ધો, બહેનો, માતાઓ, ગૃહિણીઓ સૌની આંખોમાં પાણી હતાં કારણ કે પ્રભુદાસભાઈ કાશીબાના એકના એક બ્હાલસોયા દીકરા હતા અને સૌના આત્મીયસ્વજન હતા એટલે પોતાના ઘરના જ કોઈ આત્મીયસ્વજન પોતાથી વિખૂટા પડી રહ્યા હોય એવી લાગણી સહુએ અનુભવી. પ્રભુદાસભાઈ સ્થિતપ્રજ્ઞ અવસ્થામાં બેઠા હતા.

જે ઘરતીની ગોદમાં બાળપણ વિતાવ્યું, જે વૃક્ષની છાયામાં બેઠા, જે ભેંસો-ગાયોએ દૂધ આપી સેવા કરી, જે વડીલોએ હુંફ આપી, જે માતાઓએ વાતસલ્ય આપ્યું, જે સાથીમિત્રોએ સાથ આપ્યો, ગામની એ સમગ્ર સૃષ્ટિની એક આંખમાં દર્દનાં આંસુ હતાં તો બીજી આંખમાં હર્ષનાં આંસુ હતાં. સૌના હૃદયના અનિર્વચનીય ભાવોનો સ્વીકાર કરતા કરતા પ્રભુદાસભાઈ પોતાના પ્રાણાધાર ગુરુહરિ યોગીબાપાને સંભારી રહ્યા હતા.

અલૌકિક દર્શનની સ્મૃતિ

ઈ.સ. ૧૯૬૫ની સાલના દશેરાના દિવસે પ્રભુદાસભાઈને યોગીબાપાએ પાર્ષદી દીક્ષા આપી. પાંચ જ દિવસ પછી એટલે કે શરદપૂર્ણિમાના મહામંગલકારી દિવસે ભાગવતી દીક્ષા ગ્રહણ કરી. દીક્ષા લીધા પછી છ મહિનામાં જ પ.પૂ. કાકાજીને અને પ.પૂ. પપ્પાજીને વિમુખ કરવામાં આવ્યા. કાકાજી સાથેના હેતને લઈને ઓગણચાલીસ સંતોને પણ વિમુખ કરવામાં આવ્યા. એટલે સ્વામીશ્રી, અક્ષરવિહારીસ્વામીજી તથા સંતો સોખડા મંદિરે પધાર્યા.

સોખડા આવ્યા પછી પણ યોગમાં આવનાર હરિભક્તોને દિવ્ય અનુભવ કરાવતા જ રહ્યા. ‘લે ખેંચી મન લાખનાં આપો આપ ઈશ્વર હોય.’ એ ન્યાયે પ્રભુનું સ્વરૂપ ધૂપું રહેતું નથી. ભક્તોને સુખ આપવા માટે જ એ પુરુષો વિચરણ કરતા હોય છે. ભયંકર વિરોધ વચ્ચે સ્વામીજીની પડખે રહેનારા ઘણા બધા હરિભક્તોમાં ચંદુભાઈ મુખ્ય હતા. ઘણાં વર્ષો સોખડા ગામના જૂના મંદિરમાં પસાર કર્યા. ઈ.સ. ૧૯૭૯ની સાલમાં સોખડા ગામની બહાર ‘હરિધામ’ તરફ ઓળખ પામનારી ભૂમિમાં મંદિરનું ખાતમહુર્ત કર્યું.

ઈ.સ. ૧૯૮૦ની સાલમાં સ્વામીજી બેંગલોર પધાર્યા હતા. હેતુ હતો આવનાર શ્રીજીમહારાજના દ્વિશતાબ્દી મહોત્સવ નિમિત્તે પ્રભુભક્તિ અદા કરવા ‘સરસ એક સહજાનંદ’ ગ્રંથના લેખન માટેનો. સાથે પૂ. પ્રેમસ્વામી, પૂ. દાસસ્વામી તથા પ.ભ. સતુભાઈ, પ.ભ. દવે સાહેબ અને પ.ભ. ચંદુભાઈ વગેરે મુકતો હતા. પ.ભ. વિક્રલદાસ (બેંગલોર)ને ઘરે દિવસ-રાત જાગીને સ્વામીજીએ પાંચ દિવસમાં ગ્રંથના પાંચ પ્રકરણ લખ્યાં. ઉજાગરાને લઈને સ્વામીજીના શરીરમાં અશક્તિ આવી ગઈ.

સ્વામીજીને ખૂબ શરદી થઈ ગયેલી એટલે ઊંઘ આવતી ન હતી, એટલે પ્રબોધસ્વામીએ નાની પોટલીમાં અજમો શેકી આપ્યો. સાથે ચંદુભાઈ પણ હતા. શરદી હોવાથી સ્વામીજી પડખા ફર્યા કરતા હતા. ચંદુભાઈ સ્વામીજીની રૂમમાં જ બેસી રહ્યા. થોડીવાર પછી એમણે સ્વામીજી તરફ જોયું તો સ્વામીજીના મુખારવિંદમાં મહારાજનાં દર્શન થયાં ! મહારાજના દેહ જેવો જ એ દેહ દેખાવા લાગ્યો ! લિંગરહિતનું એ અલૌકિક દર્શન હતું. ચંદુભાઈને એ દર્શનથી અપાર સુખ-શાંતિની અનુભૂતિ થવા લાગી. એ સુખ એટલું બધું હતું કે એમનાથી જીરવી શકાતું ન હતું એટલે અશ્રુ દ્વારા બહાર આવતું હતું. તેઓ રૂમમાં જ નિદ્રાધીન થઈ ગયા.

સવારે છ વાગે સ્વામીજીએ ચંદુભાઈને જગાડ્યા. કહ્યું, ‘રાજ થઈ ગયા

ને...! હવે આ સ્મૃતિ કાયમ રાખજો.’ ચંદુભાઈએ એ સ્મૃતિ હૈયામાં સદાયને માટે કંડારી લીધી.

સવારે દાતણ કરીને સ્નાનવિધિ બાદ પૂજા કરી. સ્વામીજીની તબિયત સારી ન હતી એટલે સંતોને એમ હતું કે ‘સ્વામીજી પ્લેનમાં બેસી બેંગ્લોરથી મુંબઈ જાય તો સારું’ એટલે એ માટે પ્રાર્થના કરી. સ્વામીજીએ એકદમ ગરમી ગ્રહણ કરીને કહ્યું, ‘પ્લેનમાં જવાના મારા દેશકાળ નથી.’

વિઠ્ઠલદાસ કહે, ‘સ્વામીજી, હું ટીકીટ કઢાવી લઈશ.’

સ્વામીજી કહે, ‘એ પૈસા તમારા થોડા છે ? મહારાજના પૈસા છે. હું સંતો સાથે આનંદ કરતા કરતા બસમાં જ જઈશ. બધા સંતોએ ખૂબ પ્રાર્થના કરી તો પણ સ્વામીજી એકના બે ન થયા. પછી વિઠ્ઠલદાસે રડતા હૃદયે પ્રાર્થના કરી કે આવી પરિસ્થિતિમાં આપને અહીંથી ગાડીમાં મોકલવાનું કોઈનું મન માનતું નથી. જો આપે જવું જ હોય તો મારી છાતી પર પગ મૂકીને જાવ. વિઠ્ઠલદાસની આવી પ્રાર્થના સાંભળી સ્વામીજીની આંખોમાં પણ આંસુ આવી ગયાં.

છતાં પણ સ્વામીજી મક્કમ જ રહ્યા કે મારે તો બસમાં જ જવું છે. છેવટે દાસસ્વામીએ ચંદુભાઈને કહ્યું, ‘દાજી, તમે કહેશો તો જ સ્વામીજી પ્લેનમાં જશે.’ ચંદુભાઈ સ્વામીજી પાસે ગયા. પ્રાર્થના કરી, ‘દયાજી, એક કામ છે.’

સ્વામીજી : ‘તમારાં તો હજાર કામ કરવાનાં હોય. બોલો, શું સંકલ્પ છે ?’

ચંદુભાઈએ તક ઝપડી લીધી. બે હાથજોડી ભક્તિસભર હૈયે પ્રાર્થના કરતાં કહ્યું, ‘દયાજી, આપ અહીં એક દિવસ આરામ કરી કાલે સવારે પ્લેનમાં મુંબઈ આવો. અમે અહીંથી અત્યારે નીકળી ચોવીસ કલાકમાં મુંબઈ આપને લેવા એરપોર્ટ પર આવી જઈશું. રાત્રે આપે બહુ સુખ આપ્યું છે. પરંતુ પ્લેનમાં બેસતા જોયા નથી, એ સુખ બાકી છે તો પ્લેનમાં પધારો તો સારું.’

ચંદુભાઈની પ્રાર્થનાથી સ્વામીજી રાજી થયા. બે-ત્રણ ધબ્બા પણ માર્યા. કહે, ‘આવતી કાલનું બુકીંગ કરાવી દો.’ તપાસ કરી તો બુકીંગ મળી ગયું અને સ્વામીશ્રી પહેલી જ વાર પ્લેનમાં બિરાજ્યા.

બીજે દિવસે સ્વામીજી મુંબઈ પધાર્યા. ચંદુભાઈ અને બીજા ભક્તો સ્વામીજીને લેવા માટે એરપોર્ટ પર આવ્યા. પોતાની પ્રાર્થના સ્વામીજીએ રાજી થકા સ્વીકારી તેથી ચંદુભાઈનો આનંદ સમાતો ન હતો.

તબળા તાપ સમાવ્યા

આશ્રિતજનોના યોગક્ષેમનું વહન કરવું એ પ્રભુ કે પ્રભુસ્વરૂપ સંતનો સ્વાભાવિક ગુણ છે, સહજ વરદાન છે, પરંતુ ભક્તના સુખે સુખી અને દુઃખે દુઃખી થવું એ ભક્તો સાથેની એમની અનુપમ આત્મીયતા અને આગવી કરુણા છે. આવી જ એક અનિર્વચનીય દિવ્ય અનુભૂતિ ચંદુભાઈ દાજીને પણ થઈ !

એકવાર પ. પૂ. સ્વામીશ્રીને અસ્વસ્થ સ્વાસ્થ્યને લઈને મુંબઈ લઈ જવામાં આવ્યા હતા. વડીલ સંતો-મુક્તોની વિનંતીથી દરેક ક્ષેત્રના ખ્યાતનામ ડૉક્ટરો પાસે heart, chest, liver, kidney વગેરે મહત્વનાં organs-functioningના જુદા જુદા tests લેવાના હતા. તદનુસાર heart specialist ડૉ. માંડકે સાહેબની સૂચના પ્રમાણે સ્વામીશ્રીને હિન્દુજી હોસ્પિટલમાં admit કરવામાં આવ્યા.

તે વખતે ચંદુભાઈ દાજી અમેરિકામાં ન્યુયોર્કમાં એમના ચિ. ઘનશ્યામને ત્યાં હતા. જે દિવસે સ્વામીશ્રીની Angiography થવાની હતી એ જ સમયે દાજીને જોરદાર heart-attack આવ્યો. તેઓ બેભાન થઈ ગયા અને તેમને તાત્કાલિક admit કરવામાં આવ્યા. ડૉક્ટરે નિદાન કરતાં ઘનશ્યામભાઈને જણાવ્યું કે હાલત ગંભીર છે. કોઈ પણ સમયે collapse થઈ શકે.

આ સાંભળીને ઘનશ્યામભાઈ અને એમના માતૃશ્રી ચંચળબહેનને ખૂબ આઘાત લાગ્યો. સ્વામીશ્રીને પ્રાણાધાર પુરુષ માન્યા હોવાથી અંતિમ ઉપાય તરીકે ધૂનનો સહારો લીધો. દાજીની પથારી પાસે બેસીને બધાએ આર્તનાદપૂર્વક ધૂન ચાલુ કરી દીધી.

તે જ વખતે દાજીને સ્વામીશ્રીએ દિવ્યદેહે દર્શન આપ્યાં ! સાથે પૂ. કોઠારીસ્વામી અને પૂ. દાસસ્વામી વગેરે સંતોનાં પણ દર્શન થયાં ! આ દર્શન માત્ર દાજીને જ થઈ રહ્યાં હતાં. સ્વામીશ્રી દાજીને કહે, ‘જુઓ દાજી ! આપણી કેવી એકતા ! મને Angiographyના reportમાં કાંઈ જ negative આવ્યું નથી તેમ તમને પણ છાતીમાં કાંઈ જ દર્દ નથી. મેં બાપાને પ્રાર્થના કરી છે. આપણે હજુ પૃથ્વી પર રહેવાનું છે ને ઘણી સેવા કરવાની છે.’

સ્વામીજીનાં કરુણાભીનાં આશીર્વાચનો સાંભળી દાજીના મુખના ભાવો બદલાઈ ગયા. એકદમ હળવાફૂલ થઈ ગયા. આનંદમાં આવીને ધૂન કરવા લાગ્યા. ડૉક્ટરોથી માંડીને બધાં જ વિચારમાં પડી ગયાં કે એમને અચાનક શું થઈ ગયું ? થોડીવારમાં દાજી પથારીમાં બેઠા થઈ ગયા ! ડૉક્ટરોએ બોલવાની ના પાડી હોવા

છતાં તેઓ સ્વામીશ્રીએ આપેલ અદ્ભુત દર્શનની વાત કરવા લાગ્યા. સહુ આશ્ચર્યચકિત થઈ ગયા ! તેમની તબિયતમાં અચાનક સુધારો થતો જોઈ ડૉક્ટરો પણ વિચારમાં પડી ગયા. વળી, દાજની આગ્રહભરી વિનંતીથી એમને ઘરે જવાની રજા પણ આપી દીધી.

આમ, લૌકિક રીતે તો દાજની આવરદા પૂરી જ થઈ ગઈ હતી પરંતુ કાળ, કર્મ, માયા અને પ્રારબ્ધના નિયંતા સ્વામીશ્રીએ એમની જીવાદોરી લંબાવી દીધી. ભક્તવત્સલ વિભુની કેવી વત્સલતા ! કેવી અસીમ કરુણા !

“જેવી આ પ્રાપ્તિ થઈ છે તેવી યથાર્થપણે સમજાય તો બીજી પ્રાપ્તિ ઈશ્વરી રહે નહિ અને ભગવાન પરોક્ષ મનાય છે, અગોચર મનાય છે, ગયા એમ મનાય છે, મારું કાંઈ જાણતા નથી એમ મનાય છે એ સર્વે અજ્ઞાન છે અને જ્યારે સાક્ષાત્કાર ભગવાનના સ્વરૂપનું અતિ દૃઢ પ્રત્યક્ષ પ્રમાણ જ્ઞાન થાય ત્યારે તેને ભગવાન પરોક્ષ મનાય જ નહીં.”

- અ.મૂ.અ.મૂ. શ્રી ગુણાતીતાનંદસ્વામી

૩

પૂર્વની ઓળખાણ

મુક્તરાજ ચંદારાણા સાહેબ મૂળ રાજકોટના. પૂર્વનું પુણ્ય જાગ્રત થયું અને સ્વામીશ્રી યોગીજીમહારાજના યોગમાં આવ્યા. એલ.આઈ.સી.ના interview માટે મુંબઈ જવાનું થયું ત્યારે બાપાએ આશીર્વાદ આપતાં કહ્યું, ‘ગુરુ, માળા ફેરવતા જાઓ. શાસ્ત્રીજીમહારાજ રૂડું કરશે.’ પોતે મેટ્રીક પાસ ન હોવા છતાં પણ બાપાના આશીર્વાદથી એમની પસંદગી થઈ ગઈ. સમય જતાં સારું કમાયા અને આર્થિક રીતે સુખી થયા. સત્સંગ કરતાં કરતાં મનાઈ ગયું કે બાપા પ્રભુસ્વરૂપ સંત છે.

એમણે પ્રસંગોપાત બાપાના મુખેથી પ્રભુદાસભાઈનાં ખૂબ ગુણગાન સાંભળ્યાં હતાં. એકવખત ગોંડલમંદિરના સભામંડપમાં યોગીબાપા બેઠા હતા. તેઓએ હાથના ઈશારાથી રામોદવાળા મોહન પટેલને બોલાવીને કહ્યું, ‘તમે અત્યારે બંધિયા જઈ ચુનીભગતને જણાવો કે અમે કાલે ત્યાં આવીએ છીએ. રાત્રે સભા કરવી છે. દરબારોને પણ જણાવી દે.’ બાપાની આજ્ઞા થઈ એટલે મોહનભાઈ બંધિયા પહોંચી ગયા.

બીજે દિવસે યોગીબાપાએ ચંદારાણા સાહેબને બોલાવીને કહ્યું, ‘આપણે ચાર વાગે બંધિયા જવા નીકળવું છે તો તમે ગાડી લઈને આવી જાઓ.’ એ પ્રમાણે ચંદારાણા સાહેબ ગાડી લઈ સમયસર અક્ષરમંદિરે આવી ગયા.

સ્વામીશ્રી યોગીજીમહારાજ, જોડના સંત, પ્રભુદાસભાઈ તથા ચંદારાણા સાહેબ બંધિયા જવા નીકળ્યા. વચ્ચે ઘોઘાવદર ગામ આવ્યું, ત્યાં થોભ્યા. ગામના ચબૂતરા પર લખ્યું હતું, ‘અનાદિ મૂળ અક્ષરમૂર્તિ સદ્ગુરુવર્ય ગુણાતીતાનંદસ્વામીએ બંધિયા જતાં અહીં આરામ કર્યો હતો.’ યોગીબાપા માટે તો પ્રસાદીના સ્થાનનાં દર્શન થયાં એ જ આરામ હતો એટલે તેઓ તો ત્યાં જ બેસી ગયા અને રાણાસાહેબ પાસે વચનામૃત વંચાવ્યું. થોડીવાર બેસી, સ્મૃતિ આપી, ત્યાંથી આગળ ચાલ્યા.

બંધિયા પહોંચ્યા. રાત્રે સભા થઈ. સભા બાદ બાપા આરામમાં પધાર્યા. ચંદારાણા સાહેબ માટે સૂવાની અલગ વ્યવસ્થા હતી. પ્રભુદાસભાઈ પણ સૂઈ ગયા.

રાત્રે બે વાગે મોહનભગતે ચંદારાણા સાહેબને એકદમ જગાડ્યા. ‘સાહેબ, ઊઠો... સાહેબ, ઊઠો !’ રાણાસાહેબ સફાળા જાગી ગયા. મોહનભગત ઉતાવળા ઉતાવળા કહેવા લાગ્યા, ‘યોગીબાપા લઘુ કરીને અંદર જતા હતા ત્યારે પેલા બે યુવકો સૂતા છે એમને બાપાએ દંડવત્ કર્યા !’ રાણાસાહેબે આ સાંભળી આશ્ચર્યચકિત થઈ સહજ જ પૂછ્યું, ‘શું વાત કરો છો?’

મોહનભગત કહે, “હા સાહેબ, બાપાએ બંને યુવકોને દંડવત્ કર્યા !” એમાંના એક યુવક પ્રભુદાસભાઈ હતા.

ચંદારાણા સાહેબ વિચારવા લાગ્યા કે બાપા આ યુવકોને દંડવત્ કરે ? તે પણ રાત્રે બે વાગે ? શું કારણ હશે ? બાપા જેવા સમર્થ પુરુષ યુવકોને દંડવત્ કરે !!

તેઓ તો સીધા જ બાપાના ઓરડામાં ગયા.

બાપા પણ સાહેબને જોઈ લીલા કરતા હોય એમ બોલ્યા, ‘સાહેબ, તમે અત્યારે કેમ અહીં પધાર્યા ?’

સાહેબનું મુખ તો હજુ આશ્ચર્યની રેખાઓથી જ ઘેરાયેલું હતું. બાપા શું પૂછે છે એનો એમને ખ્યાલ ન હતો. એમને તો પોતાના પ્રશ્નનો જ ઉત્તર મેળવવો હતો એટલે બાપાને સામો પ્રશ્ન કર્યો, ‘બાપા, પેલા બે યુવકો સૂતા છે એમને આપે દંડવત્ કર્યા ?’

બાપાએ પરાભાવની વાણી ઉચ્ચારી, ‘હા, અમે દંડવત્ કર્યા.’

સાહેબ બોલ્યા, ‘બાપા, આપની આ લીલામાં અમને સમજ પડતી નથી.’

બાપા એમની મુમુક્ષુતા જોઈ હજવેકથી બોલ્યા, ‘તમે કોઈનિય વાત ના કરો તો અમે તમને કહીએ.’

પછી રહસ્યની વાત કરતાં બાપા બોલ્યા, ‘આ બ્રહ્માંડમાં આ ચરણારવિંદ ફરી આવવાનાં નથી. તેથી અમે દંડવત્ કર્યા.’

યોગીજીમહારાજના મુખારવિંદથી નીકળેલા આવા અપરંપાર મહિમાના શબ્દો સાંભળી ચંદારાણા સાહેબ તો આભા જ બની ગયા ! વિચાર કરવા લાગ્યા કે, ‘આ પગલાં આ બ્રહ્માંડમાં ફરીવાર આવવાનાં નથી એટલે શું ? અક્ષરબ્રહ્મસ્વરૂપે તો બાપા હતા જ. પણ આમને શું સમજવું ? એની તો ખાત્રી થવી જોઈએ ! પરંતુ યોગીબાપા ચોખવટ ન કરે ત્યાં સુધી ખબર કેવી રીતે પડે ?’

રાણાસાહેબને વિચારના વમળમાંથી બહાર લાવતાં બાપા બોલ્યા, ‘રાણાસાહેબ, અત્યારે અમે તમને બધી વાત નથી કહેતા કારણ કે તમે બીજાને કહ્યા વિના રહેશો નહીં, પણ એટલું યાદ રાખજો કે આ ચરણારવિંદ ધરતી પર ફરી આવવાનાં નથી.’

એમને આજે કો’ક નવી જ ઓળખાણ લાધી, પરંતુ વિચારમાં ને વિચારમાં તેઓ એ પૂછવાનું ભૂલી ગયા કે બાપાએ બેમાંથી કયા યુવકને દંડવત્ કર્યા ? પ્રભુદાસભાઈને કે સાથેના યુવકને ? એ પ્રશ્ન મનમાં રાખી તેઓ સાંજે ફરી ગોંડલ આવ્યા. પ્રશ્ન હતુ ધુમરાયા કરતો હતો. રાત્રે તેઓ યોગીબાપા પાસે ગયા અને એકાંત શોધી પૂછ્યું, ‘બાપા, આપે બેમાંથી કયા યુવકને દંડવત્ કર્યા હતા ?’

બાપા બોલ્યા, ‘તમે બંનેને ઓળખો છોને ?’

રાણા સાહેબ કહે, ‘હા.’

ગૂઢવચન ઉચ્ચારતા બાપા બોલ્યા, ‘તમને જેમનું કાર્ય દિવ્ય લાગે, ભવ્ય લાગે એમને અમે દંડવત્ કર્યા.’

બાપાના એ સારગર્ભિત વચનોથી રાણાસાહેબને અછડતો ખ્યાલ તો આવી ગયો પણ સંપૂર્ણ ઓળખાણની પ્રતીતિ ભવિષ્યના આધાર પર છોડી દીધી.

બસ, ત્યારથી રાણાસાહેબ બંને યુવકોને જુદી દૃષ્ટિથી નિહાળવા લાગ્યા અને ભવિષ્યની પ્રતીક્ષા કરવા લાગ્યા. સમય વીતતો ગયો. તેઓ સત્સંગની વિવિધ સેવાઓ કરતા રહ્યા. એવામાં પ. પૂ. દાદુકાકાને સંસ્થાથી વિમુખ કરવામાં આવ્યા. કાકાજી સાથેના હેતને લઈને એમની સાથે બીજા ૩૯ સંતો પણ જોડાયા. યોગીજીમહારાજે રાણાસાહેબને કરાવેલાં દર્શન પર સમયનાં વહેણ સાથે કેટલાંય

પડળો ચઢી ગયાં.

યોગીજીમહારાજ ઈ.સ. ૧૯૭૧ની સાલમાં સ્વધામ પધાર્યા. રાણાસાહેબ બાપા સાથે ખૂબ પ્રીતિથી જોડાયેલા એટલે બાપાની વિદાયથી એમને હૈયામાં સૂનકાર વ્યાપી ગયો, પરિણામે સત્સંગમાં જવાનું બંધ કરી દીધું. ત્રણ-ચાર વર્ષ સુધી ક્યાંય ગયા નહીં.

હવે અજ્ઞાનનાં પડળોને ઉખેડવાનો સમય પાકી ગયો. સમયની છીપમાં જે રહસ્ય છુપાયેલું હતું એ પ્રકાશિત થવાનો સમય આવી પહોંચ્યો.

એકદિવસ રાણા સાહેબ પર કાકાજીની ટપાલ આવી કે સોખડાના સંતો આપને ખૂબ યાદ કરે છે. મારી એક વિનંતી છે કે તમે એક વખત જરૂર સંતોને મળવા સોખડા જાવ.

રાણાસાહેબને વિચાર આવ્યો, ‘આમાં પણ ભગવાનની કંઈક ઈચ્છા હશે.’

અઠવાડિયા પછી સ્વામીશ્રીએ એમને ટપાલ લખી : ‘રાણાસાહેબ, અમારો ને તમારો વર્ષો જૂનો સંબંધ છે. અમે વડોદરાથી માણાવદર જઈએ તો વચ્ચે અમારા માટે પાણી પીવાનું સ્થાન નથી. ઘણીવાર વિચાર થાય છે કે રાણાસાહેબના ઘરે જઈએ પણ તમને અનુકૂળ ન પણ પડે અને ગેરસમજને કારણે તમે ઘરમાં ન પણ આવવા દો. એટલે અમે અટકીએ છીએ, પણ તમે જરૂરથી સોખડા આવજો.’

પત્ર વાંચી રાણાસાહેબે વિચાર કર્યો કે ત્રણ-ચાર વર્ષથી સંતોનું સાંનિધ્ય મળ્યું નથી. કોઈ સંતની પધરામણી પણ કરાવી નથી. સત્સંગીના જીવનમાં આ ખામી કહેવાય. ‘સંતોએ યોગીજીમહારાજને છોડી દીધા છે. એવી વાતો સમાજમાં થાય છે એમાં કેટલું તથ્ય છે એ પણ જાણવું જોઈએ.’ એમ વિચાર કરી તેમણે સોખડા જવાનું નક્કી કર્યું.

એકદિવસ તેઓ સોખડા જૂના મંદિરે આવ્યા. સંતોએ ખૂબ ભાવથી સ્વાગત કર્યું. આનંદથી મળ્યા. સ્વામીશ્રીએ અને કોઠારીસ્વામીએ તેમને ખૂબ પ્રેમથી જમાડ્યા.

સંતોની ભક્તિ અને પ્રેમ જોઈ તેમના બધા જ પૂર્વગ્રહો ઓગળવા લાગ્યા. કોઈક જુદા જ વાતાવરણનાં દર્શન થયાં. સ્વામીશ્રીએ રાણાસાહેબ સાથે ખૂબ વાતો કરી આનંદ કરાવ્યો. ‘જે કાંઈ થયું છે એના કર્તાહર્તા મહારાજ અને યોગીબાપા જ છે અને બાપાએ જે કાંઈ કર્યું છે એ હિતકારી અને મંગલકારી જ છે.’ એ વાત સ્વામીજી સમજાવી રહ્યા હતા. એમણે જોયું કે સ્વામીજીની વાતોમાં ન હતો કોઈનો અભાવ કે

અરુચિ, ન હતો કોઈના વિષે દ્વેષ કે ઓરોભાવ. કેવળ યોગીબાપાના અપરંપાર મહિમા અને ગુણગાનની જ ગંગા વહેતી હતી.

સ્વામીશ્રીની વાતો સાંભળી રાણાસાહેબની બધી માન્યતાઓ ભાંગીને ભૂક્રો થઈ ગઈ. એ ઓછું હોય તેમ સ્વામીજી એમને વડોદરા સભામાં સાથે લઈ ગયા. ત્યાં પણ યોગીબાપાના અપરંપાર મહિમાની અને સુહૃદભાવની વાતો સાંભળી એમનો લોકમુખે સાંભળેલી વાતોનો ભ્રમ ભાંગી ગયો. એમને થયું, ‘અહીં જે વાતો થાય છે એ તો અમૃત જેવી છે. બહાર જે કાંઈ વાતો થાય છે એવું તો અહીં કાંઈ લાગતું જ નથી. તો પછી આ સંતોનો અભાવ કેવી રીતે લેવાય ?’ યોગીજીમહારાજની રીતેરીત પ્રમાણેનું સંતોનું જીવન એમને સ્પર્શી ગયું. આમ, પ્રથમ મુલાકાતમાં જ આઠ આની ગુણ તો આવી ગયો.

તેઓ રાજકોટ આવ્યા. વિમુખ થયેલા સંતો વિષે રાણીબાને વાત કરી. એમને પણ લાગ્યું, ‘ચાલો આપણે ત્યાં જઈને જોઈએ તો ખરા ? હરિપ્રસાદસ્વામીજીએ ભગવાનને રાખ્યા છે, તો એ જોવા તો જવું જ જોઈએ !’

ઉત્કંઠાનો આ ઊભરો જેટલો જલદી આવ્યો એટલો જ જલદી શમી જઈને નિશ્ચયરૂપી સ્ફટિકનું દર્શન કરાવવાનો હતો એ તો એમને પણ ક્યાંથી ખબર હોય ?

અઠવાડિયા પછી રાણાસાહેબ પરિવાર સાથે સોખડા આવ્યા. મંદિરનું વાતાવરણ અને સંતોની સેવાભક્તિ નિહાળી સૌને ખૂબ ગુણ આવી ગયો.

એમનો કસોટી કરવાનો સ્વભાવ એટલે ચેન પડતું ન હતું. સ્વામીજીમાં ભગવાનપણાનો નિશ્ચય સ્વીકારવા માટે અંતર તૈયાર ન હતું.

બે દિવસ સોખડા રોકાઈ, આત્મીયતા અને સુહૃદભાવનું ભાથું લઈને તેઓ રાજકોટ આવ્યા. ત્યાંથી ડાંગરા દર્શનાર્થે ગયા. ડાંગરા એટલે અનાદિ મહામુક્તરાજ શ્રી જગાસ્વામીનું સમાધિસ્થાન. ચંદારાણા સાહેબને જ્યારે પણ મૂંઝવણ આવે ત્યારે તેઓ ડાંગરા પહોંચી જાય અને જગાસ્વામીને પ્રાર્થના કરી સમાધાન મેળવે.

જગાસ્વામીની દેરીએ જઈ એમણે પ્રાર્થના કરી, ‘હે જગાસ્વામી, હું સંતસમાગમ વગર મૂંઝાઉ છું. સોખડા જઈને આવ્યો છું પણ હરિપ્રસાદસ્વામીને જીવ સોંપવો કે નહિ એ નક્કી નથી કરી શકતો. હવે તો આપ જ માર્ગ સૂઝાડો.’

એમની પ્રાર્થના સાંભળી એ જ રાત્રે જગાસ્વામી દિવ્યદેહે પ્રગટ થયા અને કહ્યું, ‘હરિપ્રસાદસ્વામી સાથે જીવ જોડી દો. મહારાજ અને અમે એમની સાથે છીએ.’

સવારે ઊઠીને વિચાર આવ્યો કે રાતે જે કાંઈ દર્શન થયું એ ખરેખર સત્ય હશે કે ભ્રાંતિ થઈ છે ? મનની આવી વિમાસણથી પણ તેઓ પાછા પડે એમ ન હતા. ‘આ વાતનો ફેંસલો લાવીને જ રહેવું છે.’ એવું નક્કી કરીને જ બેઠા હતા.

બીજે દિવસે ફરી ધ્યાનમાં બેસીને યોગીજીમહારાજને સંભારવા લાગ્યા. પ્રાર્થના કરવા લાગ્યા, ‘હે યોગીબાપા, મને જવાબ આપો. વચનામૃતમાં તો શ્રીજીમહારાજે કહ્યું છે કે સંતદ્વારા અમારું પ્રાગટ્ય અખંડ છે. તો પછી મહારાજનું પ્રાગટ્ય અત્યારે ક્યાં છે ? કૃપા કરીને મને જવાબ આપો.’

એમ કાકલૂદીભરી પ્રાર્થનાના ફળસ્વરૂપે રાત્રે અઢી વાગે યોગીબાપા દિવ્યદેહે પ્રગટ થયા અને બોલ્યા, ‘જગાસ્વામીએ તમને જે વાત કરી છે એ સત્ય વાત છે.’

રાજાસાહેબે પૂછ્યું, ‘એ આભાસ તો નથી ને !’

બાપા કહે, ‘ના.. સાચી વાત છે.’

‘બાપા, મને ખાત્રી કેવી રીતે થાય ?’

બાપા કહે, ‘જમનગરમાં બારદાનવાળા શેઠના બંગલામાં સાંજના સાત વાગે તમારા પૂર્વજન્મની જે ખાનગી વાત અમે તમને કરેલી એ વાત હરિપ્રસાદસ્વામી તમારું કાંડું પકડીને, અગાસી ઉપર લઈ જઈને, ગાદલા ઉપર બેસાડીને કરે તો માનજે કે વાત સાચી છે.’

આ રીતે વર્ષો પહેલાં, બંધિયા ગામમાં બાપાએ જેમને દંડવત્ કરેલા એ વાતનું રહસ્ય રાજાસાહેબ આગળ યોગીજીમહારાજે સ્વયં ખોલી નાખ્યું. તેઓ આનંદમાં આવી ગયા અને એ દિવસની રાહ જોવા લાગ્યા કે ક્યારે હરિપ્રસાદસ્વામી કાંડું પકડીને અગાસી પર લઈ જાય, ગાદલા પર બેસાડે અને પૂર્વજન્મની વાત કરે ! પરંતુ સમયની સાથે એ વાત એમના માનસપટ પરથી વિસરાઈ ગઈ.

એક દિવસ તેમના પર સ્વામીશ્રીની ટપાલ આવી : ‘અમે અમદાવાદ જઈએ છીએ. જગજીવનરામને ત્યાં ઊતરવાના છીએ, તો તમે ત્યાં જરૂરથી આવજો.’

રાજાસાહેબ અમદાવાદ પહોંચી ગયા. સ્વામીશ્રી એ સમયે પથરામણીએ ગયા હતા. અડધા કલાક પછી પાછા પધાર્યા. રાજાસાહેબનાં દર્શન કરી કહે, ‘સાહેબ, આવી ગયા !’ તરત જ રામને કહ્યું, ‘અગાસી પર ગાદલું પથરાવો.’ એ જ વખતે રાજાસાહેબના મસ્તિષ્કમાં ઝબકારો થયો અને બાપાના વચનો યાદ આવી

ગયા. એમનું હૈયું ધબકવા લાગ્યું.

જગજીવનરામે અગાસી ઉપર ગાદલું પથરાવી દીધું. તરત જ સ્વામીજી રાજાસાહેબનું કાંડું પકડીને કહે, ‘હાલો સાહેબ, ઉપર જઈને વાતો કરીએ.’

સ્વામીજી એમનું કાંડું પકડીને અગાસી પર લઈ ગયા. ગાદલા પર બેસાડ્યા. પછી રાજાસાહેબના પૂર્વજન્મની સ્મૃતિ કરાવતાં બોલ્યા, ‘બોલો સુરાખાચર, હવે શું કરવું છે?’ વર્ષો પહેલાં યોગીબાપાએ કરેલી પોતાના પૂર્વજન્મની વાત સ્વામીજી કરી રહ્યા હતા!!

રાજાસાહેબ શૂન્યમનસ્ક થઈ ગયા. બીજી જ ક્ષણે સતેજ થઈ ગયા અને કસોટી કરવા કડકાઈ બતાવી કહે, ‘સાધુરામ! ‘સુરાખાચર’ કહીને ગપ્પાં શું મારો છો?’

સ્વામીજી અસલી અદામાં આવીને બોલ્યા, ‘જુઓ રાજાસાહેબ, યોગીજી મહારાજે અમને વચન આપ્યું છે કે તમારો છેલ્લો જન્મ કરાવવો. એ વચનનું પાલન અમારે કરવાનું છે. જે તમે આડા આવશો તો હું તમારું કાંડું મૂકી દઈશ. પછી તમે અમને કહેતા નહીં.’

આ સાંભળી રાજાસાહેબ ઢીલા પડી ગયા. મન-બુદ્ધિને બાજુ પર મૂકી સ્વામીશ્રીનાં ચરણોમાં સમર્પિત થઈ ગયા.

બસ, ત્યારથી તેઓ સ્વામીજીમાં પૂર્ણ નિષ્ઠાથી જોડાઈ ગયા.

“જપ, તપ, વ્રત,
ધ્યાન, પૂજા એ આદિક
જે સુકૃત તેનો જે
આરંભ કરે ને દિનદિન
પ્રત્યે વૃદ્ધિ પામે એવું
જે નૈમિષારણ્ય ક્ષેત્ર તે
જે ઠેકાણે ભગવાનના
એકાંતિક સાધુ રહેતા
હોય તે ઠેકાણે
જાણવું.”

-વચનામૃત સા. ૭

પ.પૂ. સ્વામીશ્રી ઈ.સ. ૧૯૬૬ની સાલમાં સોખડા ગામમાં આવ્યા એ વખતે સંતોને પાણીનો ભાવ પૂછનાર કોઈ ન હતું. જે સદ્ભાવ બતાવનાર જ કોઈ હતું નહીં તો મંદિરે આવનાર ક્યાંથી હોય ? ચારે બાજુથી અપમાનો અને તિરસ્કાર થતાં હતાં. પરંતુ પ.પૂ. સ્વામીશ્રીની પ્રતિભા અને દિવ્યતા એવી હતી કે સાથેના સંતોને યોગીબાપાના સાંનિધ્યની અનુભૂતિ ડગલે ને પગલે થતી. તેથી અપમાનો અને તિરસ્કારો નજરમાં આવતાં ન હતાં.

જ્યાં સુધી ગુરુદેવ યોગીજીમહારાજ પૃથ્વી પર હતા ત્યાં સુધી સ્વામીશ્રીએ વિચરણ કરવાનો સંકલ્પમાત્ર ઊઠવા દીધો નથી. ગુરુદેવની દિવ્ય સ્મૃતિમાં તેઓ ડૂબેલા રહ્યા અને સૌ સંતોને પણ બાપામય રાખ્યા.

બાપા સ્વધામ પધાર્યા પછી જ એમનો મહિમા અને એમણે આપેલ 'સંપ-સુહૃદભાવ અને એકતા' નો સંદેશો વ્યાપક બનાવવા સ્વામીશ્રી અવિરત વિચરણ કરતા રહ્યા. ધીરે ધીરે સમાજને સ્વામીશ્રીની સાધુતા અને પ્રભુતાનાં દર્શન થવા

લાગ્યાં.

ભગવાન અને સંતનો મહિમા પોતાના જીવનમાં પચાવી અન્યને પણ એ મહિમા સમજાવી શકે તથા સંતના ચરણે સઘળું સમર્પિત કરીને નિમિત્ત થઈને સેવા કરી શકે એવા પાત્રનું મોટાપુરુષ સર્જન કરીને સત્સંગના બીજને પલ્લવિત કરતા હોય છે. સત્સંગસમાજના એવા વિરલ ભક્તરાજ એટલે વડોદરાના રમણભાઈ ગાંધી.

વડોદરાના નવપલ્લવિત થયેલ સત્સંગબાગના જે અંબરીષ મુક્તો અને યુવકો સત્સંગની સુવાસ ફેલાવી રહ્યા છે, તે મુક્તોનું મહિમા અને નિર્દોષબુદ્ધિની વાતો દ્વારા જે જૂજ ભક્તોએ સિંચન કર્યું છે એમાંના એક એટલે રમણભાઈ ગાંધી. ‘ભગતજી’ના નામે સમગ્ર સત્સંગસમાજમાં તેઓ જાણીતા થયા.

પ્રભુતાની પ્રતીતિ

એકવાર લગ્ન પ્રસંગે રમણભાઈ સોખડા ગામમાં આવ્યા. એમનો નિયમ હતો કે જે ગામમાં જઈએ ત્યાંના સ્વામિનારાયણના મંદિરમાં દર્શન કરવા અવશ્ય જવું. લગ્નવિધિ પૂરી થઈ એટલે તેઓ આવ્યા મંદિરે. ઠાકોરજીનાં દર્શન કરીને નીકળતા હતા ત્યાં સ્વામીજી સામા મળ્યા. બસ, આ જ પ્રથમ દર્શન હતું.

સ્વામીજીએ પૂછ્યું, ‘ક્યાંથી આવો છો ?’

‘વડોદરાથી આવીએ છીએ.’

‘સારુ..અહીંયાં જમીને જજો.’

સ્વામીજીની વાણીમાં રહેલ આત્મીયતા અને આદર રમણભાઈના અંતરને સ્પર્શી ગયાં. તેઓ પ્રથમવાર સોખડા મંદિરે આવ્યા હતા. આમ તો તેઓ વાડી સ્વામિનારાયણ મંદિરની ટ્રસ્ટ કમિટીમાં હતા. વળી, મોહનબાપુને ગુરુ કર્યા હતા એટલે માનતા હતા કે મંદિરમાં સેવા અપાય, મંદિરની સેવા લેવાય નહીં. એટલે સંકોચાતાં સંકોચાતાં કહ્યું, ‘સ્વામીજી, હું તો લગ્નમાં આવ્યો છું એટલે જમવાનું ત્યાં છે.’

સ્વામીજીએ કહ્યું, ‘સારુ, ચા પીને જજો.’ સ્વામીજીએ ઉત્તમસ્વામી પાસે આ મુકાવડાવી.

આ પીતાં પીતાં રમણભાઈએ મંદિરમાં ચારે બાજુ નજર ફેરવી જોઈ. નીચે લીપણ હતું પણ સુઘડતા હતી. સંતો વિમુખ થઈને આવ્યા છે એવી વાતો તો ખૂબ સાંભળેલી. એ સંતોના મુખારવિંદ પર નિર્દોષતા, નિર્મળતા અને ભક્તિનાં દર્શન કરીને હૈયામાં શાંતિનો અનુભવ થતો હતો. મહિમાના વિચારોની મીઠાશથી ચાના ઘૂટો ઘૂટો અનેરો સ્વાદ આવતો હતો.

થોડીવાર પછી એમણે સ્વામીજીને કહ્યું, ‘સ્વામીજી, હવે હું રજા લઉં ?’ સ્વામીજીએ સ્મિત ફરકાવી મૂક સંમતિ આપતાં કહ્યું, ‘ભલે, આ મંદિરને પોતાનું માનીને આવતા રહેજો.’ રમણભાઈને વિદાય ખૂબ મીઠી લાગી. દરવાજે પહોંચી ફરી એકવાર પાછળ ફરીને સ્વામીજી તરફ જોયું. અંતરમાં સદ્ભાવ જાગ્યો. વિચાર કર્યો, ‘બે વાસણ ખખડ્યાં હશે એટલે કદાચ સંતોને બહાર નીકળવાનું થયું હશે, પણ વાતાવરણ ખૂબ પવિત્ર છે. આવવાનું મન થાય એવું.’ એમ વિચાર કરતા કરતા તેઓ ઘરે આવ્યા.

બીજે દિવસે સવારે તેઓ પૂજા કરવા બેઠા. પૂજામાં તેમને સહજનંદસ્વામી સાથે સ્વામીજી હાથીની અંબાડી ઉપર બેઠા હોય એવાં દર્શન થયાં. જેમનાં દર્શન ગઈકાલે કર્યાં હતાં એ જ સ્વામીજી હતા ! હજારો માણસો છે. મોટી શોભાયાત્રા નીકળી છે. રમણભાઈ પોતે સ્વામીજીને ચામર ઢોળી રહ્યા છે. આ દર્શનથી એમને પાકું થઈ ગયું કે સ્વામીજી દિવ્ય પુરુષ છે.

આ પહેલાં પણ એમને એવા ઘણા અનુભવો થયેલા કે જેમાં એમને જે જે દર્શન થતું એ ઘટના ભવિષ્યમાં બનીને જ રહેતી એટલે આ વાતની ખબર આપવા તેઓ હરખઘેલા થઈ સોખડા જવા નીકળ્યા. છાણીથી ચાલવા માંડયું તે છેક સોખડા મંદિર સુધી.

તેઓ મંદિરમાં પ્રવેશ્યા. જોયું તો સ્વામીજી જાણે એમની રાહ જોઈને જ બેઠા હતા ! ઠાકોરજીનાં દર્શન કર્યાં. સ્વામીજીને પગે લાગ્યા. સ્વામીજીએ પૂછ્યું, ‘આવી ગયા ?’

રમણભાઈ હસતાં હસતાં કહે, ‘આપે કહ્યું હતું કે આવતા રહેજો એટલે આવી ગયો. સાથે શુભ સમાચાર લઈને આવ્યો છું.’

‘શું સમાચાર લઈને આવ્યા છો ?’ સ્વામીજીએ મર્માળા સ્મિત સાથે પ્રશ્ન કર્યો.

એમણે પ્રારંભ કર્યો : ‘સ્વામીજી, વિજય તો આપનો જ થવાનો છે. ભલે વિમુખ થવાનું થયું. મંદિર છોડવું પડ્યું. લોકો ગમે એટલો વિરોધ કરતા હોય પણ

આપ સાચા છો. આપનો જય જયકાર થવાનો છે.’

સ્વામીજી આશ્ચર્ય સાથે એમની વાતો સાંભળી રહ્યા. પૂછ્યું, ‘તમે કેવી રીતે કહી શકો ?’

‘મારો એવો અનુભવ છે કે અત્યાર સુધી જે કાંઈ મને દર્શન થયાં છે એ બધું સાચું જ પડ્યું છે.’

સ્વામીજી કહે, ‘એમ ? તમે બોલો એ સાચું જ પડે ?’

‘હા સ્વામીજી, હું જે બોલું તે ક્યારેય અસત્ય ન ઠરે. અત્યાર સુધી ઠાકોરજીની કૃપાથી બધું જ સાચું ઠર્યું છે.’ રમણભાઈની સત્યનિષ્ઠા જોઈ સ્વામીજી ખડખડાટ હસી પડ્યા. સ્વામીજી સાથે બેસીને એમણે ખૂબ વાતો કરીને આનંદ કર્યો.

આ પ્રસંગથી રમણભાઈ સ્વામીજી સાથે આત્મીયતાના તાંતણે બંધાઈ ગયા. વારે તહેવારે તો આવતા જ પણ જ્યારે મન થાય ત્યારે સ્વામીજીનાં અને સંતોનાં દર્શન કરવા સોખડા દોડી જતા.

સિંહો ભેગા કરવા છે

છ-સાત મહિના પછી સ્વામીજીએ રમણભાઈને બોલાવીને કહ્યું, ‘મારે તમને એક વાત કહેવી છે.’

રમણભાઈએ બે હાથ જોડી કહ્યું, ‘કહો દયાળુ.’

સ્વામીજી કહે, ‘આપણા મંદિરે ઘણા મહેમાનો આવે છે. એમની સેવા-સરભરા સારી રીતે આપણે કરવી છે તો આપણી દુકાનમાંથી રોજ થોડું થોડું શાકભાજી મોકલો તો મહેમાનોને સારી રીતે જમાડી શકાય.’

એ તો સેવાની તક શોધતા જ હતા અને સ્વામીજીએ સામેથી કહ્યું એટલે એમને ખૂબ આનંદ થયો. એમણે કહ્યું, ‘સ્વામીજી, આપ નિશ્ચિત રહેજો. જેટલાં જોઈએ એટલાં શાકભાજી મારી દુકાનેથી મંગાવી લેજો. હવે આપણે કોઈની પાસે હાથ લાંબો કરવો નથી.’

એમની આર્થિક સ્થિતિ બિંલકુલ સારી ન હતી છતાં પણ દિલ વિશાળ હતું. એમની સેવા કરવાની ભાવના જોઈ સ્વામીજી રાજ થયા.

મંદિરેથી પ.ભ. માયાબાપા બીજે-ત્રીજે દિવસે આવે અને શાકભાજી લઈ જાય. ક્યારેક રમણભાઈ પણ સામેથી શાકભાજી લઈને મંદિરે આવે. એમ કરતાં કરતાં રસબસતા વધતી ગઈ. સ્વામીજીનું આકર્ષણ એવું હતું કે વારેવારે જવાનું મન થયા જ કરતું. પછી તો નાની-મોટી સેવાઓ સ્વામીજી એમને સોંપતા ગયા.

એક દિવસ સ્વામીજી કોઠારીસ્વામીને મંદિરના વહેવાર અને કરકસર અંગે કંઈક કહી રહ્યા હતા કે આપણે બટેટાનું જે શાક થાય છે તેમાં પાણી નાંખીને રસાદાર શાક કરીએ તો બટેટાની બચત થાય. વધારાના બટેટામાં થોડાં રીંગણા નાંખીએ તો એક ટંકનું શાક નીકળી જાય. એટલે આપણે થોડી કરકસર કરતા રહેવું.

રમણભાઈ આ સાંભળી ગયા. તેમને થયું કે સ્વામીજીએ અને સંતોએ હજુ પણ શાકભાજીનો વિચાર કરવો પડે છે ? એમણે સ્વામીજીને આગળ બોલવા ન દીધા. કહ્યું, ‘સ્વામીજી, આપ જરાય ચિંતા ના કરશો. હું વધારે શાક મોકલાવીશ. પણ આવી કરકસરની વાત ના કરશો. આપ તો સમર્થ છો. આપની સામર્થ્યની મને ખબર છે. આવું ક્યાં સુધી આપ ચલાવશો ?’

એ વખતે અપરંપાર મહિમાની વાત સ્વામીજીના મુખમાંથી સરી પડી : ‘ભગતજી ! અમે પ્રાર્થના કરીએ તો તમારા માર્કેટમાં જેટલા દુકાનદારો છે એ બધા જ અહીંયાં આવતા થઈ જાય. પણ અમારે ઘેટાં-બકરાં ભેગાં નથી કરવાં. સિંહો ભેગા કરવા છે. ભગતજી ! પદાર્થોના તો ઢગલા થશે. ક્યાં મૂકવા એ પ્રશ્ન થશે.’

પરાભાવમાંથી નીકળતા પરાવાણીના એ શબ્દો કોઠારીસ્વામી અને ભગતજી તો સાંભળી જ રહ્યા.

મૂર્તિમાં દિવ્ય દર્શન

ભગતજીને દિવ્ય અનુભવો તો ડગલે ને પગલે થતા. ભજન કરવા બેસે ત્યારે જુદાં જુદાં અનેક બ્રહ્માંડોનાં દર્શન થતાં. અવાંતરની ભૂમિકામાં રહેલા દેવી, દેવતાઓ અને અવતારોનાં પણ દર્શન થતાં. આવનાર ઘટનાઓને પણ જોઈ શકતા. ભગતજીએ એક નિયમ રાખેલો એ મુજબ જ્યારે પણ ઉપાધિ આવે એટલે વડતાલ મંદિરે પહોંચી જતા અને હરિકૃષ્ણમહારાજની મૂર્તિ આગળ બેસીને ધૂન કરતા. મૂર્તિ એમને અચૂક સમાધાન આપે જ.

ભગવાનના ઉપાસક તો પોતે હતા જ, પરંતુ સ્વામીજીના સમાગમથી જીવનમાં ગુરુની અનિવાર્યતા સમજાઈ. સ્વામીજીને ગુરુ તરીકે સ્થાન આપીને સમર્પિત થઈ જવું એવો સંકલ્પ તો ઊઠ્યા જ કરતો પરંતુ ‘આજે તો નિર્ણય કરી જ લેવો છે.’ એવા નિશ્ચય સાથે હરિકૃષ્ણમહારાજની મૂર્તિ સામે એક પગે ઊભા રહીને માળા કરવા લાગ્યા. થોડીવાર થઈ અને આંખો ખોલીને મહારાજની મૂર્તિ સામે જોયું.

ભગતજીના આશ્ચર્ય વચ્ચે મૂર્તિમાંથી ભગવાધારી એક સૌમ્ય આભા બહાર આવી. સોખડા મંદિરે સ્વામીજીએ શાસ્ત્રીજીમહારાજ અને યોગીજીમહારાજની ઓળખાણ કરાવી હતી એટલે શાસ્ત્રીજીમહારાજને ઓળખતાં વાર ન લાગી. શાસ્ત્રીજીમહારાજના મુખારવિંદના શીતલ હાસ્યે ભગતજીના અંતરમાં પણ આનંદ પાથર્યો.

થોડી જ ક્ષણોમાં શાસ્ત્રીજીમહારાજ અંતર્ધાન થઈ ગયા. ભગતજી મટકું માર્યા વગર મહારાજની મૂર્તિને નીરખી રહ્યા હતા. એવામાં ફરીથી મહારાજની મૂર્તિમાંથી દિવ્ય જ્યોતિર્મયપૂંજ બહાર આવ્યો. એની મધ્યમાં પ.પૂ. હરિપ્રસાદસ્વામીજીનાં દર્શન થયાં. સ્વામીજી પ્રકુલ્લિત મુખારવિંદ સાથે ભગતજીના અને ભગતજી અહોહોભાવ સાથે સ્વામીજીનાં દર્શન કરતા રહ્યા. ભગતજી જાણતા હતા કે ભગવાનની મૂર્તિમાં કોઈ પ્રવેશી શકે નહીં. ભગવાનનું સ્વરૂપ હોય એ જ મૂર્તિમાં પ્રવેશી શકે અને મૂર્તિમાંથી બહાર આવી શકે. સ્વામીજીનાં આ રીતે દર્શન કરીને ભગતજીને પાકો નિશ્ચય થઈ ગયો કે સ્વામીજી ભગવાનને રાખનાર પરાત્પર પુરુષ છે.

આ પ્રસંગથી એમના અંતરમાં મહિમાનો સાગર છલકાયો. મંદિરે જે કોઈ હરિભક્તો આવતા કે વડોદરામાં પોતે જેના પણ સંપર્કમાં આવતા એમને સ્વામીજીની વાતો કહ્યા જ કરતા. ધીરે ધીરે વડોદરામાં ભગતજીની વાતો સાંભળી ઘણા મુમુક્ષુઓ સ્વામીજી તરફ ખેંચાયા અને સત્સંગના રંગે રંગાયા. સત્સંગસભાની શરૂઆત થઈ. ધીમે ધીમે સત્સંગમંડળ ચાલુ થયું.

મહારાજ પણ અક્ષરધામના દરવાજા ખોલી નાંખશે.

ઈ.સ. ૧૯૭૧-૭૨ પછી સત્સંગને અર્થે ગામડાઓમાં જવાનું થાય ત્યારે સ્વામીજી ભગતજીને સાથે લઈ જતા. એક દિવસ જીવ લઈને મુવાલ ગામે જવાનું થયું.

ગામની બહાર ફાટક આવી. ટ્રેન આવવાની તૈયારી હતી એટલે ત્યાં કામ કરતા એક દીકરાએ એક બાજુનો દરવાજો બંધ કરી દીધો. બીજી બાજુનો દરવાજો બંધ કરવા જતો હતો ત્યાં એણે જીપ આવીને ઊભેલી જોઈ. અંદર સંતો બેઠા છે એ પણ જોઈ લીધું. પળવારમાં જ એણે બંધ કરેલો દરવાજો ખોલી નાંખ્યો. સંતો પ્રત્યે એનો આદર જોઈ સ્વામીજી ખૂબ રાજી થયા. ભગતજી પાછળ બેઠા બેઠા આ બધું નિહાળતા હતા.

રાજીપાના ફળસ્વરૂપે સ્વામીજીના મુખારવિંદમાંથી સહજ જ આશીર્વાદ સરી પડ્યા : ‘મહારાજ એને અંતકાળે તેડવા આવશે.’ ભગતજીને થયું કે દીકરો ખૂબ નસીબદાર છે. કણમાં પણ સ્વામીજીએ આપી દીધું. ભગતજીએ પ્રાર્થના કરતાં સ્વામીજીને કહ્યું, ‘સ્વામીજી, એવું તે શું મોટું કામ એ છોકરાએ કરી નાખ્યું તે આપે એને આવા અદ્ભુત આશીર્વાદ આપી દીધા ?’

સ્વામીજી બોલ્યા, ‘એણે આપણા માટે સદ્ભાવ બતાવ્યો. આપણા માટે દરવાજો ખોલી નાંખ્યો તો મહારાજ પણ એના માટે અક્ષરધામના દરવાજા ખોલી નાંખીશે. ભલે એને ખબર નથી કે એણે કોની સેવા કરી છે. પણ મહારાજ તો જાણે છે ને કે એણે કોની સેવા કરી છે !’

ભગતજી વિચાર કરવા લાગ્યા કે સંબંધનો કેવો અપરંપાર મહિમા છે ! કરોડો વર્ષોની કઠિન તપશ્ચર્યા પછી પણ અક્ષરધામમાં જવાતું નથી. એ પ્રાપ્તિ સ્વામીજીના સંબંધે કેટલી સોહાલી બની ગઈ !

આપણે તો ચૈતન્ય મંદિરો તૈયાર કરવા છે.

મુવાલ પહોંચ્યા. ચંદુમામાને ત્યાં પધરામણી કરી. મામા સ્વામીજીને કૂવે લઈ ગયા. કૂવામાં પાણી ઊંડુ ઊતરી ગયું હતું. મામાએ સ્વામીજીને પ્રાર્થના કરી, ‘સ્વામીજી, આપ આશીર્વાદ આપો જેથી કૂવામાં પાણી કાયમ રહે.’ મામાની દિલની પ્રાર્થના સાંભળી સ્વામીજી આશીર્વચન ઉચ્ચારતાં બોલ્યા, ‘આપણે ઠાકોરજીને સ્નાન કરાવીશું એટલે પાણી ખૂટશે નહીં.’ ચંદુમામા રાજી થઈ ગયા. કૂવામાંથી પાણી કાઢ્યું. ઠાકોરજીને સ્નાન કરાવ્યું. સંતોએ પણ સ્નાન કર્યું. (ત્યારથી એ કૂવામાં પાણી ખૂટ્યું જ નથી.)

ભગતજીએ પણ સ્નાન કર્યું. એમને મનમાં એક પ્રાર્થના કરવાનો વિચાર

થયા કરે. અંતે સ્વામીજી આગળ રજૂઆત કરી જ દીધી : ‘સ્વામીજી, આપના આશીર્વાદ ફળે છે તો એટલી કૃપા કરોને કે કોઈ સારું વાહન આપણી પાસે હોય. આપ દેહને ગણકાર્યા વગર આટલું બધું વિચરણ કરી રહ્યા છો તો એક વાહન હોય તો સારું. સંતોને રહેવા માટે પણ સારી જગ્યા નથી. ઠાકોરજી પણ વિશાળ મંદિરમાં બિરાજમાન થાય એવો સંકલ્પ કરો, દયાળુ! આટલી પ્રાર્થના સ્વીકારો!’

ભગતજીએ સંતો અને મંદિર પ્રત્યેની આત્મબુદ્ધિ અને પ્રીતિના દાવે પ્રાર્થના કરી હતી. મમત્વસભર એ પ્રાર્થના હતી. પરંતુ સ્વામીજીને તો પોતાનો અંતરનો અભિપ્રાય એમને સમજાવવો હતો. એમની પ્રાર્થના સાંભળી સ્વામીજી કહે, ‘ભગતજી, તમારી વાત સાચી છે પણ આપણે ઈંટ, માટી અને રેતીનાં મંદિરો નથી બનાવવાં. આપણે તૌ ચૈતન્યમંદિરો તૈયાર કરવાં છે. ઠાકોરજીને પણ સરસ મંદિરમાં બિરાજમાન કરીશું. એવું મંદિર થશે કે દુનિયાના લોકો અહીં આવશે. યુરોપીયનો પણ સાધુ થવા આવશે. એવું એક મંદિર બનાવીશું.’

ભગતજીની આંખોમાં હર્ષનાં આંસુ આવી ગયાં કે ઠાકોરજી, સ્વામીજી અને સંતો માટે એક સરસ સ્થાન બનશે.

અંતરની ઠંડક

ભગતજીએ સ્વામીજીનું સાચું સેવન કર્યું. આધ્યાત્મિકતાનાં ઊચ્ચ શિખરો સર કર્યા. સ્વામીજીને પ્રભુનું સર્વોપરી સ્વરૂપ માનીને સ્વરૂપનિષ્ઠા દઢ કરી. નિર્દોષબુદ્ધિ રાખી. ભક્તોમાં સ્વામીજીનો અપાર મહિમા રેડચો. દેહથી પણ વિશેષ માનીને ભક્તોની સેવા કરી. પોતે તો ઝૂંપડીમાં જ રહેતા. પણ અંતર આધ્યાત્મિક સમૃદ્ધિથી છલકાતું હતું. ઘરમાં દાખલ થઈએ તો માથામાં વાગે એટલી નીચી છત હતી. પરંતુ અંતર તો એથીયે વધારે નમેલું હતું - સ્વામીજી અને એમના સંબંધવાળાના ચરણોમાં.

સ્વામીશ્રીની કૃપાથી ભગતજી નિર્વિકલ્પ સમાધિનો આનંદ માણતા થયા. ધ્યાનમાં બેસતા તો કલાકો સુધી બેસી રહેતા. સ્વામીજી સિવાય અંતરમાં કંઈ રાખ્યું ન હતું.

એક દિવસ તેઓ એમનાં મઢુલી જેવા ઘરમાં ધ્યાન કરતા બેઠા હતા. ઉપર

પતરાં તપતાં હતાં. હાડકાં ઓગાળી નાંખે એવો ઉનાળાનો તાપ માથે હતો. એવા સમયે ભક્તરાજ સતુભાઈને વિચાર આવ્યો, ‘મારું ઘર તો બે માળનું છે છતાંય આવી ભયંકર ગરમીમાં મારાથી ઘરમાં રહેવાતું નથી તો ભગતજી કેવી રીતે પતરાના ઘરમાં રહેતા હશે ? ચાલો, એમનાં દર્શન કરી આવું.’ એવું વિચારીને તેઓ ભર બપોરે બે વાગે ભગતજીના ઘરે આવ્યા.

દાદરો ચઢીને દરવાજે છાના-માના ઊભા રહ્યા. જોયું તો ભગતજી ધ્યાનમાં મગ્ન હતા. એમણે દરવાજે હાથ અડાડ્યો તો તપેલા લોઢા જેવો ગરમ લાગ્યો. અંદર જોયું તો ભગતજી શાંત મુદ્રામાં જાણે કોઈ અપૂર્વ ઠંડકનો અનુભવ કરી ન રહ્યા હોય !

પાંચ મિનિટ પછી ભગતજીએ આંખો ખોલી. જોયું તો સામે સતુભાઈ ઊભા હતા. અંદર બોલાવ્યા.

કહે, ‘ક્યારના આવ્યા છો ?’

‘પાંચ મીનીટ થઈ. આપ ધ્યાનમાં હતા એટલે દર્શન કરતો હતો.’

‘પણ..અત્યારે બપોરના સમયે કેમ આવવાનું થયું ? કોઈ સેવા છે ?’

‘ના..મને વિચાર આવ્યો કે આ ભયંકર તાપમાં ભગતજી શું કરતા હશે એ જોવા માટે આવ્યો છું. આપ મારા ઘરે ચાલો. સાથે બેસી આનંદ કરીએ. આવી ગરમીમાં અહીં ન રહેવાય.’

ભગતજી હસ્યા. સતુભાઈને સમજ ન પડી. ભગતજીએ પૂછ્યું, ‘તમને કશું દેખાય છે ?’

સતુભાઈ કહે, ‘ના, મને તો કાંઈ દેખાતું નથી.’

ભગતજી કહે, ‘હું એક સરસ મોટા સિંહાસન પર બેઠો છું. મારી ચારે બાજુથી શીતલ, શાંત અને સુગંધવાળા મંદ મંદ પવનો આવી રહ્યા છે. મને ગરમી લાગતી જ નથી. ઠંડક જ ઠંડક છે.’

સતુભાઈને ભગતજીની સાચી સમૃદ્ધિ અને સાચી ઠંડકનો ખ્યાલ આવ્યો.

સ્વધામગમન

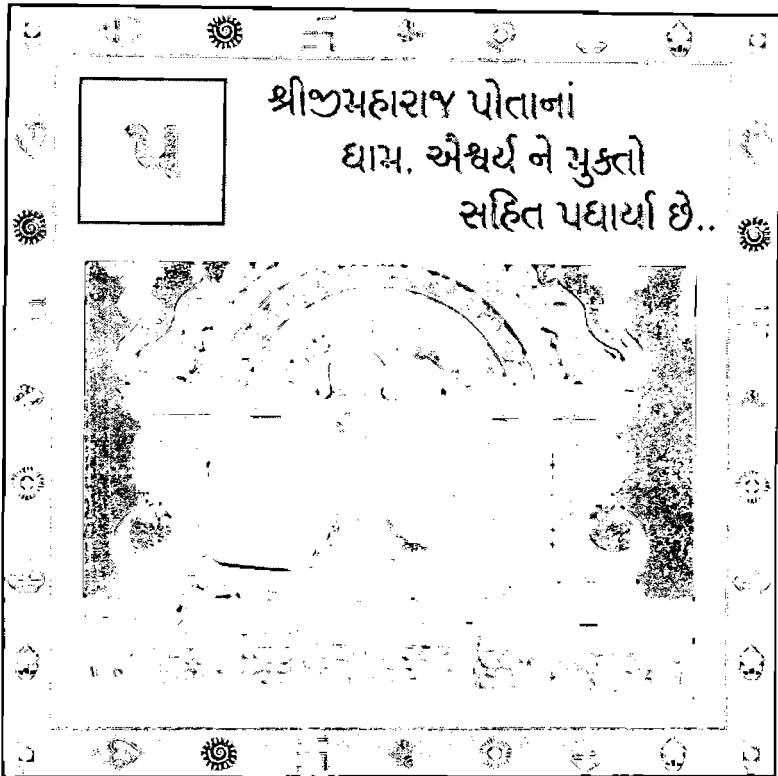
આવી કેટલીયે દિવ્ય સ્મૃતિઓ અને સુખની અનુભૂતિઓ સાથે ભગતજીએ સત્સંગ માણ્યો. તેઓ ૭૬ વર્ષ સુધી સ્વામીજીના વચને સત્સંગમય જીવન જીવ્યા. ગોષ્ઠિ દ્વારા પોતાના યોગમાં આવનારના હૈયાને સ્વામીજીના અપરંપાર મહિમાની વાતોથી ભરપૂર કરતા રહ્યા. ભક્તોમાં ભગવદ્ભાવ રાખીને ભક્તોના સુખદુઃખના ભાગીદાર થયા.

જીવનના અંતિમ દિવસોમાં એમણે રોગને સાથી બનાવ્યો. ધામમાં જવાના બે દિવસ પહેલા એટલે કે તા. ૭-૫-૧૯૯૫ના રોજ સ્વામીજી ભગતજીની તબિયત જોવા પધાર્યા. ભક્ત અને ભક્તવત્સલ વિભુનું એ અંતિમ મિલન હતું. સ્વામીજીએ એમના શરીર પર હાથ પસાર્યો. ભગતજીની આંખોમાંથી અશ્રુધારા વહેવા લાગી. મૌનમાં બધું સમજી ગયા. સ્વામીજીએ એમની પાસે બેસીને થોડીવાર ગોષ્ઠિ કરી. ત્યારપછી એમનું પૂજન કરીને સ્વામીજી ઊભા થયા. ઘરની બહાર આવીને એમના દીકરા વાસુભાઈને બોલાવીને કહ્યું, ‘પરમદિવસે.. હરિધામ લઈ આવજો.’ વાસુભાઈ સમજી ગયા કે બે દિવસ પછી સ્વામીજી બાપુજીને ધામમાં તેડી જશે.

તા. ૯-૫-૧૯૯૫ના રોજ ભગતજી સ્વધામ પધાર્યા. સ્વામીજીના વચને એમના પાર્થિવ દેહને હરિધામ મંદિરે લાવવામાં આવ્યો. ગુરુહરિ સ્વામીશ્રીના સાંનિધ્યમાં સમગ્ર સત્સંગસમાજના હરિભક્તો પણ ઉપસ્થિત હતા. મંદિર ફરતે પાંચ પ્રદક્ષિણા કરવામાં આવી. સ્વામીશ્રીએ જાતે જ અગ્નિસંસ્કારવિધિ સંપન્ન કરી. એમનો પાર્થિવ દેહ પંચમહાભૂતમાં વિલીન થયા પછી વાસુભાઈએ સ્વામીજીને પ્રાર્થના કરતાં પૂછ્યું કે બાપુજીનાં અસ્થિ પધરાવવા માટે શું કરીએ ? ત્યારે સ્વામીજીએ જવાબ આપતાં કહ્યું, ‘એમના અસ્થિ હું મારી રીતે પધરાવી દઈશ.’

આ રીતે સત્સંગઆકાશમાં ઝગમગી રહેતા એ તેજસ્વી તારલાને સ્વામીશ્રીએ ‘સ્વ’માં સમાવીને ધન્યતા અર્પી.

‘શ્રીજીમહારાજ તો પોતાનું અક્ષરધામ, પાર્ષદ ને પોતાનું સમગ્ર ઐશ્વર્ય તે લઈને આંહી પધાર્યા છે તે એવા ને એવા જ છે..’ એવા મુક્તોમાંના એક એટલે સતુભાઈ ડાહ્યાભાઈ પટેલ. મૂળ ગામ ઓડ. ઈ.સ. ૧૯૫૬ની સાલમાં તેઓ આફ્રિકા ગયા. નૈરોબી ગવર્મેન્ટ રોડ પર એક મકાન લઈને રહ્યા. ધંધામાં હાથ અજમાવ્યો અને સફળ થયા. જુદીજુદી કંપનીઓની એજન્સીઓ એમની પાસે હતી. બે સ્ટોર હતા. ધંધો સારો વિકસ્યો, પરંતુ ધંધો કરવાની સાથોસાથ તેમનું મન સાચા ગુરુની શોધ પણ આદરતું રહેતું.

એક સિદ્ધસંતનો યોગ એમને ભારતમાં તો હતો જ, પરંતુ આફ્રિકામાં પણ એમણે એમને બોલાવ્યા. એમના અનેક પરચાથી તેઓ પરિચિત હતા. સત્સંગના પ્રચાર અને પસાર માટે એમણે ખૂબ પ્રયત્ન કર્યો જેથી એમને આફ્રિકા સત્સંગમંડળના પ્રમુખ બનાવવામાં આવ્યા.

એક દિવસ એમના એક સંબંધી ભાઈએ એમના ઘરે આવીને કહ્યું, ‘ચાલો

સતુભાઈ, યોગીજીમહારાજ ઈન્ડિયાથી પધાર્યા છે તો એમનાં દર્શન કરવા જઈએ.’

‘મારે સ્વામિનારાયણના સાધુનાં દર્શન નથી કરવાં. મને એમાં કોઈ રુચિ નથી ! તમારે જવું હોય તો જાવ, મારે નથી આવવું.’ સતુભાઈએ અંતરની અરુચિ વ્યક્ત કરી.

‘ભલે તમારે ન આવવું હોય તો હું તમારા વતી દર્શન કરી આવીશ.’ એમ કહીને તેઓ યોગીજીમહારાજનાં દર્શન કરવા માટે ગયા.

આમ, સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાય પ્રત્યે પહેલેથી જ અરુચિ હોવાને કારણે તેમણે યોગીજીમહારાજ જેવા પવિત્ર, નિર્દોષ અને નિર્ભળ સંતનાં દર્શન કરવાનું પણ ટાળ્યું.

ધાર્મિક પુસ્તકો વાંચવાનો એમને ખૂબ શોખ હતો. એમાં તેઓ કોઈ ધર્મ કે સંપ્રદાયનો ભેદ રાખતા ન હતા. ધાર્મિક ગ્રંથોનો અભ્યાસ કરીને એમના તત્ત્વજ્ઞાન વિશે તેઓ માહિતગાર રહેતા.

આફ્રિકામાં સત્સંગની સભા દર ગુરુવારે થતી હતી. નૈરોબીમાં સાઉથમાં રહેતાં એક વડીલ શાંતાબહેન પણ સભામાં નિયમિત આવતાં એટલે એમની સાથે સારો પરિચય કેળવાયો. સતુભાઈને તેઓ દીકરા સમાન ગણતાં. એક દિવસ તેઓ આવ્યાં અને બે પુસ્તકો આપતાં કહ્યું, ‘લે દીકરા, આ વચનામૃત છે અને આ સ્વામીની વાતુનું પુસ્તક છે. વાંચજે. મારા ભાઈ સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાયમાં માને છે. તને ધાર્મિક પુસ્તકો વાંચવાનો શોખ છે એટલે એમણે તારા માટે મોકલાવ્યાં છે.’

‘ધાર્મિક પુસ્તકો તો મને વાંચવાનાં ગમે છે. હું જરૂર વાંચીશ.’ એમ કહી સતુભાઈએ એ બંને પુસ્તકો હાથમાં લઈ એમના પર કુતૂહલતાપૂર્વક એક નજર નાખી. જીવનમાં પ્રથમવાર જ ભગવાન સ્વામિનારાયણ અને ગુણાતીતાનંદસ્વામીની મૂર્તિનાં દર્શન કર્યાં. વચનામૃતનાં થોડાં પાનાં ઉઘલાવી જોયાં. જાણ્યું કે પુસ્તક તો પ્રશ્નોત્તરીના સ્વરૂપમાં લખાયેલું છે એટલે વાંચવાની મજા પડશે !

એ જ રાત્રે વાંચવાની શરૂઆત કરી. એક, બે, ત્રણ.. એમ કરતાં ઘણાં વચનામૃતો વાંચી નાખ્યાં. જેમ વાંચે એમ એમના અંતરમાં રહેલા અનેક પ્રશ્નોનું સમાધાન મળતું જાય અને આનંદ આવતો જાય ! તે આખી રાત પુસ્તક વાંચ્યું. વાચતાં વાચતાં આનંદ એવો આવ્યો કે પુસ્તક માથે મૂકીને નાચવા લાગ્યા ! આ અગાઉ બીજાં કોઈપણ પુસ્તક વાંચીને આવો આનંદ પ્રાપ્ત થયો ન હતો. ત્યારપછી સ્વામીની વાતોનું પુસ્તક પણ વાંચ્યું. જીવનાં સૂક્ષ્મરોગોનું સમ્યક્ દર્શન કરાવનાર

ગુણાતીતાનંદસ્વામી પ્રત્યે પણ અહોહોભાવ ઉત્પન્ન થયો.

પછી તો તેઓ વચનામૃત અને સ્વામીની વાતો વાંચીને એનું વિવેચન કરતા ! બંને પુસ્તકોને વાંચ્યા પછી ભગવાન સ્વામિનારાયણ અને ગુણાતીતાનંદસ્વામીના મહિમાની સાથોસાથ એમને પોતાના જીવનનો સાચો સાર પણ સમજાયો. આત્માને સુખી કરવાની ભાવના જાગી. એ માટે પોતાના આત્માને વાંચી શકે એવા સમર્થ ગુરુની અનિવાર્યતા સમજાઈ. પરચા કે સિદ્ધદશા કરતાં જેમાં પ્રભુતા અને સાધુતા હોય એવા ગુરુના શરણે જવાની અભિલાષા જાગી. વિચારમંથનના અંતે ભારત આવવાનો નિર્ધાર કર્યો.

ધીકતો ધંધો આફ્રિકામાં ચાલતો હોવા છતાં મન એમાં ન હતું. ઈ.સ. ૧૯૬૮ની સાલમાં તેઓ આફ્રિકાથી ઓડ આવ્યા. હૈયાના ઊંડાણમાં સાચા ગુરુને શોધવાની ઝંખના જાગી હતી. એવામાં સોખડા મંદિરેથી પૂ. ઉત્તમસ્વામી વિચરણ કરતા કરતા ઓડ ગામમાં પધાર્યા. સતુભાઈ સાથે મુલાકાત થઈ. ગોઠડી બરાબરની જામી. ઉત્તમસ્વામીએ ભગવાન સ્વામિનારાયણના અને સ્વામીજીના મહિમાની ખૂબ વાતો કરી. એમની રસભરી વાતોને ઉજાગરાઓ કરી કરીને દિવસો સુધી સાંભળી. પરચા અને સિદ્ધદશાની વાતો ખૂબ સાંભળેલી, પરંતુ આત્માને સુખી કરવા માટેની વાત પહેલી વખત સાંભળી. ખૂબ આનંદ આવ્યો. મનમાં રમી રહેલા અનેક પ્રશ્નો એમણે પૂછ્યા. ઉત્તમસ્વામીએ નિખાલસપણે કહ્યું, ‘તમારે વિશેષ સમાધાન જોઈતું હોય તો સોખડા મંદિરે સ્વામીજીનાં દર્શન કરવા માટે પધારો.’ આમ, સતુભાઈને સ્વામીજીને મળવાની તાલાવેલી જાગી.

તા. ૧૩મી ફેબ્રુઆરી, ૧૯૬૮ના દિવસે તેઓ ઓડથી સ્વામીજીનાં દર્શન કરવા માટે નીકળ્યા. સાથે હતા સતાભાઈ અને ધીરુભાઈ. પ્રથમ સોખડા મંદિરે આવ્યા. ઠાકોરજીનાં દર્શન કર્યાં. મંદિરના દિવ્ય વાતાવરણે એમનામાં રહેલી મુમુક્ષુતાને જગાડી. મંદિરમાંથી જાણવા મળ્યું કે સ્વામીજી અને સંતો વાસણા ફાર્મ પર પધાર્યા છે એટલે તેઓ ત્યાં ગયા. જોયું તો સંતો ઉંઘીયું બનાવીને ભક્તોને જમાડી રહ્યા હતા. ઉત્તમસ્વામી સતુભાઈની મંડળીને સ્વામીજી પાસે લઈ ગયા. ઓળખાણ કરાવી કે ઓડ ગામથી પધાર્યા છે. સ્વામીજીએ ત્રણે મુક્તોનાં દર્શન કર્યાં. ત્રણેએ સ્વામીજીનાં દર્શન કર્યાં. જાણે કે કાચમની જ ઓળખાણ હોય એમ સ્વામીજીએ વિશેષ ધ્યાન ન આપ્યું. એમ કે પોતાના જ ઘરે આવનાર પરિવારજનને શું આવકાર આપવો ?

સ્વામીજીએ કહ્યું, ‘સારું, ત્રણ થાળીઓ એમના માટે તૈયાર કરો અને

એમને જમાડો.’

સંતોએ તાત્કાલિક ત્રણ થાળીઓ તૈયાર કરીને આપી.

જમીને ત્રણે મુક્તો બેઠા. સતુભાઈએ ઉત્તમસ્વામી પાસે જઈને કહ્યું, ‘તમારા ગુરુને બોલાવોને ! વાતો કરીએ. મારે થોડાં પ્રશ્નો પૂછવા છે.’

ઉત્તમસ્વામીએ જઈને સ્વામીજીને વાત કરી. સ્વામીજી ત્રણે મુક્તો પાસે પધાર્યા અને ધીમે રહીને કહે, ‘આપણે ફરી મળીશું. અત્યારે મારી પાસે સમય નથી એટલે તમે જાવ. હું બોલાવું ત્યારે જરૂરથી આવજો.’

સતુભાઈને લાગી આવ્યું કે આ તે કેવા સાધુ ! છેક ઓડથી અમે એમને મળવા આવ્યા અને એમની પાસે સમય નથી ! અને વળી, તેઓ બોલાવે ત્યારે અમારે જવાનું ? શું અમે નવરા છીએ ? આપણે હવે નથી આવવું.

સાથે સતાભાઈ અને ધીરુભાઈએ પણ સૂર પૂરાવ્યો, ‘એમની પાસે સમય નથી તો આપણી પાસે ક્યાં સમય છે ? ચાલો, ઉત્તમસ્વામીએ બહુ વાતો કરી પણ કાંઈ સફ્ફરવાર વલ્યો નહીં. હવે ફરી આવે એ બીજા !’

ત્રણે ઓડ પહોંચ્યા. રાત્રે પધારીમાં પડચા અને કોણ જાણે શું થયું તે ત્રણેનાં અંતર સોખડા તરફ ખેંચાવા લાગ્યાં ! ‘સોખડા જવું છે.. સોખડા જવું છે..’ એવું અંતરમાં થવા લાગ્યું. સતાભાઈને તો સ્વામીજીએ સ્વપ્નમાં દર્શન પણ આપ્યાં !

પણ આ વાત કહેવી કોને ? કારણ કે ઓડ આવતા સુધીમાં ત્રણેએ કહેવામાં કાંઈ બાકી રાખ્યું ન હતું. સતુભાઈ પણ મૂંઝાયા તો બીજી બાજુ સતાભાઈ અને ધીરુભાઈ પણ મૂંઝાયા. સતાભાઈથી ન રહેવાયું એટલે તેઓ આવ્યા સતુભાઈ પાસે. સંકોચ કરતાં કરતાં કહે, ‘માળું, અંદર કંઈક કંઈક થાય છે. આખી રાત સ્વપ્નમાં પેલા સ્વામીનાં દર્શન થયાં ! એવું થયા કરે છે કે સોખડા જઈએ.. સોખડા જઈએ.’ સતુભાઈ કહે, ‘અરે.. લો.. મને પણ એમ જ થાય છે ! સોખડા તરફનું કોઈક ખેંચાણ લાગે છે !’ બંનેએ ધીરુભાઈને વાત કરી. ધીરુભાઈ પણ સોખડા આવવા તૈયાર થઈ ગયા.

ત્રણે મુક્તો ગાડી લઈને ઊપડચા સોખડા જવા. સાંજના સમયે મંદિરે પહોંચ્યા. સ્વામીજી થાંભલાને ટેકે બેઠા હતા. ઠાકોરજીને પગે લાગી સ્વામીજીને ‘જય સ્વામિનારાયણ’ કહીને બાજુમાં બેસી ગયા. સ્વામીજીએ ત્રણેના ખબર-અંતર પૂછ્યા. સતુભાઈના અંતરમાં રમી રહેલા પ્રશ્નો વાંચીને, ગોળિયાંમાં જ સ્વામીજીએ એમના પ્રશ્નોના જવાબો આપવા માંડ્યા. સમાધાન મળતા સતુભાઈ ખૂબ રાજી

થયા. પ્રથમ મુલાકાતમાં અરુચિ ઉત્પન્ન થયેલી પરંતુ હવે રસ પડવા લાગ્યો.

પછી તો મંદિરે આવવાનો એમનો નિત્યક્રમ થઈ ગયો. આખો દિવસ તમાકુનો વેપાર કરે અને સાંજ પડતાં સતાભાઈ સાથે મંદિરે આવી જાય અને મોડી રાત સુધી સ્વામીજીનો લાભ લે.

‘સતુભાઈ સ્વામિનારાયણના સત્સંગી થયા છે.’ એ વાત આફ્રિકામાં એમના એક ગુરુભાઈએ જાણી એટલે જઈને પોતાના ગુરુને વાત કરી. ત્યારે ગુરુએ કહ્યું, ‘એ જે ગુરુની પાસે જાય છે ત્યાં બહુ મોટા પુણ્યવાળાને જવાનું મળે છે. એમના ગુરુ બહુ સમર્થ છે. એમનો સત્સંગ સાચો છે.’

સત્સંગમાં ઓતપ્રોતતા વધતાં સતુભાઈ અને ગ્રામજનોની પ્રાર્થના સ્વીકારીને સ્વામીજીએ ઓડ ગામમાં પારાયણ કર્યું. આજુબાજુના ગામના ભાવિક ભક્તોએ પણ પારાયણનો લાભ લીધો. પારાયણની પૂર્ણાહુતિના દિવસે સ્વામીજી ગામમાંથી વિદાય થઈ રહ્યા હતા. ત્યાં બે ભેંસો લાલ કપડું જોઈને ભડકી. કોઈ નજીક જઈ ન શક્યું. સ્વામીજી બંને ભેંસોની પાસે ગયા. એમના શરીર પર સ્વામીજીના હસ્તનો દિવ્યસ્પર્શ થતાં જ શાંત થઈ ગઈ ! પછી સ્વામીજી બોલ્યા, ‘ઠાકોરજી અને સંતો આ ભેંસોનું દૂધ ખૂબ જમ્યા છે. એમનું રૂડું થશે.’ આમ કહી સ્વામીજી ત્યાંથી વિદાય થયા.

સ્વામીજીના સ્પર્શમાત્રથી એ બે મૂંગી છતાં ભાગ્યશાળી ભેંસોના જાણે કે બધાં પાપ બળી ગયાં અને મોક્ષ માટે જરૂરી એવા મનુષ્યદેહને યોગ્ય બની, જેથી ત્રણ દિવસ પછી બંનેએ દેહ છોડી દીધો ! સ્વામીજીનો એ મૂંગા જનાવરને સ્પર્શ થયો અને ત્રણ દિવસમાં એમનું ધામમાં જવું એ દર્શન પાછળનું રહસ્ય સતુભાઈને સમજમાં આવી ગયું. ‘રૂડું થશે.’ એ વાતનો તાળો મળી ગયો. મળી જ જાય ને ! કારણ કે તેઓ પણ આધ્યાત્મિક યાત્રાના એક અનુભવી યાત્રાળુ હતા. આ અનુભવથી એમને સ્વામીજીના મહિમાની વધુ દઢતા થઈ.

વડોદરાના નિઝામપુરા વિસ્તારમાં આવેલી એમની જમીન પર ‘દક્ષા કૉલોની’ નામે સોસાયટી બંધાઈ. તેમાં એક મકાન એમનું પણ હતું. ત્યાં તેઓ રહેતા. જે મકાન ‘દક્ષામંદિર’ તરીકે સત્સંગસમાજમાં ઓળખાયું.

ઈ.સ. ૧૯૭૦ની સાલમાં એક દિવસ સ્વામીજીએ સતુભાઈને બોલાવીને કહ્યું, ‘હવે આપણે આફ્રિકા નથી જવું. અહીંયાં જ રહો અને સત્સંગ કરો. ત્યાં જે ધંધો ચાલે છે એ આટોપીને અહીં આવી જાવ.’ પછી રહસ્યમય વાણી ઉચ્ચારતાં બોલ્યા, ‘તમે પાછા આવશો ત્યારે યોગીજીમહારાજનાં દર્શન તમને નહીં ધાય એટલે

બાપાનાં દર્શન કરી આવો. એ મૂર્તિને પી લેજો. દર્શન કરવા વહેલા જાઓ અને નજીકથી દર્શન કરજો.’

સતુભાઈએ જે હકીકત હતી તે જણાવતાં કહ્યું કે પાસપોર્ટ રીન્યુ કરીને મુંબઈ જવાનું છે એટલે ત્યાં જવાનો સમય રહેશે નહીં.’

સ્વામીજીએ કહ્યું, ‘સતુભાઈ, હું તમને કહું છું કે તમે ત્યાં જઈ આવો, નહીં તો તમને મનમાં વસવસો રહી જશે કે યોગીજીમહારાજ જેવા પુરુષ ધરતી પર આવીને ગયા અને હું એમનાં દર્શન ન કરી શક્યો.’

સ્વામીજીનો ખૂબ જ આગ્રહ જોઈ તેઓ ગયા બોચાસણ મંદિરે, પરંતુ ત્યાં ભક્તોની ખૂબ ભીડ હતી, એટલે તેઓ દૂરથી જ દર્શન કરી શક્યા. એ અલપઞ્ડાલપ દર્શનમાં પણ એમને યોગીબાપાની સાધુતાનો ખ્યાલ આવી ગયો. સ્વામીજી નિરંતર બાપાનું જે વર્ણન કરે છે એવું જ બાપાનું એ દર્શન હતું.

એક દિવસ એમણે સ્વામીજીને પોતાના સ્વપ્નની વાત કરી : ‘ઘણા સમયથી મને એકનું એક સ્વપ્ન આવે છે. ગુરુજીનાં દર્શન થાય છે. તેઓ એક રથમાં બેઠા હોય છે અને બધાને બોલાવીને રથમાં બેસવા કહે છે કે મોક્ષ જોઈતો હોય તો આ રથમાં બેસી જાવ પણ કોઈ બેસતું નથી. હું બેસવા જઈ છું અને રથ અદૃશ્ય થઈ જાય છે ! આવું કેમ થાય છે ? આપનો મહિમા સમજાયા પછી આપના વિચારો અને સ્વપ્ન આવવાં જોઈએ એને બદલે આમ કેમ થાય છે ?’

સ્વામીજીએ ઉત્તર આપતાં કહ્યું, ‘સતુભાઈ, કોઈ ચિંતા ન કરશો. બધું સરસ થઈ જશે. તમને સંબંધ એવો થયો છે કે બધું ભૂલાઈ જશે.’

સ્વામીજીના આશીર્વાદ પ્રાપ્ત કરીને તેઓ આફ્રિકા જવા સ્ટીમરમાં નીકળ્યા. યોગીબાપાએ દિવ્યદેહે એમને સ્ટીમરમાં દર્શન આપ્યાં ! બાપાના હસતા મુખારવિંદનાં દર્શન કરીને સતુભાઈને અલૌકિક સુખનો અનુભવ થયો ! એમણે માત્ર એક જ વાર બાપાનાં દર્શન દૂરથી કર્યા હતાં છતાં યોગીબાપા દિવ્યદેહે આટલે દૂર દર્શન દેવા પધાર્યા !

તેઓ પોતાની સાથે સ્વામીની વાતનું પુસ્તક લઈ ગયેલા. સ્ટીમરમાં તેનું વાંચન કરે અને નિરુપણ પણ કરે. બીજા મુસાફરોને એમની આધ્યાત્મિક ગોઠડીમાં ખૂબ આનંદ આવતો.

ઈ.સ. ૧૯૭૧ની ૨૦મી જાન્યુઆરીએ તેઓ પોતાનો બધો વેપાર આટોપી ભારત પરત આવ્યા. બીજે દિવસે એટલે કે ૨૧મી તારીખે સમાચાર મળ્યા

કે બાપા મુંબઈમાં જ છે. મનમાં થયું કે બાપાનાં દર્શન તો મને થશે જ તો પછી સ્વામીજીએ કહેલું કે ફરી તમને બાપાનાં દર્શન નહીં થાય એ કેમ સમજવું ?

તેઓ પહોંચ્યા દાદર મંદિરે. ત્યાં એક વડીલ સંતે જણાવ્યું કે બાપા તો ભાટિયા હોસ્પિટલમાં છે. ત્યાં ભક્તોની ખૂબ ભીડ રહે છે. બે દિવસ પછી તેઓ મંદિરે આવશે ત્યારે દર્શન કરી લેજો. ત્યાં જવાની જરૂર નથી.' એટલે તેઓ પાછા ફર્યા.

એમની સાથે શાંતાબહેન આફ્રિકાથી આવેલાં. તેઓ બંને આંખે અંધ હતાં એટલે આંખે અજવાળાં પથરાય એ આશાએ તેમણે નિયમ લીધેલો કે બેંગલોર જઈને ગુરુદેવનાં દર્શન કરીને જ પછી હું જમીશ. એટલે તેઓ ૨૩મી તારીખે ગાડી ભાડે કરીને બેંગલોર જવા નીકળ્યા અને પૂના પહોંચતાં જ છાપામાં સમાચાર જાણ્યા કે યોગીબાપા સ્વધામ પધારી ગયા. એમને સ્વામીજીના શબ્દો યાદ આવી ગયા કે બાપાના દર્શન તમને ફરી નહીં થાય. મનમાં દુઃખ પણ થયું કે સ્વામીજીનું વચન ન પળાયું, તો વળી, સ્વામીજી પ્રત્યે અહોહોભાવ પણ થયો કે સ્વામીજીએ અંતર્યામીપણે આ વાત જણાવી દીધી હતી ! ત્યાંથી પાછા આવવા જાય તો એક દિવસ પસાર થઈ જાય એમ હતું. તેઓ ત્યાંથી પાછા ન આવી શક્યા. આમ, સ્વામીજીના વચનની સત્યતા પૂરવાર થઈ.

બેંગલોર જઈને તેઓ ગુરુજી પાસે ગયા. શાંતાબહેને ગુરુજીના દર્શન કરીને મુખમાં અન્ન મૂક્યું. એમને જોઈને ગુરુજી ખૂબ રાજી થયા પરંતુ સતુભાઈ તરફ જોયું સુદ્ધાં નહીં. જાણે કે એમને ઓળખતા જ ન હોય ! સતુભાઈને પણ આશ્ચર્ય થયું કે હું સત્સંગસમાજનો પ્રમુખ હોવા છતાં અને સાથે રહ્યા હોવા છતાં મને ઓળખતા પણ નથી ! ત્યાં પણ તેમને સ્વામીજીના વચનની પ્રતીતિ થઈ કે સંબંધ એવો મળ્યો છે એટલે બધું જ ભુલાઈ જશે.

શાંતાબહેનનો સંકલ્પ પૂરો કરીને તેઓ બેંગલોરથી પાછા આવ્યા. આવીને તરત જ એમણે સોખડાની વાટ પકડી.

સાંજનો સમય હતો. મંદિરમાં સ્વામીજી આરતી ઉતારી રહ્યા હતા. સતુભાઈનું ચિત્ત ઠાકોરજી અને સ્વામીજીમાં ચોંટી ગયું. સ્વામીજીએ એમને આરતી ઉતારવા આપી. પછી તેઓ સ્વામીજી સાથે બેઠા. મંદિરના વાતાવરણ પરથી સતુભાઈને લાગ્યું કે યોગીબાપાની અનુપસ્થિતિનો અનુભવ સ્વામીજી અને સંતો કરી રહ્યા છે.

સ્વામીજીએ નજીક જઈને એમને કહ્યું, 'બાપા સ્વધામ પધારી ગયા.'

સતુભાઈ બોલ્યા, ‘સ્વામીજી, આપ પૃથ્વી પર હો તો બાપા કેવી રીતે સ્વધામ પધારે ?

સ્વામીજી ધીમે રહીને બોલ્યા, ‘તમારી વાત સાચી છે, બાપા ગયા જ નથી. આપણી સાથે જ છે, સતુભાઈ !’ પછી એમનો હાથ પકડીને સ્વામીજી રૂમમાં લઈ ગયા. પોતે પણ બેઠા અને એમને પણ સામે બેસાડ્યા. પછી એમનું મસ્તક બોળામાં લઈને આશીર્વાદના ધબ્બા મારતા કહ્યું, ‘સતુભાઈ, આ જ જન્મે આપણે એકાંતિકધર્મ સિદ્ધ કરી લેવો છે. તમને બહુ દુર્લભ દર્શન થઈ રહ્યા છે.’ એ જ સમયે એમને સ્વામીજીમાં ભગવાન સ્વામિનારાયણનાં દર્શન થયાં ! દર્શન કરીને તેઓ કૃતકૃત્ય થઈ ગયા. જેને પામવા હતા તે મુખોમુખ મળી ગયાનો અનહદ આનંદ હૈયામાં વ્યાપી ગયો. એમને મનાઈ ગયું કે સ્વામીજી ભગવાનને અખંડ ધારીને રહ્યા છે. એક રોમમાત્ર પણ તેઓ પ્રભુથી છેટા નથી !

આ પ્રસંગ પછી સ્વામીજીના થઈને, સ્વામીજીના વચને જીવવાનો દૃઢ સંકલ્પ કરી નાખ્યો. સ્વામીજીના ચરણે સર્વસ્વનું સમર્પણ કરીને સત્સંગનું સુખ માણવાનું નક્કી કર્યું.

એક દિવસ એમણે સ્વામીજીને કહ્યું, ‘સ્વામીજી, હવે મને કંઠી પહેરાવો.’

સ્વામીજીએ કહ્યું, ‘હમણાં નહીં. સરસ દિવસે બાંધીશ.’

એ સંકલ્પે ઈ.સ. ૧૯૭૧ની ૪થી મેના મંગલકારી દિવસે સ્વામીજીએ એમને કંઠી પહેરાવીને વર્તમાન ધરાવ્યા.

એકાંતિકોના ટોળાં આવશે.

યોગીજીમહારાજ સ્વધામ પધાર્યા પછી સતુભાઈને વિચારો આવ્યા કરતા કે સ્વામીજી દિવસ-રાત જોયા વિના વિચરણ કરી રહ્યા છે પરંતુ સમાજ તો દેખાતો નથી. આપણે શું કરીશું ? એકવાર તેમને એવા વિચારોમાં ફસાયેલા જોઈને સ્વામીજીએ અંતર્યામીપણે કહ્યું, ‘સતુભાઈ, શું વિચારમાં છો ? યોગીબાપાની દયાથી ઉત્થાન અહીંયાં થવાનું છે. એકાંતિકોનાં ટોળાં આવશે. નરસિંહ મહેતા અને મીરાંબાઈ જેવા મુક્તોનાં ટોળાં તૈયાર થશે. એથી આગળ સ્વરૂપાનંદસ્વામી અને પર્વતભાઈ જેવા મુક્તોનાં ટોળાં તૈયાર થશે !’

શ્રીજીમહારાજ પોતાનાં ધામ, ઐશ્વર્ય ને મુક્તો સહિત પધાર્યા છે..

સતુભાઈ શૂન્યમનસ્ક થઈ ગયા. કહે, ‘પર્વતભાઈ જેવા ભક્તો તૈયાર થશે ?’

‘હા.. ભગતજીમહારાજ જેવા મુક્તો પણ તૈયાર થશે. સિંહોના ટોળાં તૈયાર થવાનાં !’

આ સાંભળીને એમના સર્વે સંશયો નિર્મૂળ થઈ ગયા. સ્વામીશ્રીની આવી અપરંપાર મહિમાની ખુમારીભરી વાતોથી એમના અંતરમાં આનંદનાં પૂર છલકાયાં.

આધ્યાત્મિક જાતન

દષ્ટિવાળા ભક્તને તાવવું પ્રભુ કે પ્રભુસ્વરૂપ સંતને ગમે છે. જલ્દી સુખિયા કરવા હોય છે ને ! આંતર-બાહ્ય દેશકાળમાં રાખીને અંતરને સમૃદ્ધ કરવાનો આગવો કસબ એમની પાસે છે. ભક્તના લૌકિક જગતનું તોડનફોડન કરીને તેઓ અંતરમંદિરને ઘડતા હોય છે.

સ્વામીજીએ એક હરિભક્તનું નામ લઈને સતુભાઈને કહ્યું કે તમારે એમની સાથે વ્યવહાર કરવાનો. પેલા ભગત પાસે પૈસા નહીં એટલે એમણે જ કાઢવા પડે. વળી, એમની સાથે જેટલા પણ વ્યવહાર કર્યા એ બધામાં બાજી ઊંઘી જ પડતી દેખાય ! મૂડી મળે નહીં એ તો ઠીક પરંતુ વ્યાજ પણ ન મળે !

નવું ને નવું ટ્રેક્ટર લીધું ને ત્રણ વખત એકસીડન્ટ થયો. મેકેનીક પણ એને રીપેર ન કરી શકે એવી એની હાલત થઈ ગઈ. કંટાળીને અંતે વેચવા કાઢ્યું. એક ભાઈ પાંચ હજાર રૂપિયામાં લેવા તૈયાર થયા. સતુભાઈ સ્વામીજી પાસે ગયા કે પાંચ હજાર રૂપિયામાં ખરીદનાર મળ્યો છે. વેચી દઈએ ?

સ્વામીજીએ કહ્યું, ‘વેચી દો.’ થોડીવાર પછી કહે, ‘નથી વેચવું. ભલે ને મંદિરમાં રહ્યું કટાઈ જાય.’

ધન્યવાદ આપવા પડે સતુભાઈને ! ટ્રેક્ટર વેચી દેવાની ગળે સુધી એમની ઈચ્છા હતી પરંતુ સ્વામીજીએ જ્યારે વેચવાની ના પાડી ત્યારે એમણે સવળું લીધું. વિચાર આવ્યો કે આવું કરીને પણ આપણાં કેટલાં પ્રારબ્ધ કાઢતા હોય. બાકી આ પુરુષને ટ્રેક્ટર વેચવા કે ન વેચવા સાથે શું મતલબ ?

આધ્યાત્મિક માર્ગે સ્વામીજીએ કરુણાએ કરીને આગળ લીધા હોય એવો તેમને અહેસાસ થયો.

એવું જ એક લોરીની બાબતમાં થયું. ટ્રાન્સપોર્ટના ધંધામાં હાથ અજમાવવા લોરી લીધી અને નવી ને નવી લોરીને એકસીડન્ટ થયો. સ્વામીજીએ એ લોરી એમને ન આપી પરંતુ સાંકરદા મોકલી આપી. તેઓ મૂંઝાયા. સ્વામીજી પાસે આવ્યા. મનની ગડમથલ સ્વામીજી સમક્ષ રજૂ કરી.

સ્વામીજીએ પૂછ્યું, ‘તમારે વેપાર કરવો છે કે ભગવાન ભજવા છે ? જે વેપાર કરવો હોય તો છ જ મહિનામાં તમારા ઘરે સો લોરીઓ ઊભી થઈ જાય. બોલો ! છે વિચાર.. ?’

સ્વામીશ્રીના શબ્દોમાં રહેલી ભારોભાર સત્યતાનો સામનો તેઓ ન કરી શક્યા. એમનો બધો આક્રોશ ઓગળી ગયો. ઢીલા પડી ગયા. નમ્રભાવે કહે, ‘હું વેપાર કરવા નથી આવ્યો. ભગવાન ભજવા આવ્યો છું. આપ મળી ગયા એટલે હવે મારે બીજું કાંઈ જોઈતું નથી.’

તો પણ સ્વામીજીએ ટકોરા મારી જોયા કે વેપાર કરવો હોય તો છૂટ છે. ઘણો લાભ થશે. ટ્રાન્સપોર્ટમાં તમે રાજ થઈ જશો. બોલો શું થવું છે ?

સતુભાઈએ બે હાથજોડી કહ્યું, ‘કૃપા કરીને આપ મને ભગત બનાવો.’

એમની આવી તૈયારી જોઈ મંજિલની દુર્ગમતા બતાવતાં સ્વામીશ્રી કહે, ‘ખરેખરા ભગત થવું હોય તો માર બાઈને સત્સંગ કરવો પડશે ! બોલો, એટલી શ્રદ્ધા રાખી શકશો ?’

‘રાખીશને !’ સ્વામીજીના બળે તેઓ પણ બોલ્યા. સ્વામીજી રાજ થયા.

થોડા સમય પછી એમને બોલાવીને કહે, ‘મોતીપુરાની જમીન આપણે નથી રાખવી. કોકને આપી દો.’

‘દયાળુ, પરચીસ હજાર રૂપિયા બાનું આખું છે એટલે લેવી તો પડે જ, નહીં તો પૈસા જાય.’

સ્વામીજીએ બીજો રસ્તો બતાવતા કહ્યું, ‘સારુ.. જમીન ભલે રહેતી પણ તમારે ત્યાં નહીં જવાનું. મંદિરમાં જ રહેવાનું.’

નતમસ્તકે ‘સારું’ કહીને સરળ થયા.

‘સ્વામીજી જે કાંઈ કરશે એ મારા રૂડા માટે જ હશે ને ! એમને બધું દેખાય છે. જમીન અને મિલકત તો આજે છે ને કાલે નથી. આવા પુરુષ ક્યાંથી ! એમની આજ્ઞા ક્યાંથી !’ એમ વિચારીને તેમણે અંતરના ઉબાળાને શાંત કર્યો.

શ્રીજીમહારાજ પોતાનાં ધામ, ઐશ્વર્ય ને મુક્તો સહિત પધાર્યા છે..

સ્વામીશ્રીની સામર્થી કેવી કે અઢાર વર્ષ સુધી એ જમીન એમને યાદ જ ન આવવા દીધી ! જ્યારે ચિ. કલ્પેશના લગ્નનો સમય આવ્યો ત્યારે જમીન પર જવાનું થયું. સ્વામીજીની કરુણાનો વિચાર કરીને સતુભાઈની આંખો ભરાઈ આવી કે જો જમીનમાં મન રહી ગયું હોત તો ભગવાન ભજવામાં કેટલો વિક્ષેપ આવી જાત ! બંને દીકરા ચિ. કીર્તિ અને ચિ.કલ્પેશની જવાબદારી પણ સ્વામીજીએ જ નિભાવી. બંનેને ભણાવ્યા અને યોગમાં રાખી આત્માનું જાતન પણ કર્યું.

સ્વામીજીએ સતુભાઈને એ કક્ષાએ તાવ્યા કે ક્યારેક તો દક્ષામંદિરમાં રસોઈ માટે તેલ કે ઘી પણ ન મળે ! લૂખી ભાખરી જમીને દિવસો પસાર કર્યા. સવારે નાસ્તો તો ક્યાંથી હોય ! માત્ર ચ્હા પીને સ્વામીજી સાથે વિચરણમાં નીકળી જતા.

‘બોલો, કયો રોગ મૂકીએ ?’

એકવાર સ્વામીજી દક્ષામાં પધાર્યા. કહે, ‘તમને એક રોગ મૂકવો છે. બોલો કયો રોગ મૂકીએ ?’ એમને વિચાર આવ્યો કે સ્વામીજી જે કરતા હશે તે સારા માટે જ હશે, એટલે તેઓ મનોમન તૈયાર થઈ ગયા.

સ્વામીજી કહે, ‘તમે નક્કી કરો કે કયો રોગ જોઈએ ?’

સતુભાઈ કહે, ‘દયાળુ, મને ખબર ન પડે. કયો રોગ મારા સારા માટે છે એ તો આપને જ ખબર પડે એટલે આપ જ મૂકો તે.’

સ્વામીજી કહે, ‘ના, તમે કહો તે રોગ મૂકીએ.’ આમ, આ મીઠી રકઝક થોડીવાર સુધી ચાલી. પછી એમણે અંતરમાં પ્રાર્થના કરી કે પ્રભુ આપ જ સૂઝાડો. પછી વિચાર આવ્યો કે તાવ સારો. પુસ્તકોનું વાંચન તો થાય. સમય તો ન બગડે, એટલે એમણે તાવ માંગ્યો.

સ્વામીજી કહે, ‘સારુ,’ આમ કહીને સ્વામીજી તો ગયા. બીજી બાજુ એમને તાવની શરૂઆત થઈ ગઈ ! રોજ એકસો બે, એકસો ત્રણ ડીગ્રી તાવ રહેવા લાગ્યો. વળી, સ્વામીજી સ્વયં પણ અઠવાડિયામાં બે વખત આવીને ખબર-અંતર પૂછે અને આનંદ કરાવે.

પ.ભ. ડૉ. અરૂણભાઈને ખબર પડી એટલે તેઓ આવ્યા. એમને તપાસ્યા. દવા લેવા અને ટેસ્ટ કરવા જણાવ્યું. સતુભાઈએ કહ્યું, ‘આ સ્વામીજીએ મૂકેલો રોગ

છે. તમને ખબર ન પડે. મારે કાંઈ કરાવવું નથી.’ એકવાર તો સ્વામીજીની હાજરીમાં જ એમણે ફરિયાદ કરી. સ્વામીજીએ સતુભાઈને કહ્યું, ‘જાઓ, એમને રાજી કરી આવો. બ્લડટેસ્ટ કરાવી આવો.’ બ્લડટેસ્ટ કરાવ્યો પણ કાંઈ નીકળ્યું નહીં.

ચાર મહિના પછી ફરી પાછા અરૂણભાઈ આવ્યા. પરાણે બે બોટલ ચઢાવ્યા તો તાવ ઉતરી ગયો ! ડૉક્ટર કહે, ‘જેયું ? દવા તો કરવી જ પડે.’ સતુભાઈએ કહ્યું, ‘ડૉક્ટર, તમને ખબર ન પડે. આ સ્વામીજીએ મૂકેલો તાવ છે. હમણાં પાછો આવી જશે.’ તે બે કલાકમાં તાવ પાછો આવી ગયો !

આ રીતે પાંચ મહિના સુધી શરીરમાં તાવ રહ્યો. એક દિવસ સ્વામીજી પધાર્યા. સતુભાઈએ પ્રાર્થના કરતાં કહ્યું, ‘દયાળુ, હવે તાવ લઈ લો.’ સ્વામીજી કહે, ‘થાકી ગયા ? સારુ..’ એમ કહી બાજુમાં ઊભેલા ભાણાભાઈને કહ્યું, ‘પાંચ વખત સરસવના તેલની માલીશ કરી જજો.’ ભાણાભાઈએ માલીશ કરી. તાવ ઉતરી ગયો.

સત્યગુગ મંડાણના ત્રણ માર્ગ

સ્વામીજીના યોગમાં રહીને તેઓ પોતાની મુમુક્ષુતાને ખીલવતા રહ્યા. તેઓ સ્વામીજીને અનેક પ્રશ્નો પૂછે. સ્વામીજી એમને યોગ્ય ઉત્તર આપીને એમના મનનું સમાધાન કરે. એક દિવસ એમણે સ્વામીજીને પ્રશ્ન પૂછ્યો, ‘સ્વામીજી, ઘોર કળિયુગનો પ્રભાવ ધીરે ધીરે વધી રહ્યો છે. સંસ્કારો ધોવાતા જાય છે અને માનવ અધોગતિ કરી રહ્યો છે. મહાન અવતારપુરુષોએ આ ધરતીને ગ્રહણ કરી અને આપ સમાન પ્રભુસ્વરૂપ સંત વિચરી રહ્યા છે, છતાં પણ માનવ નીચી કક્ષાએ જ જઈ રહ્યો છે ! એનો ઉદ્ધાર થાય ? કોઈ ઉપાય ખરો ?’

એકબાજુ અવાંતર ભૂમિકાની પેલે પારની વાતો થતી હોય અને દિવ્યદર્શનના અનુભવો થતા હોય અને બીજીબાજુ સમાજમાં માયાનો પ્રભાવ પણ એટલો જ દશ્યમાન થતો હોય ત્યારે કોઈ પણ વિચારશીલ અને સંસ્કારી મનુષ્યને મનમાં સહજ ઊઠે એવો એમનો પ્રશ્ન હતો.

સ્વામીજીએ ખૂબ જ સહજતાથી જવાબ આપતા કહ્યું : ‘સતુભાઈ, ત્રણ ઉપાય છે. તમને જે ગમે એ પ્રમાણે પ્રભુ કરશે.’

બે હાથ જોડી નમ્રભાવે એમણે કહ્યું, ‘સ્વામીજી, એમાં અમ જેવા પામરને

શું ખબર પડે ? ધાર્યું તો આપનું થાય છે. આપ જે કરો તે ખરું.’

સ્વામીજી બોલ્યા : ‘સતુભાઈ, કર્મ પ્રમાણે જીવોની ગતિ હોય છે પરંતુ પ્રભુની શક્તિ-સામર્થી અપાર છે. પ્રભુ ધારે તે કરી શકે, એમાં પહેલો માર્ગ છે પ્રલયનો. મોટા મોટા દેશોના નેતાઓમાં હઠ, માન અને ઈર્ષ્યાની આગ પ્રભુ ઊભી કરી આપે, જેના ફળસ્વરૂપે વિશ્વયુદ્ધ થાય એટલે બધાનો નાશ થાય. ત્યારપછી પ્રભુ નવું સર્જન કરે.’

‘બીજો માર્ગ છે પ્રભુ એમના સંકલ્પે જીવનાં ઊંઘાં કમળ ચત્તાં કરે. એટલે આસુરી જીવોમાં સારા વિચારો પ્રગટાવે. એમ કરતાં કરતાં ધીરેધીરે કળિયુગ સત્યુગમાં પરિણમે.’

‘અને ત્રીજો માર્ગ એ છે કે પ્રભુ અક્ષરધામમાંથી એવા અક્ષરમુક્તોને પૃથ્વી પર મોકલે. એમને નિમિત્ત બનાવીને અન્ય જીવોને પ્રેરણા પૂરી પાડે. એમ કરતાં કરતાં આધ્યાત્મિક સમજણ ધરાવતા એક સમાજનું સર્જન થાય અને સત્યુગનાં મંડાણ થાય.’

સ્વામીજીએ આપેલ ઉત્તર પરથી સતુભાઈને પૂર્ણ સમાધાન મળી ગયું. એમના મુખ પર સંતોષ થયાના ભાવો જોઈ સ્વામીજીએ પૂછ્યું, ‘આમાંથી તમને કયો માર્ગ ગમે છે ?’

‘છેલ્લો માર્ગ ગમે છે.’

‘શાથી ?’

‘અક્ષરમુક્તોના જીવનનું દર્શન કરીને વિશેષ જ્ઞાન થતું જાય અને સમજણ વિકસતી જાય જેથી અક્ષરધામને અનુરૂપ જીવન વહેલા જીવી શકીએ.’

સ્વામીજીએ કહ્યું, ‘હા.. એ બરોબર છે.’

ગુરુહરિ સ્વામીજીએ આપેલ ઉત્તર એમની પ્રભુતાને વ્યક્ત કરે છે. આત્મીયસમાજનું દર્શન એ એમના સંકલ્પે સાકાર થયેલો ત્રીજો માર્ગ છે. આજે જીવનમુક્તોનું અદ્ભુત આધ્યાત્મિક જીવન અક્ષરધામની એ દિવ્ય અનુભૂતિ કરાવી રહ્યું છે.

✓ ઈચ્છાશક્તિ, ક્રિયાશક્તિ ને જ્ઞાનશક્તિના પ્રેરક

સત્વગુણના સંસ્કારોને ખંખેરીને બુદ્ધિમાં સ્વરૂપનો નિશ્ચય કરાવવા માટે મોટાપુરુષો બુદ્ધિથી પરના અનુભવો કરાવતા હોય છે. અશક્યનું શક્ય કરતા હોય છે. આપણી યાત્રાના પ્રત્યેક પગલે આગળ આગળ ડગલું માંડીને આપણને દોરતા હોય છે. બધું આપોઆપ ગોઠવાતું જાય છે. અભાણી વ્યક્તિ જ્યારે એમાં નિમિત્ત બને ત્યારે એમાં પ્રભુની પ્રેરણાનો અહેસાસ થાય છે. આવું બનતાં બુદ્ધિનાં સ્થૂળ મૂલ્યાંકનો ખરી પડે છે અને નિર્દોષતાના અંકુરો ફૂટે છે.

એક દિવસ સ્વામીશ્રીએ સતુભાઈને બોલાવીને પૂછ્યું, ‘ઉત્તરસંડા બાબુ તમારું કોઈ સગું ખરું?’

‘ખરુંને સ્વામીજી ! મારા સાદુભાઈ ઉત્તરસંડામાં જ રહે છે. આપ કહો ત્યારે પધરામણી ગોઠવી દઈએ.’ એમણે ઉમંગથી ઉત્તર આપ્યો.

‘સારુ.. બે દિવસ પછી ત્યાં પધરામણી ગોઠવી દો.’

સતુભાઈએ સાદુભાઈને જણાવી દીધું. તે પણ રાજી થયા. થાય જ ને ! સાળાને મળવાના આનંદ કરતાં સાદુને મળવાનો આનંદ વ્હેંત વધારે હોય છે ! વળી, સાથે સંતો પણ પધારતા હોય એટલે એ શુકન તો કહેવાય જ !

બે દિવસ પછી સ્વામીજી ઉત્તરસંડા પધાર્યા. ઓળખીતાં ઘરોમાં સ્વામીજીનાં પગલાં કરાવ્યાં. સાદુભાઈને ત્યાં ઠાકોરજીના અને સંતોના થાળ થયા. દર્શનનાં દાન આપીને અને મુમુક્ષુ મુક્તોને સંબંધમાં લઈને સ્વામીજી સોખડા મંદિરે પધાર્યા.

થોડા દિવસ પછી સ્વામીજીએ સતુભાઈને મંદિરે બોલાવ્યા. કહે, ‘સતુભાઈ, આપણે તમારા સાદુભાઈને ત્યાં ઉત્તરસંડા ગયા હતા..’

‘હા, ગયા હતાને !’

‘ત્યાં પધરામણીઓ પણ કરેલી..’

‘હા સ્વામીજી, આપણે ચૌદ ઘરોએ પધરામણીઓ પણ કરેલી.’

‘એક ટ્રાન્સપોર્ટનો ધંધો કરતા ભાઈને ત્યાં પણ ગયા હતા ! એમની પાસે લોરીઓ હતી..’

‘હા સ્વામીજી, હતી ને ! એનું શું કરવાનું છે ?’

‘એ ભાઈ આપણા મંદિરમાં સેવા માટે લોરી આપે ? બે-ત્રણ દિવસ માટે ?

સ્વામીજીના આ પ્રશ્નથી સતુભાઈ મૂંઝાયા. માગવાનું થયું ને ! સાદુભાઈએ સંતોની પધરામણી કરાવી એ જ મોટું આશ્ચર્ય હતું. નવાં ઘરોમાં પધરામણીઓ કરેલી, તે સત્સંગ વિના સેવાનો મહિમા ન જ હોય ને !

‘એમની પાસેથી સેવા માંગવાની ? એમ કંઈ આપતા હશે ?’ એવા સત્વગુણના વમળમાં તેઓ ફસાયા.

એમના ભાવોમાં ભળી સ્વામીજીએ કહ્યું, ‘નહીં આપે, નહીં ?’

‘એમ વળી આપતા હશે ? એ લોકોને ક્યાં સત્સંગ છે ?’

સ્વામીજી કાંઈ ન બોલ્યા. સતુભાઈએ સ્વામીજી તરફ ધારીને જોયું. સ્વામીજીના મૌન પાછળ સતુભાઈને ‘સેવા થશે જ’ એવી શક્યતાની દૃઢતા દેખાઈ. સ્વામીજીના મૌને જ બળ પ્રેર્યું. સવળા વિચારો આવવા લાગ્યા.

‘સ્વામીજીને ના શું કામ પાડવી ? બે દિવસનું જે ભાડું થશે તે આપણે આપી દઈશું ! પૈસાથી તો જગત પણ ખરીદી શકાય. આ તો બે દિવસનું ભાડું જ આપવાનું છે ને ! સૌ થશે.’

સ્વામીજી સતુભાઈના બદલાતા ભાવોને વાંચી રહ્યા હતા. તેમના અંતરમનમાં જાગેલી સેવાની ભાવનાને જોઈ સ્વામીજીએ કહ્યું, ‘તમે જઈ તો આવો.’

‘હા સ્વામી, જઈ આવું.’

સ્વામીજી લીલા કરતાં કહે, ‘આપશે ?’

‘આપશે જ ને ! અને ન આપે તો આપણે ભાડું ચૂકવી દઈશું ! એ ક્યાં મોટી વાત છે ?’

‘સારું ત્યારે, જઈ આવો.’

બપોરનો એક વાગ્યો હતો. સ્વામીજીએ કહ્યું, ‘પાંચ વાગે પાછા આવી જજો.’

વળી પાછો બુદ્ધિને આંચકો લાગ્યો ! ‘પાંચ વાગે ઉત્તરસંડાથી કેવી રીતે પાછા અવાય ? કારણ કે સોબડાથી વડોદરા જવાનું. ત્યાંથી બસમાં બેસીને આણંદ બસ ડેપો પર જવાનું. ત્યાંથી નડિયાદની બસ પકડી વચમાં ઉતરવાનું અને પછી ઉત્તરસંડા જવાનું. આટલું કરતાં પાંચ વાગ્યે તો ઉત્તરસંડા પહોંચાય !’ પરંતુ પાછા વળીને વિચાર કર્યો કે ભલેને પાંચ વાગે અવાય કે ન અવાય, જઈએ તો ખરા !

સ્વામીજીએ હસતાં હસતાં એમને મંદિરેથી વિદાય કર્યાં. જેવા મંદિરની બહાર નીકળ્યા કે એક મોટરસાયકલવાળા ભાઈ મળ્યા. સતુભાઈને જોઈને તેઓ ઊભા રહ્યા.

પૂછ્યું, ‘ક્યાં જવું છે ?’

‘વડોદરા.’

‘બેસી જાવ પાછળ.’

બેસી ગયા. બસડોપો સુધી મૂકી ગયા. દોઢ વાગ્યો હતો. ડેપોએ પહોંચ્યા એવા જ નડિયાદની બસ ઊભેલી જોઈ. પરંતુ એમાં ખૂબ ગીરદી હતી એટલે બીજી બસની રાહ જોતા બહાર ઊભા રહ્યા. એટલામાં બસના કંડક્ટરે બૂમ પાડી કે આ બસ નડિયાદની એક્સપ્રેસ બસ છે. વચ્ચેના બધા પેસેન્જરો ઉતરી જાવ એટલે વધારાના મુસાફરો ઉતરી ગયા.

કંડક્ટરમાં ભગવાનનો પ્રવેશ થયો. સતુભાઈને જોયા એટલે બોલાવ્યા.

‘તમે બસમાં બેસી જાવ.’

‘મારે તો ઉત્તરસંડા જવાનું છે.’

‘હું કહું છું ને કે બેસી જાવ. તમારે નડિયાદ તો જવું જ પડશે ને !’ ‘હા..’

‘તો બેસી જાવ..’

બેસી ગયા. બસ ઉપડી. બધાને ટિકિટ આપી, એમને ન આપી. સતુભાઈએ ટિકિટનું પૂછ્યું તો કહે, ‘તમારી ટિકિટ લેવાતી હશે ? તમારું નામ સતુભાઈ ?’ ‘હા..’

‘તમે હરિપ્રસાદસ્વામીના શિષ્ય ?’ ‘હા..’

‘તમે પણ હરિપ્રસાદસ્વામીના અને હું પણ હરિપ્રસાદસ્વામીનો !’

આમ, ગુરુભાઈના સંબંધે રંગ રાખ્યો.

‘હું નટવરનગર રહું છું. તમે ત્યાં સભા કરવા આવો છો. હું પણ એ સભામાં જઈ છું એટલે તમને સારી રીતે ઓળખું છું. ચાલો, હવે સ્વામીજીની વાતો કરો.’ એમ કંડક્ટરે કહ્યું. પછી તેઓ સત્સંગની વાતોમાં મશગૂલ થઈ ગયા. ઉત્તરસંડા આવી ગયું. એમને ઉત્તરસંડાની કોલેજ પાસે ઉતાર્યા.

બસ ઉપડતાં તેણે કહ્યું, ‘તમારે પાછું આવવું હોય તો અહીંયા આવીને

ઊભા રહેજો.’

આ રીતે સતુભાઈ સહજતાથી ઉત્તરસંડા પહોંચી ગયા. વિચાર કરવા લાગ્યા કે કેવું સરસ ગોઠવાઈ ગયું ! શું આ બધું એમ ને એમ ગોઠવાતું હશે ? ના.. સ્વામીજી ગોઠવી રહ્યા છે. નહીં તો મંદિરની બહાર નીકળતાં મોટરસાયકલ કેવી રીતે મળે ? બસડોપોએ પહોંચતાં બસ કોણ તૈયાર રાખે ? મને બેસાડવાની પ્રેરણા કંડક્ટરને કેવી રીતે થાય ? વળી, કંડક્ટર પણ સત્સંગી ! ટિકિટભાડું પણ ન લીધું ! બુદ્ધિમાં ન બેસે એવો બુદ્ધિથી પરનો અનુભવ હતો. પોતાનાં મૂલ્યાંકનો મહાત થઈ રહ્યાં હોય અને સ્વામીજીની પ્રેરણા જ આગળ આગળ કામ કરતી હોય એવું એમને લાગ્યું.

ઉત્તરસંડા ગામમાં પ્રવેશતાં અંતરમાં પ્રેરણા થઈ કે પહેલાં દુકાન પર જઈ આવું એટલે એ તરફ ડગ માંડ્યા. જેવા ત્યાં પહોંચ્યા કે સાદુભાઈ અને એમનો ટ્રાન્સપોર્ટવાળો મિત્ર બંને દુકાન જ ખોલી રહ્યા હતા !

જેવા સતુભાઈને જોયા એટલે સાદુભાઈ આનંદમાં આવીને કહે, ‘અહી.. સાદુભાઈ તમે ? આ ભરબપોરે ? બોલો, શું કામ લઈને આવ્યા છો ?’

મહાદાખડે જીભ ઉપાડતાં સતુભાઈ બોલ્યા, ‘ખેતરમાં કામ છે એટલે લોરી જોઈએ છે. મળશે ? શું ભાવ છે ?’

‘તમારી પાસે ભાવ લેવાતો હશે ? બોલો ક્યાં મોકલું ?’

‘સોખડા મંદિરે જોઈએ છે.’

‘મંદિરે જોઈએ છે ?’

‘હા...’

‘મંદિરના પૈસા લેવાતા હશે ? લઈ જાવ. એટલી સેવા મને કરવા દો. મારે કોઈ પૈસા જોઈતા નથી.’

સતુભાઈએ વિવેક ખાતર પૈસા લેવા જણાવ્યું. પેલા ભાઈ કહે, ‘સતુભાઈ, તમે લઈ જાવ. તમે મારી દુકાને પધાર્યા એ જ મોટી વાત છે. સ્વામીજીની પધરામણી થયા પછી મારો ધંધો પણ સારો ચાલે છે. વળી, ગઈકાલે રાત્રે જ સ્વામીજીએ મને દર્શન આપ્યાં છે એટલે તમે વિના સંકોચે લઈ જાવ. બોલો, એક જોઈએ છે કે બે લોરી જોઈએ ?’

‘બેની જરૂર છે.’

‘સારુ, મંદિરનું એડ્રેસ આપતા જવ, હું બંને લોરી મોકલી આપું છું.’

સતુભાઈનો આનંદ સમાયો નહીં. બંને મિત્રો પ્રત્યે આભારની લાગણી વ્યક્ત કરી તેઓ ત્યાંથી નીકળ્યા. બહાર આવીને કોલેજ પાસે ઊભા રહ્યા અને થોડી જ વારમાં પેલી બસ આવી ગઈ ! હજુ તો તેઓ પેલા જ વિચારમાં હતા કે લોરી માટે કેવી ‘હા’ પાડી દીધી ! સ્વામીજીએ કેવી સરસ પ્રેરણા કરી ! એ જ વિચારમાં ને વિચારમાં બસમાં બેઠા. ‘બસ પણ સમયસર આવી પહોંચી’ એ આશ્ચર્યમાં ગરકાવ થવાનું તો હજુ બાકી જ હતું !

છાણી આવતા સુધી તેઓ એ જ વિચારોમાં રહ્યા. છાણી ઊતર્યા કે એક હરિભક્ત પ.ભ. છોટા ભા એમનું નવું લીધેલું ટ્રેક્ટર લઈને આવતા હતા. એમણે સતુભાઈને જોઈને ટ્રેક્ટર ઊભુ રાખ્યું અને બેસાડી દીધા. આવી પહોંચ્યા મંદિરે !

મંદિરમાં પ્રવેશ્યા તો સ્વામીજી થાંભલાના ટેકે બેઠા હતા. સતુભાઈથી સહજભાવે દંડવત્ થઈ ગયા ! સ્વામીજી મંદમંદ હસ્યા. કહે, ‘ઘડિયાળમાં જુઓ, કેટલા વાગ્યા છે ?’

સતુભાઈએ જોયું. પાંચ વાગવામાં હજુ ત્રણ મિનિટ બાકી હતી. પ્રસંગના અંતિમ પુરાવાનો સાક્ષી સમય પણ બન્યો ! ચાર આંખો મળી અને બધાં જ રહસ્યો ખૂલી ગયાં ! ન સ્વામીજી કાંઈ બોલ્યા, ન સતુભાઈએ કાંઈ ખુલાસો કર્યો ! જે માણ્યું એ જ માણતા રહ્યા. ભલે તેઓ ઉત્તરસંડા એકલા જઈને આવ્યા પરંતુ સ્વામીજીના સહવાસનો અહેસાસ પળેપળ માણીને આવ્યા !

પ્રેરક અને પ્રકાશક

એકવાર સ્વામીજી દક્ષામંદિરમાં પધાર્યા અને સતુભાઈને કહ્યું, ‘મારે હમણાં જ સભા કરવી છે. બધા હરિભક્તોને બોલાવી લો.’ એમ કહી સ્વામીજી સ્નાન કરવા પધાર્યા.

એ વખતે થોડા હરિભક્તોનો ગણયોગાંઠયો સમાજ હતો. વળી, ‘કોને કોને બોલાવવા ?’ એ પણ પ્રશ્ન હતો. ન હતી સાચકલ કે ન હતું સ્કુટર ! કેવી રીતે બધાને તાત્કાલિક ભેગા કરવા ?

સ્વામીજી સ્નાન કરીને બહાર પધાર્યા. સતુભાઈ વિચારમાં ને વિચારમાં બહાર આંટા મારી રહ્યા હતા.

સ્વામીજીએ પૂછ્યું, 'કેમ આંટા મારો છો ?'

'આપ સભા કરવાનું કહો છો પણ કોને બોલાવવા છે ?'

સ્વામીજી બોલ્યા, 'બેસો, હમણાં બધા આવી જશે.'

સતુભાઈ કાંઈ ન બોલ્યા. શું થાય છે એ જોવા લાગ્યા.

થોડી જ વારમાં એક પછી એક મુક્તો આવવા લાગ્યા. આસોજથી પ.ભ. મહેન્દ્રબાપુ આવી ગયા. ઓડથી પ.ભ. સતાભાઈ, પ.ભ. છોટુભાઈ આવ્યા. વડોદરાથી પ.ભ. રમણભાઈ ગાંધી અને પ.ભ. ચંદુભાઈ અમીન વગેરે ભક્તો પણ આવી ગયા. અરે ! અમદાવાદથી પ.ભ. જગજીવનરામ પણ પધાર્યા ! જેતજેતામાં પરચીસ મુક્તો ભેગા થઈ ગયા ! આશ્ચર્ય !

સતુભાઈથી રહેવાયું નહીં એટલે બધાને પૂછવા લાગ્યા કે તમે અહીંયા શાથી આવ્યા ? તો બધાએ કહ્યું કે બે-ત્રણ દિવસથી અમને વિચાર આવતો હતો કે સ્વામીજીનાં દર્શન કરવા જઈએ અને દક્ષામાં જ બિરાજતા હશે એમ માની અમે અહીંયાં આવ્યા છીએ.

સતુભાઈ વિચાર કરે કે બધાને એકસાથે આવવાનો વિચાર આવ્યો ! ગજબ કહેવાય ! એમને વિચાર આપનાર અને અહીંયાં આવવાની પ્રેરણા આપનાર સ્વામીજી જ છે ! એમણે સ્વામીજી તરફ જોયું ત્યારે સ્વામીજીનું મર્માણું સ્મિત કંઈક એવું જ કહી રહ્યું હતું !

સ્વામીજીએ એ સભામાં એક પ્રશ્ન પૂછ્યો : 'સહુથી અઘરામાં અઘરું સાધન કયું ?'

રમણભાઈ ગાંધીએ કહ્યું, 'પ્રથમ પ્રકરણના પ્રથમ વચનામૃત પ્રમાણે ભગવાનના સ્વરૂપમાં અખંડ વૃત્તિ રાખવી એ અઘરામાં અઘરું સાધન છે.' એ પ્રમાણે સહુએ પોતપોતાની રીતે જવાબ આપવા પ્રયત્ન કર્યો.

પછી સ્વામીજીએ કહ્યું, 'એ તો ખરું, પરંતુ મુક્તોની પ્રકૃતિમાં પ્રકૃતિ મિલાવીને એમની સાથે રસબસ થવું એ અઘરામાં અઘરું સાધન છે.'

સ્વામીજીએ આપેલ યથાર્થ ઉત્તરથી સમાધાન તો મળી ગયું પરંતુ એમને તો 'ઈચ્છાશક્તિ, ક્રિયાશક્તિ અને જ્ઞાનશક્તિ અમારે આધીન છે.' એ શ્રીજીમહારાજના

પ્રાસાદિક વચનોનો સુમેળ સ્વામીજી સાથે કરવામાં ખૂબ આનંદ આવી રહ્યો હતો.

સખીજ જ્ઞાન

આવી જ રીતે એકવાર સ્વામીજી દક્ષામંદિરમાં પધાર્યા હતા. સતુભાઈને બોલાવીને કહ્યું, ‘આપણે સભા કરી લેવી છે.’ સતુભાઈ વિચારમાં પડી ગયા કે ભક્તો નથી તો સભામાં બેસશે કોણ ? પહેલેથી કહ્યું હોત તો બધાને બોલાવી લેત. એમ વિચાર કરતા હતાને સ્વામીજીએ એમને બોલાવ્યા. કહે, ‘કેમ આઘાપાછા ધાવ છો ?’

‘આપ સભા કરવાનું કહો છો પરંતુ અત્યારે કોને બોલાવું ?’ એમણે હકીકત જણાવી.

‘એવું નથી, સતુભાઈ. તમે શ્રોતા અને હું વક્તા. પેલા ખૂણામાં આસન પાથરો. તમે અને કોઠારીસ્વામી મારી સામે બેસી જાવ.’ આમ, સ્વામીજીએ બંને મુક્તોને એક કલાક સુધી ગોષ્ઠિ કરીને આધ્યાત્મિક ભાથું આપ્યું. સતુભાઈને ગોષ્ઠિ દરમ્યાન આનંદ ખૂબ આવ્યો, પરંતુ યાદ કાંઈ ન રહ્યું એટલે એમણે સ્વામીજીને નિખાલસભાવે કહ્યું કે દયાળુ, પરાવાણીમાં ખૂબ આનંદ આવ્યો પણ કશું યાદ ન રહ્યું પણ ‘સુહૃદભાવ.. સુહૃદભાવ..’ એ શબ્દ ખૂબ સંભળાયો.

સ્વામીજી એકદમ બોલી ઊઠ્યા, ‘સતુભાઈ, ભલે તમને કાંઈ યાદ ન રહ્યું પરંતુ આ સખીજ જ્ઞાન છે. આ વાણી એવી છે કે મોટાં જાડ થશે. ધીરે ધીરે બધું જ સમજાઈ જશે.’

આધ્યાત્મિક યાત્રા માટે નિમિત્ત પાત્ર

સાધકનું આંતરિક કલેવર મજબૂત બનાવવા અને પ્રભુની અદ્ભુત સામર્થ્યનો ખ્યાલ આપવા મોટાપુરુષ એમણે પસંદ કરેલા મુક્તોમાં પ્રવેશ કરતા હોય છે. એવા મુક્તોના સ્વભાવ અને વાણીને ગમાડવામાં પુરુષપ્રયત્નની મર્યાદા આવતાં પ્રભુના બળની આવશ્યકતા સમજાય છે.

એક માથાભારે વ્યક્તિ સાથે સતુભાઈને ભાઈબંધી થઈ. પેલો દોસ્તી પણ રાખે અને ધમકાવે પણ ખરો. સતુભાઈ એને કાંઈ કહી પણ ન શકે. એની બીક પણ

શ્રીજીમહારાજ પોતાનાં ધામ, ઐશ્વર્ય ને મુક્તો સહિત પધાર્યા છે..

લાગ્યા કરે. ફોન પર વાત કરતાં ક્યારેક ગાળો પણ દે. શિબિર-સમૈયામાં સ્વામીજીની પાસે દોડી જાય. સ્વામીજી એને બહાલ કરે અને સાચવે અને સતુભાઈને જોઈને હસતા હસતા કહે પણ ખરા, ‘તમારો ભાઈબંધ આવ્યો છે.’

‘ભાઈબંધ નથી, દુશ્મન છે.’

સ્વામીજી કાંઈ જ ન બોલે. હસ્યા કરે.

અમદાવાદ કે આણંદ જેવાં શહેરોમાં જ્યારે સતુભાઈને જવાનું થતું તો ત્યાં પણ એનો અચાનક ભેટો થઈ જતો. સતુભાઈને જોઈને ગાળો બોલે અને પિસ્તોલથી મારી નાખવાની ધમકી પણ આપે.’

‘એને હું કાંઈક કહીશ અને એ વિક્કરશે તો સમાજમાં ખોટું દેખાશે.’ એ બીકે તેઓ કાંઈ જ ન બોલે. આવું પાંચ વર્ષ સુધી ચાલ્યું. દક્ષામંદિરમાં પણ એના ફોન આવે. ગમે તેમ બોલે. આથી ત્યાં રહેતા સાધકો પણ એનાથી તંગ આવી ગયા. અંતે સહુએ સતુભાઈને કહ્યું કે તમે સ્વામીજીને જઈને આ માટે પ્રાર્થના કરો, નહીં તો આ બલા જશે નહીં.

તેઓ પહોંચ્યા સ્વામીજી પાસે.

કહ્યું, ‘પેલું બંધ કરવાનું છે.’

મર્માણુ હસતાં હસતાં કહે, ‘બંધ કરી દઈએ ?’

સતુભાઈ કહે, ‘તાત્કાલિક બંધ કરી દો એવી પ્રાર્થના છે. હવે એનાથી બધા જ કંટાળી ગયા છે. દક્ષામાં રહેતા સાધકો ઘણા દુઃખી થાય છે. બીજી તો કોઈ બીક નથી પણ સત્ત્વગુણને લઈને સમાજની બીક લાગે છે એ સત્ત્વગુણ તમે બીજી રીતે કાઢજો પણ આ બંધ થઈ જાય એવી કૃપા કરો.’

એમની પ્રાર્થના સાંભળી સ્વામીજી કહે, ‘સારું ત્યારે, આજથી બંધ..’

બસ, તે દિવસથી એ વ્યક્તિ પણ દેખાતો બંધ થઈ ગયો અને એના ફોન પણ આવતા બંધ થઈ ગયા ! કોણ મોકલતું હશે એને ? કોણે એમને અટકાવી દીધો ? શા માટે આ પ્રસંગ ઊભો થયો ?

વિચારમંથનના અંતે સ્વામીજીમાં વૃત્તિ ઢળતાં એમને સમજાઈ ગયું કે જે થયું એ મારા આત્મા માટે સારું થયું.

દિવ્યદેહે પધાર્યા

પ.પૂ. કાકાશ્રીના સ્વધામ જવાની આગલી રાત્રે સ્વામીજી દક્ષામંદિરે પધાર્યા. સેવામાં પ્રબોધસ્વામી હતા. સ્વામીજી સવારે વહેલા ઊઠીને તૈયાર થઈ ગયા. છ વાગે ગોષ્ઠિ કરવાની શરૂઆત કરી દીધી. થોડીવારમાં મુંબઈ તારદેવથી ફોન આવ્યો કે કાકાજીની તબિયત ગંભીર છે તો સ્વામીજીને ફોન આપો. સ્વામીજીએ ફોન પર વાત કરી. કાકાજીની સારવારમાં શું શું કરવું એ અંગે જરૂરી સૂચનો કર્યા પછી સતુભાઈને કહે, ‘હવે હું હરિધામ જાઉં છું. તારદેવથી કોઈ સમાચાર આવે તો તરત હરિધામ જણાવજો.’ એમ કહીને નીકળી ગયા.

બે-ત્રણ દિવસ પછી સતુભાઈ અને પ્રબોધસ્વામી જ્યારે ભેગા થયા ત્યારે આ વાત નીકળી. પ્રબોધસ્વામીને આશ્ચર્ય થયું કે સતુભાઈ કઈ વાત કરે છે ?

‘લો.. તમે તો ભૂલી પણ ગયા. કાકાજીના ધામમાં જવાના આગલા દિવસે સ્વામીજી દક્ષામાં પધાર્યા હતા ! તમે જ તો જોડમાં હતા !’

પ્રબોધસ્વામી કહે, ‘એ બને જ કેવી રીતે ? અમે એ દિવસે હરિધામમાં જ હતા અને રાજકોટ જવાની તૈયારી કરતા હતા.’

‘પણ.. સ્વામીજીનાં અમે સહુએ દર્શન કર્યા છે એનું શું ? એમણે ફોન પર તારદેવ વાત કરી એનું શું ? અને તમે પણ સાથે હતા. હું ખોટો હોઉં તો દક્ષામંદિરના કોઈને પણ પૂછી જુઓ.’

‘મને ચોક્કસ ખ્યાલ છે કે સ્વામીજી દક્ષામંદિરમાં ગયા જ નથી.’

‘પણ... અમને દર્શન થયાં એનું શું ?’

‘તો પછી સ્વામીજીએ દિવ્યસ્વરૂપે દર્શન આપ્યાં હશે એ વાત પાકી.’

સતુભાઈ અટકી ગયા. બંને પક્ષે વાત સાચી હતી. સ્વામીજી સ્થૂળદેહે હરિધામમાં હાજર હતા એ પણ સાચું અને દિવ્યદેહે દક્ષામંદિરમાં દર્શન આપ્યાં એ વાત પણ એટલી જ સાચી હતી. સમજાઈ ગયું કે સ્વામીજી દિવ્યદેહે પધાર્યા હતા. બસ, એ જ દિવ્યદર્શનને સંભારીને તેઓ મહિમામાં ડૂબી ગયા !

અપરંપાર મહિમા શ્રીજીનો

‘સરસ એક સહજાનંદ’ પુસ્તક નવું નવું બહાર પડ્યું હતું. સતુભાઈ એ

પુસ્તક જેમ જેમ વાંચતા જાય તેમ તેમ નવા ને નવા વિચારો પ્રગટે. એક દિવસ એમણે સ્વામીજીને કહ્યું, ‘સ્વામીજી, ‘સરસ એક સહજાનંદ’ માં મહારાજના સર્વોપરીપણાનું જે વર્ણન છે એ તો સમજમાં આવી રહ્યું છે પરંતુ મારે એથી વિશેષ મહિમાનાં દર્શન કરવાં છે.’

ત્યારે જવાબ આપતાં સ્વામીજીએ કહ્યું, ‘સતુભાઈ, ‘સરસ એક સહજાનંદ’માં મહારાજના સુહૃદભાવ અને સર્વોપરીતાનું જે વર્ણન કર્યું છે એ તો માત્ર એક જ ટકો છે. હજુ ૯૯% વર્ણન તો બાકી છે. જે એ વર્ણન થાય તો વાંચનાર પુસ્તકને બાજુ પર મૂકી દે, એટલી બધી એમની સર્વોપરીતા છે.’

અંગની વાત આવી એટલે સતુભાઈને રસ જગ્યો. કહે, ‘તો સ્વામીજી આપ એ સુપ્રીમસીની વાત કરો. મહિમાનું વર્ણન કરો.’ સ્વામીજી હસ્યા. વાતને ટાળી. આ રીતે એમણે ઘણીવાર સ્વામીજીને મહિમાની વાત કહેવા પ્રાર્થના કરી પરંતુ સ્વામીજી એ વાતને ટાળ્યા કરે.

એક દિવસ એમણે ખૂબ આગ્રહ રાખ્યો એટલે એમની પ્રાર્થનાને વશ થઈને સ્વામીજીએ મહિમાની વાત માંડી : ‘સતુભાઈ, મોતીપુરામાં આપણે ટ્રેક્ટર ખેડવા મોકલ્યું તે સો વીઘા જમીનમાં કેટલી જીવાતો મરી ગઈ હશે ?’

‘એ તો ગણત્રી જ ન થઈ શકે !’

‘જો આખી પૃથ્વીની જમીન ખેડવામાં આવે તો કેટલી જીવાતો મરી જાય ?’

‘અધધ.. ગણાય જ નહીં !’

‘એવી જ રીતે તમે એક સ્વાસ લો એમાં લાખો બેક્ટેરિયા મરી જાય છે.’ સતુભાઈ આશ્ચર્યવત્ જોઈ જ રહ્યા.

‘એમ આખા બ્રહ્માંડની જમીન ખેડવામાં આવે અને સમગ્ર બ્રહ્માંડના જીવો શ્વાસ લેતા હોય તો કેટલી જીવાતો મરતી હશે ?’

‘સ્વામીજી, એ તો ‘નેતિ..નેતિ’ જ કહેવાય !’

‘હજુ આગળ સાંભળો. એક ઘન ચોરસ ફૂટ હવામાં દસ હજાર જેટલા સૂક્ષ્મ જીવો રહેલા છે. તો આપણા ઘરમાં કેટલા જીવો હશે ? પૃથ્વીમાં કેટલા જીવો હશે ? તો બ્રહ્માંડમાં કેટલા જીવો તરતા હશે ?’

‘દયાળુ, એના માટે પણ ‘નેતિ..નેતિ’ જ કહેવું પડે.’

પછી સ્વામીજીએ મહારાજની અપ્રતીમ સુપ્રીમસીનું વર્ણન કરતા કહ્યું,

‘સતુભાઈ, હરેક સેકન્ડેમાં આખા બ્રહ્માંડમાં રહેલા એવા અસંખ્ય જીવો મરતા હશે. એ દરેક જીવને એ જ સમયે એના કર્મ પ્રમાણે એના પાપ અને પુણ્યનો સરવાળો-બાદબાકી કરીને જે તે યોનિમાં દેહ આપી દેવો એ મહારાજની સુપ્રીમસી છે. અક્ષરધામમાં બેઠા બેઠા મહારાજ આવું કાર્ય કરી રહ્યા છે. આ કાર્ય બીજા કોઈથી થઈ શકે એમ નથી. છતાં પણ એ કર્તા થકા અકર્તા છે.’

વિસ્ફારિત નયને તેઓ સ્વામીજી તરફ જોઈ રહ્યા ! કંઈક મહિમામાં સ્વામીજીએ ડૂબાડ્યા એટલે આનંદ પણ ખૂબ થયો.

રક્ષા

એકવાર એમણે હરિભક્તો સાથે દક્ષિણ ભારતની યાત્રા કરવા જવાનું નક્કી કર્યું. સ્વામીજીને એ અંગે એમણે પૂછ્યું. સ્વામીજીએ કહ્યું, ‘આપણે આત્માની યાત્રા કરવા જઈએ છીએ એ યાદ રાખજો. આત્માની યાત્રા પરમાત્મા તરફ થાય એનું ધ્યાન રાખજો.’

‘આપ બળ આપજો કે અમારી યાત્રા આપના તરફ થાય.’ એમણે પ્રાર્થના કરી.

સ્વામીજીના આશિષ લઈને તેઓ યાત્રાએ નીકળ્યા. કેરલમાંથી પસાર થતાં અચાનક ગાડીમાં આગ લાગી. સતુભાઈ આગળની સીટ પર બેઠા હતા. એન્જિનમાંથી ધૂમાડા નીકળવા લાગ્યા. અંદર બેઠેલા ભક્તોમાંથી કેટલાક ગભરાઈ ગયા. બૂમો પાડવા લાગ્યા. કેટલાક બહાર ફૂટવાની તૈયારી કરવા લાગ્યા.

સતુભાઈ શાંતિથી બેસીને બધું જોઈ રહ્યા હતા. એમણે બધાને શાંત કર્યા. કહ્યું, ‘બધાં બેસી જાવ. આપણી સાથે સ્વામીજી જેવા પુરુષ છે એટલે આગ આપણા સુધી નહીં આવે. આપણા ઉપર કાળ, કર્મ, માયાનો કાયદો નથી એટલે બધા પાંચ મિનિટ ધૂન કરો. ત્યાર પછી જ વારાફરતી નીચે ઊતરીએ.’

ધૂનના પ્રતાપે આગ શાંત પડી ગઈ. વારાફરતી બધા નીચે ઊતર્યા. સતુભાઈ સૌથી છેલ્લે ઊતર્યા. થોડીવારમાં ગાડી ચાલુ થઈ ગઈ. બધા બેસી ગયા. થોડી જ દાણોમાં બસની આગળ એમને સ્વામીજીની ગાડીનાં દર્શન થયાં ! પ્રફુલ્લિત મુખારવિંદ સાથે સ્વામીજી દર્શન આપી રહ્યા હતા ! સતુભાઈને જોઈ હાથ ઊંચો કરીને કહેવા લાગ્યા, ‘જેયું ને ! કેવી લીલા થઈ.. કેવી લીલા થઈ..! હવે આવી લીલા નહીં

ધાય, જાવ..

આ રીતે થોડીવાર સુધી સ્વામીજીનાં દર્શન પામીને આનંદસભર હૈયે સ્વાધ્યાય કરવા લાગ્યા કે પ્રસંગ મૂકનાર પણ તેઓ જ અને બળ આપીને આત્માની યાત્રા કરાવનાર પણ તેઓ જ છે. પ્રસંગે પ્રભુનું બળ લેવાની સૂઝ આપવા માટે જ આવો પ્રસંગ કૃપા કરીને એમણે મૂક્યો હશે.

હું મારા ભક્તજનને તેડી જઈશ

લંડનના પ.ભ. નટુભાઈ ડેડીને ટી.બી.નો રોગ થયો. ત્યારબાદ કીડનીમાં પણ રોગ લાગુ પડ્યો. સારવાર અર્થે તેઓ ભારત આવ્યા. વડોદરામાં એક દવાખાનામાં તેમને દાખલ કરવામાં આવ્યા. બિમારી ગંભીર હોવાથી તેઓ ધામમાં જવાની તૈયારીમાં હતા. સ્વામીજી એ વખતે દક્ષામંદિરમાં હતા. સતુભાઈ અને બાબુભાઈ સ્વામીજીને સ્નાન કરાવી રહ્યા હતા. એમણે સ્વામીજીને પૂછ્યું, 'નટુભાઈને ક્યારે ધામમાં લઈ જશો?'

સ્વામીજી કહે, 'હમણાં જ જાય છે. તમે ત્યાં જલદી પહોંચો તો એમની સાથે વાત થશે.'

તેઓ સ્વામીજીને કંઈક પૂછવા રોકાયા. સ્વામીજી કહે, 'જલદી પહોંચો. મોડું થઈ જશે.'

તેઓ રીક્ષામાં બેસીને તાબડતોબ નટુભાઈ પાસે આવ્યા. દાદર ચઢીને એમના પલંગ સુધી પહોંચ્યા કે નટુભાઈ ધામમાં પધારી ગયા. સતુભાઈ વિચાર કરવા લાગ્યા કે સ્વામીજીનું કેવું નિયંત્રણ છે ! 'અંત અવસ્થાએ હું મારા ભક્તજનને તેડી જઈશ.' એ વરદાન સાકાર થયું. આ પ્રસંગે કેટલાક મુક્તો રુદ્ધન કરતા રહ્યા જ્યારે સતુભાઈ પ્રભુની સર્વોપરીતામાં ગરકાવ થઈ ગયા !

સ્વામીજીએ સતુભાઈને પરાભાવમાં આવીને ઘણાં ભવિષ્યકથનો કહેલાં. એકવાર કહેલું : ‘વૈજ્ઞાનિકોને વૈજ્ઞાનિક રીતે મનાઈ જશે કે ભગવાન છે અને અસલી નારાયણ આ બધું સંચાલન કરી રહ્યા છે. ભારતમાં આધ્યાત્મિકતાનો સૂર્ય ઊગશે. તક્ષશિલા અને નાલંદા જેવી યુનિવર્સિટીઓ અહીંયાં થશે અને દુનિયાભરના વિદ્યાર્થીઓ અહીંયાં ભણવા આવશે.’

“જે ભગવાનના નિષ્કામ ભક્ત છે તે એ ચતુર્ધા મુક્તિમાં ન હોય તો એન ઈચ્છે નહિ ને એક સેવાને જ ઈચ્છે છે અને એવા જે નિષ્કામ ભક્ત તેમને ભગવાન પોતાની સેવામાં રાખે છે અને એ ભક્ત નથી ઈચ્છતા તો પણ બળાત્કારે ભગવાન અને પોતાના ઐશ્વર્યસુખને પમાડે છે.”

- શ્રીમદ્ ભાગવત

ઈ.સ. ૧૯૬૬ની સાલમાં પ.પૂ. સ્વામીશ્રી સંતો સાથે સોખડા પધાર્યા. શરૂઆતના એ દિવસોમાં ગણ્યા-ગાંઠ્યા મુક્તો યોગમાં આવેલા. એમાનાં એક એટલે વિકલદાસ બેંગલોરવાળા. બેંગલોરમાં તજ-લવિંગનો તેમનો વેપાર ચાલે અને પરદેશમાં તેની નિકાસ કરે. સમૃદ્ધિના બળે બધા જ પ્રકારનાં લૌકિક સુખ તેઓ મેળવી ચૂક્યા હતા, પણ સાચા સંતને હજુ સુધી ન મેળવી શક્યાનો વસવસો મનમાં કાયમ રહ્યા કરતો હતો. તેઓ ખૂબ બુદ્ધિશાળી પરંતુ સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાય પ્રત્યે પહેલેથી જ અરુચિવાળા હતા.

પતિ-પત્ની બંને માતાજીનાં ઉપાસક હતાં. ડાંગરને હાથે ફોલી એના અક્ષતથી અનુષ્ઠાન કરતાં હતાં. એ ભક્તિના ફળસ્વરૂપે પ્રભુસ્વરૂપ સંતનાં દર્શન થવાનાં હતાં, એ વાતથી તેઓ અજાણ હતા.

‘ડેડી’ના હુલામણા નામથી જાણીતા નટુભાઈ સાથે વિકલદાસને મિત્રતા. નટુભાઈને સ્વામીશ્રીએ દિવ્યતાનાં દર્શન કરાવ્યાં હતાં. એ દર્શનમાં જાણે કે, આખા

આસોજ ગામમાં દિવ્ય તેજ ફેલાઈ ગયું અને એ તેજના મધ્યમાં દિવ્ય સિંહાસન પર સ્વામીજી અનેક અક્ષરમુક્તોથી વીંટળાઈને બિરાજમાન હોય એવાં દર્શન એમને થયાં હતાં. આથી તેઓ સ્વામીજી પાછળ દીવાના બની ગયા હતા. પોતાના આવા અલૌકિક અનુભવની વાતો નટુભાઈ સહુને કરતા.

વિઠ્ઠલદાસ તો એમના અંગત મિત્ર થાય એટલે એમને કહ્યા વગર કેમ રહેવાય ? નટુભાઈએ વિઠ્ઠલદાસને વાત કરી કે હરિપ્રસાદસ્વામીજી સમર્થ પ્રભુસ્વરૂપ સંત છે. સ્વામિનારાયણની વાત આવી એટલે વિઠ્ઠલદાસને તો જરાય ના રુચ્યું. ‘બીજા કોઈ સાધુ તમને ન મળ્યા ? સ્વામિનારાયણના ગુરુ મારે ન જોઈએ.’ આમ, વિઠ્ઠલદાસે અણગમીની આગ બહાર કાઢી.

એ જ વર્ષે સ્વામીશ્રી દક્ષિણ ભારતની યાત્રાએ પધાર્યા. વેલ્લુરમાં ઓડવાળા નટુભાઈ શેઠના બંગલે સ્વામીશ્રીનો ઊતારો હતો. નટુભાઈએ મિત્રતાના દાવે વિઠ્ઠલદાસને કહ્યું, ‘તમારે મારી સાથે વેલ્લુર આવવું પડશે.’

વિઠ્ઠલદાસ કહે, ‘આવીશ ખરો પણ તારા ગુરુની કંઠી નહીં બાંધું.’

નટુભાઈ કહે, ‘હું તમને ક્યાં કંઠી બાંધવાનું કહું છું ? દર્શન તો કરજો.’ એ રીતે વિઠ્ઠલદાસને સાથે લઈ વેલ્લુર આવ્યા.

સ્વામીજી બગીચામાં બેઠા હતા. બંને મિત્રો સ્વામીજીનાં દર્શન કરીને પગે લાગ્યા. થોડી ઔપચારિક વાતો કરી. બપોરે જમ્યા. આરામ પણ ત્યાં જ કર્યો, પણ વિઠ્ઠલદાસની ધીરજ ખૂટી ગઈ. નટુભાઈને કહે, ‘તારા વચને મેં તારા ગુરુનાં દર્શન કર્યાં. હવે હું જાઉં છું. તારે જ્યારે આવવું હોય ત્યારે આવજે.’

નટુભાઈ એમને સમજાવવા લાગ્યા, ‘આટલું રોકાયા છો તો થોડું વધારે રોકાઈ જાઓ. સ્વામીજીની આજ્ઞા લીધા વગર આપણાથી ન જવાય.’

વિઠ્ઠલદાસ કહે, ‘મારે આજ્ઞાની જરૂર નથી. તારે લેવી હોય તો લઈ લે.’ એમ એમણે બધો આક્રોશ ઠાલવી નાખ્યો.

પરંતુ હવે તો તેઓ તોલમાં આવી ગયા હતા તે એમ જવા દે તો સ્વામીજી શાના ?

નટુભાઈ સ્વામીજી પાસે ગયા અને કહ્યું, ‘વિઠ્ઠલદાસ જવા માટે આકળા થયા છે.’

સ્વામીજી વિઠ્ઠલદાસ પાસે આવ્યા. એમના ખભે હાથ મૂકી કહે,

‘વિઠ્ઠલદાસ, આપણે એક કામ કરો. આવતી કાલે નટુભાઈની રસોઈ છે તો એ રસોઈ જમીને કાલે તમને જવાની છૂટ.’

અંતરના એક ખૂણામાં પડેલી સંસ્કારિતાને કારણે એમનાથી ‘હા’ બોલાઈ જવાયું. રાત રોકાયા. સવારે સ્વામીશ્રી પૂજા કરતા હતા ત્યાં નટુભાઈ સાથે હાજર થઈ ગયા. સ્વામીજીએ દિવાલ પર રહેલી મૂર્તિ બતાવતાં કહ્યું, ‘વિઠ્ઠલદાસ, આ અમારા ગુરુ યોગીજીમહારાજ. મા જોવા સાધુ.’ આ સાંભળતાં જ વિઠ્ઠલદાસે બેઠા બેઠા સંકલ્પ કર્યો કે આ ફોટામાં કંઈક દૈવત દેખાય તો હું એમને સાચા ગુરુ માનું.

જેમ કોઈ સુવર્ણકાર કસોટીના પથ્થર પર ઘસીને સુવર્ણની કસોટી કરે તેમ આજે વિઠ્ઠલદાસને ગુરુના ગુરુત્વની કસોટી કરવાનો સંકલ્પ ઊઠ્યો.

થોડીવાર પછી દિવાલ પર લગાડેલ યોગીજીમહારાજની મૂર્તિ સામે જોયું તો બાપાની આંખોમાં ચેતનતા દેખાઈ. યોગીજીમહારાજની આંખો ચકળ-વકળ થવા લાગી. વિઠ્ઠલદાસે પોતાની આંખો ચોળી ફરી ધ્યાનથી જોયું તો બાપાની બંને આંખો પટપટી રહી હતી. વિઠ્ઠલદાસ સ્થિર થઈ ગયા ! આવો ચમત્કારિક અનુભવ એમને જીવનમાં પહેલીવાર થયો તેથી એમનો આક્રોશ કંઈક ઓછો થયો.

આટલા અનુભવ પછી વિઠ્ઠલદાસને સ્વામીજી અને સત્સંગ પ્રત્યે થોડો સદ્ભાવ જાગ્યો. પરંતુ પોતે પ્રખર બુદ્ધિશાળી હોવાથી માત્ર ચમત્કારથી નમસ્કાર કરે એવા ન હતા.

નટુભાઈ અને બીજા સત્સંગી મિત્રો એમને ઘણીવાર કહેતા કે સ્વામીજી તો ભગવાનધારક સંત છે, પણ વિઠ્ઠલદાસ એમ માની લે એવા નહોતા. છતાં વિવેકી હતા એટલે દલીલો કરતા નહીં.

વિઠ્ઠલદાસના ઘરની નજીક રહેતા એક ભાઈને માતાજી સાક્ષાત્ આવતાં. એ ભાઈ જે કોઈ વચન કહે તે સત્ય જ થતું. એક દિવસ પેલા ભાઈમાં માતાજીનો પ્રવેશ થયો. માતાજીએ વિઠ્ઠલદાસનાં પત્ની વિમળાબહેનને કહ્યું, ‘તમારા પતિ જે ૨૧ ગુરુવાર કરે તો એમને મનુષ્યરૂપે ભગવાન મળે.’ એટલે આ વાત એમણે વિઠ્ઠલદાસને કહી.

વિઠ્ઠલદાસે વિચાર્યું કે હાડકાં ઓગાળી નાંખે એટલું તપ કરવા છતાં પણ ભગવાન મળતા નથી તો ૨૧ ગુરુવાર કરવામાં શું વાંધો છે ? આપણે તો અખતરો જ કરવો છે ને ! એમ વિચારી ગુરુવાર કરવાનું ચાલુ કર્યું. ત્રણ-ચાર ગુરુવાર કર્યા હશે અને સ્વામીજીએ એમને સોખડા બોલાવ્યા. તેઓ સોખડા ગયા અને મંદિરે રાત

રોકાયા. બીજે દિવસે સવારે પ.ભ. સતુભાઈએ એમને નાસ્તો કરવા માટે બોલાવ્યા.

જોગાનુજોગ એ જ દિવસે ગુરુવાર હતો. એટલે વિઠ્ઠલદાસે નાસ્તો કરવાની ના પાડી. સતુભાઈએ ખૂબ આગ્રહ કર્યો ત્યારે એમણે કહ્યું, ‘આજે ગુરુવાર કર્યો છે.’

સતુભાઈએ કહ્યું, ‘ભગવાન અને સંત મળ્યા પછી એમના વચને વર્તવામાં સઘળી સાધના આવી ગઈ. નાસ્તો કરી લો.’ પણ વિઠ્ઠલદાસ એકના બે ન થયા. એમને કયાં ખબર હતી કે ૨૧ ગુરુવારનું ફળ હાજરાહજૂર હતું ! જ્યાં પોતે છબ્બછબિયાં કરી રહ્યા હતા એ જ મહાસાગર હતો !

સતુભાઈએ સ્વામીજીને કહ્યું, ‘વિઠ્ઠલદાસ નાસ્તો કરવાની ના પાડે છે.’

સ્વામીજીએ એમને બોલાવીને કહ્યું, ‘વિઠ્ઠલદાસ, થોડો નાસ્તો કરી લો.’

વિઠ્ઠલદાસે વિવેકબુદ્ધિ વાપરી વિચાર્યું કે મોટાપુરુષનું વચન ઉલ્લંઘવું ન જોઈએ. નવેસરથી ૨૧ ગુરુવાર કરી લઈશ. એમ વિચારી એમણે નાસ્તો કરી લીધો. પછી તેઓ સ્વામીજી સાથે બેઠા. સ્વામીજીની વાતો સાંભળી ખૂબ આનંદ આવ્યો. એમને એવી ઝંખના રહ્યા કરતી કે મનુષ્યસ્વરૂપે ભગવાનનાં દર્શન કરવાં.

સ્વામીજી આસન પર બેઠા હતા. સંતો-મુક્તોની વચ્ચે વિઠ્ઠલદાસ પણ સામે બેઠા હતા. તેઓ ચાતકની અદાથી સ્વામીજીના મુખારવિંદ તરફ જોયા કરતા હતા. એવામાં સ્વામીજીના મસ્તક પાછળ એક દિવ્ય તેજોમય ચક્રનું દર્શન થયું. વિઠ્ઠલદાસ તો વિસ્ફારિત નયને અને પુલકિત હૃદયે આ દશ્ય જોઈ જ રહ્યા. સતત દોઢ કલાક સુધી એમને આ રીતે ચક્રનાં દર્શન થતાં રહ્યાં. શાસ્ત્રોમાં એમણે વાંચેલું કે ભગવાનના અને દિવ્યવિભુતિના મસ્તક પાછળ ચક્ર હોય છે. એમના એ મનોરથને પૂરો કરવા સ્વામીજીએ એવું દર્શન આપ્યું. સાથોસાથ સ્વામીજીમાં ભગવાનપણાનો નિશ્ચય પણ થઈ ગયો અને ગુરુવાર કરવાની માનતાની પૂર્ણાહૂતિ પણ થઈ ગઈ.

આ પ્રસંગ બન્યા પછી પણ એમને બીજા અનેક દિવ્ય અનુભવો થતા જ રહ્યા. એક દિવસ સવારે ૬ વાગે એક સ્વપ્ન આવ્યું. એમાં શબ્દો સંભળાયા : ‘ઊઠ.. ઊઠ.. ઊઠ.. પ્રગટ છીએ.. પ્રગટ છીએ.. પ્રગટ છીએ..’ આ સાંભળી વિઠ્ઠલદાસ એકદમ જાગી ગયા. આજુબાજુ જોયું તો કોઈ હતું નહીં. પણ એક વાત દઢ થઈ ગઈ કે કોઈ દિવ્યશક્તિ મને સ્વામીજી તરફ ખેંચી રહ્યા છે.

બીજે દિવસે ફરી સ્વપ્ન આવ્યું. સ્વપ્નામાં યોગીજીમહારાજે દર્શન આપ્યાં. યોગીબાપા ઘરના બારણા સુધી આવ્યા. ફોટામાં જે પુરુષની આંખોમાં ચેતનતા નિહાળેલી એ પુરુષ જ દિવ્યદેહે પધાર્યા હતા. બહાર તો પ્રકાશ દેખાયો જ

કંઠી બાંધે સ્વામીશ્રી, જાણે માનવદેહે શ્રીહરિ !

હતો, આજે અંતર પણ પ્રકાશિત થઈ ગયું. તે દિવસે નક્કી જ કરી નાખ્યું કે સ્વામીજી પાસે કંઠી પહેરીને વર્તમાન ધરાવવાં.

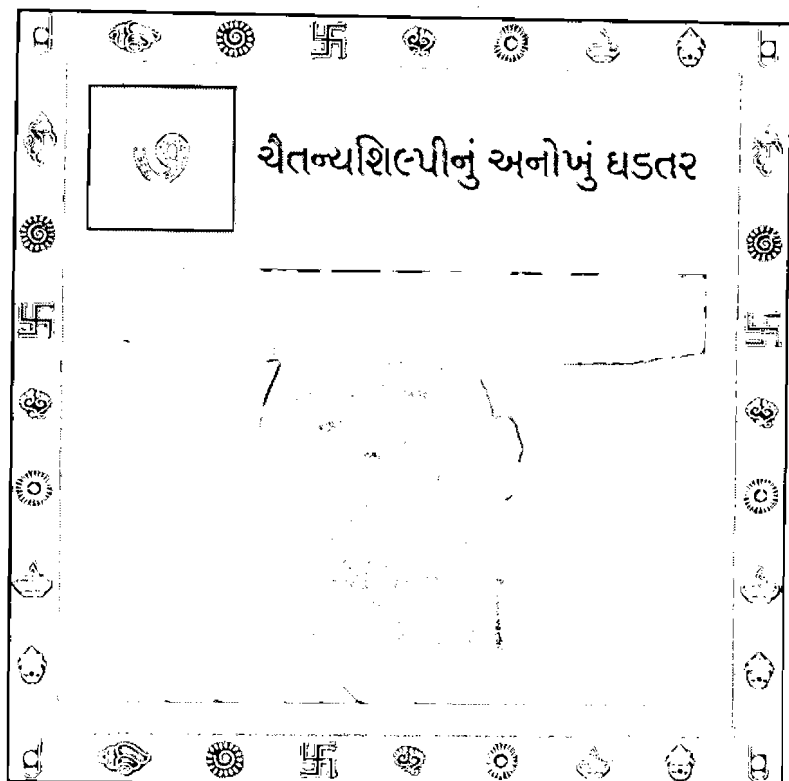
સ્વામીજી બેંગલોર પધાર્યા. નટુભાઈએ સ્વામીજીને વિઠ્ઠલદાસને કંઠી પહેરાવવાની વાત કરી. સ્વામીજીએ કહ્યું, 'આવતી કાલે એકાદશીના દિવસે એક વાગે કંઠી પહેરાવીશું.' બીજે દિવસે થાળ ગ્રહણ કર્યા પછી સ્વામીજી આસન પર બિરાજમાન થયા. થાળીમાંથી એક કંઠી ઊપાડી. વિઠ્ઠલદાસને એ વખતે વિચાર આવ્યો, 'સ્વામીજી મને પોતાની કંઠી બાંધે તો સારું.'

સ્વામીજીને તો એમને આત્મીયતાના અતૂટ તાંતણે બાંધવા હતા એટલે એમનો સંકલ્પ પકડી હાથમાં લીધેલી કંઠી નીચે મૂકી દીધી અને પોતાના ગળામાંથી કંઠી કાઢી વિઠ્ઠલદાસને પહેરાવતાં બોલ્યા, 'લ્યો, વિઠ્ઠલદાસ, તમને મારી કંઠી આપું.' બસ, ત્યારથી વિઠ્ઠલદાસનું સમગ્ર જીવન સત્સંગને અર્થે અને સ્વામીજીને અર્થે સમર્પિત થઈ ગયું.

“સાધને કલ્યાણ
થાવું તે તો કીડીને
કાશીએ જાવું તેવું
છે ને વર્તમાન
ધારીને પ્રગટ
ભગવાનને શરણે
જાય તો
અક્ષરધામમાં જાય...”

- અ.મૂ. અ.મૂ. શ્રી ગુણાતીતાનંદસ્વામી

નટુભાઈનો જીવ પહેલેથી જ ધાર્મિક. ભગવાનની શોધમાં રહેતા અને મોક્ષનું વિચારતા. દેવી-દેવતાઓની એમના પર કૃપા રહેતી. એમની નિર્મળ ભક્તિથી પ્રસન્ન થઈને તેઓ દર્શન પણ આપતાં.

એમનાં માતૃશ્રી માતાજીની ભક્તિ કરતાં. નટુભાઈને પણ માતાજીની આરાધના કરવાનો અનુરોધ કરતાં. માતૃશ્રી ધામમાં ગયા પછી તેઓ બાના પગલે માતાજીની ભક્તિ તરફ વળ્યા. તેઓ હૃદયના ભાવથી માતાજીની ભક્તિ કરવા લાગ્યા.

એમની ભક્તિથી પ્રસન્ન થઈ એકવાર માતાજી દિવ્યદેહે એમની સમક્ષ પ્રગટ થઈ ગયાં. માતાજીનાં દર્શનથી નટુભાઈ ભાવવિભોર થઈ ગયા. બે હાથ જોડી ક્યાંય સુધી દર્શન કરતા રહ્યા. માતાજીએ કહ્યું, 'તમારે શું જોઈએ છે ? જે માગો તે આપવા આવ્યાં છીએ.' દર્શનની તૃપ્તિ થતાં એમણે માતાજીને કહ્યું, 'મા, આપનાં દર્શનથી હું ધન્ય થઈ ગયો ! મારાં ખૂબ મોટાં ભાગ્ય કે આપે મને દર્શન આપ્યાં ! પરંતુ

હે મા, મારે આ લોકનું કાંઈ પણ જોઈતું નથી. મારા આત્માનું રૂડું થાય એવી આપ કૃપા કરો.'

એમની પ્રાર્થના સાંભળી માતાજી પ્રસન્ન થયાં. મુખ પર સ્મિત રેલાવતાં કહ્યું, 'તારી ભક્તિને ધન્ય છે ! મોક્ષ જ ભક્તિનો હેતુ હોવો જોઈએ, પરંતુ મોક્ષના માર્ગે ચાલવા માટે તો ભગવાનને રાખનાર કોઈક પ્રગટ સદ્ગુરુનું સેવન અનિવાર્ય છે. મારા આશીર્વાદથી આ લોકની રિદ્ધિ-સિદ્ધિ-સમૃદ્ધિ તને મળી જાય પણ મોક્ષપ્રાપ્તિ માટે તો ભગવદ્સ્વરૂપ સંતનો આશ્રય કરવો પડે. એવા સદ્ગુરુને શરણે જઈ તું તારું જીવન સમર્પિત કરી દે કારણ કે સંત મોક્ષનું દ્વાર છે.'

નટુભાઈના પિતાજી હનુમાનજીના ઉપાસક હતા. તેઓ ઘણી વખત નટુભાઈ સાથે હનુમાનજીના મહિમાની ખૂબ વાતો કરતા. હનુમાનજીની સેવાના અને દાસત્વના પ્રસંગો પણ એમને સંભળાવતા. પિતાજીની ઈચ્છા હતી કે જેમ પોતે હનુમાનજીની ભક્તિ કરે છે તેમ નટુભાઈ પણ કરે.

કોઈપણ આરાધ્ય દેવ હોય કે દેવી, નટુભાઈને તો સાચાભાવે એમની ભક્તિ જ કરવી હતી. એટલે એમણે હનુમાનજીની ઉપાસના શરૂ કરી. થોડા સમય પછી માતાજીએ દર્શન આપ્યાં અને કહ્યું, 'તારું હૃદય ખૂબ જ શુદ્ધ અને પવિત્ર છે એટલે તારી ભક્તિ જોઈ વારેવારે દર્શન કરવા આવવાનું મન થાય છે. તું હનુમાનજીની ભક્તિ કરે છે એમાં જ મારી પણ ભક્તિ આવી ગઈ. હવેથી તું હનુમાનજીની જ ભક્તિ ચાલુ રાખજે. મારા આશીર્વાદ તારી સાથે જ છે.' એમ કહી માતાજી અદશ્ય થઈ ગયા.

પછી તો નટુભાઈ હનુમાનજીની સેવામાં મગ્ન બની ગયા. રોજ આરતી કરે, યાજ્ઞ કરે, હનુમાન-ચાલીસાના પાઠ કરે. એ રીતે હનુમાનજીને રીઝવે. એમની ભક્તિના ફળસ્વરૂપે ભગવાને પણ એમના યોગક્ષેમની જવાબદારી લીધી હોય એમ એમના દેશકાળ સુધરવા લાગ્યા.

એમની ભક્તિ એવી પ્રબળ હતી કે જ્યારે તેઓ ધ્યાનસ્થ થઈ જતા ત્યારે કોઈ પણ પ્રશ્નનો જવાબ અંતરમાંથી સહજ જ મળ્યા કરતો. વળી, ધ્યાનની મુદ્રામાં તેઓ હનુમાનજી સાથે પ્રત્યક્ષ વાતો પણ કરતા. એટલું જ નહિ હનુમાનજી એમને જે વાત કરે એ વાત સાચી પડતી !

એક દિવસ તેઓ ધ્યાનમગ્ન અવસ્થામાં બેઠા હતા ત્યાં હનુમાનજી પ્રગટ થઈ ગયા. નટુભાઈએ કહ્યું, 'પ્રભુ ! મારાં અહોભાગ્ય કે આપે દર્શન આપ્યાં. હવે આપ જ મને મારા આત્માના કલ્યાણનો માર્ગ બતાવો. મારાથી કઠિન સાધના તો થઈ શકે એમ નથી. તો પછી મોક્ષપ્રાપ્તિ કેવી રીતે થશે ? પ્રભુ ! આપ કૃપા કરો.'

એમની પ્રાર્થનાથી પ્રસન્ન થઈ હનુમાનજીએ કહ્યું, ‘તારી વાત સાચી છે. સાધનથી મોક્ષ મેળવવો અતિ દુર્લભ છે, પરંતુ જો કોઈ સાચા સંત મળી જાય તો મોક્ષ સહેજે જ થઈ જાય. અમારા આશીર્વાદથી આ લોકની જે વસ્તુ જોઈતી હોય તે તને મળી શકશે પરંતુ મોક્ષપ્રાપ્તિ માટે તો ભગવાનના પ્રગટ સ્વરૂપનો યોગ જોઈએ. એ સિવાય મોક્ષપ્રાપ્તિ થઈ ન શકે.’ આમ હનુમાનજીએ પણ મોક્ષ માટે ભગવાનના પ્રગટ સંતની અનિવાર્યતા સમજાવી દીધી.

નટુભાઈએ બે હાથ જોડી પ્રાર્થના કરતાં કહ્યું, ‘હે દાદા ! હું આપના શરણે છું. આપે કહ્યા એવા ગુરુ હું તો ક્યાં શોધી શકીશ ? આપ મારી એક પ્રાર્થનાનો સ્વીકાર કરો કે મનુષ્યસ્વરૂપે વિચરતા એવા સદ્ગુરુ શોધી આપવાની જવાબદારી આપની ! બસ દયાળુ ! આટલી કૃપા મારા પર કરો.’ હનુમાનજીએ રાજી થકા નટુભાઈની પ્રાર્થના સ્વીકારી અને મોક્ષદાતા સદ્ગુરુનો મેળાપ કરાવવાની ખાતરી આપી. પછી તેઓ અંતર્ધાન થઈ ગયા.

એક વર્ષ પછી હનુમાનજીએ ફરી દર્શન આપી નટુભાઈને કહ્યું, ‘સદ્ગુરુનાં દર્શન કરવાનો સમય પાકી ગયો છે.’

નટુભાઈએ હાથ જોડી પૂછ્યું, ‘એવા સદ્ગુરુ ક્યાં મળશે ? આપ કૃપા કરીને મને જણાવો.’

હનુમાનજીએ કહ્યું, ‘તું અટલાદરા જા. ત્યાં તને સાચા ગુરુ મળશે.’

પરંતુ સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાય પ્રત્યેની અરુચિને લઈને નટુભાઈનું મન તૈયાર ન થયું. કહે, ‘અટલાદરામાં તો સ્વામિનારાયણનું મંદિર છે. ત્યાં જવાનું મન થતું નથી.’

હનુમાનજીએ કહ્યું, ‘તું સંતોને તો ભગવાનના દીકરા માને છે ને ?’

નટુભાઈ કહે, ‘હા.’

હનુમાનજી બોલ્યા, ‘તો અટલાદરા જા. સંતો પૂજ્ય હોય છે. ત્યાં જવાથી જ તને સાચા ગુરુનાં દર્શન થશે. ત્યાં જવાથી તારો મોક્ષમાર્ગ ખૂલી જશે.’

હનુમાનજીનું વચન શિરે ચઢાવી નટુભાઈ એમના મિત્ર હરિભાઈને લઈને વહેલી સવારે પાંચ વાગે અટલાદરા મંદિરે આવી પહોંચ્યા. પહેલી વખત જ પોતે સ્વામિનારાયણના મંદિરમાં આવતા હતા એટલે થોડો સંકોચ થતો હતો. મંદિરમાં પૂછતાં જણાયું કે મંદિરના મહંત યોગીજીમહારાજ છે. એક હરિભક્તને પૂછતાં એમણે યોગીજીમહારાજનું નિવાસસ્થાન બતાવ્યું.

યોગીજીમહારાજ જે રૂમમાં પોઢેલા એ ખંડના દરવાજા પાસે બંને જણા બેસી ગયા. દસ મિનિટ પછી રૂમનો દરવાજો ખુલ્યો. બંને જણા અંદર જઈને બાપાની સન્મુખ બેસી ગયા. બાપા એમને જોઈ કહે, ‘ગુરુ ! આવી ગયા ! સારું થયું.’ એમ કહી ધબ્બા માર્યા. પછી કહે, ‘પારાયણનો લાભ લઈને જાજો અને આવતા રહેજો.’

બાપાની પ્રેમાળ વાણીની બંને પર ઘેરી અસર થઈ. પારાયણનો લાભ લેવા રોકાયા. પાછા ફરતી વખતે નટુભાઈએ બાપાને પ્રાર્થના કરતાં કહ્યું, ‘બાપા, હું ભક્તિ તો કરું છું પરંતુ હૈયામાં સુનકાર છે. આપ કૃપા કરો.’

બાપાએ નટુભાઈનું માથું ખોળામાં લઈ ત્રણ ધબ્બા માર્યા, પછી કહ્યું, ‘તમે અમને શું આપશો ?’

નટુભાઈ કહે, ‘બાપા, આપ જે કહો તે આપું.’ બાપા કહે, ‘અહીંયા પારાયણ ચાલે છે એમાં પાંચસો રૂપિયાની સેવા આપજો. સુખિયા થઈ જશો.’

નહિ જેવી સામાન્ય સેવા લઈને ભાગ્ય બદલવાની મોટાપુરુષોની કેવી અનોખી રીત ! અલ્પ જેટલું લઈને સઘળું આપવાની પરાત્પર પુરુષોની કેવી ગરજ !

નટુભાઈએ કહ્યું, ‘બાપા, હું એટલા પૈસા આજે તો નથી લાવ્યો પણ આવતીકાલે આપી જઈશ.’ બીજે દિવસે એ સેવા નટુભાઈએ અટલાદરા મંદિરે પહોંચાડી દીધી. બાપા ખૂબ રાજી થયા.

છ મહિના પછી તેઓ ફરી ગોંડલ ગયા. બાપાએ બહુ હેતુ કર્યું. ખૂબ ધબ્બા માર્યા. આનંદ કરાવ્યો. તે વખતે બાપા લીલા ચણાનો ઓળો જમતા હતા તે પ્રસાદી પણ આપી. પરંતુ નટુભાઈને કયાં ખબર હતી કે ગોંડલના જોગી એમને અંતિમ દર્શન અને સ્મૃતિનું ભાથું આપી રહ્યા છે ?

નટુભાઈ ઘરે આવ્યા. દુકાને જવાનો નિત્યક્રમ ચાલુ રહ્યો. એક દિવસ દુકાને સમાચાર મળ્યા કે બાપાએ દેહલીલા સંકેલી લીધી છે. સમાચાર સાંભળી એમના માથે જાણે આભ તૂટી પડ્યું ! ‘હજુ થોડા સમય પહેલાં તો ગુરુનું મિલન થયું અને ચૈતન્યના માવતરે આમ અચાનક વિદાય પણ લઈ લીધી ? હવે મારું કોણ ?’ એ વિચારે ખૂબ દુઃખી થઈ ગયા. દર્દનો ભાર વહી ન શકનાર એમણે ગ્રાહકોને પણ પાછા વાળ્યા. જળ વિના જેમ માછલું તરફડે એવી હાલત એમની થઈ ગઈ.

એ જ સમયે યોગીજીમહારાજ દિવ્યદેહે એમની સમક્ષ પ્રગટ થઈ ગયા ! બાપાની દિવ્ય મૂર્તિ નિહાળી નટુભાઈના જીવમાં જીવ આવ્યો. બે હાથ જોડ્યા. આંખમાંથી અશ્રુધારા વહી. બાપા પ્રસન્ન વદને બોલ્યા, ‘ગુરુ ! તમે આ શું કરો છો ?

અમે ક્યાંય ગયા નથી. તમે ગોંડલ આવો. અમે ત્યાં છીએ.’ એમ કહી મીઠું મીઠું હસતા બાપા અંતર્ધાન થઈ ગયા.

નટુભાઈના હૈયે હાશ થઈ ગઈ. જાણે કે ખોવાયેલા બાળકને એની માતા પુનઃ મળી ન હોય ! હૈયે હાશકારો અનુભવ્યો. મનમાં એક જ વિચાર થનગની રહ્યો કે કેમે કરીને ગોંડલ જઈને બાપાનાં દર્શન કરીએ.

નટુભાઈ અને એમના ચાર-પાંચ મિત્રોએ રાત્રે જ ગોંડલની વાટ પકડી. બાપાની સ્મૃતિમાં આખી રાત ક્યાં જતી રહી એની ખબર ન પડી. જોત જોતામાં ગોંડલ આવી ગયું. મંદિરમાં પ્રવેશ્યા. ચારે બાજુ ગમગીની છવાયેલી હતી. ભક્તો ધૂન કરતા હતા. ભક્તોના સમૂહને પસાર કરી તેઓ બાપા પાસે પહોંચી ગયા.

બાપા પાર્થિવ દેહે દર્શન આપી રહ્યા હતા. મુખારવિંદ પર એ જ નિર્દોષતા છવાયેલી હતી. જાણે હમણાં બાપા કંઈક બોલી ઊઠશે એવું દર્શન થતું હતું ! હરિભક્તો બાપાનાં દર્શન કરી પાછા વળતા હતા. નટુભાઈએ પણ બાપાનાં અંતિમ દર્શન કર્યાં. બે હાથ જોડી ભારે હૈયે બાપા સામે ઊભા રહ્યા.

પરંતુ આ શું ? નટુભાઈ અને રમેશભાઈને બાપાના મુખારવિંદમાં કોઈક બીજા જ મુખારવિંદનાં દર્શન થયા. નટુભાઈએ રમેશભાઈ તરફ જોઈ કહ્યું, ‘મને બાપાનું મુખારવિંદ દેખાતું નથી પણ કોઈ બીજું જ મુખારવિંદ દેખાય છે.’ રમેશભાઈએ પણ આશ્ચર્યચકિત થઈ એ વાતમાં સૂર પૂરાવતાં કહ્યું, ‘વાત સાચી છે, મને પણ એવું જ દેખાય છે. જે મુખારવિંદ દેખાય છે એ સંતને તો આપણે જોયા પણ નથી!’

બંને ભક્તો વિચારના વમળે ચડી ગયા કે આ તે કેવી વાત ? કદાચ ઉજ્જગરાને કારણે તો આવું નહીં થતું હોય ને ! એમ વિચારી તેઓએ આંખો ચોળી ફરી દર્શન કર્યાં તો તે વખતે પણ એ જ દર્શન થયાં ! બાપાના મુખારવિંદમાં કોઈ અન્ય જ મુખારવિંદનાં દર્શન થાય !

આશ્ચર્યમાં ગરકાવ થયેલા બંને ભક્તો યોગીજીમહારાજનાં દર્શન કરીને જેવા બહાર નીકળ્યા કે એક બસ મંદિરના પ્રાંગણમાં પ્રવેશી. બસમાં સોખડા અને સાંકરદાથી સંતો બાપાનાં દર્શન કરવા આવ્યા હતા. નટુભાઈ અને રમેશભાઈએ જોયું કે એ બસમાંથી જે સંત પ્રથમ ઉતર્યા એ જ એ મુખારવિંદ હતું. એ હતા પ. પૂ. હરિપ્રસાદસ્વામીજી !

નટુભાઈને સમજાઈ ગયું કે યોગીજીમહારાજ અને હરિપ્રસાદસ્વામી એક જ

છે. બાપા હરિપ્રસાદસ્વામીજીમાં અખંડ રહ્યા છે ! તેઓ સ્વામીજીને પગે લાગ્યા. સ્વામીજીમાં પ્રગટપણાની પ્રતીતિ થઈ અને ભાવ બેઠો. હૈયામાં શાંતિના કળશ છલકાયા. સ્વામીશ્રી સાથેની આટલી મુલાકાત પછી તેઓ પાછા ફર્યા.

આ રીતે હરિપ્રસાદસ્વામીજી વિષે ભગવાનપણાની પ્રતીતિ થયા પછી એક દિવસ તેઓ સ્વામીજીનાં દર્શન કરવા માટે સોખડા મંદિરે આવ્યા. સ્વામીજીએ ભાવથી સત્કાર્યા. પૂર્વના સંબંધને સહેજમાં પિછાણી ગોષ્ઠિ દરમ્યાન સ્વામીજીએ નંદુભાઈને પૂછ્યું, ‘તમે ગોંડલ ગયેલા ત્યારે યોગીજીમહારાજે તમને ત્રણ દિવસ રોકેલા. બીજે દિવસે તમે જ્યારે બાપાનાં દર્શન કરવા ગયા ત્યારે બાપાએ તમને લીલું લીલું શું આપેલું ?’

સ્વામીશ્રીનો પ્રશ્ન સાંભળી નંદુભાઈ ભૂતકાળમાં સરી પડ્યા. સ્મૃતિ તાજી કરી સ્વામીશ્રીને કહ્યું કે યોગીજીમહારાજ તે વખતે લીલા ચણાનો ઓળો જમતા હતા. એ પ્રસાદીનો ઓળો અમને આપ્યો હતો. નંદુભાઈએ જવાબ તો આપ્યો પરંતુ એમને આશ્ચર્ય એ વાતનું થયું કે બાપાએ પ્રસાદી આપી હતી એ વાતનો ખ્યાલ તો એમના સિવાય કોઈને ન હતો તો પછી સ્વામીજીને કેવી રીતે ખબર પડી ? એટલે એમણે કૂતુહલવશ એ પ્રશ્ન સ્વામીજીને પૂછ્યો. નંદુભાઈનો નિર્દોષ પ્રશ્ન સાંભળીને સ્વામીજી મર્માંજું હસ્યા. સ્વામીજીના એ હાસ્યમાં નંદુભાઈ યોગીબાપાની અને સ્વામીશ્રીની એકતાને પામી ગયા.

ધીરે ધીરે નંદુભાઈનો સત્સંગ પલ્લવિત થતો ગયો. સ્વામીજીનાં દર્શને અવાર-નવાર જતા થયા. અઠવાડિક સભા પણ નિયમિત ચાલુ કરી. એક દિવસ એમણે સ્વામીજીને પ્રાર્થના કરી, ‘સ્વામીજી, મારા ઘરે સભા રાખો તો બધાને લાભ મળે.’ એમની પ્રાર્થના સ્વીકારી સ્વામીજી પાદરા ગામમાં પધાર્યા. એમના ઘરે સભા થઈ. આવેલા સહુ મુક્તો સ્વામીશ્રીની અદ્ભુત પરાવાણીથી ભીંજઈ ગયા. સૌના હૈયે જાણે દિવ્યતાનો સંચાર થયો !

સભા પછી નંદુભાઈએ સ્વામીજીને પ્રાર્થના કરતાં કહ્યું, ‘સ્વામીજી, મને વર્તમાન ધરાવો.’ સ્વામીજી નંદુભાઈને જોઈ રહ્યા. પૂછ્યું, ‘તમે હજુ સુધી વર્તમાન નથી લીધા ?’

તો કહે, ‘ના.’

સ્વામીજી કહે, ‘તમે તો યોગીજીમહારાજને મળેલા છો તો પણ વર્તમાન કેમ ન લીધા ?’

નટુભાઈએ કહ્યું, ‘સ્વામીજી, મને તો મારા ઈષ્ટદેવ હનુમાનજી જેટલું કહે એટલું જ હું કરતો હતો. એમણે કહ્યું કે અટલાદરા જ ત્યાં તને ગુરુ મળશે તો હું અટલાદરા ગયો. બાપાને ગુરુ તરીકે સ્વીકાર્યા. પરંતુ બાપાએ થોડા જ સમયમાં લીલા સંકેલી લીધી. હવે જ્યારે આપ મળ્યા ત્યારે હનુમાનજી કહે છે કે આ ભગવાનનું સ્વરૂપ છે તો એમની પાસે વર્તમાન લઈ લો. એટલા માટે હું આપને પ્રાર્થના કરું છું કે મને વર્તમાન ધરાવો.’

સ્વામીજી સાથે આમ વાત કરતા હતા ત્યાં જ હનુમાનજી પ્રગટ થઈ ગયા. સ્વામીજી હસવા લાગ્યા. પછી કહે, ‘હનુમાનજી સેવકભાવનું સ્વરૂપ છે એટલે મને ગમે છે. એમના જેવા કોઈ સેવક નહીં.’ એમ કહી સ્વામીજી ફરી હસવા લાગ્યા.

થોડીવાર પછી નટુભાઈ સ્વામીજીને કહે, ‘હનુમાનજી મને એવું કહે છે કે સહજાનંદસ્વામીસ્વરૂપે જે ભગવાન પ્રગટ થયા એ અત્યારે હરિપ્રસાદસ્વામીજીમાં અખંડ રહ્યા છે. મનુષ્યદેહમાં ભગવાન માનવા બહુ અઘરું છે પણ એક દિવસ કૃપા થશે ત્યારે મનાઈ જશે.’ આ સાંભળીને સ્વામીશ્રી તો જાણે કાંઈ જાણતા જ નથી એમ મંદ મંદ હસતા રહ્યા !

બાપાએ કહ્યું હતું એટલે મારે આવવું જ પડે ને !

ઈ.સ. ૧૯૭૦ની સાલમાં જ્યારે નટુભાઈ યોગીબાપાના દર્શને ગોંડલ ગયેલા તે વખતે એમના એક મિત્રએ બાપાને પૂછેલું કે મારી દીકરીનું લગ્ન છે તો આપ પધારશો ? બાપા કહે, ‘મારે તો આવવું જ પડે ને ! હું જરૂર આવીશ.’ આટલો કોલ આપી થોડા દિવસ પછી યોગીજીમહારાજ તો સ્વધામ પધારી ગયા. નટુભાઈ પણ આ વાત વિસરી ગયા. દિવાળી પછી દીકરીનું લગ્ન હતું.

બરાબર લગ્નના દિવસે જ સ્વામીજીની ગાડી ઘર આગળ આવીને ઊભી રહી. બધા વિચારમાં પડી ગયા કે અચાનક સ્વામીજી અહીંયાં કેવી રીતે પધાર્યા ! અને તે પણ લગ્નના દિવસે જ !

સ્વામીજીએ નટુભાઈને કહ્યું, ‘આ મિસ્ત્રીની દીકરીનું લગ્ન છે એટલે મારે આવવું જ પડે ને ! બાપાએ કહ્યું હતું ને !’ નટુભાઈને ત્યારે ઝબકારો થયો. બે હાથ

જોડી કહે, ‘હા સ્વામીજી, બાપાએ લગ્નમાં આવવાનો કોલ આપ્યો હતો.’ સ્વામીજી કહે, ‘બાપાએ વચન આપેલું એટલે અમારે આવવું જ પડે ને !’ બાપાનો સંકલ્પ સ્વામીશ્રીએ પૂરો કર્યો એ જોઈ નટુભાઈના મિત્ર તો ગદ્ગદ્ભાવે સ્વામીજીનાં દર્શન કરતા જ રહ્યા.

આમ, ભક્તોને યોગીજીમહારાજ અને ગુરુહરિ સ્વામીજીની એકતાનું દર્શન થયું.

અલૌકિક દર્શન

નટુભાઈને ઘણા સમયથી એક વિચાર આવ્યા કરતો કે સ્વામીજી જે દિવ્યપુરુષ હોય તો એમને આવું સ્થૂળ શરીર કેમ છે ?

એકવખત સોખડા મંદિરે સ્વામીજી બેઠા હતા ત્યારે એમણે સ્વામીજીને પૂછ્યું, ‘સ્વામિજી ! આપ તો દિવ્ય પુરુષ છો પરંતુ આપનું શરીર અમારા જેવું સ્થૂળ કેમ જણાય છે ?’

સ્વામીજી પરાભાવમાં આવી બોલ્યા, ‘અમારે એવું કાંઈ હોય નહીં. આ જે દેહ દેખાય છે એ પણ અમારા સંકલ્પે જ દેખાય છે.’ એટલું કહી સ્વામીજીએ પોતાનો હાથ લાંબો કર્યો. નટુભાઈએ સ્વામીજીના હાથને સ્પર્શ કરવા પ્રયત્ન કર્યો પણ એ એમના હાથમાં જ ના આવે. નટુભાઈ જેવા પકડવા જાય કે ખાલી મુઠ્ઠી જ વળી જાય. જાણે હવામાં બાચકાં ભરતા હોય એવું લાગે !

એમને ખાતરી થઈ કે સ્વામીજી દિવ્ય અને અલૌકિક પુરુષ છે અને એમનું શરીર પણ દિવ્ય અને અલૌકિક છે.

ભગવાનને આધિન ભક્તની ગતિ

ભગવાન પોતાના પ્રગટપણાની વાત અને પોતાના સ્વસ્વરૂપની ઓળખાણ જુદી જુદી રીતે, ભક્તની કક્ષા પ્રમાણે કરાવતા હોય છે.

ઈ.સ. ૧૯૭૧ની સાલમાં નટુભાઈ એમના બનેલી ભીખાભાઈ સાથે

સ્વામીજીનાં દર્શન કરવા સોખડા જૂના મંદિરે ગયા. એ વખતે સ્વામીજી મહાપૂજમાં બિરાજમાન હતા. બંને ભક્તો બાજુમાં બેસી ગયા. મહાપૂજમાં ધૂનના સમયે બધા ધૂન કરવા લાગ્યા. નટુભાઈ અને ભીખાભાઈ પણ ધૂનમાં મગ્ન બની ગયા. એ જ વખતે બંનેને આકાશવાણી સંભળાઈ : ‘તમે જે સાધુનાં દર્શન કરો છો એ સાક્ષાત્ શ્રીજીમહારાજનું સ્વરૂપ છે, એવું માનીને સત્સંગ કરશો તો સુખી થઈ જશો.’

બંને જણાએ એકબીજાની સામે જોયું. બંનેના હૃદયમાં આનંદ આનંદ છવાઈ ગયો. જીરવી ન શકાય એવા આનંદની તેઓ અનુભૂતિ કરવા લાગ્યા. બંનેને સ્થૂળ શરીરનું ભાન જ ન રહ્યું. શરીર જાણે કે હળવુંકુલ થઈ ગયું. ત્રણ દિવસ સુધી નટુભાઈ આ આનંદની અનુભૂતિ કરતા રહ્યા.

નટુભાઈના બનેલી ભીખાભાઈ તો હજુ પણ એ આનંદમાં મહાલતા હતા. આનંદમાં ને આનંદમાં જાણે પાગલ જેવા થઈ ગયા હતા ! ન એમને ખાવાનું ભાન રહે કે ન કપડાનું ભાન રહે. બસ, આખો દિવસ ‘સ્વામીજી.. સ્વામીજી’ જ કર્યા કરે. સ્વામીજીને સંભારી આખો દિવસ હસ્યા કરે. બાજુબાજુના લોકોને મન તો તેઓ જાણે પાગલ થઈ ગયા છે, પરંતુ એમના અંતરના આનંદને કોઈ પિછાણી શકતું ન હતું. નટુભાઈ જ્યારે એમને પૂછતા કે આપણું છેલ્લું સ્થાન ક્યાં છે ? તો કહે, ‘હરિપ્રસાદ સ્વામીજી જ આપણું છેલ્લું સ્થાન છે અને આપણો અંતિમ વિશ્રામ પણ એ જ છે.’ ભીખાભાઈ પોતાના દેહનું ભાન ભૂલી ગયા હતા. ઘરના સભ્યોને પણ ખ્યાલ આવી ગયો કે હવે ભીખાભાઈએ મગજ પરનો કાબુ ગુમાવી દીધો છે પરંતુ એમના મુખ પરથી સ્વામીજીનું નામ સુકાતું નથી.

હરિધામ મંદિરનું જ્યારે ખાતમૂર્ત્ત થયું ત્યારે નટુભાઈ ભીખાભાઈને હરિધામ લઈ આવ્યા. ભીખાભાઈ એમની દુનિયામાં મસ્ત હતા. આનંદસમાધિમાં ગરકાવ હતા. સ્વામીજીનાં દર્શન કર્યાં. એમણે સ્વામીજીને પ્રાર્થના કરતાં કહ્યું, ‘સ્વામીજી, મને આ મંદિરના પાયામાં પૂરી દો. મને એટલો બધો આનંદ થાય છે કે મારા પર ઈમારત ચણાઈ જાય તો પણ મને વાંધો નથી.’ સ્વામીજી એમના આનંદને જાણતા હતા. એમની આંતરિક સમૃદ્ધિને નિહાળતા હતા. સ્વામીજીએ એમને કહ્યું, ‘તમે કોઈ ચિંતા ના કરતા, તમે કહો છો એવું જ થશે.’

દિવસે દિવસે ભીખાભાઈ પોતાના શરીર અને મગજ પરનો કાબુ વધુ ને વધુ ગુમાવવા લાગ્યા ત્યારે નટુભાઈએ સ્વામીજીને પ્રાર્થના કરી. સ્વામીજીએ કહ્યું, ‘હવે એમનું પ્રારબ્ધ સમાપ્ત થાય છે. ચિંતા કરવાની જરૂર નથી. કાળીચૌદસના દિવસે આપણે એમની શોભાયાત્રા કાઢીશું.’ સ્વામીજીનાં રહસ્યમય વચનો નટુભાઈ સમજી

ન શક્યા.

કાળીચૌદસના દિવસે ભીખાભાઈ ધામમાં ગયા. નટુભાઈને ખૂબ આઘાત લાગ્યો. એમને તો એવું હતું કે સ્વામીજીએ કહ્યું છે એટલે ભીખાભાઈને હવે સારું થઈ જશે. એના બદલે એ તો ધામમાં ગયા. બાજુમાં પ.ભ. રમણભાઈ ગાંધી (ભગતજી) ઊભા હતા. એમની આગળ એમણે અંતરનો આકોશ વ્યક્ત કર્યો. ભગતજીએ સાંત્વન આપ્યું કે હું સ્વામીજીને પ્રાર્થના કરીશ. પરંતુ નટુભાઈનું મન હજુ પણ ઉદાસ હતું. એમણે મનોમન નક્કી કરી લીધું કે હું જાતે જ જઈને સ્વામીજીને વાત કરું. ભીખાભાઈના અંતિમ સંસ્કારની વિધિને બાજુ પર રાખી નટુભાઈ સીધા મંદિરે આવ્યા. મુખ પર ઉદાસીનતા અને આકોશના ભાવો હતા. જેવા મંદિરમાં દાખલ થયા કે સ્વામીજી જાણે એમની રાહ જોઈને દરવાજા આગળ જ ઊભા હતા. નટુભાઈ આવ્યા કે તરત જ સ્વામીજી એમનો હાથ પકડી અંદર લઈ ગયા.

રૂમમાં બેસાડી સ્વામીજીએ નટુભાઈને પૂછ્યું, ‘શું છે ?’

નટુભાઈ કહે, ‘મારનાર અને તારનાર આપ જ છો તો મારા બનેલીને સજીવન કરી દો. આપે તો કહ્યું હતું કે એમનો વરઘોડો કાઢીશું. તો આમ કેમ થયું ?’

સ્વામીજી કહે, ‘તેઓ હવે અક્ષરધામમાં રહેશે. મહારાજે એમને પોતાની સમીપે લઈ લીધા છે.’

નટુભાઈ તો એક જ રટ લઈને બેઠા હતા કે જે થવાનું હોય તે થાય પણ એમને સજીવન કરો.

સ્વામીજી કહે, ‘એમનું આયુષ્ય પૂરું થઈ ગયું છે.’

નટુભાઈ : ‘એમની જગ્યાએ હું સૂવા તૈયાર છું. મારું આયુષ્ય એમને આપીને પણ એમને સજીવન કરો.’

સ્વામીજી : ‘જે થઈ રહ્યું છે એ સરસ જ થઈ રહ્યું છે. તમને ખાત્રી થઈ જશે કે જે અક્ષરધામમાં હોય એને આવવાનું ના હોય. તમારા બનેલી તો બહુ ફાવી ગયા. એમના જીવનમાં ભગવાન સિવાય કાંઈ રહ્યું ન હતું એટલે ભગવાને એમને પોતાની સમીપે બોલાવી લીધા છે.’

નટુભાઈને સમાજની લાજ હતી કે સમાજ શું કહેશે ? એટલે એમણે સ્વામીજીને પ્રાર્થના કરતાં કહ્યું કે ભીખાભાઈ અક્ષરધામમાં જ બેઠા છે એવી ખાતરી જો એમના પિતાજીને કરાવો તો હું માનું. સ્વામીજીએ કહ્યું, ‘એમને ખાત્રી થઈ જશે. અત્યારે તમે જાવ અને એમની અંતિમ ક્રિયા પૂરી કરો. બધું સરસ થઈ જશે.’

સ્વામીશ્રીના વચનમાં વિધાસ રાખી નટુભાઈ પાછા ફર્યા અને ભીખાભાઈની અંતિમવિધિ પૂરી કરી.

ભીખાભાઈના પિતાજીને પ.પૂ. અબજબાપાનો સત્સંગ હતો. અવારનવાર અમદાવાદ મંદિરે જતા હતા. એક દિવસ તેઓ ખેતરમાં પાણી પાતા હતા. અચાનક સામેથી એમને ભીખાભાઈ આવતા દેખાયા. ભીખાભાઈની સાથે સ્વામીજી, અબજબાપા અને ભગતજી મહારાજ હતા. આવાં અલૌકિક દર્શન કરી પિતાજી ગાંડાઘેલા થઈ ગયા ! પાણી વાળતા હતા ત્યાંથી અચાનક દોડ્યા કે અહોહો...મારો ભીખો આવ્યો! ભીખો આવ્યો!

નજીક જઈ પિતાજીએ સ્વામીજી, અબજબાપા અને ભગતજી મહારાજને પ્રણામ કર્યા. ભીખાભાઈને જોઈ તેમના પિતાજી રાજીના રેડ થઈ ગયા. સ્વામીજીએ પિતાજીને કહ્યું, ‘તમારો દીકરો અમારી સાથે અક્ષરધામમાં બેઠો છે. હવે તમે કોઈ ચિંતા કરશો નહીં. આ અબજબાપા પણ સાથે છે એમને તમે પૂછી જુઓ.’ અબજબાપાએ પિતાજીને કહ્યું, ‘સ્વામીજી સાચું કહે છે. ભીખાભાઈ સ્વામીજીની સાથે જ છે. હવે તમે કોઈ ચિંતા કરશો નહીં.’ આ સાંભળીને પિતાજીનો શોક દૂર થઈ ગયો. થોડીવાર સુધી દર્શનનું સુખ આપી દિવ્યપુરુષો અંતર્ધાન થઈ ગયા.

આમ, ભક્તની ગતિ ભગવાનને આધીન છે. કોણે ક્યારે અક્ષરધામમાં જવાનું છે એ પ્રભુએ નક્કી જ કર્યું છે. વળી, જે સમયે જે થાય છે એ હિતકારી અને મંગલકારી જ છે એવું માનીને જીવીએ તો કોઈ પણ પ્રસંગે પ્રભુ સાથેનો સંબંધ તૂટતો નથી. આ સત્યની પ્રતીતિ નટુભાઈને તથા ભીખાભાઈના પિતાશ્રીને થઈ ગઈ.

ધામમાં લઈ જવા માટે આવ્યા છીએ...

એક વખત નટુભાઈ નિત્યક્રમ પ્રમાણે દુકાનનાં બારણાં અંદરથી બંધ કરીને સૂઈ ગયા. થોડી જ વારમાં અવાજ સંભળાયો : ‘નટુભાઈ, શું કરો છો ?’

અવાજ સાંભળી તેઓ પથારીમાં એકદમ બેઠા થઈ ગયા. જોયું તો સ્વામીજી પથારીમાં બેઠા હતા. એમણે સ્વામીજીને પૂછ્યું, ‘દયાજી, અત્યારે રાત્રિના બાર વાગે આપ અહીંયાં પધાર્યા ?’

સ્વામીજી બોલ્યા, ‘રમણભાઈના પિતાજી બિમાર છે એટલે એમને

ધામમાં લેવા માટે આવ્યા છીએ.’ એમ કહી સ્વામીજી થોડીવાર સુધી બેસી રહ્યા. નટુભાઈ પણ સુધબુધ ખોઈને સ્વામીજીનાં દર્શન કરતા રહ્યા.

થોડીવાર પછી સ્વામીજી અંતર્ધાન થઈ ગયા. નટુભાઈ તો જાગ્રત અવસ્થામાં હતા છતાં પણ ઝબકી ગયા. વિચાર આવ્યો કે હું તો નીચે તાળુ મારીને આવ્યો છું તો સ્વામીજી ઉપર કેવી રીતે આવ્યા ? એમ વિચારી તેઓ તો હફળાં-ફાફળાં નીચે ગયા. બારણું ખોલીને જોયું તો કોઈ ના મળે. ત્યારે નટુભાઈને ખ્યાલ આવ્યો કે સ્વામીજી દિવ્યદેહે દર્શન આપવા જ પધાર્યા હતા. સવારે ઊઠ્યા ત્યારે ખબર પડી કે રમણભાઈના પિતાજી ધામમાં ગયા છે. ઈ.સ. ૧૯૭૨ની સાલનો ચૈત્ર વદ અમાસનો એ દિવસ હતો.

એ દિવસોમાં સ્વામીજી તો સૌરાષ્ટ્રના વિચરણમાં હતા. સ્વામીજી વિચરણમાંથી પધાર્યા પછી વડોદરાની એક સભામાં નટુભાઈએ સ્વામીજીને પ્રાર્થના કરતાં કહ્યું, ‘આપ સૌરાષ્ટ્રના વિચરણમાં હતા એ વખતે પાદરામાં પણ આ સેવકને દર્શન આપ્યાં ?’ નટુભાઈની વાત તો સાચી હતી પરંતુ સ્વામીજીએ મનુષ્યલીલા કરી, ‘હું તો સૌરાષ્ટ્રમાં હતો. પાદરા કેવી રીતે આવી શકું ?’

નટુભાઈ કહે, ‘દયાળુ, આપ પાદરા આવ્યા છો. મારી સગી આંખે આપનાં દર્શન કર્યાં છે !’

સ્વામીજી ‘ના’ ‘ના’ કરતાં કહે, ‘હું આવ્યો હતો પરંતુ એ તો રમણભાઈના પિતાજીને ધામમાં લઈ જવા માટે.’ નટુભાઈને તાળો બેસી ગયો કે સ્વામીજી બાપુજીને લેવા માટે દિવ્યદેહે પધાર્યા હતા. હસતાં હસતાં કહે, ‘બસ, દયાળુ, તાળો મળી ગયો.. તાળો મળી ગયો..’ નટુભાઈને જોઈ સ્વામીશ્રી મર્માળુ હસી રહ્યા.

ભક્ત અને ભગવાનનો કેવો અદ્ભુત સંબંધ ! મોટાપુરુષ તો અંત અવસ્થાએ પોતાના આશ્રિતને તેડવા આવે જ. એ તો એમનું બિરુદ છે જ, પરંતુ જતાં જતાં એક ભક્તને પણ દર્શન દેતા જાય એ કેવી અલૌકિક વાત થઈ ! ધન્ય હો એવા ભક્તને અને ધન્ય હો એવા પ્રભુને ! ધન્ય હો એવા ભગવતસ્વરૂપ સંતને !

દિવ્ય દર્શન

નટુભાઈ તો સત્સંગમાં ઓતપ્રોત થઈ ગયા હતા પરંતુ એમનાં ધર્મપત્ની સુશીલાબહેનને સ્વામિનારાયણના સત્સંગ પ્રત્યે અરુચિ હતી. એક વખત જ્યારે

એમણે રમણભાઈ ગાંધી (ભગતજી)ને ઊંચા અવાજે બે શબ્દો કહ્યા ત્યારે નટુભાઈથી રહેવાયું નહીં. એમણે જઈને સ્વામીજીને પ્રાર્થના કરી કે કાં એમને આપ સત્સંગની સૂઝ આપો કાં અમને અલગ કરો જેથી સત્સંગ અને સેવા સારી રીતે થઈ શકે. ત્યારે સ્વામીજીએ એમને સૂઝ આપતાં કહ્યું, ‘એમનામાં પણ આપણે પ્રભુનાં દર્શન કરવાં. આપણા માટે જ ભગવાને એ પાત્ર મૂક્યું છે. બધું સરસ થઈ જશે.’

સ્વામીશ્રીના વચને નટુભાઈએ ભગવત્ભાવ રાખીને ઘરમાં ઊઠાવ લીધો. જેના ફળસ્વરૂપે ધીરે ધીરે સુશીલાબહેનને પણ સત્સંગનો રંગ લાગ્યો. સેવા અને સત્સંગમાં તેઓ સક્રિયપણે દોડવા લાગ્યાં. એક દિવસ સાંજના સમયે તેઓ એકદમ હસવા લાગ્યાં. નટુભાઈએ એમના હસવાનો અવાજ સાંભળ્યો. થોડીવાર પછી રડવાનો અવાજ આવવા લાગ્યો. જોરજોરથી રડવા લાગ્યાં. પછી એમનું શરીર નરમ પડવા લાગ્યું અને સૂઈ ગયાં. ઊઠ્યાં ત્યારે એમણે દિવ્ય દર્શનની વાત નટુભાઈને કરી કે એમને અતિશય તેજનાં દર્શન થયાં. એ દિવ્ય તેજમાં અક્ષરધામનાં દર્શન થયાં. અક્ષરધામના સિંહાસન પર સહજાનંદસ્વામી બેઠા હતા, પછી ગુણાતીતાનંદસ્વામીનાં દર્શન થયાં, પછી શાસ્ત્રીજીમહારાજ, યોગીજીમહારાજનાં દર્શન થયાં. અંતે એ જ સિંહાસન પર સ્વામીજીનાં દર્શન થયાં. એ તેજ તેમનાથી સહન ન થયું એટલે તેઓ રડતાં હતાં.

આ દિવ્ય દર્શનથી સુશીલાબેનનું જીવન વધારે સત્સંગમય અને પ્રભુમય બની ગયું.

તમારું કામ થઈ જશે.

આર્થિક દેશકાળને લઈને નટુભાઈને ચિંતા થયા કરે. એક દિવસ કારેલીબાગમાં સ્વામીજીને પ્રાર્થના કરી કે થોડા પૈસાની ગોઠવણ થાય તો સારું. સ્વામીજીએ પૂછ્યું, ‘કેટલા પૈસાની જરૂર છે ?’ નટુભાઈએ કહ્યું, ‘દસ હજાર રૂપિયાની જરૂર છે.’ સ્વામીજીએ પ્રસાદીનો હાર આપીને કહ્યું, ‘લો જાવ, તમારું કામ થઈ જશે.’ એમણે એ હાર ઘરે રાખી મૂક્યો. બીજા દિવસે એક વ્યક્તિ આવીને દસ હજાર રૂપિયા આપીને કહે, ‘આ પૈસા તમારી પાસે રાખો. વ્યવસ્થા થાય ત્યારે આપજો.’ એમ કહીને તે વ્યક્તિ જતી રહી. આ પ્રસંગ બન્યા પછી નટુભાઈએ વિચાર કર્યો કે આપણે સત્સંગ કરીએ છીએ એ તો આત્માને સુખી કરવા માટે નહિ કે દેશકાળ

સારા થાય એ માટે. સારા કે નરસા દેશકાળમાં કેવળ સ્વામીજીના બળે જ આપણે તો જીવવાનું છે. સ્વામીજીએ આપણને આવી સહાય કરવી પડે એ એમનું બળ લીધું ન કહેવાય. એ તો આપણે એમને ઓશિયાળા કર્યા કહેવાય.

એક દિવસ તો એવું બન્યું કે ઘરમાં કાંઈ ન મળે. ‘ઠાકોરજીને શું જમાડીશું ?’ એ પ્રશ્ન હતો. સવારે પૂજામાં પણ રોટલાના જ વિચારો આવવા લાગ્યા ! પરંતુ મનમાં દઢાવ કર્યો કે હવે સ્વામીજીને ઓશિયાળા કરવા જ નથી. રોટલા માટે હવે સ્વામીજીને ઓશિયાળા ન કરાય. એટલે મનોમન પ્રાર્થના કરવા લાગ્યા, ‘હે સ્વામિજી ! ભલે રોટલો ન મળે પણ આવી પરિસ્થિતિમાં અન્નંદસભર હૈયે રહી શકીએ એવું બળ આપજો.’ એવી પ્રાર્થના કરીને પોતાના કામમાં વ્યસ્ત થઈ ગયા.

એ દિવસે રવિવારની સભા હતી. સભામાં સ્વામીજી પધાર્યા. નટુભાઈને સ્વામીજીએ સામેથી બોલાવીને અંતર્યામીપણે કહ્યું, ‘નટુભાઈ ! રોટલો રોટલો શું કરો છો ? આપણે તો પાકા થાળ જમવાના છે. તમે કોઈ ચિંતા કરશો નહિ. જાવ, આજથી બધું સરસ થઈ જશે.’ સ્વામીશ્રીની પ્રસન્નતા અને આશીર્વાદનું નટુભાઈ પાન કરી રહ્યા.

બે દિવસ પછી એમને બહારગામ જવાનું થયું. કો’ક અજાણી વ્યક્તિ ઘરે આવીને સીધું-સામાન આપી ગઈ. સુશીલાબહેને પૂછ્યું કે આ સીધું-સામાન કોણે મોકલાવ્યાં ? મજૂરી શું આપવાની છે ? આગંતુક ભાઈએ કહ્યું, ‘બધું ચૂકવાઈ ગયું છે.’ એમ કહીને એ વ્યક્તિ ત્યાંથી ચાલી ગઈ.

નટુભાઈ રાત્રે ઘરે પહોંચ્યા ત્યારે સુશીલાબહેને પૂછ્યું, ‘આ સીધું-સામાન તમે મોકલ્યાં હતાં ?’ નટુભાઈ કહે, ‘ના. મને ખબર નથી. કોણ આપી ગયું હશે ?’ પછી ખ્યાલ આવી ગયો કે સભામાં જે આશીર્વાદ આપ્યા હતા એના ફળસ્વરૂપે એ વ્યક્તિના રૂપે સ્વામીજી જ આવીને આ બધો સામાન આપી ગયા છે.

તે દિવસથી નટુભાઈનો વ્યવહાર સુધરવા લાગ્યો.

ધામનો કોલ

ઉત્તરાયણના દિવસે સ્વામીજી પાદરામાં ઝોળી માગવા પધારેલા. નટુભાઈનાં માતૃશ્રી રૂપાબાને સ્વામીજીનાં દર્શન કરવાની ઈચ્છા થઈ. તબિયત સારી ન હતી એટલે સ્વામીજીને મનોમન પ્રાર્થના કર્યા કરતાં હતાં કે હવે ધામમાં લઈ લો તો

સારું. સ્વામીજીની ગાડી ઘર પાસેથી પસાર થઈ એટલે નટુભાઈએ સ્વામીજીને પ્રાર્થના કરી. સ્વામીજી ગાડીમાંથી બહાર પધાર્યા. બાએ સ્વામીજીનાં દર્શન કર્યા. સ્વામીજીએ અંતર્યામીપણે નટુભાઈને કહ્યું, ‘હું જંબુસર જઈશ ત્યારે મહારાજ બાને ધામમાં લઈ જશે.’

થોડા દિવસ પછી સ્વામીજી જંબુસર પધાર્યા. એ જ દિવસે રૂપાબા ધામમાં પધાર્યા.

મહારાજ ધામમાં લઈ જશે.

સુશીલાબહેન પણ લાંબા સમય સુધી બિમાર રહ્યાં. નટુભાઈએ સ્વામીજીને પ્રાર્થના કરી કે ઘરવાળાં પધારીવશ થઈ ગયાં છે. હવે એમની સેવા કોણ કરશે ? સ્વામીજીએ જવાબ આપ્યો, ‘એમની સેવા તમારે કરવાની છે. પ્રભુના ભાવથી સેવા કરજો. આપણે ભૂલકું થવાનું છે ને !’ પત્નીની સેવા કરવાનો સંકોચ બાજુ પર મૂકીને તેઓ સ્વામીજીના વચને પ્રભુના ભાવથી સેવા કરવા લાગ્યા. આ રીતે બે વર્ષ સુધી એમણે સેવા કરી. એક દિવસ સુશીલાબહેને નટુભાઈને કહ્યું કે સ્વામીજીને પ્રાર્થના કરો કે હવે મને ધામમાં લઈ જાય. વડોદરામાં કાછીયા પટેલની વાડીમાં નટુભાઈએ સ્વામીજીને એ અંગે પ્રાર્થના કરી. સ્વામીજીએ કહ્યું, ‘બે મહિના પછી મહારાજ ધામમાં લઈ જશે.’

એક દિવસ તેઓ બેઠાં હતાં ને સ્વામીજીની મૂર્તિમાંથી અવાજ આવ્યો કે બે મહિના પૂરા થયા છે એટલે આજે સાંજે ચાર વાગે તેડવા આવીશું. નટુભાઈને સ્વામીજીના વચનમાં વિશ્વાસ હતો એટલે એમણે સંબંધીઓને બોલાવી લીધા. સંબંધીઓ આવીને સુશીલાબહેનને તાજમાજ જોઈને આશ્ચર્ય પામે. એ સાંજે તેઓ કહેવા લાગ્યાં, ‘સ્વામીજી પધાર્યા છે.. સ્વામીજી પધાર્યા છે..’ એટલે નટુભાઈ અને બધા મુક્તોએ ધૂન ચાલુ કરી. બરાબર ચાર વાગે તેઓ ધામમાં પધાર્યા.

અભયદાન

સત્સંગ એટલે આત્મા પર ચોંટેલા કરોડો વર્ષોના અવ્યક્તના કચરાની

સાફસૂફી. એ કચરો જ્યારે નીકળતો હોય ત્યારે ખૂબ આકરું લાગે. મૂંઝવણ અને બેચેનીનો અનુભવ થાય. ક્યારેક જીવનથી હારી પણ જવાય. નટુભાઈના જીવનમાં આવું બન્યું એટલે એમને જીવન ટુંકાવી નાખવાના વિચારો આવવા લાગ્યા. તેઓ સ્વામીજી પાસે પહોંચી ગયા અને પોતાની સઘળી વ્યથા ઠાલવી. સ્વામીજીએ પરાભાવમાં આવીને કહ્યું, ‘ભલે, તમે જેર પી લો. પરંતુ તમને લેવા કોણ આવશે ? કાં ભગવાનના સાધુ લેવા આવે અથવા યમદૂત લેવા આવે. યમદૂતને તો તમને સ્પર્શ કરવાનો અધિકાર નથી અને ભગવાનના સાધુ તમારી સામે બેઠા છે. તો પછી ચિંતા શેની ? આનંદમાં રહો.’

આમ, સ્વામીજીએ ખૂબ બળ પૂરી દીધું. નટુભાઈની સઘળી મૂંઝવણ ટળી ગઈ.

દિવ્યભાવની સૂઝ

મોટાપુરુષ આ લોકના સંકલ્પો પૂરા કરીને આપણને આધ્યાત્મિક માર્ગે નવીન સૂઝ અર્પતા હોય છે. આપણા જીવનમાં દેશકાળ પણ તેઓ જ મૂકે છે અને તેઓ જ સૂઝ અર્પીને દેશકાળના ભારથી પર કરે છે. તેઓ આપણી અપેક્ષાઓ પણ પૂરી કરે છે અને ધીરે ધીરે સૂઝ આપતાં આપતાં આપણને અપેક્ષાઓથી પર પણ લઈ જાય છે. મોટાપુરુષનું એ કરુણાસભર આધ્યાત્મિક જતન છે.

નટુભાઈ અને સત્સંગના વડીલોની પ્રાર્થના સ્વીકારીને દર વર્ષે સ્વામીજી પાદરા પધારે. સંજોગોવસાત્ બે વર્ષ સ્વામીજીને પાદરા જવાનું ન થયું. પછીના વર્ષે નટુભાઈ અને વડીલોએ સ્વામીજીને પાદરા પધારવા પ્રાર્થના કરી. સ્વામીજી કહે, ‘હું તો તૈયાર જ છું. તમે બોલાવો એટલે હું તૈયાર..’ પરંતુ બે વર્ષ સ્વામીજી પધાર્યા ન હતા એટલે નટુભાઈથી સહજ જ આશંકાસહ બોલી જવાયું, ‘તમે પધારશો ખરાને ?’ ત્યારે સ્વામીજીએ નટુભાઈને સૂઝ આપતા કહ્યું, ‘આ જે તમે કહ્યું એ મનુષ્યભાવ કહેવાય. આપણે દિવ્યભાવ રાખીને જીવવાનું. યોગીજીમહારાજના વખતમાં અમે એવું માનતા કે મોટાપુરુષ જે કહે અને જે કરે તે દિવ્ય. આપણે તો દર્શનજ કર્યા કરવાનાં.’

સ્વામીજીનાં આ વચનોએ નટુભાઈના અંતરમાં સ્થૂળભાવથી દિવ્યભાવ તરફ લઈ જતી નવી દિશા સૂઝાડી.

બ્રહ્મ સિવાય કોઈ આકાર નથી.

એકવાર સ્વામીજી નટુભાઈને આજાંદની બાજુના એક ગામડામાં લઈ ગયા. સવારના સમયે સ્વામીજીએ એમને બોલાવી પૂછ્યું, ‘સામે તમને શું દેખાય છે ?’ નટુભાઈએ કહ્યું, ‘ખેતરની વાડ છે, ઝાડ છે, ઓરડી છે.’ સ્વામીજીએ દિવ્યદષ્ટિ આપતાં કહ્યું, ‘આપણને જે દેખાય છે એમાંનું કશું જ નથી. વાડ પણ નથી, ઝાડ પણ નથી અને ઓરડી પણ નથી. તમે પણ નથી અને હું પણ નથી. બધું જ ચૈતન્યમય છે. બ્રહ્મ સિવાય કોઈ આકાર નથી. જ્યારે તમે પોતાની જાતને બ્રહ્મરૂપ માનશો ત્યારે જ પરબ્રહ્મની ભક્તિના અધિકારી બનશો. એવા આપણે સુખી થવું છે.’

આમ, મોટાપુરુષ સાધકને યોગમાં લઈને પ્રથમ સદ્ભાવ પ્રગટાવે છે. દિવ્યભાવનાં વિવિધ દર્શન કરાવીને સ્વસ્વરૂપને વિશે નિષ્ઠા દઢ કરાવે છે. ત્યારબાદ વિવિધ પ્રસંગોમાંથી પસાર કરીને આધ્યાત્મિક સૂઝ પ્રગટાવે છે. પ્રભુના બળે કેમ જીવાય એ શીખવે છે. અંતે બ્રહ્મરૂપ કરીને પરબ્રહ્મની ભક્તિમાં લય કરે છે.

“સ્વધર્મ, જ્ઞાન, વૈરાગ્ય
 અને માહાત્મ્યજ્ઞાન તેણે
 સહિત જે ભગવાનની ભક્તિ
 તેણે યુક્ત એવા જે
 ભગવાનના એકાંતિક સાધુ
 તેના પ્રસંગ થકી
 ભાગવતધર્મનું પીષણ થાય
 છે અને વળી જીવને મોક્ષનું
 જે દ્વાર તે પણ એવા સાધુના
 પ્રસંગ થકી ઉઘાડું થાય છે.”

- વચનામૃત ગ. પ્ર. ૫૫

ઈ.સ. ૧૯૬૮ની સાલમાં મોભાના રાવજીભાઈ પટેલ (આર. ટી. પટેલ) સ્વામીજીના યોગમાં આવ્યા. અણધાર્યો અને આકસ્મિક એ યોગ હતો. એમના પિતરાઈભાઈ મુલુંડવાળા છગનભાઈના બાબાના લગ્ન નિમિત્તે તેઓ વડોદરા ‘દરબાર બેન્ડ’ નક્કી કરવા આવેલા. ત્યાંથી ફોટોગ્રાફર નક્કી કરવા ગયા. ત્યાં એક સત્સંગી દ્વારા જાણવા મળ્યું કે પ.પૂ. હરિપ્રસાદસ્વામીજી વડોદરામાં જ છે. છગનભાઈ સ્વામીજીનાં દર્શને જવા તૈયાર થઈ ગયા એટલે અનિચ્છાએ રાવજીભાઈ પણ તેમની પાછળ ખેંચાયા.

બંને સ્વામીજીના ઉતારે આવ્યા. પગે લાગ્યા. છગનભાઈને જોઈ સ્વામીજી કહે, ‘મોટા, તમે અહીંયાં ક્યાંથી ?’

છગનભાઈ કહે, ‘સ્વામીજી, દીકરાના લગ્ન નિમિત્તે બેન્ડવાજાનું નક્કી કરવા આવ્યા છીએ.’

સ્વામીજી હસ્યા. રાવજીભાઈ તરફ જોયું, એટલે છગનભાઈએ ઓળખાણ

આપતાં કહ્યું, ‘આ મારા કાકાના દીકરા છે. એમનું નામ રાવજીભાઈ.’

આ સાંભળી સામેથી કરુણા વરસાવતાં સ્વામીજી રાવજીભાઈને કહે, ‘તમારે ત્યાં અમારે આવવું છે.’ રાવજીભાઈને મનમાં થયું કે આ તો સામેથી વળગે છે. પણ માનનો સવાલ હતો એટલે આમંત્રણ આપ્યા વિના ઘૂટકો નહોતો. બોલ્યા, ‘ભલે પધારો. મને કોઈ વાંધો નથી.’

રાવજીભાઈની વાણીમાં ધૂપાયેલા ભાવો પિછાણી સ્વામીજી મર્માણું હસ્યા. સ્વામીજીને પગે લાગી બંને ભાઈઓ બહાર નીકળ્યા. રાવજીભાઈ મોટાને કહે, ‘તું આ બધું મને ક્યાં વળગાડે છે ? એ લોકો આવે તો તું સરભરા કરજે, મને નહીં ફાવે.’

સ્વામીજી તો રાવજીભાઈને આપેલ કૉલ પ્રમાણે સંતમંડળ સાથે મોભા પધાર્યા. મુંબઈથી છગનમોટા પણ અગાઉથી આવી ગયા હતા. રાવજીભાઈએ સંતોના ઊતારા માટે એક મકાન વિચારી રાખેલું. એ મકાન ઘણા વખતથી ઉપયોગ વગર પડી રહેલું. આથી સાફસૂફી કરવાની બાકી હતી અને સંતો તો આવી પહોંચ્યા ! ‘હવે શું કરવું ?’ રાવજીભાઈ મજૂરને બોલાવવા નીકળ્યા.

સંતો મકાને પહોંચી ગયા. જોયું તો ખંડેર જેવું એ ઘર હતું. કોઈપણ પ્રકારનો વિચાર કર્યા વગર સ્વામીજી તો મકાનની સાફસૂફીમાં લાગી ગયા. કોઠારીસ્વામી અને સંતોએ પ્રાર્થના કરી, ‘દયાળુ, અમે સાફસૂફી કરી નાંખીએ, આપ આરામ કરો.’ પરંતુ સ્વામીજીએ હાથમાંથી ઝાડું ન છોડ્યું તે ન જ છોડ્યું ! સાફસૂફી થયા બાદ સ્વામીજીએ સ્વયં પોતું પણ માર્યું.

જ્યારે રાવજીભાઈએ સ્વામીજી અને સંતોને સેવામાં ડૂબેલા જોયા ત્યારે હૈયામાં થોડો ગુણ આવ્યો કે માણું સંતો છે તો નિર્માની અને સેવાભાવી ! પરંતુ એક જ દિવસમાં ગુણ આવી જાય તો રાવજીભાઈ શાના ? સંતોએ સાફસૂફી કરીને ગાદલાં પાથરી, ઠાકોરજીને આસન પર પધરાવ્યા પછી સ્વસ્થાને બેઠા.

રાવજીભાઈએ સ્વામીજીને પૂછ્યું, ‘આપ જમવામાં શું લેશો ? જે કહો તે બનાવી દઈશું.’

સ્વામીજી કહે, ‘દાળ, ભાત, રોટલી અને શાક.’ એટલે રાવજીભાઈએ તે પ્રમાણે બધું સીધું લાવી દીધું. સંતોએ રસોઈ તૈયાર કરી. સ્વામીજીએ રાવજીભાઈમાં ભક્તિ ઉદય કરવી હતી એટલે એમને નજીક બોલાવીને કહ્યું, ‘અથાણું હોય તો લાવો, ઠાકોરજીને ધરાવીએ.’

સ્વામીજી કેવા પુરુષ છે એ વાતથી રાવજીભાઈ અજાણ હતા. એમને ક્યાં ખબર હતી કે સંતો ભોજનના નહીં, ભાવના ભૂખ્યા હોય છે. રસોઈ માટે સીધું લાવી દીધું એ એમને મન તો જાણે બહુ મોટો ઉપકાર કરી દીધો હતો, એટલે એમણે તો જરાય સંકોચ વગર જણાવી દીધું, ‘અથાણું-બથાણું ના મળે, જે છે તે આ જ છે.’ એમ કહી જતા રહ્યા.

સ્વામીજી અને સંતો તો એ જ સ્થિતપ્રજ્ઞ અવસ્થામાં હતા. સ્વામીજી રાવજીભાઈના નિખાલસ અને નિર્દભ જીવન પર હસતા હતા તો સંતોની નજર સ્વામીજી તરફ હતી. ભોજનનો રસ ત્યજી સૌ સ્વામીજીનાં દર્શનમાં બ્રહ્મરસનો આસ્વાદ માણી રહ્યા હતા.

રાત્રે સભા થઈ. રાવજીભાઈએ પોતાના મિત્રો અને ગામના ભક્તજનોને બોલાવી રાખેલા. સ્વામીજીએ ભારતભૂમિ પર પ્રગટેલા અવતાર પુરુષો અને સંતોનો ખૂબ મહિમા ગાયો. નિર્વ્યસની અને ધાર્મિક જીવન જીવવા પર ખૂબ ભાર મૂક્યો. સ્વામીજીની એ પરાવાણીએ કંઈકેટલાયનાં અંતર ઢંઢોળી દીધાં.

વિદ્યાયની વેળાએ સ્વામીજીએ રાવજીભાઈને બોલાવી કહ્યું, ‘મારી ટપાલ આવે ત્યારે જરૂરથી મંદિરે આવજો.’ રાવજીભાઈ તો રાહ જ જોતા હતા કે હવે ક્યારે એમનાથી છૂટાય ? ત્યાં મંદિરે જવાની તો વાત જ ક્યાં રહી ! એમણે સ્વામીજીને સ્પષ્ટપણે કહી દીધું, ‘તમે ટપાલ ના લખશો. હું કાંઈ આવવાનો નથી.’ સ્વામીજીએ એમની ઉપેક્ષાને અવગણી કરુણા વરસાવતાં કહ્યું, ‘જ્યારે મંદિરમાં સમૈયો ઉજવાય ત્યારે હું ટપાલ લખીશ, ત્યારે મંદિરે આવી જજો.’ રાવજીભાઈ કાંઈ ના બોલ્યા. મૌનથી જ નકાર ભણ્યો. એમને તો એવું જ હતું કે બસ, હવે તમે અહીંથી જાવ એટલે આપણે શાંતિ.

મંદિરમાં જ્યારે સમૈયો ઉજવાય ત્યારે સ્વામીજી રાવજીભાઈને યાદ કરીને ટપાલ લખે. રાવજીભાઈ વિચારે કે આ તો આંગળી આપતાં ખોંચું પકડે એવા છે. એમ માની કાગળ જ ન વાંચે. પરંતુ અંતરમાં સ્વામીજીએ પોતાની દિવ્ય પ્રતિભાના જે ઘેરા ઘા કરેલા તેને લઈને અનિચ્છા હોવા છતાં પણ એમનું મન સોખડા તરફ જ ખેંચાય ! કોઈ અવ્યક્ત બળ એમને સોખડા તરફ ખેંચતું હોય એવો અનુભવ થાય અને પોતે હરિધામ પહોંચી જાય.

ઈ.સ. ૧૯૭૨ની સાલમાં સ્વામીજીએ રાવજીભાઈ, ચંદુભાઈ, અંબુભાઈ અને ઈશ્વરભાઈ એ ચાર ભક્તોને બોલાવી કહ્યું, ‘આપણે મોલા ગામમાં પારાયણ કરવી છે. ગામજનોને લાભ મળે અને એમના જીવનમાં ધાર્મિકતાના સંસ્કારો ઉદય

થાય. ગામના યુવાનો નિર્વ્યસની અને પવિત્ર જીવન જીવતા થાય. ગામમાં આત્મીયતા વધે. આપણને પુણ્ય મળે.’

ચારે મુકતોએ જીવનમાં પહેલી જ વાર પારાયણ શબ્દ સાંભળ્યો. બધાએ કહ્યું, ‘સ્વામીજી, પારાયણ કેવી રીતે કરવું એ અમને ખ્યાલ નથી. ગામમાં સપ્તાહ થાય એની અમને ખબર છે પણ પારાયણની ખબર નથી.’

સ્વામીજી કહે, ‘પારાયણમાં સવારે વચનામૃત અને સ્વામીની વાતોનું વાંચન અને નિરૂપણ થાય અને પારાયણની પૂર્ણાહૂતિમાં બહારથી આવેલા હરિભક્તોને પ્રસાદ જમાડવામાં આવે.’

આખાબોલા રાવજીભાઈ કહે, ‘સ્વામી, અમે તો ચાર જણા છીએ. બહારથી આવેલા મહેમાનોને દરરોજ જમાડવું એ તો કેવી રીતે પોસાય ? અમે આટલી મોટી વ્યવસ્થા ન કરી શકીએ.’ સ્વામીજી હસ્યા. કહે, ‘બધું સરસ થઈ જશે. પ્રભુ બધું ગોઠવી દેશે. તમે ચિંતા ના કરશો.’

રાવજીભાઈ આક્રોશ ઠાલવતાં બોલ્યા, ‘પ્રભુ શું ગોઠવવાના ? બધી વ્યવસ્થા તો અમારે જ કરવી પડે ને !’ સ્વામીજી કહે, ‘તમે માત્ર નિમિત્ત થવાનો સંકલ્પ કરો.’

છેવટે એમણે કચવાતા મને હા પાડી. સ્વામીજીએ વિદાય લીધી.

ચારે જણા આયોજન કરવા બેઠા. હવે તો સ્વામીજીને હા કહી દીધી છે એટલે કોઈપણ ભોગે વ્યવસ્થા તો કરવી જ પડશે. ઈશ્વરભાઈએ પહેલ કરી, ‘મારા લખો અઢીસો.’ રાવજીભાઈ તાડૂક્યા, ‘અલ્યા, અઢીસોમાં પારાયણ થાય ? આ કાંઈ ચણા-મમરા ખરીદવાના છે ? ઘી, તેલ, ચોખા, ઘઉં, શાકભાજી બધું લાવવું પડશે.’ અંબુભાઈની પરિસ્થિતિ પણ એવી જ હતી. ચંદુભાઈ કહે, ‘જે થાય તે પણ હવે તો આપણે જ કરવાનું છે.’

રાવજીભાઈએ કહ્યું, ‘સ્વામીજીને આપણે હા કહી દીધી છે એટલે પારાયણની વ્યવસ્થા તો કોઈપણ ભોગે કરવી જ પડશે. આપણી આબરૂનો સવાલ છે. તમે પૈસાની ચિંતા ના કરશો. એ જવાબદારી મારી. એક વેપારી સાથે ઓળખાણ છે ત્યાંથી સીધું-સામાન લઈ આવજો.’ ચારેયમાં હિંમત આવી ગઈ. બધા તૈયારીમાં મંડી પડ્યા.

ગામના વડીલોને વાત કરી. યુવાનોને વાત કરી. સહુ સંમત થયા. બધાએ સહકાર આપવાનું નક્કી કર્યું. સાંજે અંબુભાઈને ત્યાં સભા ભરાઈ. ત્યાં સૌના

ઉત્સાહને વધારતો એક અનુભવ થયો. અંબુભાઈએ ઘરમંદિરમાં ઠાકોરજીને સવારે કમળનાં ફૂલ ચડાવેલાં તે રાત્રે પણ કરમાયાં ન હતાં. એવાં ને એવાં તાજાં અને સુગંધયુક્ત જ હતાં. વળી, સભાને અંતે ઈશ્વરભાઈએ ઠાકોરજી પાસેથી એક ફૂલ લઈ ચંદુભાઈને ધર્યું તો એ ફૂલ આખું જ ખીલી ગયું. રાવજીભાઈને થયું કે કમળ તો દિવસે જ ખીલે. રાત્રે ક્યાંથી ? તરત જ એમને થયું કે પારાયણ સારું થવાનું છે એનો આ સંકેત છે. આ પ્રસંગ પરથી એમને થયું કે સ્વામીજી દિવ્ય પુરુષ છે. ‘પારાયણ સરસ રીતે થશે’ એવી શ્રદ્ધા બેઠી.

ખીજે દિવસે અંબુભાઈની સામે રહેતા એક વડીલ મગનકાકા આવ્યા. પારાયણ થવાનું છે એ વાત જાણીને સામેથી મળવા આવ્યા. રાવજીભાઈએ કહ્યું કે સોખડાના હરિપ્રસાદસ્વામીજી પારાયણ કરવાના છે. મગનકાકામાં જાણે ભગવાને પ્રવેશ કર્યો હોય એમ કહે, ‘જવ, એક દિવસનો બધો ખર્ચો હું આપી દઈશ.’ રાવજીભાઈનો ઉમંગ ઓર વધી ગયો. ચિંતાનાં વાદળ ઓછાં થયાં કે હાશ, એક દિવસ તો નીકળી જશે !

પારાયણ ચાલુ થયું. સીધું-સામાન આવતાં ગયાં. ગામ લોકોએ પણ ઉમંગથી સાથ આપ્યો. રોજ પારાયણ પછી બહારથી આવેલા ભક્તોની જમવાની વ્યવસ્થા રાવજીભાઈ અને મંડળે સુપેરે પાર પાડી.

પૂર્ણાહુતિના આગલા દિવસે સ્વામીજીએ રાવજીભાઈને બોલાવી કહ્યું, ‘આવતી કાલે ગામ-ધુમાડા બંધ કરી દો. આપણે આખું ગામ જમાડવું છે.’ અત્યાર સુધી બહારથી આવેલા ભક્તોની વ્યવસ્થા બંને છેડા જોડીને માંડ માંડ કરતા હતા. હવે તો આખા ગામને જમાડવાની વ્યવસ્થા કરવાની હતી. રાવજીભાઈ થોડા ઢીલા પડી ગયા. સ્વામીજીને કહે, ‘સ્વામીજી, આખું ગામ જમાડવું એ કાંઈ ખાવાના ખેલ નથી. ગામમાં હજુ સુધી પૈસાવાળાએ પણ ધુમાડાબંધ આખા ગામને ક્યારેય જમાડ્યું નથી. આપણી પાસે તો વરચે માત્ર એક રાત જ બાકી રહી છે. રાતોરાત સીધું કેવી રીતે લાવવું ? એ અશક્ય છે. એ નહીં બને.’ રાવજીભાઈ એકીશ્વાસે બોલી ગયા.

એમનો આકોશ સાંભળ્યા પછી સ્વામીજી કહે, ‘રાવજીભાઈ, બધું સરસ થઈ જશે. તમે ચિંતા ના કરશો. આપણે તો ધુમાડાબંધ જ કરવું છે. કાલે આખા ગામમાં કોઈ ચૂલો સળગવો ન જોઈએ.’ રાવજીભાઈ સ્વામીજીએ આપેલા આશીર્વાદને સમજી ન શક્યા. વ્યવહારની રીતે રંગાયેલા તેઓ સંતની સામર્થ્યને કેવી રીતે સમજી શકે ? ‘સંતના આશીર્વાદથી બધું જ શક્ય છે, આપણે તો માત્ર નિમિત્ત છીએ.’ એ વાતનો એમને હજુ ખ્યાલ ન હતો. પણ એટલું તો નક્કી હતું કે ‘કચવાતા મને પણ સ્વામીજી કહે એમ જ કરવું છે’ એટલે જતાં જતાં કહે, ‘સારું, જે કરવું હોય

તે કરીશું.’ એમ કહીને ત્યાંથી નીકળી ગયા.

રાવજીભાઈએ અંબુભાઈ, ચંદુભાઈ અને ઈશ્વરભાઈને વાત કરી કે સ્વામીજી તો આખુ ગામ જમાડવાની વાત કરે છે. શું કરીશું ? બધા ઢીલા પડી ગયા. પછી ભેગા મળીને વિચાર કર્યો કે આમ જોવા જઈએ તો આપણા માટે તો આટલી વ્યવસ્થા કરવી પણ અશક્ય હતી. સ્વામીજીના આશીર્વાદથી જ અત્યાર સુધી બધું સરસ ગોઠવાયું છે. તો હવે પછી પણ કંઈક સારું ગોઠવાઈ જશે. એમ વિચારી ચારે જણા ફરી મંડી પડ્યા. સીધું લાવવાની વ્યવસ્થા કરવા લાગ્યા.

ગામના યુવકો અને બહેનોને બોલાવ્યા. બધા હોંશે હોંશે તૈયાર થઈ ગયા. રાતોરાત ચોવીસ મણ ઘઉં દળાવ્યા. ઘી મંગાવી લીધું. ખાંડ મંગાવી. મસાલા તૈયાર કર્યા. તેલના ડબ્બા લાવ્યા. જ્યાં જેટલી જરૂર પડી ત્યાં ગામલોકો મદદ કરવા તૈયાર થઈ ગયા. જાણે ભગવાન જ ન ભળ્યા હોય ! સહુના હોલા ઉપાડના પરિણામે બીજે દિવસે પૂર્ણાહુતિના સમયે રસોઈ તૈયાર પણ થઈ ગઈ.

પારાયણની પૂર્ણાહુતિમાં શ્રીઠાકોરજીની અને સ્વામીજીની ભવ્ય શોભાયાત્રા નીકળી. ભગવત્સ્વરૂપ પ.પૂ. કાકાજી, ભગવત્સ્વરૂપ પ.પૂ. પપ્પાજી, ભગવત્સ્વરૂપ પ.પૂ. અક્ષરવિહારીસ્વામી તથા ભગવત્સ્વરૂપ પ.પૂ. સાહેબ પણ આ શોભાયાત્રામાં દર્શન આપી રહ્યા હતા. ગામના આબાલવૃદ્ધ સહુ એમાં ખૂબ જ પ્રેમ અને ઉમંગથી જોડાયા. બંધૂકોના ધડાકા થયા. ઢોલ ઢબૂક્યા. કિર્તનો ગવાયાં. ગામની ગલીએ ગલીએ શોભાયાત્રા પસાર થઈ. સૌના હૈયે અનેરો આનંદ ઊભરાયો. આજુબાજુના ગામોમાંથી પણ ઘણા શ્રદ્ધાળુ ભક્તો આવ્યા હતા. આ કલ્પનાતીત દશ્ય નિહાળી રાવજીભાઈનો આનંદ સમાતો ન હતો. અવિશ્વાસની દરખાસ્ત સાથે થયેલી પારાયણની શરૂઆત આજે અનેરી શ્રદ્ધામાં પરિણમી હતી.

શોભાયાત્રા પૂરી થઈ એટલે સ્વામીજીએ રાવજીભાઈને બોલાવી કહ્યું, ‘જે આવ્યા છે તે બધા જ જમીને જાય એવું ગોઠવી દેજો.’ હવે ના કેમ પડાય ? કહે, ‘થઈ જશે. આપ ચિંતા ના કરશો.’ રાવજીભાઈમાં શ્રદ્ધા અને વિશ્વાસના બીજ ઊગી નીકળેલાં જોઈ સ્વામીજી મંદ મંદ હસ્યા.

એક ગામના લોકોને જમાડવામાં જેઓ ખચકાતા હતા એ રાવજીભાઈએ તથા વડીલોએ આજે એટલી જ રસોઈમાં ત્રણ-ત્રણ ગામના માણસોને હોંશે હોંશે જમાડ્યા. રસોઈ પણ ના ખૂટી. ગામ લોકોને સ્વામીજીની દિવ્યતા અને સામર્થીનાં દર્શન થયાં.

રાવજીભાઈને સ્વામીશ્રીની આવી અલૌકિક શક્તિનો, મન-બુદ્ધિ પરનો

અનુભવ થયા પછી તેઓ જાણે કે ઓગળી જ ગયા ! ગુરુહરિ સ્વામીશ્રીમાં અને સમગ્ર સંત્સંગમાં ખૂબ જ રસબસ થઈ ગયા. પ.પૂ. સ્વામીશ્રીના વચને એમણે સમગ્ર સંત્સંગસમાજના ઉપાધ્યક્ષ તરીકેની અદ્ભુત સેવા પણ ખૂબ જ મહિમાપૂર્વક અને ભક્તિપૂર્ણહૃદયે બજાવી અને સ્વામીશ્રીની અંતરની પ્રસન્નતા પ્રાપ્ત કરી.

આમ, જીવની શક્તિ મર્યાદિત છે, જ્યારે પ્રભુસ્વરૂપ સંતની શક્તિ, સામર્થી કલ્પનાતીત છે. સત્પુરુષના વચનમાં વિશ્વાસ રાખી મંડી પડીએ તો પ્રભુની દિવ્યતાનો અનુભવ તેઓ કરાવે જ છે.

“ચિંતામણિ
કાંઈ રૂપાળી ન
હોય, તેમ ભગવાન ને
સાધુ પણ મનુષ્ય જેવા
જ હોય પણ એ દિવ્ય
ને કલ્યાણકારી
છે.”

-અ.મૂ.અ.મૂ. શ્રી ગુણાતીતાનંદસ્વામી

ઈ.સ. ૧૯૬૪ની સાલમાં અટલાદરા મંદિરે નટુભાઈને યોગીજીમહારાજના સૌપ્રથમ દર્શન થયેલાં. તે વખતે બાપાએ એમનું નામ પૂછ્યું. પછી કહે, ‘અહોહો...! આ તો નટુભાઈ સાહેબ છે.’ બસ યોગીજીમહારાજ સાથેની આ પ્રથમ મુલાકાત હતી. ચરોતર પ્રદેશના ખેડા જીલ્લાનું ‘ઓડ’ એમનું ગામ.

વડોદરા શહેરના અકોટા વિસ્તારમાં નટુભાઈના મિત્ર ચતુરભાઈના ત્રણ પ્લોટ હતા. એમણે નટુભાઈને પૂછ્યું, ‘આ પ્લોટમાં મકાન બાંધવાં છે તો ખાતમૂહૂર્ત કરવા કોને બોલાવીશું?’

નટુભાઈ કહે, ‘આપણે કોઈ ચીલાચાલુ પદ્ધતિથી માત્ર બ્રાહ્મણોને બોલાવી ખાતમૂહૂર્ત નથી કરવું પણ કોઈ પવિત્ર સંતને બોલાવો.’ વાતચીતને અંતે યોગીજીમહારાજને બોલાવવા એવું નક્કી થયું.

યોગીબાપા પધાર્યા. ચતુરભાઈના પ્લોટ પર બાપાનું આસન બનાવેલું. ગાડીમાંથી ઊતરીને બાપાએ એકદમ નટુભાઈનો હાથ પકડી લીધો. ચાલતાં ચાલતાં

એક જગ્યાએ આવીને ઊભા રહી ગયા. નટુભાઈને પૂછ્યું, ‘આ જાયગા કોની છે ?’

નટુભાઈ કહે, ‘બાપા ! આપણી છે.’

બાપા કહે, ‘આપણી છે ?’

નટુભાઈ કહે, ‘હા બાપા.’ બાપા બોલ્યા, ‘આ જગ્યા આપણી છે તો અહીં જ ખાડો ખોદો.’

એ જગ્યાએ બાપાએ ખાડો ખોદાવ્યો. બાપા અંદર જાતે ઊતર્યા અને પૂજન કર્યું. પછી કહે, ‘આ મકાન સરસ બનાવજો.’ આટલું કહીને થોડીવાર પછી બાપા ત્યાંથી વિદાય થઈ ગયા.

સમય જતાં ઈ.સ. ૧૯૭૧ના જાન્યુઆરી માસમાં બાપા ધામમાં પધાર્યા. ત્યાર પછી નટુભાઈએ ત્યાં મકાન બનાવ્યું.

ભક્તનો મહિમા

ગુરુહરિ સ્વામીશ્રી ગામ જંબુવાની ધરતી પર બિરાજમાન હતા. રાતનો સમય હતો. ગામ આખું નિદ્રાધીન હતું. સ્વામીજીના સાંનિધ્યે કેટલાક ભક્તો જાગતા હતા. એવામાં સ્વામીજીએ પ.ભ. પોપટભાઈ (મુંબઈ), પ.ભ. રાયસીભાઈ (મુંબઈ) અને પ.ભ. વિઠ્ઠલદાસ (બેંગલોર)ને નજીક બોલાવ્યા. ત્રણે ભક્તો તરત હાજર થયા. હાથ જોડી ઊભા રહ્યા. અંધારી રાત્રે આત્મામાં અજવાળાં પથરાતા હોય તેમ સ્વામીજીએ આજ્ઞા કરી : ‘તમે ત્રણે જણા અત્યારે ને અત્યારે નટુભાઈ શેઠના ઘરે જાવ. એમના ઘરના કંપાઉન્ડમાં આસોપાલવનાં ઝાડ છે, એનાં દર્શન કરી આવો. એ ઝાડ નથી પણ સાક્ષાત્ દેવો છે.’ અડધી રાત્રે સ્વામીજીએ આપેલો આ આદેશ એક ભક્તનો મહિમા સમજાવતો હતો !

ત્રણે ભક્તોએ પડયો બોલ ઝીલ્યો. સરળતા અને નિર્દોષબુદ્ધિના ત્રણે રાજા હતા. તૈયાર થઈ ગયા. રાત્રે બે વાગે નટુભાઈના ઘરે પહોંચ્યા. આંગણામાં આસોપાલવનાં ઝાડ જોયાં. ઝાડ નહીં પરંતુ દેવો ઊભા છે એમ માની ભાવથી પગે લાગ્યા. પ્રદક્ષિણા કરી. અવાજનો સંચાર થયો એટલે શેઠ જાગી ગયા. ‘આટલી મોડી રાત્રે શેનો અવાજ આવે છે ?’ એ કુતૂહલથી બહાર આવ્યા. જોયું તો ત્રણ મુક્તો આસોપાલવની પ્રદક્ષિણા કરી રહ્યા હતા.

નટુભાઈ નજીક આવ્યા. ત્રણેને ઓળખી ગયા. આશ્ચર્ય સાથે પૂછ્યું, ‘તમે ત્રણે જણા અડધી રાત્રે અહીંયાં ક્યાંથી ? અને આ શું કરો છો ?’

પોપટભાઈએ સ્પષ્ટતા કરતાં કહ્યું, ‘સ્વામીજીએ આપનો મહિમા સમજાવવા અડધી રાત્રે અમને આપના ઘરનાં આસોપાલવનાં દર્શન કરવા મોકલ્યા છે. આ જાડનો આટલો મહિમા હોય તો આપનો તો કેટલો બધો મહિમા અમારે સમજવો જોઈએ !’ એમ કહીને પગે લાગ્યા.

નટુભાઈએ નમીને ત્રણેને રોક્યા. થોડીવાર બેઠા. એમની સાથેની સત્સંગવાર્તાથી ત્રણે ભક્તોને ખ્યાલ આવી ગયો કે નટુભાઈ જબરા ભક્તરાજ છે ! ‘લાખ વંદન હો શ્રીહરિને, કોટિ વંદન હરિજનને !’ એ પંક્તિ સાચી ઠારે એવા !

પ્રકૃતિ જેને આધિન વર્તે

આ ભક્તરાજ ‘નટુભાઈ શેઠ’ તરફ સત્સંગસમાજમાં જાણીતા થયા. ઈ.સ. ૧૯૭૧ની સાલમાં સૌ પ્રથમવાર જ્યારે સ્વામીજી ઓડ ગામમાં પધાર્યા ત્યારે પ્રથમ દર્શને જ સ્વામીજી તરફ ખેંચાયા. પછી તો અવારનવાર સોખડા ગામનાં જૂના મંદિરે આવતા થયા. અંતરમાં અલૌકિક શાંતિનો અનુભવ થવા લાગ્યો. જાણે કોઈ શીતળ છત્રછાયા મળી ગઈ ! પોતાના જીવન, વહેવાર અને વેપારને લગતું બધું જ સ્વામીજીને પૂછીને જ કરવા લાગ્યા.

સ્વામીશ્રીએ નટુભાઈને ઘણા અલૌકિક અનુભવો અને દિવ્ય દર્શન કરાવ્યાં.

એક વખત સ્વામીજી નટુભાઈને સહસ્રધારા લઈ ગયા હતા. દહેરાદૂનની બાજુમાં જ સહસ્રધારા નદી વહે છે. એ નદીકિનારે મસૂરી શહેર વસેલું છે. સંતો-ભક્તોને લઈ સ્વામીશ્રી નદીતટે પધાર્યા. નદીમાં સ્નાન કરતાં-કરતાં દર્શનનું સુખ આપતા હતા. પાણીની છોળો ઊડાડતા હતા. સંતો-ભક્તો એમાં ભીંજઈ રહ્યા હતા. પરમતત્ત્વના સ્પર્શથી આનંદિત થયેલી નદી પણ લહેરો દ્વારા જાણે પોતાનો આનંદ વ્યક્ત કરતી હતી. નટુભાઈને તો સ્વામીજીના દર્શનની જ લાલચ હતી એટલે દૂર ઊભા ઊભા દર્શન કરી રહ્યા હતા.

એમને ઈચ્છા થઈ આવી કે સ્વામીજી સ્નાન કરીને બહાર પધારે તો

કેમેરામાં સ્મૃતિ કંડારી લઈ. એટલે સ્વામીજીની રાહ જોતા કેમેરો પકડીને તેઓ બહાર ઊભા રહ્યા. સૂરજ આથમવાની તૈયારીમાં હતો એટલે નટુભાઈ ઊતાવળા થતા હતા કે સ્વામીજી જલ્દી બહાર આવે તો સારુ, જેથી સૂર્યના પ્રકાશમાં ફોટા પાડી શકાય. પરંતુ સ્વામીજીએ તો લીલા કરી. પાણીમાંથી બહાર આવવાનું નામ જ ના લે. સ્નાન કરતા જાય અને સંતો-ભક્તોને આનંદ કરાવતા જાય. ક્ષિતિજને આરે પહોંચેલો સૂર્ય આ લીલાને નીહાળતો આથમવાની તૈયારી કરતો હતો. ધીરે ધીરે પહાડ પાછળથી દેખાતો બંધ થવા લાગ્યો. નટુભાઈને થયું કે હવે પ્રકાશ વગર સારા ફોટા કેવી રીતે પડશે ?

એટલામાં સ્વામીજી બહાર આવ્યા. જાણે નટુભાઈનો સંકલ્પ પકડ્યો ન હોય ! પાઘ મંગાવી. નટુભાઈને ચિંતા થઈ કે પાઘને આવતાં હજુ વધુ વાર લાગશે. એમણે પ્રાર્થના કરતાં કહ્યું, ‘દયાળુ, મારે આપની સ્મૃતિ કેમેરામાં લેવી છે, પરંતુ સૂર્ય ડૂબી રહ્યો છે.’

સ્વામીજીએ એક હાથ ઊંચો કરી સૂર્ય તરફ નિર્દેશ કરતાં એટલું જ કહ્યું, ‘સૂર્ય નહીં ડૂબે. ચિંતા ના કરશો.’ સંતના સામર્થ્યમાં વિશ્વાસ રાખનાર ભક્તને તો બીજું શું જોઈએ ? નટુભાઈ આનંદમાં આવી ગયા અને ફોટા પાડવાની શરૂઆત કરી.

તેઓ ફોટા પાડતા જાય અને સૂર્ય તરફ જોતા જાય. જાણે સૂર્ય એમને કહેતો ન હોય કે જેમ તમે સ્વામીજીના દર્શને ધન્યતા અનુભવી રહ્યા છો તેમ અમે પણ એમની આજ્ઞા પાળવામાં ધન્યતા અનુભવીએ છીએ ! નટુભાઈએ પરચીસ મિનિટ સુધી વિવિધ angleથી સ્વામીજીના અને સંતોના ફોટા પાડ્યા ત્યાં સુધી સૂર્યનો પ્રકાશ એવો ને એવો જ રહ્યો. એક જ સ્થિતિમાં પરચીસ મિનિટ સુધી સૂર્ય થંભી રહ્યો !

પ્રકૃતિ પણ જેને આધીન વર્તે એવા સ્વામીજીનો અલૌકિક મહિમા નટુભાઈને એ વખતે સમજાયો.

કાળ જેને આધિન

એકવાર સ્વામીજી સાથે નટુભાઈ બેંગ્લોર પધાર્યા. થોડા દિવસ ત્યાં રોકાયા. એમણે કોઈ કામ અંગે વડોદરા આવવું હતું. વિઠ્ઠલદાસ પણ વડોદરા આવવા તૈયાર થયા. નટુભાઈએ વડોદરા જવા માટે આજ્ઞા માગી. સ્વામીજીએ રજા આપી.

વિઠ્ઠલદાસ ટીકીટ લઈ આવ્યા. બીજે દિવસે સવારે નવ વાગ્યાનું પ્લેન હતું.

નટુભાઈ અને વિઠ્ઠલદાસ સવારના સાત વાગે તૈયાર થઈ ગયા. સ્વામીજીનો જ્યાં ઊતારો હતો ત્યાં બંને ભક્તો દર્શન કરવા આવી પહોંચ્યા. સ્વામીજી એ વખતે ઉકાળો-નાસ્તો ગ્રહણ કરતા હતા.

નટુભાઈને જોયા એટલે કહે, ‘નાસ્તો કરીને જાવ. આ ઢેબરાં સરસ છે, જમો.’ નટુભાઈ અને વિઠ્ઠલદાસ એકબીજા સામું જોવા લાગ્યા. નટુભાઈ તો સ્વામીજીના વચને નાસ્તો કરવા બેસી ગયા. વિઠ્ઠલદાસ પરાણે બેઠા. એમને પ્લેનની ચિંતા થવા લાગી.

સ્વામીજીએ જોયું કે ઢેબરાં સાથે દહીં નથી એટલે ગાડી મોકલી બીજેથી દહીં મંગાવ્યું. દહીં આવતાં મોડું થયું. પ્લેન ઊપડવાનો સમય થઈ રહ્યો હતો. વિઠ્ઠલદાસ ઊંચા-નીંચા થતા હતા. તેઓ નટુભાઈને કાનમાં કહેવા લાગ્યા, ‘ટાઈમ થઈ ગયો છે. જો વધું મોડું થશે તો ટીકીટના પૈસા પણ જશે.’

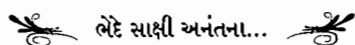
નટુભાઈ નીરવતાથી દર્શનનો સ્વાદ માણતા હતા. તેમણે વિઠ્ઠલદાસને ધીમા અવાજે પણ ખુમારીથી કહ્યું, ‘વિઠ્ઠલદાસ, પૈસા જવાના હોય તો જાવ. આજે નહીં જવાય તો વાંધો નહીં. હરિઈચ્છા. કાલે જઈશું. આપણી ચિંતા સ્વામીજી કરે છે. આપણે શા માટે ચિંતા કરીએ ?’ સ્વામીશ્રીની હાજરી હતી એટલે વિઠ્ઠલદાસથી સંકોચવશ કાંઈ બોલી ન શક્યા.

સ્વામીજીએ તો લીલા આગળ ચલાવી. નટુભાઈને કહે, ‘હું બે-ત્રણ કાગળ લખી આપું છું તે લઈ જાજો.’ એ સાંભળી વિઠ્ઠલદાસનાં ભવાં ઉપર ચઢી ગયાં. સ્વામીજી કાગળ લખવા બેસી ગયા, તે ઊઠવાનું નામ જ ન લે. બીજી બાજુ વિઠ્ઠલદાસની દશા જોવા જેવી થઈ !

લખતાં લખતાં પોણો કલાક થઈ ગયો. નટુભાઈ શાંતિથી સ્વામીજીની આ લીલાને માણી રહ્યા હતા. વિઠ્ઠલદાસને કંઈકનું કંઈક થતું હતું. કાગળો લખાઈ ગયા પછી નટુભાઈના હાથમાં આપતાં સાવ અબુધપણે સ્વામીજી કહે, ‘લો, આ પત્રો. હવે તમે જાવ. પ્લેનનો ટાઈમ થઈ ગયો હશે, નહીં !’

નટુભાઈ કહે, ‘સ્વામીજી, પ્લેનનો સમય તો પૂરો થઈ ગયો. નવ વાગ્યાનો ટાઈમ હતો. અત્યારે તો સાડા દસ વાગ્યા છે. છતાં આપ કહો એમ કરીએ.’

સ્વામીજીએ નટુભાઈની આંખોમાં આંખ પરોવીને કહ્યું, ‘કાંઈ વાંધો નહીં આવે, તમે એરપોર્ટ પહોંચી જાવ.’

નટુભાઈ અને વિઠ્ઠલદાસ તો સ્વામીજીને પગે લાગી બહાર નીકળ્યા. ચૂમાતાં ચૂમાતાં વિઠ્ઠલદાસ નટુભાઈને કહે, ‘હવે એરપોર્ટ પર જવાનો કોઈ અર્થ ખરો ? પોણો કલાક જવાનો અને પોણો કલાક આવવાનો થશે. મફતનો ધક્કો ખાવા જવાનું ?’

નરુભાઈએ કહ્યું, ‘આમેય પ્લેનનો સમય પૂરો થઈ જ ગયો છે પણ સ્વામીજીના વચને જઈને પાછા આવવામાં શું વાંધો છે ? ફરવા જઈએ છીએ એવું માનીશું! આજ્ઞા તો પળાઈ જાય!’ અનિચ્છાએ વિક્ષેપલદાસ માંડ તૈયાર થયા.

એરપોર્ટ પર બંને જણા આવ્યા. આવ્યા એવા જ એનાઉન્સમેન્ટ સાંભળ્યું કે વાતાવરણ ખરાબ હોવાથી પ્લેન મોડું થયું છે અને હવે સાડા બાર વાગે પ્લેન આવશે. આ સાંભળી વિઠ્ઠલદાસ આશ્ચર્યમાં પડી ગયા ! ચહેરાની તંગ રેખાઓ ઢીલી પડી અને પોતે પણ ઢીલા પડી ગયા. વિચાર કરવા લાગ્યા કે સ્વામીજી કેવા અંતર્યામી ! પત્રની લીલા કરી મોડું કર્યું અને અમને ટાઈમ પહોંચાડ્યા !

અંતર્યામી અને સર્વજ્ઞપુરુષ આપણા કેવળ હિતને અર્થે જાણી જોઈને ક્યારેક વિલંબ કરતા હોય છે. ભવિષ્યમાં શું બનવાનું છે તે જણાવતા નથી એ એમનું અદ્ભુત દાસત્વ છે. પરંતુ સમયના આધારે જીવનારા આપણે આવા પ્રસંગે મોટાપુરુષમાં મનુષ્યભાવ પરથી લઈએ છીએ. સમયની ગતિ મોટાપુરુષના હાથમાં છે એ વાત ભૂલી જઈએ છીએ પણ જો મોટાપુરુષના માથે પડીને જીવવાનો દૃઢ ઠરાવ હોય તો વિપરિત સંજોગોમાં પણ નીરવતા અને નિશ્ચિંતતાનો અનુભવ થાય છે, નદ્રભાઈ શેઠની જેમ.

રોગ મટાડ્યો

એકવાર સ્વામીજી નટુભાઈના ઘરે ઓડ પધાર્યા. એમને કહ્યું, 'ચાલો, ખેતર જોવા જવું છે.'

એ વખતે એમને ખૂબ ડાયાબીટીસ હતો. પગનાં તળિયાં ખૂબ બળતાં હતાં. ચાલવામાં ખૂબ જ તકલીફ પડે. નજીકમાં જવું હોય તો પણ ગાડીમાં બેસીને જવું પડે. નરુભાઈને થયું કે મારાથી ચલાશે નહીં, પરંતુ સ્વામીજી સાથે હતા એટલે એમણે ચાલવાની હિંમત કરી.

સ્વામીજી, સંતો અને ભક્તો આગળ ચાલતા હતા અને નટુભાઈ ધીરે ધીરે પાછળ ચાલતા હતા. બધા ખેતરે પહોંચી ગયા. ખેતરે પહોંચ્યા પછી સ્વામીજીએ એમને પૂછ્યું, 'કેમ મોડા આવ્યા ? કાંઈ તકલીફ છે ?' નટુભાઈએ પોતાના

દુઃખાવાની વાત કરતાં કહ્યું, ‘સ્વામીજી, મને ડાયાબીટીસ છે એટલે પગનાં તળિયાં ખૂબ બળે છે, ચાલી શકાતું નથી.’

વાત સાંભળી સ્વામીજી એટલું જ બોલ્યા, ‘સારું.’ જાણે એમણે નટુભાઈના રોગને દષ્ટિમાં લઈ લીધો !

બીજે દિવસે બપોરનો થાળ નટુભાઈને ત્યાં જ હતો. સ્વામીજી ઉપલા માળે થાળ ગ્રહણ કરતા હતા. નટુભાઈ નીચે બેઠા હતા. છોટુભાઈ અને ધીરુભાઈ જમવાની વસ્તુઓ ઉપર પહોંચાડતા હતા. એટલામાં નટુભાઈને એક ખેડૂત કાકડી આપી ગયો. એમને એ કાકડી સ્વામીજીને જમાડવાનું મન થયું એટલે કાકડી કાપીને સ્વામીજી માટે ઉપર મોકલી.

કાકડી જમતાં સ્વામીજીએ પૂછ્યું, ‘આ કાકડી કોણે સમારી છે ?’

ધીરુભાઈએ કહ્યું, ‘નટુભાઈએ સમારી છે.’

સ્વામીજીએ કાકડીના ચાર ટૂકડા લઈ ધીરુભાઈને આપતાં કહ્યું, ‘આ કાકડી તમે નટુભાઈને આપજો અને કહેજો કે એકલા જ ખાય, બીજાને ન આપે.’

ધીરુભાઈએ નટુભાઈ પાસે આવીને કહ્યું, ‘આ કાકડી સ્વામીજીએ મોકલી છે. તમે જ જમી જાવ. કોઈને આપશો નહીં.’ નટુભાઈ તો પ્રસાદ પામી આનંદમાં આવી ગયા. કાકડી હાથમાં લઈ મોંમા મૂકી ત્યાં તો જય સ્વામિનારાયણ... કડવાશનો કોઈ પાર ન હતો ! નટુભાઈએ મોંદું બગાડ્યું. હવે બીજા ત્રણ ટૂકડાનું શું કરવું ? પરંતુ ‘સ્વામીજીએ મોકલી છે એટલે પ્રસાદીની ગણાય. એને ફેંકી ન દેવાય.’ એ વિચારે તેઓ બાકીના ત્રણે ટૂકડા પણ જમી ગયા. તરત જ વિચાર આવ્યો કે સ્વામીજીનું શું થતું હશે ? એમ વિચારી ધીરે ધીરે પગથિયા ચડી ઉપર આવ્યા.

સ્વામીજીએ નટુભાઈને જોયા એટલે કહે, ‘તમે પણ જમવા બેસી જાવ.’ નટુભાઈ સ્વામીજી સાથે જમવા બેસી ગયા. સ્વામીજીએ પોતાના થાળમાંથી થોડી થોડી વસ્તુ એમની થાળીમાં મૂકી. કાકડી પણ આપી. નટુભાઈ એવું સમજ્યા કે સ્વામીજીને પણ કાકડી કડવી લાગી હશે એટલે એમણે સ્વામીજીને પ્રાર્થના કરી, ‘સ્વામીજી, કાકડી કડવી છે તો કાંઠી નાંખો.’

સ્વામીજી કહે, ‘આપણે કાકડી ઠાકોરજીને ધરાવી એટલે હવે કડવી ન હોય.’ નટુભાઈએ કાકડી ખાધી તો જરાય કડવી નહીં. એ જ વખતે સ્વામીજીએ એમના તરફ કરુણાભરી નજરે જોયું અને આશીર્વાદ આપતાં બોલ્યા, ‘શેઠ ! આજથી ડાયાબીટીસ ગયો.’ બસ, ત્યારથી ડાયાબીટીસ ગયો એ ગયો !

ભક્તના રોગ ટાળવાની મોટાપુરુષની રીત કેવી નિરાળી હોય છે ! કાકડી ન ખવડાવે અને માત્ર સંકલ્પ કરે તો પણ રોગ જતો રહે. પરંતુ રોગ ટાળવાની સાથોસાથ તેઓ ભક્તને સ્મૃતિનું ભાથું પણ આપતા હોય છે.

સંકલ્પ પૂરો કર્યો

એક વખત નટુભાઈને ત્યાં સાંજે મસાલા ઢોંસા જમવાનો કાર્યક્રમ હતો. ઘરના બધા સભ્યો કમાટીબાગ ફરવા ગયા તે રાત્રે આઠ વાગે આવ્યા. જમવા બેઠા. જમવાની શરૂઆત જ કરતા હતા એવામાં શેઠની દીકરી શીલાબહેને પૂછ્યું, ‘પપ્પા, સ્વામીજીને જમાડીએ એવા સરસ ઢોંસા બન્યા છે, નહીં ?’

નટુભાઈએ કહ્યું, ‘હા, એ વાત સાચી.’

ખૂબ જ નિર્દોષતાથી એમણે ફરી પૂછ્યું, ‘તો સ્વામીજી આજે ઢોંસા જમવા આપણા ઘરે ના પધારે ?’

નટુભાઈએ જવાબ આપ્યો, ‘બેટા, સ્વામીજી તો મોભા ગામમાં પારાયણ છે એટલે ત્યાં છે. અત્યારે ન આવી શકે. એમને સંભારીને આપણે જમી લઈએ.’

દીકરીએ ફરી કહ્યું, ‘પપ્પા, આપણે થોડી રાહ જોઈએ તો ?’

નટુભાઈ દીકરીની નિર્દોષતામાં ભળી ગયા. કહ્યું, ‘સારુ, તારી ઈચ્છા છે તો આપણે થોડી રાહ જોઈએ.’

એમને તો ખબર હતી કે સ્વામીજી મોભા છે એટલે આવી શકે એમ નથી પરંતુ દીકરીને સંતોષ થાય એ માટે અડધો કલાક બધાએ રાહ જોવાનું નક્કી કર્યું.

પછી તો ઘરના બધા જ સભ્યો જમવાનું મોકુફ રાખી સ્વામીજીની રાહ જોતા આગલા ખંડમાં બેસી ગયા. રાહ જોતાં જોતાં સાડા નવ થયા, સાડા દસ થયા. ધીરે ધીરે બધાં જ બાળકો એક પછી એક સૂઈ ગયાં. કોઈએ ખાધું નહીં. નટુભાઈ અને એમનાં પત્નીએ પણ વિચાર કર્યો કે હવે આપણે પણ સૂઈ જઈએ.

એમ વિચારી સૂવાની તૈયારી કરતા હતા ત્યાં જ બહાર ગાડી આવીને ઊભી રહી. જોયું તો સ્વામીજી પધાર્યા ! ‘ભક્તોના મનોરથો પ્રમાણે જીવવું એ જ સાચી પરાભક્તિ’ એવું માની વિચરતા ગુરુહરિનું કેવું ભક્તવત્સલ દર્શન !

સ્વામીજી ઘરમાં આવી સોફા પર બિરાજમાન થયા. સાથે કોઠારીસ્વામી પણ હતા. નટુભાઈએ પાણી આપ્યું. સ્વામીજીએ સામેથી કહ્યું : ‘ઢોંસા લાવો, ઠાકોરજીને ધરાવીએ !’ નટુભાઈના આનંદનો તો પાર ન રહ્યો. બધાં બાળકો પણ જાગી ગયાં. બધાને ખૂબ જ આનંદ થઈ ગયો કે આપણો સંકલ્પ પૂરો કરવા સ્વામીજી પધાર્યા !

કોઠારીસ્વામીએ નટુભાઈને આનંદ કરતાં કહ્યું, ‘અમારાથી જમાશે નહીં. અમે તો આજે ખૂબ જમ્યા છીએ. તમારે જે જમાડ્યું હોય તે સ્વામીજીને જમાડો.’ સ્વામીજી ઘરના તમામ સભ્યોનાં નામ લઈને એક એક કરતાં છ ઢોંસા જમ્યા.

જમી રહ્યા પછી સ્વામીજી કહે, ‘ચાલો, અમારે તો પાછું મોભા જવાનું છે.’ પગથિયાં ગિતરતાં ગિતરતાં સ્વામીજી નટુભાઈને કહે, ‘દીકરીને કહેજો કે આવા સંકલ્પો ના થાય. અમારે ક્યાંથી ક્યાં આવવું પડ્યું ?’ આમ, સ્વામીશ્રી એક નિર્દોષ ભૂલકુંની પ્રાર્થના સાંભળી છેક મોભાથી વડોદરા પધાર્યા.

આમ, અંતરના શુદ્ધભાવના ભૂખ્યા મોટાપુરુષ ગમે ત્યાંથી પણ ભક્તો પાસે દોડી જાય છે.

દવાથી જે ન થાય તે દુવાથી થાય

નટુભાઈ શેઠ તો સ્વામીજીના યોગમાં હતા પરંતુ એમના નાના ભાઈ મહેન્દ્રભાઈ સત્સંગથી દૂર ભાગતા. સ્વામીજી ઘરે આવે તો ઑફીસે જતા રહે. સ્વામીજી ઑફીસે પધારે તો ઘરે આવી જાય. સત્સંગ પ્રત્યે એમને રુચિ ન હતી. નટુભાઈ પણ એમને કાંઈ કહે નહીં. એમને એમ કે સ્વામીજી સમર્થ છે તો ગમે ત્યારે પણ મારી જેમ યોગમાં લેશે.

થોડા સમય પછી વેપાર અંગે નટુભાઈએ મહેન્દ્રભાઈને મદ્રાસ મોકલ્યા. આ બાબુ મહેન્દ્રભાઈનાં પત્ની સ્મિતાબેનની તબીયત બગડી. અમદાવાદ હોસ્પિટલમાં દાખલ કર્યા. રીપોર્ટ કઢાવ્યો તો Blood Cancer જણાયું. મહેન્દ્રભાઈને તાત્કાલિક મદ્રાસથી બોલાવી લીધા. એમને જાણ થઈ કે પત્નીને બ્લડ કેન્સર છે એટલે એ તો ખૂબ જ દુઃખી થઈ ગયા. નટુભાઈ પાસે પોતાની હૈયા વરાળ ઠાલવતા કહ્યું, ‘હવે મારું શું થશે ? આખું ફેમીલી અપસેટ થઈ જશે.’

નટુભાઈએ સાંત્વના આપતાં કહ્યું, ‘મહેન્દ્ર, ચિંતા ના કરીશ. જ્યાં દવા ન

કામ લાગે, ત્યાં દુવા કામ લાગે છે. તું મારું માનતો હોઈ તો અત્યારે ને અત્યારે સ્વામીજીને મળીને બધી વાત કર. જે સ્મિતાની રક્ષા થાય તો માનજે કે મેં અપનાવેલો માર્ગ સાચો છે. મને વિશ્વાસ છે કે સ્વામીજી એની રક્ષા કરશે જ.’

મહેન્દ્રભાઈ સ્વામીજીને મળવા આવ્યા. ખોળામાં માથું મૂકી રડી પડ્યા. બધી વિગત જણાવી. સ્વામીજીએ કહ્યું, ‘આપણા ઘરે આવું થાય જ નહીં. અમદાવાદ જઈ ફરી રીપોર્ટ કઢાવવાનું કહેજો. જે રીપોર્ટમાં રોગ આવે તો આપણે આગળ વિચારીશું.’

મહેન્દ્રભાઈ તો રીપોર્ટ જોઈને જ આવ્યા હતા, પરંતુ સ્વામીજીના વચનમાં વિશ્વાસ મૂકી એમણે અમદાવાદ જઈ ડોક્ટરને ફરી રીપોર્ટ કઢાવવાનું કહ્યું. ડોક્ટરે કહ્યું કે રીપોર્ટ તો બધા તાજ જ છે એટલે ફરી કઢાવવાની જરૂર નથી. પરંતુ સ્વામીજીનું વચન હતું એટલે મહેન્દ્રભાઈએ બધા જ રીપોર્ટ ફરી કઢાવવાનો આગ્રહ રાખ્યો. છેવટે ડોક્ટરે નવા રીપોર્ટ કરાવ્યા. જેયું તો બધા જ રીપોર્ટ સાવ normal આવ્યા. Blood Cancerનાં કોઈ ચિહ્નો જ ન દેખાય ! ડોક્ટર વિચારમાં પડી ગયા. મહેન્દ્રભાઈના હૈયા પરથી જાણે મોટો પથ્થર ખસી ગયો. અપાર શાંતિનો અનુભવ થયો. એ પ્રસંગથી મહેન્દ્રભાઈને સ્વામીજીમાં શ્રદ્ધા થઈ અને સત્સંગ કરવાની રુચિ જાગી.

દિવ્ય દર્શન

એકવાર દિવાળીના દિવસોમાં સ્વામીજીએ નટુભાઈને સોખડા મંદિરે રોકાવાનું કહ્યું. નટુભાઈ ધનતેરસથી દિવાળી સુધી રોકાયા. સ્વામીજીએ એમને કહ્યું, ‘ઘરે જઈ મહેન્દ્રભાઈને લઈ આવો.’

નટુભાઈએ મહેન્દ્રભાઈને વાત કરી, ‘સ્વામીજી અન્નકૂટનાં દર્શન કરવા માટે તને યાદ કરે છે.’ મહેન્દ્રભાઈ તૈયાર થયા. એમને લઈને નટુભાઈ મંદિરે આવ્યા. એ સમયે આરતી થતી હતી. તેઓ બહાર જાળી પાસે ઊભા હતા. સ્વામીજીએ મહેન્દ્રભાઈને એકલાને અંદર બોલાવ્યા. હાથમાં આરતી આપી. મહેન્દ્રભાઈ આરતી ઉતારવા લાગ્યા. આરતી ઉતારતાં ઉતારતાં એમને ઠાકોરજીની મૂર્તિમાં ઘણા દેવોનાં દર્શન થવા લાગ્યાં. પછી એ બધા દેવો સ્વામીજીની મૂર્તિમાં સમાતા હોય એવાં દર્શન થયાં. મહેન્દ્રભાઈના જીવનમાં આ પહેલો અનુભવ હતો. એમના આશ્ચર્યનો પાર ન

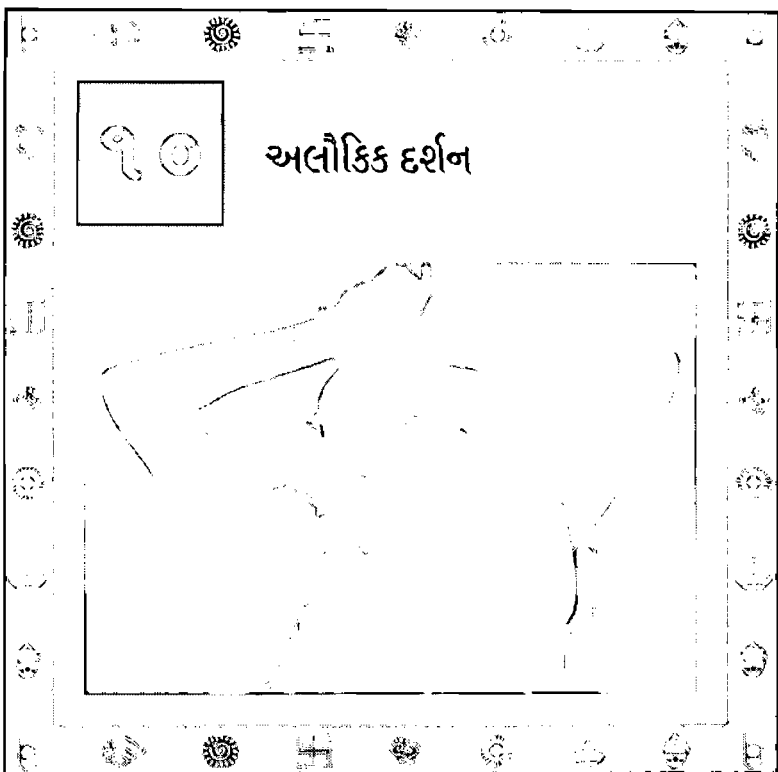
રહ્યો ! દષ્ટિ અને અંતઃકરણ બંને સ્થિર થઈ ગયાં.

મહેન્દ્રભાઈને તો તરત જ નીકળી જવું હતું પરંતુ આ અનુભવ થયા પછી એમનું મન બદલાયું. નંદુભાઈને કહે, ‘હવે તમે કહેશો ત્યારે ઘરે જઈશું.’ અલૌકિક દર્શનનું ભાથું મેળવી મહેન્દ્રભાઈ ધન્ય થઈ ગયા । ધીમે ધીમે એમને પણ સત્સંગનો રંગ લાગી ગયો ને ઉત્તરોત્તર સ્વામીશ્રી સાથેની પ્રીતિ વૃદ્ધિ પામતી ગઈ.

“જે શ્રદ્ધાવાન પુરુષ
હોય અને તેને જો
સાચા સંતનો સંગ
મળે અને તે સંતના
વચનને વિષે શ્રદ્ધાવાન
થાય, તો એના હૃદયને
વિષે સ્વધર્મ, વૈરાગ્ય,
વિવેક, જ્ઞાન, ભક્તિ
આદિક જે કલ્યાણકારી
ગુણ તે સર્વે પ્રગટ થઈ
આવે છે અને કામ-
ક્રોધાદિક જે વિકાર તે
બળી જાય છે.”

-વચનામૃત સા. ૧૮

પાદરાના રમણભાઈ આમ તો આસ્તિક જીવ. ભગવાને કસોટીએ એવા ચઢાવેલા કે ભગવાન સિવાય કોઈ આધાર જ રહેવા દીધો ન હતો. એમને સત્સંગનો યોગ ન હતો પરંતુ ભગવાનમાં આસ્થા ઘણી. યોગીજીમહારાજ સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાયના સારા સંત છે એવું સાંભળેલું અને અટલાદરા મંદિરે અવારનવાર આવે છે એ જાણતા હતા. બીજે કોઈ પરિચય ન હતો. ધાર્મિક જીવ હતો એટલે પોતાના જીવનમાં કે કુટુંબમાં કોઈ પ્રસંગ બને ત્યારે ભગવાનને સંભારવા બેસી જતા.

રમણભાઈના પરમ મિત્ર કેશવભાઈ મિસ્ત્રી. દોસ્તી એવી કે એક જ થાળીમાં જમવાનું. બંને મિત્રો એકબીજાના સુખ-દુઃખના ભાગીદાર થઈને જીવતા. એકવાર કેશવભાઈની તબિયત એવી બગડી કે પથારીમાંથી બેઠા ન થઈ શક્યા. ઘરના સભ્યોને ચિંતા થવા લાગી. રમણભાઈ પણ ખૂબ ચિંતાતુર બની ગયા. મિત્રની તબિયત સુધરે એ માટે બધા પ્રયત્નો કરી જોયા. ડોક્ટરોએ પણ હાથ ઊંચા કરી દીધા. હવે એક ભગવાનનો જ આધાર રહ્યો.

‘ધરતી પર પ્રભુ નામનું તત્ત્વ હોય તો મારા મિત્રની તબિયત સુધરી જાય.’ એવો સંકલ્પ કરીને રમણભાઈ ભગવાનને સંભારવા લાગ્યા. બે દિવસ સુધી પાણી પણ પીધું નહીં. અંતે એમની ભક્તિએ રંગ રાખ્યો. ત્રીજે દિવસે યોગીજીમહારાજે દર્શન આપ્યાં. કહ્યું, ‘તમારી જે તકલીફ હશે તે દૂર થઈ જશે પણ તમે આવતીકાલે અટલાદરા મંદિરે આવજો.’ પોતે તો સ્વામિનારાયણના સંતોના યોગમાં ન હતા છતાં પણ કરુણા કરીને યોગીબાપાએ દર્શન આપીને આશીર્વાદ આપ્યા એટલે તેમને ખૂબ જ કૃતજ્ઞભાવ ઉત્પન્ન થયો. અટલાદરા મંદિરે જવાનો એમણે નિર્ણય કર્યો.

પરંતુ એમના પિતાશ્રી ચુસ્ત મરજદી એટલે સ્વામિનારાયણના મંદિરમાં જવાની વાત સાંભળે તો ય વિરોધ કરે. એમનાથી ધૂપાઈને અટલાદરા મંદિરે જવું પડે એમ હતું. એટલે તેઓ કોઈ ન જાણે એ રીતે રોજ સવારે પાંચ વાગે બસમાં જતા અને યોગીજીમહારાજનાં દર્શન કરીને પાછા આવી જતા. બાપાના આશીર્વાદથી થોડા દિવસમાં એમના મિત્રની બિમારી દૂર થઈ ગઈ.

યોગીબાપાનાં દર્શન અને સત્સંગથી રમણભાઈને બાપાનો રંગ લાગ્યો. ધીરે ધીરે યોગીબાપાનો મહિમા સમજાયો. પછી તો બંને મિત્રો ભેગા મળી યોગીબાપાની ખૂબ વાતો કરે. એમને સત્સંગની વાતોમાં આનંદ આવવા લાગ્યો.

એક દિવસ બાપાએ સ્વપ્નમાં દર્શન દઈને કહ્યું, ‘તમને ખરેખરા મોટાપુરુષનો સંબંધ થશે.’ બાપાના એ શબ્દોને રમણભાઈએ અંતરમાં કોતરી રાખ્યા.

ઈ.સ. ૧૯૬૮-૬૯ની સાલમાં એક દિવસ રમણભાઈ મુંબઈ પ્લેટફોર્મ પર ઊભા હતા. સામે નજર નાખીને જોયું તો એક સંત ટ્રેન આવવાની રાહ જોઈ રહ્યા હતા. પ્રથમ દર્શનમાં જ એમને કો’ક જુદી જ આભાનાં દર્શન થયાં. ફરીવાર જોયું તો એમનામાં દિવ્ય પ્રકાશનાં પણ દર્શન થયાં. રમણભાઈનાં અંતરમાંથી એ સંત જ બોલતા હોય એવો અવાજ આવ્યો : ‘રમણભાઈ, અમને ગઢડું શહેર કે ઓસરી કાંઈ દેખાતું નથી. ફક્ત અક્ષરધામ જ દેખાય છે. તમે અક્ષરધામમાં જ બેઠા છો.’ અંતરનો અવાજ સાંભળી રમણભાઈના હૈયે શાંતિ પથરાઈ ગઈ. નજીક જઈ દર્શન કર્યાં. એ સંત હતા પ.પૂ.હરિપ્રસાદસ્વામીજી. રમણભાઈએ પોતાનો પરિચય આપ્યો. સ્વામીજી એમના તરફ જોઈ મર્માંજું હસ્યા. એ જ વખતે એમને બાપાના વચનો યાદ આવી ગયા. ત્યારથી જીવમાં મનાઈ ગયું કે હરિપ્રસાદસ્વામીજી સાચા સંત છે. ભગવાનને રાખનાર સંત છે. પ્રથમ દર્શને જ સ્વામીજીમાં ભગવાનપણાની પ્રતીતિ થઈ ગઈ હતી એટલે તેમણે અન્ય ભક્તોને પણ પોતાના દર્શનની વાત કરી. પછી તો પાદરાના એક

પછી એક મુક્તો યોગમાં આવવા લાગ્યા.

રમણભાઈ આખો દિવસ દુકાન ચલાવે અને સાંજે સ્વામીજીનાં દર્શન કરવા જાય. સ્વામીજી સાથે એમનો નાતો એવો બંધાઈ ગયો કે કોઈક દિવસ દર્શન ન જવાયું હોય તો સ્વામીજી દિવ્યસ્વરૂપે દર્શન આપી પૂછે, ‘કેમ આજે મંદિરે નહોતા આવ્યા ?’

તમે તો સમર્થ ગુરુની ગોદમાં બેઠા છો.

ભગવાન ભગતની કસોટી નિરંતર કરતા રહે છે. ધંધામાં ખૂબ મહેનત કરવા છતાં તેઓ માંડ રોટલા ભેગા થઈ શકતા. વર્ષોની આર્થિક ભીંસથી એમનાં પત્ની કંટાળી ગયાં. રમણભાઈને હજી સ્વામીજીમાં ભરોસો હતો પરંતુ એમનાં પત્નીની ધીરજ ખૂટી ગઈ હતી. આથી તેઓ ઘણીવાર અંતરનો આક્રોશ રમણભાઈ પર ઠાલવતાં. અન્ય દેવી-દેવતાઓની માનતા માનવાનું કહેતાં. આખરે એમનું માન રાખવા રમણભાઈ એક હનુમાનજીના ભક્તના ઘરમાં જઈ હનુમાનજીની મૂર્તિ સમક્ષ ધ્યાનમાં બેસી ગયા.

ધ્યાનસ્થ રમણભાઈને હનુમાનજીએ દર્શન આપીને કહ્યું, ‘તમે તો સમર્થ ગુરુની ગોદમાં બેઠા છો. તમારા દેશકાળ સુધારવા એ તો એમના માટે સામાન્ય વાત છે. પરંતુ નિષ્ઠાની કચાશ ટાળવા માટે જ દેશકાળ મૂક્યા છે. ચિંતા કરશો નહીં. ગુરુજીને સંભાર્યા કરજો.’ એમ કહી હનુમાનજી અંતર્ધાન થઈ ગયા. રમણભાઈએ અંતઃદષ્ટિ કરી અને દેશકાળની સઘળી ચિંતા સ્વામીજીના ચરણોમાં મૂકી દીધી. દિવ્ય દર્શનની વાત સાંભળી એમનાં પત્નીને પણ બળ મળી ગયું.

ગમે તેવા દેશકાળમાં પણ રમણભાઈ અટલાદરા દર્શન કરવા અચૂક જતા. એક દિવસ એમનાં પત્નીએ બંને મિત્રોને સવારે જતા જોયા અને વિચાર ઊઠ્યો કે આ લોકો રોજ ક્યાં જાય છે ? આવો વિચાર આવતાની સાથે જ યોગીજીમહારાજે એમનાં પત્નીને દર્શન કરાવ્યું કે રમણભાઈ અને કેશવભાઈ બાપાને પગે લાગે છે અને બાપા તેમને ધબ્બો મારી આશીર્વાદ આપે છે. એવું દર્શન ક્યાંય સુધી એમને થતું રહ્યું. ત્યાર પછી એમને પણ સત્સંગનો રંગ લાગ્યો.

અંતકાળે મારા જનને જરૂર તેડવા આવવું.

ઈ.સ. ૧૯૭૧-૭૨ની સાલમાં રમણભાઈના પિતાજી બિમાર પડ્યા. ધામમાં જવાનો સમય નજીક આવી પહોંચ્યો. અંતસમયે પિતાજીને જુદા જુદા ચોવીસ અવતારોનાં દર્શન થવા લાગ્યાં. બધા જ અવતારો સ્વામીજીમાં લીન થતા જાય. પિતાજી આંખમાં હર્ષાશ્રુ સાથે આ દિવ્ય દર્શન કરતા જાય. પિતાજીએ ધીમા ધીમા અવાજે આ દર્શનની વાત સહુને કરી. પછી ‘જય સ્વામિનારાયણ’ કહી ધામમાં સિધાવ્યા.

પિતાજી ધામમાં જવાના હતા એની જાણ અગાઉથી જ રમણભાઈને, એમનાં પત્નીને તથા ફણિયામાં રહેતા નટુભાઈને થઈ ગઈ હતી. ત્રણેને સ્વપ્નમાં એકસરખાં દર્શન થયાં હતાં કે પિતાજી સવારે ૮:૨૫ વાગ્યે ધામમાં જવાના છે. સ્વપ્નમાં સ્વામીજીએ કહ્યું, ‘અમે આ ડોસાને લેવા આવ્યા છીએ, સાથે સંતો-મુકતો પણ આવ્યા છે.’

જ્યારે સ્વામીજી દાદાને લેવા આવ્યા ત્યારે કોઈના મુખારવિંદ પર શોક જણાતો ન હતો. દાદાની અંતિમયાત્રામાં આનંદસભર હૈયે સહુ ધૂન બોલતાં હતાં. સ્વામીજીની પ્રત્યક્ષ ઉપસ્થિતિ જેવો આનંદ સહુ અનુભવતા હતા.

‘અંતકાળે મારા જનને જરૂર તેડવા આવવું, બિરુદ મારું ના બદલે એ સર્વે જનને જણાવવું.’ પ્રભુની એ પરાવાણી સાકાર થઈ !

સમૈયાનું દર્શન અગાઉથી કરાવ્યું.

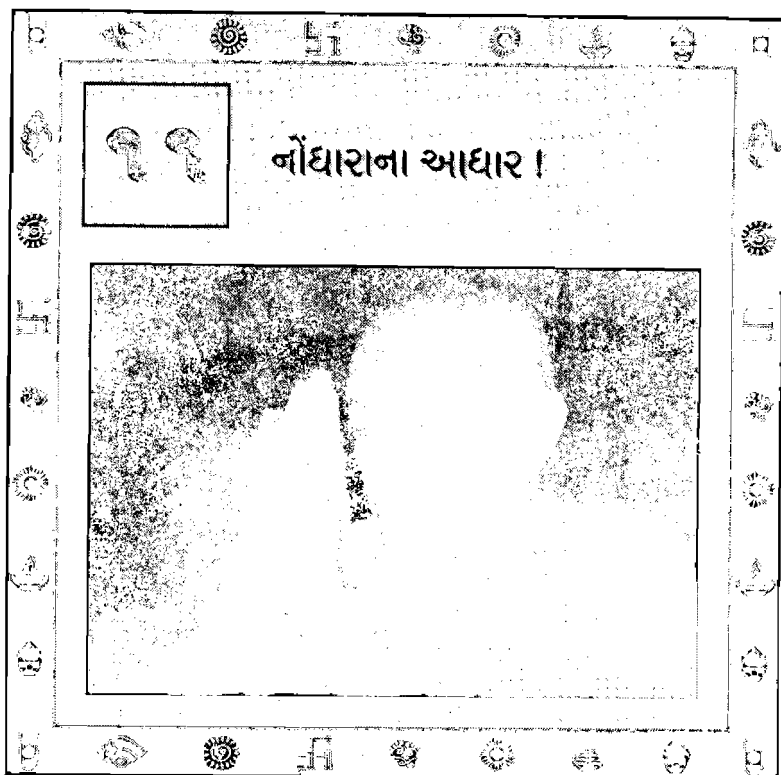
એક દિવસ રમણભાઈ રાત્રે સૂતા હતા. સ્વપ્નમાં સ્વામીજીએ દર્શન આપ્યાં. ખૂબ આનંદ કરાવ્યો. રમણભાઈ ઊંઘમાં ને ઊંઘમાં જ હસવા લાગ્યા. હસવાનું બંધ જ ના થાય. સ્વામીજીએ એમને કહ્યું, ‘રમણભાઈ, આપણે પાદરામાં એક સમૈયો જબરજસ્ત ઊજવવો છે.’ એમ કહી આખા સમૈયાનું દર્શન કરાવ્યું. લાખો માણસો સમૈયામાં કીડીયારાની જેમ ઊભરાયાં હોય એવું દર્શન થયું. દર્શનનો એ આનંદ રમણભાઈને બીજે દિવસે સાંજ સુધી એવો ને એવો રહ્યો. બીજા બધાને તો એમ જ થયું કે રમણભાઈ ગાંડા થઈ ગયા કે શું ? પણ એમને શું ખબર કે રમણભાઈ તો બ્રહ્માનંદ લૂંટી રહ્યા છે !

સાથે જ ૧૯૯૭ની સાલમાં પાદરાની ધરતી પર પ.પૂ. સ્વામીશ્રીનું પ્રાગટ્યપર્વ ખૂબ ભવ્યતાથી અને દિવ્યતાથી ઊજવાયું. રમણભાઈને સ્વપ્નમાં જે દર્શન થયેલાં એવો જ એ સમયો હતો. લાખો હરિભક્તો આવ્યા. એમની બંને આંખો હર્ષાશ્રુ સાથે એ સાચૂંકલી ઘટનાનો તાળો, વર્ષો પહેલાં થયેલા દિવ્ય દર્શન સાથે મેળવી રહી હતી ! ગુરુહરિ સ્વામીશ્રી પ્રત્યે અહોહોભાવ વ્યક્ત કરી રહી હતી !

“આ સંસારને વિષે ધર્મવાળા ને અધર્મી એ બે પ્રકારના માણસ છે, તેમાં ધર્મવાળા જે માણસ હોય તે ચોરી તથા પરસ્ત્રીનો સંગ તથા ચાડીચૂગલી એ આદિક સર્વે પાપનો ત્યાગ કરીને તે પરમેશ્વરથી હરીને ધર્મમર્યાદામાં ચાલે છે, એવા જે ધર્મવાળા હોય તેને જ સાચા સંતનો સમાગમ ગમે.”

-વચનામૃત સા. ૧૦

આસોજ ગામની ભાગોળે એક હોટલની ભીંતને અઢેલીને બેઠેલા બાવીસ વર્ષના ભાણાભાઈ પોતાના મામા પ.ભ. પશાભાઈ (દાસ)ને યાદ કરી પોતાનો ઉકળાટ ઠાલવી રહ્યા છે. પશામામાનું ઘર છોડી વરસતા વરસાદમાં નાનકડી પેટીમાં કપડાં લઈને નીકળી પડેલા ભાણાભાઈના અંતરનો ઉકળાટ વરસાદના જળબિંદુઓથી કેવી રીતે ઠરે ? આંખોમાંથી આંસુ વહી રહ્યાં છે. ઊંચે આભ અને નીચે ધરતી સિવાય ભાણાભાઈને કોઈ આધાર નથી. એવા સમયમાં યોગીજીમહારાજ સિવાય બીજું કોણ યાદ આવે !

‘હે બાપા ! તમે મળ્યા પછી મારી આવી દશા ? મારે દુઃખના દાંડા જોવાના ? મારે તો એક આપનો જ આધાર છે. આપના સિવાય મારું કોઈ નથી. પશામામાનું મેં શું બગાડ્યું તે મને તમારો મારી દીધો ? પારાયણમાં આપની ના છતાં એમણે આટલો બધો ખર્ચો કર્યો, હવે જ્યારે પૈસા ચુકવવા માટે કોઈ સહકાર નથી આપતું તો ગુસ્સો મારા પર કાઢવાનો ?’ આમ કાલીઘેલી ભાષામાં યોગીજી-મહારાજને પ્રત્યક્ષ માની ભાણાભાઈ પોતાનું અંતર ઠાલવી રહ્યા છે.

વાત જાણે એમ હતી કે સોખડા ગામના પશાભાઈ ગોંડલ મંદિરે રહીને યોગીજીમહારાજના વચને ખૂબ સેવા કરે. બાપાની આજ્ઞાથી ભાણાભાઈ પશાભાઈની ખેતી સંભાળે. બાપાએ આશીર્વાદ આપતાં ભાણાભાઈને કહેલું કે પશાભાઈ મંદિરે સેવા કરે, સત્સંગ કરે એમાં તમારો ભાગ. એટલે ભાણાભાઈ પોતાનું માનીને પશાભાઈની ખેતીવાડી સંભાળતા હતા.

ઈ.સ. ૧૯૬૧ની સાલમાં પશાભાઈએ સોખડા ગામમાં બાપાનું પારાયણ કરાવ્યું. એમને ખૂબ જ ઊમંગ હતો કે બાપા જેવા પુરુષ આ ધરતી પર ક્યાંથી ! તો એ નિમિત્તે આજુબાજુના ગામના લોકોને પણ જમાડીએ. પરંતુ યોગીજીમહારાજે એમને અગાઉથી જ કહી રાખેલું કે જેટલા સત્સંગમાં આવે અને પારાયણનો લાભ લે એટલા ભક્તોની જ રસોઈ કરવી. વધારે રસોઈ કરશો નહીં.

પરંતુ એમને તો આજુબાજુના ગામડાના લોકોને પણ સાત દિવસ સુધી જમાડવાના કોડ જાગ્યા. સાત દિવસ સુધી ધૂમાડાબંધ કરીને પારાયણમાં જમવા માટે સોખડાની આજુબાજુ આવેલાં વાસણા, મીરસાપુરા, આજોડ વગેરે ગામડાંઓમાં પણ જમવા માટે આમંત્રણ આપી દીધાં.

મોટાપુરુષની સેવા કરવાનો ઉમંગ તો હોવો જ જોઈએ પરંતુ જો એમના વચનની ઉપેક્ષા થઈ જતી હોય તો એવો ઉમંગ કે આવેગ પણ ક્યારેક આત્માનું અહિત કરે છે. વળી, સમાજમાં સારા દેખાવાના કોડ જાગે ત્યારે મોટાપુરુષનું વચન ગૌણ થઈ જાય છે.

યોગીજીમહારાજની ના છતાં પશાભાઈએ સાત દિવસ ધૂમાડાબંધ પારાયણ કર્યું. જેમણે ખર્ચો આપવાનું કહેલું એ બધા અણીના સમયે ખસી ગયા. બધો ખર્ચો પશાભાઈના માથે પડ્યો. એમાં કાબૂ બહારનું દેવું થઈ ગયું. ત્યારથી એમણે મગજ પરનો કાબુ ગુમાવી દીધો. એવામાં એક દિવસ ભાણાભાઈ હાથમાં આવી ગયા અને એમણે ગુસ્સામાં ને ગુસ્સામાં એમને એક તમાચો મારી દીધો. ભાણાભાઈને ખૂબ આઘાત લાગ્યો. પેટીમાં કપડાં ભરી ત્યાંથી ચાલી નીકળ્યા અને કહેતા ગયા કે હવે હું પાછો નહીં આવું. મારા પણ ભગવાન છે.

અંધારી રાત છે. વીજળીના કડાકા સંભળાઈ રહ્યા છે. વરસાદ વરસી રહ્યો છે. માથે પેટી મૂકી ભાણાભાઈએ આસોજની વાટ પકડી. સોખડા ગામની બહાર આસોજ જવાના રસ્તે ગળાડૂબ પાણી છે. ભાણાભાઈના અંતરનો ઉકળાટ હલેસાંનું કામ કરતો હતો એટલે આસોજ ગામ ક્યારે આવી ગયું એની ખબર પણ ન પડી. વચ્ચે સીંગવાના નાળા પર ભાણાભાઈની નજર ગઈ અને પ્રભુદાસભાઈની સ્મૃતિ થઈ આવી. મનમાં ને મનમાં તે ગણગણવા લાગ્યા, ‘પ્રભુદાસભાઈ, તમે સોખડા ગામમાં સભા કરવા આવતા ત્યારે હું તમને સાયકલ પર આ રસ્તે આસોજ સુધી મૂકવા આવતો. આજે તમે મારી સાથે નથી, હું એકલો પડી ગયો છું.’ એમ સંભારતા સંભારતા આસોજ ગામની બહાર હોટલ પાસે આવીને ભીંતને અઢેલીને બેસીને આંસુ સારી રહ્યા છે.

એવામાં રાતના અંધારામાં એમના પર એકાએક પ્રકાશ પડ્યો. આંખ અંજાઈ ગઈ. એક જીપ એમની લગોલગ આવીને ઊભી રહી. ભાણાભાઈએ આંખો ચોળીને જોયું તો આગળ યોગીજીમહારાજ બેઠા હતા ! દરવાજાનો ટેકો લઈ બાપા મરક મરક હસતા હતા. ભાણાભાઈ પેટી બાજુ પર મૂકી ઊભા થઈ ગયા. પાછળની સીટ પરથી પ્રભુદાસભાઈ નીચે ઊતર્યા. સાથે રમણભગત પણ ઊતર્યા.

ભાણાભાઈ વિચાર કરવા લાગ્યા કે વરસાદની આવી હેલીમાં બાપા અને પ્રભુદાસભાઈ આ સમયે અહીંયાં ક્યાંથી ? નજીક જઈ ભાણાભાઈ બે હાથ જોડી પગે લાગ્યા. બાપા કહે, ‘આપણા ભાણાભાઈ અહીંયાં બેઠા છે ?’ બાપા એટલું બોલ્યા ત્યાં તો તેઓ બાપાના ખોળામાં માથું મુકીને રડી પડ્યા. યોગીબાપા એમના કાનમાં આંગળી નાંખીને કહે, ‘ભાણાભાઈ, બહુ દુખ પડ્યું ?’ બાપાના કરુણાભીના શબ્દો સાંભળી ભાણાભાઈનું હૈયું ફરીવાર ભરાઈ આવ્યું. બાપા કહે, ‘પ્રભુદાસભાઈ સાથે પાછળ બેસી જવ. અમારી જોડે ચાલો.’

ભાણાભાઈ પાછલી સીટ પર બેસી ગયા. રસ્તામાં બાપાએ એમને ખૂબ આનંદ કરાવ્યો. પ્રભુદાસભાઈએ પણ એમની સાથે ખૂબ વાતો કરી, પરંતુ તેઓ બાપાને એ પૂછવાનું ભૂલી ગયા કે આટલી રાત્રે, આવા વરસાદમાં આપ આસોજની ભાગોળે કેવી રીતે આવી પહોંચ્યા ? ખરું કહીએ તો બાપાએ જ એમને ભૂલાવી દીધું. કારણ કે તેઓ દિવ્યદેહ ધરીને ભક્તની બહારે આવ્યા હતા. થોડીવારમાં ગાડી અટલાદરા મંદિરે આવી પહોંચી. રાત્રિના ત્રણ વાગે ભાણાભાઈએ સ્નાન કર્યું. પછી વિષ્ણુસ્વામીની રૂમમાં પ્રભુદાસભાઈએ એમને સુવાડી દીધા.

સવાર થઈ એટલે ભાણાભાઈ યોગીબાપાને શોધવા લાગ્યા. પણ બાપા

ક્યાંય ન દેખાયા. એમણે વિષ્ણુસ્વામીને પૂછ્યું, ‘બાપા ક્યાં ગયા ?’

વિષ્ણુસ્વામી કહે, ‘ભાણિયા, તારું મગજ ફર્યું લાગે છે ! બાપા વળી અહીંયાં ક્યાંથી ?’

ભાણાભાઈ કહે, ‘રાત્રે તો હું એમની સાથે અહીંયાં આવ્યો છું !’

વિષ્ણુસ્વામી કહે, ‘ગાંડો થા મા, બાપા તો બોચાસણમાં બિરાજે છે. અહીંયા ક્યાંથી હોય ? તને કોઈ ભ્રમ થઈ ગયો હશે ! બાપાનાં દર્શન કરવા હોય તો બોચાસણ જા.’

ભાણાભાઈ ખૂબ વિચાર કરવા લાગ્યા, ‘બાપાની સાથે જ તો હું અહીંયાં આવ્યો છું અને બાપા જ નથી ? આ તો ગજબ કહેવાય ! બાપા દિવ્ય દેહે મને મૂકવા આવ્યા હશે એ વાત પાકી !’

એ સમયમાં એક કંપનીમાંથી ભાણાભાઈનો ઈન્ટર્વ્યુ કોલ પણ આવ્યો હતો. બાપાનાં દર્શન પણ થઈ જાય અને નોકરી વિષે પૂછી પણ લેવાય એ હેતુથી તેઓ બોચાસણ આવ્યા.

બાપાનાં દર્શન કર્યા એટલે તરત જ તેઓ બોળામાં માથું મૂકી રડી પડ્યા. બોલી ઊઠ્યા, ‘બાપા ! આપે મારી બહુ રક્ષા કરી.’ બાપા કહે, ‘ગુરુ ! આપણે આનંદમાં રહેવું. શાસ્ત્રીજીમહારાજ આપણું નિરંતર ધ્યાન રાખે જ છે.’ એમ કહી એમના કાનમાં આંગળી નાંખીને હેત કરતાં કહ્યું, ‘ઈન્ટર્વ્યુ આવ્યો છે ?’

‘હા બાપા. આપ કહો તો નોકરી કરું.’

યોગીબાપા પ્રભુદાસભાઈ તરફ જોઈ કહે, ‘પ્રભુદાસ ! આપણો ભાણો ક્યાં નોકરી કરશે ?’ પછી ભાણાભાઈ તરફ બોલ્યા, ‘આપણે તો મોટા શેઠ થવાનું છે. આપણે બીજાને નોકરી આપીશું. હાલો મારી સાથે વિચરણમાં.’ બાપાના આશીર્વાદ મેળવી તેઓ ધન્યતા અનુભવવા લાગ્યા.

એ વર્ષ સુધી તેઓ બાપા સાથે વિચરણમાં ફર્યા. એ વખતે એમની બધી જ વ્યવસ્થા પ્રભુદાસભાઈ કરતા. બાપાની સેવામાંથી છૂટા થાય એટલે ભાણાભાઈ ખેતીવાડી કરવા પહોંચી જાય.

પ્રભુદાસભાઈ ક્યારેક આસોજ આવ્યા હોય ત્યારે સોબડા સભા કરવા માટે અચૂક આવે. સભા પૂરી થાય એટલે ભાણાભાઈ પ્રભુદાસભાઈને સાઈકલ પર બેસાડીને આસોજ મૂકવા જાય.

એક દિવસ ગામ નજીક આવ્યું એટલે એક લીમડાના ઝાડ નીચે પ્રભુદાસભાઈ ઊતરી પડ્યા અને ભાણાભાઈને કહ્યું, ‘હવે હું જતો રહીશ, તમે જાવ.’

ભાણાભાઈને પોતાના હૈયાની વાત કહેવી હતી એટલે કહ્યું, ‘ઊભા રહો પ્રભુદાસભાઈ... મારે એક વાત કરવી છે.’

પ્રભુદાસભાઈ ઊભા રહી ગયા. પછી એમણે અંતરની વાત ઠાલવતા કહ્યું, ‘પ્રભુદાસભાઈ, મને બાપા મળ્યા છે, પણ મારી દશા આવીને આવી જ ? મારે કાયમ મજૂરી જ કર્યા કરવાની ?’

એમની અંતરની વ્યથા સાંભળી એમના ખભે હાથ મૂકી પ્રભુદાસભાઈ બોલ્યા, ‘જુઓ ભાણાભાઈ, યોગીબાપા બધું જ જુએ છે. તમે બાપાના વચને ખેતી કરો છો એટલે કોઈ ચિંતા કરશો નહીં. તમે સર્વાંગી સુખી થશો અને ભગવાન પણ સુખે સુખે ભજશો.’

પ્રભુદાસભાઈનાં વચનોમાં રહેલી સચ્ચાઈની અસર ભાણાભાઈ ઉપર થઈ. વિશ્વાસ બેસી ગયો કે પ્રભુદાસભાઈએ કહ્યું છે તો જરૂર હવે આપણું સારું જ થશે. એવું માની તેઓ બાપા પર સઘળી ચિંતા છોડી જીવન જીવવા લાગ્યા.

ઠાકોરજીને ભૂલવા નહીં.

એક વખત દાદર મંદિરે બાપા પૂજા કરતા હતા. ભાણાભાઈ બાજુમાં બેઠા હતા. બાપા કહે, ‘ભાણાભાઈ, આપણે સાધુ થઈ જાવ તો બહુ શોભે.’ બાપાએ આશીર્વાદ તો આપ્યા જ હતા કે આપણે તો મોટા શેઠ થવાનું છે, પરંતુ બે વર્ષ સાથે રહ્યા એમાં વધુ સુખી કરવાનો સંકલ્પ બાપાને ઊઠી ગયો હશે કે સાચા શેઠ તો ઈન્દ્રિયો અને અંતઃકરણના થવાનું છે તો એ માર્ગે ભાણાભાઈ ચાલે તો કેવું સારું !

ભાણાભાઈએ નિખાલસ હૃદયે બે હાથ જોડીને બાપાને કહ્યું, ‘બાપા, સાધુ થવાની મારી ઈચ્છા નથી.’

એ વખતે બાપા કંઈ ન બોલ્યા. પરંતુ જ્યારે પણ મળે ત્યારે સાધુ થવાનું યાદ કરાવે. સાત દિવસ સુધી આવું ચાલ્યું. સાતમા દિવસે ભાણાભાઈએ બાપાને કહ્યું, ‘બાપા, હું ત્યાગાશ્રમને યોગ્ય નથી. આપ કહો તો હું સાધુ થઈ જઈશ પણ મારા કારણે બીજા ચાર-પાંચ સાધુ જતા રહેશે એવો મારો ખરાબ સ્વભાવ છે.’

બાપા દયા વરસાવતા બોલ્યા, ‘હા.. ભલે, જવ.. આપણે સંસારમાં રહેવાનું પણ ઠાકોરજીને ભૂલવાના નહીં. સંસારમાં રહીને ભગવાન ભજજો. પણ અમારી એક વાત માનજો.’

‘હા બાપા.’

બાપા બોલ્યા, ‘પાર્લાવાળાં ફોઈબાની જમીન વડોદરામાં છે ત્યાં જઈને તમારે રહેવાનું. જમીન નહીં છોડવાની.’

ભાણાભાઈએ ડોકું હલાવી હા કહી. બાપા રાજી થઈ ગયા. એ રીતે તેઓ તા. ૮-૨-૧૯૬૪ ના રોજ વડોદરા આવ્યા અને એ જમીનની દેખરેખ રાખવાની શરૂઆત કરી.

પ્રભુદાસભાઈ અને યોગીબાપાની એકતા

ભાણાભાઈને પ્રભુદાસભાઈ સાથે એવી દોસ્તી થઈ ગયેલી કે બે-ત્રણ દિવસે એકવાર એમનાં દર્શન ન થાય તો ચેન ન પડે. ખેતીવાડીમાંથી પરવારીને તેઓ આસોજ તરફ સાયકલ હંકારી મૂકે. ત્યાં જાય એટલે કાશીબા આગ્રહ કરીને અતિ વહાલથી જમોડે.

કાશીબાનો પ્રેમ એવો હતો કે એમને ભોજન કરતાં કાશીબાનો પ્રેમ વધારે ભાવતો. ભાણાભાઈ જમીને સીધા મેડા પર પહોંચી જાય. ત્યાં પ્રભુદાસભાઈ પુસ્તકો વાંચતા હોય એમની પાસે જઈને બેસી જાય. દોસ્તીદાવે ક્યારેક ભાણાભાઈ કહે પણ ખરા, ‘પ્રભુદાસભાઈ... આ શું માડયું છે ? આખો દિવસ ચોપડી વાંચ-વાંચ કરો છો ? થોડો આરામ કરો ને !’ ત્યારે પ્રભુદાસભાઈ કહે, ‘તારે સૂવું હોય તો સૂઈ જા. મને વાંચવા દે.’ ભાણાભાઈ પ્રભુદાસના પલંગ નીચે પગ લંબાવીને સૂઈ જાય. ઊઠીને બંને જણા સાથે ચ્હા પીવે. પછી સાંજ પડે એટલે પ્રભુદાસભાઈ, ભાણાભાઈ અને વેમાલીનો બચુ ગામની બહાર ફરવાનીકળે.

એક દિવસ આવી રીતે સાંજના સમયે ત્રણે મિત્રો ફરવા નીકળેલા. એ વખતે વડોદરાના કેળાંના વેપારી લાલાભાઈ શેઠ સામે મળ્યા. એમણે પ્રભુદાસભાઈના લેંઘા પર એક ડાઘ જોયો. એટલે એમને ઊભા રાખ્યા અને પૂછ્યું, ‘પ્રભુદાસભાઈ, તમારા લેંઘા પર આ ડાઘ શાનો છે ? શું પગમાં કાંઈ વાગ્યું છે ?’

ત્યારે પ્રભુદાસભાઈએ કહ્યું, ‘બાપાને પગમાં ગુમડું થયું છે. એનો પાક અહીં ઝરે છે.’ બંને મિત્રો અને લાલાભાઈ શેઠ આ સાંભળી અવાક્ થઈ ગયા. આ તો ખરું કહેવાય કે બાપાને ગૂમડું થાય અને દર્દ પ્રભુદાસભાઈને થાય ! ત્રણે મિત્રો પ્રભુદાસભાઈની બાપા સાથેની આ અનુપમ એકતાને મનોમન વંદી રહ્યા.

દિવ્યપુરુષોની એકતા અનાદિની હોય છે. એમની દિવ્યતા આશીર્વાદ કે સિદ્ધદેશાનું પરિણામ નથી હોતી, એ તો સ્વયંભૂ હોય છે. માનવ આત્માઓના કલ્યાણને અર્થે પ્રસંગોપાત આવી રીતે પ્રગટ કરતા હોય છે !

ધર્માદો સોખડા મંદિરે મોકલવાનો.

સાધુની દીક્ષા ગ્રહણ કર્યા પછી ઈ.સ. ૧૯૬૬ની સાલમાં સ્વામીશ્રી સંતો સાથે સોખડા મંદિરમાં આવીને રહ્યા. ભાણાભાઈને તો સ્વામીજી સાથે જૂની મિત્રતા હતી એટલે ઘણીવાર સોખડા આવીને સ્વામીજીને મળતા. યોગીબાપા સાથે જોડાયેલા હોવાથી ખેતીમાં જે કંઈ પાકે તે ગોડલ મોકલાવી દેતા.

એકવાર યોગીજીમહારાજ ઈ.સ. ૧૯૬૯ની સાલમાં વડોદરા અલકાપુરી પધારેલા. તે વખતે ભાણાભાઈએ બાપાને પૂછ્યું કે મારો ધર્માદો ક્યાં મોકલાવું ? બાપાએ આજુબાજુ નજર કરીને જોયું કે કોઈ નથી ને ! પછી હાથનો ઈશારો કરીને કહ્યું, ‘તમારે ધર્માદો સોખડા મંદિરે મોકલવાનો.’ બાપાની આજ્ઞા થતાં ભાણાભાઈએ પોતાનો ધર્માદો સોખડા મંદિરે મોકલવાનું શરૂ કર્યું. ત્યારથી એમની સોખડા મંદિરે આવન-જાવન વધી ગઈ.

‘બાપા પૃથ્વી પર જ છે.’

યોગીજીમહારાજ સ્વધામ પધાર્યા પછી એમને ખૂબ મૂંઝવણ થઈ કે હવે મારું કોણ ? બાપા મારું ખૂબ જતન કરતા, ખૂબ હેતુ કરતા. બાપા તો પ્રભુને ધારીને વિચરતા હતા. બાપા હવે નથી. ના... ના.. બાપા ધામમાં જાય જ નહીં. બાપા પૃથ્વી પર જ છે. પણ બાપા ક્યાં રહ્યા હશે ? એમ વિચારતાં વિચારતાં ભાણાભાઈએ સંકલ્પ કર્યો કે બાપા જે સંતમાં રહ્યા હોય એ સંત મારા ઘરે આવીને લીમડે પ્રદક્ષિણા

એમણે કહ્યું, ‘ફાર્મ પરના કુવાનું પાણી જતું રહ્યું છે એટલે આસોજ જાઉં છું.’

સ્વામીજીએ એમને બેસાડ્યા અને કહ્યું, ‘જવાની ઉતાવળ ના કરશો. અહીંયાં જમીને જાઓ.’

પછી કહે, ‘સાંભળો, આપણે બોર નથી કરાવવો. હું કહું એમ કરો.’

ભાણાભાઈ ધ્યાનથી સ્વામીજીને સાંભળવા લાગ્યા. સ્વામીજી કહે, ‘કૂવાની આબુબાબુ ત્રણ ફુટ ખોદીને માટી બહાર કાઢી નંખાવો. પછી ૧૦ ફુટ ડાયામીટરનો કૂવો ખોદાવજો.’

‘જી, સ્વામીજી.’

‘ખોદતાં ખોદતાં એક કાળો પથ્થર આવશે. એ પથ્થરને તોડતા નહીં. ત્યાં પહેલાં ચાર ફુટ ઊંચો ફર્મો ભરી દેજો. ત્યાર પછી કાળો પથ્થર તોડજો. એને તોડતી વખતે ખૂબ જાળવજો. એકદમ પાણીની છોળો ઉડશે.’

ભાણાભાઈને નવાઈ લાગી. જાણે કે સ્વામીજી બધું જોતા હોય એમ બોલી રહ્યા હતા. તેઓ તો ‘જીહા’ ‘જીહા’ કરતા રહ્યા. એમના આશ્ચર્યનો પાર ન રહ્યો.

તેઓ કૂવો ખોદનારને બોલાવી લાવ્યા અને કામ ચાલુ કરાવ્યું. ખોદતાં ખોદતાં કાળો પથ્થર આવ્યો. એને તોડતાં જ એમાંથી પાણી છૂટ્યું. આ અનુભવથી ભાણાભાઈને સ્વામીજીમાં ખૂબ શ્રદ્ધા બેસી ગઈ.

સ્નેહલધામ પ્રભુનું ધામ છે.

ઈ.સ. ૧૯૭૬ની સાલમાં એકવાર ભાણાભાઈ સ્વામીજીનાં દર્શન કરવા માટે મંદિરે ગયા. એમને જોઈ સ્વામીજીએ લીલા આરંભી. કહે, ‘ભાણાભાઈ, મારો જીવ બહુ બળે છે.’ એમ કરીને છાતી પર હાથ ફેરવવા લાગ્યા.

બોલ્યા, ‘હું કહું એમ તમે કરશો ?’

‘હા સ્વામીજી, આપ કહો એમ હું કરીશ.’ ભાણાભાઈએ વિનમ્રભાવે ઉત્તર આપ્યો.

સ્વામીજી ફરીથી ‘મારો જીવ બહુ બળે છે.’ એમ કહીને આંસુ સારવા

લાગ્યા. આ જોઈ ભાણાભાઈથી પણ રહેવાયું નહીં. તેમની આંખોમાં પણ આંસુ આવી ગયા. કહે, ‘સ્વામીજી, આપ કહો એમ હું ચોક્કસ કરીશ.’

સ્વામીજી સ્વસ્થતાનું દર્શન કરાવીને બોલ્યા, ‘જુઓ, આપણને પાંચ દિવસની અંદર કોઈ પ્લોટ આપી દે તો એ પ્લોટ લઈ લેવાનો.’

ભાણાભાઈ કહે, ‘હા સ્વામીજી, આપણે લઈ લઈશું.’ હા કહ્યું એવી જ સ્વામીજીએ લીલા સંકેલી લીધી. જાણે કાંઈ થયું જ નથી એમ દર્શન કરાવ્યું!

બે દિવસ પછી તેઓ તારકંદ સોસાયટી પાસેથી પસાર થતા હતા. એ વખતે સોસાયટીના સભ્યોની મિટીંગ ચાલી રહી હતી ત્યારે એ લોકોએ એમને સામેથી બોલાવ્યા અને એક પ્લોટ આપવાની વાત કરી. ભાણાભાઈને સ્વામીજીના શબ્દો યાદ આવ્યા એટલે એમણે ક્ષણનોય વિલંબ કર્યા વગર તરત જ પ્લોટ લઈ લીધો.

પ્લોટના દસ્તાવેજ લઈ તેઓ સ્વામીજી પાસે ગયા. સ્વામીજી ખૂબ જ રાજી થઈ ગયા. આશીર્વાચનો ઉચ્ચારતાં બોલ્યા, ‘જાવ.. મહારાજ બધું સરસ કરી નાંખશે.’ પછી બોલ્યા, ‘ભાણાભાઈ, આ તો પ્રભુનું ધામ છે. અક્ષરધામ છે. આનું નામ આપણે ‘સ્નેહલધામ’ રાખો. મંદિરના સંસ્કારી દીકરાઓ અહીં રહીને અભ્યાસ કરશે અને સાધુ થશે. ગમે એવો દુઃખિયો જીવ પણ અહીંયાં આવશે તો સુખિયો થઈ જશે.’ સ્વામીશ્રીના આ અદ્ભુત ઉદ્ગારો સાંભળી ભાણાભાઈ કૃતકૃત્ય થઈ ગયા!

સ્વામીજીના આશીર્વાદના ફળસ્વરૂપે સ્નેહલધામમાં સંસ્કારી યુવકો રહ્યા અને અભ્યાસ કર્યો. પાછળથી એ યુવકોએ સ્વામીશ્રી પાસે દીક્ષા ગ્રહણ કરી, સાધુ થઈને જીવતરને ધન્ય કર્યું. એ સંતો એટલે પૂ. શ્રીજયરણસ્વામી, પૂ. મૈત્રીસ્વામી, પૂ. બોસસ્વામી, પૂ. શ્રીજીસૌરભસ્વામી, પૂ. નિરંજનસ્વામી અને પૂ. ત્યાગપ્રિયસ્વામી.

બાની ચિંતા ઠાકોરજી કરે છે.

ભાણાભાઈને એમનાં બા સાથે ખૂબ જ હેત હતું. ઈ.સ. ૧૯૭૪ની સાલમાં બા ખૂબ જ બિમાર પડી ગયાં. બોલાતું બંધ થઈ ગયું. બીજે દિવસે તો અડધું અંગ રહી ગયું. ભાણાભાઈને ચિંતા થવા લાગી કે બાને શું થઈ ગયું! એ ચિંતામાં ને ચિંતામાં જ એમનો આખો દિવસ પસાર થઈ જતો. એ જ અરસામાં સ્વામીજી એમના ઘરે

પધાર્યા. એમણે ઉદાસ ચહેરે સ્વામીજીને ‘જય સ્વામિનારાયણ’ કહ્યા. એમની ઉદાસીનતા જાણવા છતાં સ્વામીજી અજાણ બન્યા ! સીધું જ પૂછ્યું, ‘મંદિર માટે એક ટ્રેક્ટર લેવું છે. એ માટે સાંજે એજન્ટને મળવા જવું છે તો તમે સાથે આવશો ?’ ભાણાભાઈ માંડ માંડ બોલી શક્યા કે આવીશ. સ્વામીજી કહે, ‘મરતા મરતા શું બોલો છો ? જરા કેફથી બોલો કે આવીશ.. એમ.’

ભાણાભાઈએ દિલગીર હૃદયે જણાવ્યું કે બા બિમાર છે અને અડધું અંગ રહી ગયું છે.

સ્વામીજી કહે, ‘એમાં ચિંતા કરવા જેવું શું છે ? બાની ચિંતા ઠાકોરજી કરે છે. જાવ, બે દિવસ બાની સેવા કરી લો. બે દિવસ પછી તેઓ ધામમાં જશે. શાસ્ત્રીજી મહારાજ અને યોગીજી મહારાજ એમને લેવા આવશે.’

બાની તબિયત વધુ કથળી એટલે દવાખાનામાં દાખલ કર્યા. બીજે દિવસે દવાખાનામાં જ ભજન-સ્મરણ કરતાં કરતાં તા. ૬-૬-૭૪ના રોજ તેઓ સ્વધામ પધાર્યા. બાની અંતિમ ક્રિયાવિધિ પૂરી કરી ભાણાભાઈ ઘરે આવ્યા.

તા. ૯-૬-૭૪ના રોજ સ્વામીજી એમના ઘરે પધાર્યા. ભાણાભાઈ ઉદાસ ચહેરે પલંગ પર બેઠા હતા. સ્વામીજીને જોયા એટલે રડી પડ્યા.

સ્વામીજીએ એમના ખભે હાથ મૂક્યો અને કહ્યું, ‘ભાણાભાઈ, તમને બા સાથે બહુ હેત હતું ને ?’ ભાણાભાઈએ ડોકું હલાવ્યું.

સ્વામીજી બોલ્યા, ‘જાવ.. બા તમને એક વખત દર્શન દેશે અને તમારી જોડે વાત પણ કરશે.’

ભાણાભાઈ કહે, ‘સ્વામિજી ! બાનો દેહ બળી ગયો, રાખ થઈ ગઈ અને અસ્થિ નદીમાં પધરાવી દીધાં. હવે બા શું દર્શન દેવાનાં છે ?’

સ્વામીજી કહે, ‘ભાણાભાઈ, ઠાકોરજી પર વિશ્વાસ રાખો. બા જરૂર તમારી સાથે વાતો કરશે.’ ભાણાભાઈના અંતરના એક ખૂણે વિશ્વાસનું એક કિરણ ઝબકી ગયું કે માણુ, સ્વામીજી બોલ્યા છે તો એવું થશે ખરું !

ડિસેમ્બર મહિનામાં ભાણાભાઈના કુવાજી ફીયાટ ગાડી લઈ મુંબઈ જતા હતા. વલસાડ પાસે રસ્તામાં ગાડીને એક્સિડન્ટ થયો. કુવાને માત્ર પગે ઘસારો લાગ્યો. એ રાત્રે ભાણાભાઈ રૂમમાં સૂતા હતા. મધ્યરાત્રિએ રૂમમાં પ્રકાશ પ્રકાશ છવાઈ ગયો. ભાણાભાઈએ એવો પ્રકાશ હજુ સુધી જોયો ન હતો. દેદિપ્યમાન જ્યોતિમાં બાનાં દર્શન થયાં. ભાણાભાઈ તો બાને ભેટી પડ્યા. ગળગળા અવાજે

બાને કહ્યું, ‘બા, તું અહીંયાં ક્યાંથી ? તારા વગર મને ગમતું નથી.’ ભાણાભાઈનો હાથ પકડી બા એમને બાજુની રૂમમાં લઈ ગયાં અને કહ્યું, ‘જો બેટા, હું શાસ્ત્રીજીમહારાજ અને યોગીજીમહારાજ પાસે છું અને ખૂબ સુખી છું. મારી ચિંતા તું ન કરીશ. સ્વામીજીને રાજી કરી લેજો અને હા, કુવાની તબિયત સાચવજો. કુવાને કાંઈ થયું નથી.’

સવારે ઊઠીને ભાણાભાઈએ મહેસાણાથી આવેલા સોમભાઈને ઊઠાડ્યા. ઊઠ્યા એવા જ સોમભાઈ કહે, ‘અરે સુરેશભાઈ, તમે મારું સપનુ તોડી નાખ્યું. શાંતાબા આવ્યાં હતાં. મારી સાથે વાત કરતાં હતાં.’ ભાણાભાઈ કહે, ‘બાએ મને પણ દર્શન આપીને વાતો કરી. પણ એક વાત ન સમજાઈ કે બા એવું બોલ્યાં કે કુવાને કાંઈ થયું નથી. એ શું હશે ?’

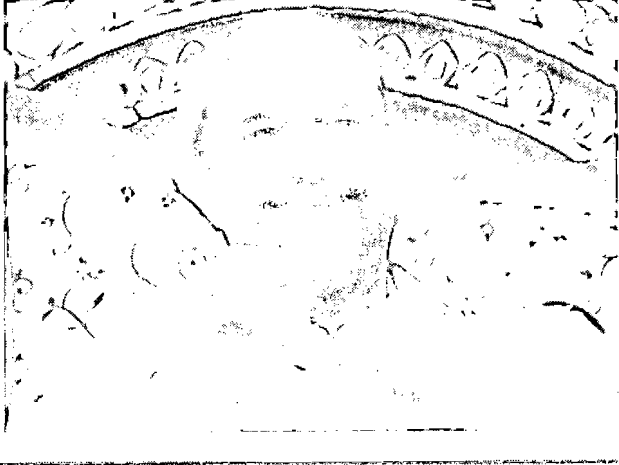
બીજે દિવસે જ્યારે સમાચાર આવ્યા કે મુંબઈ જતાં રસ્તામાં કુવાને એક્સિડન્ટ થયો છે પરંતુ કાંઈ ઈજા થઈ નથી ત્યારે ભાણાભાઈને મનમાં તાળો મળી ગયો કે શાંતાબા આ વિશે જ વાત કરતાં હતાં.

આમ, સ્વામીજીએ આપેલ કોલ પ્રમાણે બાનાં દર્શનની પ્રત્યક્ષ પ્રતીતિ થતાં સ્વામીજી પ્રત્યે ભાણાભાઈની શ્રદ્ધા અને વિશ્વાસ ખૂબ જ દઢ થઈ ગયાં. આ દર્શન પછી તેઓ સ્વામીશ્રી પ્રત્યે વચ. ગ. પ્ર. ૨૭, ૩૭ અને પ્ર. ૬૨ પ્રમાણે ઉત્તરોત્તર નિષ્ઠાની દઢતા થાય એવી સુરુચિ અને શ્રદ્ધાથી સત્સંગમાં ઓતપ્રોત થઈ ગયા.

૧૨

ભષે એના ભગવાન..

એકવાર સ્વામીશ્રી યોગીજીમહારાજ બોચાસણ પધારેલા. બાપાનાં દર્શન કરવાની ઈચ્છાથી શામજીભાઈ સોની કાંદીવલીથી બોચાસણ ગયા. બાપાની ગોઝિનો લાલ લીધો. એ દિવસે બપોરે રસ-પૂરીનું જમણ હતું. કેરીનો રસ કાઢવાનો હતો એટલે બાપાએ બધા હરિભક્તોને એ સેવામાં સંતોને મદદ કરવાની આજ્ઞા કરી. શામજીભાઈએ પણ એ સેવાનો લાલ લીધો. એ વખતે એમણે બાપાની ટપાલ લખી રહેલા પ્રભુદાસભાઈનાં પ્રથમવાર દર્શન કર્યાં. પ્રભુદાસભાઈનું સ્વધર્મેયુક્ત હલનચલન અને યુવકો સાથેની આત્મીયતા શામજીભાઈને ખૂબ સ્પર્શી ગયાં. બીજે દિવસે પ્રભુદાસભાઈ અને યુવકો સ્નાન કરવા જતા હતા ત્યારે શામજીભાઈએ પોતાનો નવો ટુવાલ પ્રભુદાસભાઈને આપેલો. એ એકમાત્ર સ્મૃતિ એમના માટે ચિરંજીવ બની રહી.

અક્ષરધામનો રસ્તો

ઈ.સ. ૧૯૬૨માં ધોધમાર વરસાદમાં યોગીબાપા મુંબઈ સૂર્યકુંજ બંગલે પધાર્યા. તે વખતે ૫૧ સંતો-યોગેશ્વરો ત્યાં રહેતા હતા. મેઈન રોડ પરથી બંગલાનાં દ્વાર સુધી જવામાં વચ્ચે ખૂબ કાદવ હતો ને નાનાં નાનાં બાબોચિયાં હતાં. સમયસૂચકતા વાપરીને શામજીભાઈએ આજુબાજુથી ઈંટો લાવીને ગોઠવી દીધી અને યોગીબાપાને બંગલાના દ્વાર સુધી જવા માટે સાનુકૂળતા કરી આપી.

એમની આવી ટાણાની સેવાથી બાપા ખૂબ રાજી થઈને બોલી ઊઠ્યા કે શામજીભાઈ તમે અહીં અમને સરસનો રસ્તો કરી આપ્યો. હવે અક્ષરધામમાં અમારે તમારા માટે આવો સરસ રસ્તો કરી આપવો પડશે.

માખણમાંથી મોવાળો નીકળે એવી રીતે ધામમાં લઈ જઈશું.

યોગીજીમહારાજ સ્વધામમાં પધાર્યા પછી ઘણા હરિભક્તોને બાપા ક્યાં પ્રગટ હશે એ જાણવાની તાલાવેલી હતી. બાપાના પ્રગટ સ્વરૂપનાં દર્શન કરવાની ઈચ્છાવાળા મુક્તો પૈકી એક હતા મુંબઈના કાંદીવલીના ભક્તરાજ શામજીભાઈ.

એ અરસામાં એમનાં બા બિમાર પડ્યાં. ખૂબ જ ગંભીર હાલતમાં હતાં. એ વખતે સ્વામીજી દક્ષિણ ભારતની યાત્રાએ પધારેલા. પાછા ફરતાં તારદેવ આવ્યા. ત્યાં પ.પૂ. કાકાજીએ સ્વામીજીને સમાચાર આપ્યા કે શામજીભાઈનાં બા ખૂબ બિમાર છે, એટલે સ્વામીજી હરિધામ જતા પહેલાં તારદેવથી સીધા એમના ઘરે આવ્યા.

માજીનો પલંગ આગળના ખંડમાં હોવાથી સ્વામીજી અંદર ન ગયા પરંતુ બહાર ઊભા ઊભા જ શામજીભાઈ સાથે માજીની તબિયત અંગે પૂછ્યું.

એમણે કહ્યું, 'તબિયત ખૂબ જ ગંભીર છે. ક્યારે ધામમાં જાય એ કહી શકાય એમ નથી. માજીને થોડો વખત રાખો તો સારું.'

'માજીને રાખીએ તો ખરા, પણ આ જ હાલતમાં રહેશે. એમને ખૂબ સહન કરવું પડશે.' સ્વામીજીએ કહ્યું.

‘સાજાં થાય ?’ શામજીભાઈએ પૂછ્યું.

‘ના.. સાજાં નહીં થાય.’ સ્વામીજીએ જવાબ આપ્યો.

કયો દીકરો પોતાની માતાને એવી દુઃખી હાલતમાં જોવા તૈયાર થાય ? એટલે શામજીભાઈએ પ્રાર્થના કરી, ‘તો સ્વામીજી, આપ કૃપા કરીને એમને ધામમાં લઈ જાવ.’

સ્વામીજી પરાભાવમાં આવી બોલ્યા, ‘માખણમાંથી મોવાળો નીકળે એવી રીતે ધામમાં લઈ જઈશું.’

આ રીતે પરાવાણી ઉચ્ચારી સ્વામીજી વિદાય થયા. હજુ તો સ્વામીજી પોઈસર પહોંચ્યા હશે ત્યાં જ રાત્રિના ૧૨.૨૦ના સુમારે માજીએ દેહ મૂક્યો. એ જ વખતે ગાડીમાં સ્વામીજીએ પોપટભાઈને જણાવ્યું, ‘માજી ધામમાં ગયાં. તમે બધા સવારે ત્યાં પહોંચી જજો.’

સવારે પોપટભાઈ અને બીજા હરિભક્તો શામજીભાઈના ઘરે આવ્યા. એમણે પોપટભાઈને પૂછ્યું, ‘તમને કોણે જાણ કરી ?’ પોપટભાઈએ કહ્યું, ‘રાત્રે સ્વામીજીએ મને કહ્યું કે માજી ધામમાં ગયાં છે તો તમે બધા સવારે પહોંચી જજો, એટલે અમે આવ્યા છીએ.’

આ પ્રસંગ પછી શામજીભાઈને સ્વામીજીમાં પ્રભુના પ્રાગટ્યની દૃઢપણે પ્રતીતિ થઈ ગઈ. વળી, વર્ષો પહેલાં બોચાસણની ધરતી પર પ્રભુદાસભાઈ તરિકે હતા તે વખતે જે સ્મૃતિ મળી હતી તે પણ તાજી થઈ ગઈ.

મારે એના ઘરે જવું છે.

શામજીભાઈનાં માતૃશ્રી ધામમાં ગયા પછી કાંદીવલી લોહાણા મહાજન વાડીમાં પારાયણ રાખેલું. તે વખતે એમનાં ઘરવાળાંને દમની બિમારી હોવાથી હોસ્પિટલમાં હતાં. એમને સ્વામીજીનાં દર્શન કરવાની ખૂબ જ ઈચ્છા હતી, પરંતુ બિમારી એવી હતી એટલે ડૉક્ટર રજા આપતા ન હતા. એમને એમ બે દિવસ પસાર થઈ ગયા. એમને શરીરે થોડું સારું લાગ્યું એટલે ડૉક્ટરને વાત કરી કે મારે અમારા ગુરુજીનાં દર્શન કરવાં છે તો રજા આપો તો સારું.

ડોકટરે એક શરતે રજા આપી કે કોઈ પ્રવૃત્તિ કરવાની નહિ, આરામ જ કરવાનો. દાદર ચઢવાનો કે ઊતરવાનો પણ નહિ. એમણે એ શરત સ્વીકારી લીધી એટલે ડોકટરે રજા આપી. ઘરે આવ્યા પછી સ્વામીજીનાં દર્શન કરવાની તાલાવેલી જાગી. શામજીભાઈએ કહ્યું કે જો તારી અંતરની પ્રાર્થના હશે તો સ્વામીજી તને અહીંયાં દર્શન આપશે. તું અહીંયાં જ ભજન કર. તેઓ આ વાત માની ગયાં અને ભજન કરવા લાગ્યાં.

શામજીભાઈ અને એમનો દીકરો વિજય પારાયણમાં આવ્યા. પારાયણની પૂર્ણાહુતિ થઈ એટલે બધા ભક્તો વારાફરતી સ્વામીજીનાં દર્શન કરવા હારબંધ ઊભા હતા. એટલામાં માઈક પર જાહેરાત થઈ કે જેમના ઘરે સ્વામીજીની પધરામણી થઈ નથી એવા નવા હરિભક્તોના ઘરે જ સ્વામીજીની પધરામણીઓ થશે. જે નવા ભક્તો હતા એમનાં જ નામો લખવામાં આવ્યા.

વિજય સ્વામીજીનાં દર્શન કરવા ગયો. એનો હાથ પકડી સ્વામીજી કહે, ‘મારે તારા ઘરે આવવું છે.’

વિજયે હાથ જોડી કહ્યું, ‘સ્વામીજી, એવી જાહેરાત થઈ છે કે...’ સ્વામીજીએ એને બોલતો રોકીને તરત જ પધરામણીનું લીસ્ટ બનાવનાર ભાઈને બોલાવીને કહ્યું, ‘આનું નામ લખી દે. મારે એના ઘરે જવું છે.’

સ્વામીજી શામજીભાઈના ઘરે પધાર્યા. શામજીભાઈનાં ઘરવાળાં સ્વામીજીનાં દૂરથી દર્શન કરતાં હતાં. એમની આંખોમાંથી અશ્રુધારા વહેવા લાગી. અંતરમાં હાશ થઈ ગઈ.

સ્વામીશ્રીએ આ જે દર્શન આપ્યાં એ એમના જીવનનાં અંતિમ દર્શન હતાં. ૧૫ દિવસ પછી તેઓ ધામમાં ગયાં અને સ્મૃતિનું અદ્ભુત ભાથું સાથે લઈને ગયાં.

અલૌકિક દર્શન

સ્વામીજી પરદેશથી પધાર્યા ત્યારે વિલેપાર્લાના ભાઈદાસ હોલમાં સ્વામીજીની સ્વાગત સભા રાખેલી. સ્વામીજી સ્ટેજ પર બિરાજમાન હતા. ભક્તોની મેદની વચ્ચે શામજીભાઈ પણ સ્વામીજીનાં દર્શન કરી રહ્યા હતા.

એ વખતે સ્વામીજીમાં એમને સાક્ષાત્ શ્રીજીમહારાજનાં દર્શન થયાં.

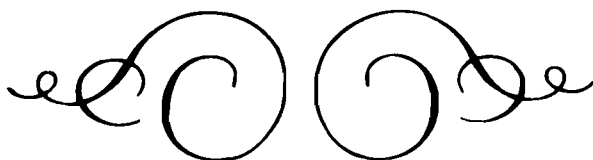

જરીયાની પોશાક, પગમાં મોજડી, ગળામાં પુષ્પોના હાર શોભતા હતા. મસ્તક પર મનમોહક પાઘ શોભતી હતી. શરીરમાંથી દિવ્ય પ્રકાશ રેલાતો હતો. લગભગ એક કલાક સુધી શામજીભાઈને આવું અલૌકિક દર્શન થયું. ત્યાર પછી ભગવાં વસ્ત્રોમાં સ્વામીજીનાં દર્શન થયાં.

આવા અદ્ભુત દર્શનથી એમને અંતરમાં દઢ પ્રતીતિ થઈ ગઈ કે ભગવાન સ્વામિનારાયણ સ્વામીજીમાં બિરાજે છે! હવે એમને કોઈ રીતે ઓશિયાળા કરવા જ નથી.

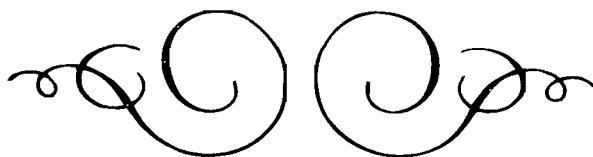
ઈ.સ. ૧૯૮૮માં કાંદીવલી (પશ્ચિમ)માં વોરા કોલોનીની સામે આવેલી સોસાયટીમાં તેઓ રહેવા આવ્યા. જીવનના અંતકાળ સુધી સેવામાં જ રહ્યા. કોઈ હલનચલન ન થઈ શકે એવું શરીર થઈ ગયું ત્યાર પછી જ પોતે દીકરીના ઘરે ગયા. દેહમાં શક્તિ હતી ત્યાં સુધી કાંદીવલી મંદિરે રહીને એમણે કોઠારી તરફ અદ્ભુત સેવા કરી હતી.

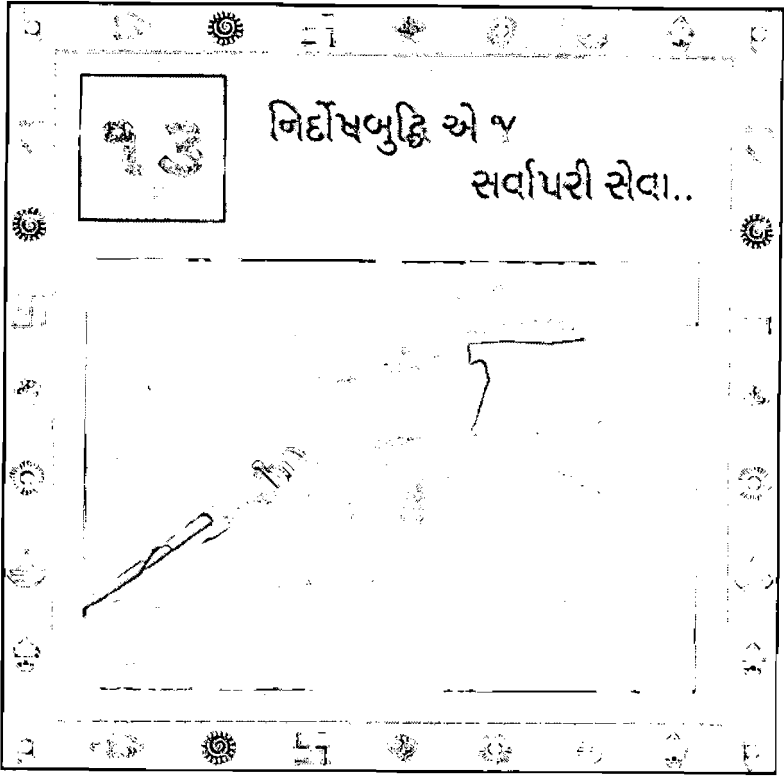

“માટે સત્પુરુષને વિષે દઢ પ્રીતિ
એ જ આત્મદર્શનનું સાધન છે
અને સત્પુરુષનો મહિમા
મળ્યાનું પણ એ જ સાધન છે
અને પરમેશ્વરનું સાક્ષાત્ દર્શન
થવાનું પણ એ જ સાધન છે.”

-વચસામૃત વર. ૧૧

રાજકોટનું એ સ્વામિનારાયણનું મંદિર પણ કેવું કે જ્યાં અનાદિ મહામુક્તરાજ શ્રીગોપાળાનંદસ્વામીની દષ્ટિથી એ બોરડી એના કાંટા ત્યજીને આજે પણ ઊભી છે ! પૂજારા સાહેબે વર્ષો સુધી નિઃસ્વાર્થભાવે એ મંદિરના ટ્રસ્ટી તરીકે સેવા બજાવી ! પરંતુ કોણ જાણે શું થયું કે એમને સત્સંગમાં મોળાશ આવી ગઈ !

અંતરના તટ્ટેલા તારને સાંધીને સત્સંગ અને ભક્તિના ઘૂંટ પીવડાવવા એ જ તો પ્રભુ કે પ્રભુસ્વરૂપ સંતનું કાર્ય છે. પોતાના ભક્તો પોતાથી કે સંતથી દૂર જાય એ ભગવાન કેમ સાંખી લે ?

ઈ.સ. ૧૯૭૬ની સાલમાં ઓક્ટોબર માસમાં રાજકોટમાં પ.પૂ. સ્વામીશ્રીની પધરામણી થઈ. સુરેશભાઈ પૂજારા સાહેબને તો દર્શન કરવા જવું જ નહોતું પરંતુ ચંદારાણા સાહેબના આગ્રહને માન આપી તેઓ એમના ઘરે દર્શન નિમિત્તે આવ્યા.

સ્વામીશ્રી સ્થિરમુદ્રામાં આસન પર બેઠા હતા. દૂર બેસીને સ્વામીજીનાં

દર્શન કરતાં પૂજારા સાહેબનું મન અસ્થિર હતું. કાંઈ ગોઠતું નહોતું. અંતર ટાળી ભક્તના અંતરને ન જાણે તો સ્વામીજી શાના ? દૂરથી જ ઈશ્વારો કરી પૂજારા સાહેબને નજીક બોલાવ્યા. પ્રથમ જ મુલાકાતમાં સ્વામીજી પોતાને જ બોલાવે છે એવી કલ્પના તો પૂજારા સાહેબને કેવી રીતે આવે ? એટલે ‘બીજા કોઈને સ્વામીજી બોલાવતા હશે’ એમ માની એમણે પાછળ જોયું. ચંદારાણા સાહેબને ખ્યાલ આવી ગયો કે સ્વામીજી પૂજારા સાહેબને જ બોલાવે છે એટલે એમણે પાસે આવીને કહ્યું, ‘ચાલો, તમારાં ભાગ્ય ખુલી ગયાં. સ્વામીજી તમને બોલાવે છે.’

પૂજારા સાહેબને આશ્ચર્ય થયું. નજીક ગયા. સ્વામીજીએ મલકાતા મુખે એમના તરફ દષ્ટિ કરી. નજીક ખેંચીને એમના કાનમાં હળવેથી કહ્યું, ‘ગુરુ ! આપણાથી કંઠી તોડાય નહિ, સત્સંગ છોડાય નહિ. આપણે તો શ્રીજીમહારાજના છીએ. આપણે સત્સંગ છોડવો નથી.’

પૂજારા સાહેબના આશ્ચર્યની સીમા ન રહી ! કંઠીની વાત તો પોતે જાણતા હતા અને બીજા શ્રીજીમહારાજ જાણતા હતા. અંતર્યામીપણે પોતાની વાત જાણનારા અને મુંઝવણનું સમાધાન આપનારા સ્વામીજીને પૂજારા સાહેબ અનિમેષ નયને નિહાળી રહ્યા. સ્વામીજીની કરુણાનાં દર્શન થતાં આંખોમાંથી અશ્રુધારા વહેવા લાગી. એ અશ્રુધારાથી સ્વામીજીનો ખોળો ભીંજાયો. સ્વામીજીએ પણ એમને દિલ ખોલીને રડવા દીધા. પછી સાહેબની પીઠ પર હાથપસાર્યો. એમની બધી મૂંઝવણો ટળી ગઈ.

સ્વામીજીએ ચંદારાણા સાહેબને બોલાવી કહ્યું, ‘આવતીકાલની આપણી બધી પધરામણીઓ કેન્સલ કરો. આપણે પૂજારા સાહેબના ઘરે જવું છે.’

સાંજે થાળ વખતે સ્વામીજીએ એમને પોતાની સાથે જ બેસાડ્યા અને પ્રેમથી જમાડ્યા. સ્વામીજીની નિઃસ્વાદીતા અને પ્રેમ નિહાળી એમને ખૂબ ગુણ આવી ગયો.

સવારે સ્વામીજી એમના ઘરે પધાર્યા. સઘળું કુટુંબ આત્મીયતાથી રહે છે એ જાણી સ્વામીજીએ ખૂબ આનંદ વ્યક્ત કર્યો.

થોડીવાર પછી સ્વામીજીએ એમનો હાથ પકડી હથેળીમાં પાણી આપી વર્તમાન ધરાવતાં કહ્યું, ‘બોલો, કાળ, માયા, પાપ, કર્મ, ચમદૂત ભયાત્ અહમ્ સ્વામિનારાયણ પ્રપન્નોઽસ્મિ. સ પાતુ મામ્.’ સ્વામીજીએ જેમ બોલાવ્યું તેમ પૂજારા સાહેબ પણ બોલી ગયા. સ્વામીજીએ પોતાની કંઠી કાઢી એમના ગળામાં પહેરાવી દીધી. તેઓ તો આ બધું શૂન્યમનસ્ક બની જોઈ જ રહ્યા. પળવારમાં જ બધું બની ગયું.

ગદ્ગદ્ કંઠે બોલ્યા, ‘સ્વામિજી ! હું આપનો ખૂબ ઋણી છું. આપે મને સત્સંગમાં પાછો લાવી મારા પર ખૂબ કરુણા કરી છે.’ સ્વામીજીએ મીઠા હાસ્યથી એમની ભાવનાનો સ્વીકાર કર્યો.

પછી તો ઉત્તરોત્તર એમનો સત્સંગ વધતો ગયો. અવારનવાર સ્વામીજી પણ એમના ઘરે પધરામણી કરી દર્શન-સેવાનું સુખ આપતા.

એમાં મને અખંડ શ્રીજીમહારાજના દર્શન થાય છે.

એમનું મૂળ વતન ધોલેરા. જ્યાં શ્રીજીમહારાજ દ્વારા નિર્મિત સુંદર મંદિર દર્શ્યમાન થાય છે. એ મંદિરની બાજુમાં જ તેમનો ૨૪ રૂમનો વિશાળ બંગલો હતો. એમના દાદાજી ત્યાં રહેતા હતા.

સ્વામીશ્રીની ૪૦મી જન્મજયંતિ નિમિત્તે એક મૂર્તિ પ્રકાશિત થયેલી. લંડનવાળા નટુભાઈ દ્વારા એ મૂર્તિ પૂજારા સાહેબને પણ ભેટમાં મળેલી. એમણે એ મૂર્તિ ઘરે લાવી દીવાલ પર લગાડી.

દાદાજી સ્વામિનારાયણ ભગવાનના ચુસ્ત સત્સંગી હતા. એમણે આ જોયું અને કહ્યું, ‘અહીંયાં શ્રીજીમહારાજ સિવાય કોઈનો ફોટો ન જોઈએ.’

એમણે દાદાજીને સમજાવવા પ્રયત્ન કર્યો. કહ્યું, ‘હમણાં ભલે રહ્યો પછી ઉતારી લઈશું.’ પણ દાદાજીને આ વાત મગજમાં ન બેઠી.

થોડા દિવસ પછી દાદાજીએ પૂજારા સાહેબને પૂછ્યું, ‘તારા સ્વામીજી ક્યારે આવવાના છે ?’

પછી કહે, ‘તારી પાસે તારા સ્વામીનો ફોટો હોય તો મને આપ.’

પૂજારા સાહેબને આશ્ચર્ય થયું કે દાદાજી તો વિરોધ કરતા હતા ને હવે ફોટો માગે છે ! આમ અચાનક જ પરિવર્તન કેવી રીતે આવી ગયું ?

એમણે હોંશે હોંશે સ્વામીજીનો ફોટો દાદાજીને આપ્યો. દાદાજીએ ફોટો પૂજારામાં પધરાવ્યો અને આરતી ઉતારવા લાગ્યા. પૂજારા સાહેબના આશ્ચર્યની સીમા ન રહી.

એમણે આનું કારણ પૂછ્યું તો દાદાજી કહે, ‘દિવાલ પર જે સ્વામીજીની મૂર્તિ છે એમાં મને અખંડ શ્રીજીમહારાજનાં દર્શન થાય છે. જ્યારે જ્યારે મારી નજર જાય છે ત્યારે શ્રીજીમહારાજનાં જ દર્શન થાય છે. બીજું કંઈ દેખાતું નથી. તારા સ્વામીજીમાં શ્રીજીમહારાજનો વાસ છે. એટલે મેં પૂજામાં સ્વામીજીનો ફોટો મૂક્યો છે.’

આરતી પૂરી થઈ એટલે પ્રસાદ પણ દાદાજીએ ધરાવ્યો.

પછી તો દાદાજીને સ્વામીજીનાં પ્રત્યક્ષ દર્શનની તાલાવેલી જાગી. સ્વામીજી રાજકોટમાં પધાર્યા એટલે તેઓ સામેથી દર્શન કરવા પધાર્યા. તે વખતે એમની ઉંમર ૧૦૦ વર્ષની હતી. તેઓ સ્વામીજીનાં ચરણસ્પર્શ કરવા નીચે નમ્યા એટલે સ્વામીજીએ એમનો હાથ પકડી લીધો અને વિનમ્રભાવે કહ્યું, ‘દાદાજી, મારે તમને પગે લાગવું જોઈએ. તમે આમન કરશો.’

દાદાજી અહોહોભાવે સ્વામીજીનાં દર્શન કરી રહ્યા હતા. ગદ્ગદ્ કંઠે બોલ્યા, ‘સ્વામિજી, આપે મને અને મારા દીકરાને ન્યાલ કરી દીધો. હવે મારે આપની પાસે એક વચન જોઈએ છે.’ સ્વામીજી કંઈ ન બોલ્યા.

દાદાજી કહે, ‘સ્વામીજી, શ્રીજીમહારાજે તો વચન આપ્યું છે કે અંતસમયે અમે તેડવા આવીશું એટલે મહારાજ તો મને તેડવા આવવાના જ છે. પણ શ્રીજીમહારાજની જોડે આપ પણ મને તેડવા આવજો અને ચાર દિવસ પહેલાં મને જાણ કરજો. એ વચન મને આજે આપો.’

સ્વામીજી દાસત્વનું દર્શન કરાવતાં બોલ્યા, ‘તમે તો શ્રીજીમહારાજના છો એટલે મહારાજ તમારા સંકલ્પ પૂરા કરે જ ને!’

દાદાજી કહે, ‘એમ નહિ. આપ વચન આપો કે હું તેડવા આવીશ.’ સ્વામીજી હસવા લાગ્યા. દાદાજીની પ્રાર્થના અને ભક્તિ જોઈ સ્વામીજીએ મના ખભા પર હાથ મૂકીને ધીમેથી બોલ્યા, ‘જવ, શ્રીજીમહારાજ જોડે અમે આવીશું.’

સમય જતાં ક્યાં વાર લાગે છે ! દાદાજીના અક્ષરધામગમનનો સમય આવી ગયો. ઘરના સભ્યોને જાણ કરી કે હું માગશર સુદ ચોથના દિવસે ધામમાં જવાનો છું એટલે બધાને જાણ કરી દો કે અહીં આવી જાય.

તે દિવસે દાદાજી વહેલા ઊઠી ગયા. ઠાકોરજીને દૂધ અને ભાખરીનો ધાળ ધરાવ્યો. પછી પોતે જ ગૌમુત્રથી લીંપણ કર્યું. કંઠી, માળા, શિક્ષાપત્રી બધું બાજુમાં મૂકી ત્યાં જ સૂઈ ગયા.

પૂજારા સાહેબને બોલાવીને કહે, ‘જે સુરેશ, શ્રીજીમહારાજ મને લેવા આવ્યા છે. સાથે સ્વામીજી પણ છે. પરમહંસો અને સંતો પણ છે. સૌને મારા જય સ્વામિનારાયણ...’ એમ કહીને દાદાજીએ સદાને માટે આંખો મીંચી વિદાય લીધી.

આમ, ‘અંત અવસ્થાએ હું મારા ભક્તજનને દર્શન દઈને તેડી જઈશ.’ એ વચન સાકાર થયું.

નિર્દોષબુદ્ધિ જેવી કોઈ સેવા નથી.

એકવાર પ.પૂ. હરિભાઈ સાહેબનો પ્રાગટ્યદિન હોવાથી સ્વામીજી માણાવદર જવા માટે આગલી રાત્રે પૂજારા સાહેબના ઘરે પધાર્યા. બીજે દિવસે વહેલી સવારે માણાવદર જવા માટે નીકળતા હતા. સ્વામીજી પગથિયાં ઊતરતા હતા. દૂરથી બે-ત્રણ બહેનોને દર્શન કરતાં જોઈને પૂજારા સાહેબને મનમાં આભાસ સ્વરૂપે એક મનુષ્યભાવનો સંકલ્પ ઊઠ્યો અને પસાર થઈ ગયો. એમણે પણ એની ગંભીરતાથી નોંધ લીધી નહિ. એમ કે આપણું તંત્ર તો એવું માયિક જ હોય. એમ વિચારી સેવામાં લાગી ગયા.

માણાવદર સમયો કરી સ્વામીજી સાથે તેઓ રાજકોટ આવ્યા. ઠંડીના દિવસો હતા. સ્વામીજી માટે ગરમ પાણી મૂક્યું હતું. પરંતુ ગરમ પાણી આવે એટલીવારમાં તો સ્વામીજીએ સ્નાન કરવાનું ચાલુ કરી દીધું. પૂજારા સાહેબે ગરમ પાણી આપવા માટે બાથરૂમના બારણા પર ટકોરો માર્યા. સ્વામીશ્રીએ બારણું ખોલ્યું. ભક્તિપૂર્ણ હૃદયથી બે હાથ જોડી એમણે પ્રાર્થના કરતાં કહ્યું, ‘દયાળુ, ઠંડી ખૂબ છે તો આપ ગરમ પાણીથી સ્નાન કરો.’ પણ સ્વામીજીએ તો સ્નાન કરી લીધું હતું એટલે એમણે કટકો લઈ સ્વામીજીનું શરીર લૂછવાનું ચાલુ કર્યું.

જેવી શરીર લૂછવાની શરૂઆત કરી કે તરત સ્વામીજીનું દેહ દિવ્યસ્વરૂપે દેખાવા લાગ્યું. તેઓ તો આત્મા જ બની ગયા ! ફાટી આંખે જોઈ રહ્યા ! એભલખાચરને જે લિંગરહિતનું દર્શન કરાવેલું એવા જ દિવ્ય શરીરનાં દર્શન એમને થઈ રહ્યાં હતાં. એમનું શરીર ધૂળવા લાગ્યું. આ દિવ્ય દર્શનને તેઓ જીરવી ન શક્યા. આંખમાં એકદમ આંસુ આવી ગયા.

સ્વામીજીએ પૂછ્યું, ‘તમે કેમ રડો છો ?’

તેઓ થોડીવાર સુધી કાંઈ બોલી ન શક્યા. એકબાજુ દિવ્ય દર્શનનો અદ્ભુત લ્હાવો મળ્યો હતો તો બીજી બાજુ અંતર્દષ્ટિ પણ થઈ રહી હતી. સ્વામીજીને બે હાથ જોડી આર્તહ્રદયે કહ્યું, ‘દયાળુ, આપે જે દિવ્ય દર્શન કરાવ્યું એનો મને આનંદ તો છે જ પણ આપ કૃપા કરી જણાવો કે આવું દર્શન આપે મને કેમ કરાવવું પડ્યું ? મારી કોઈ ભૂલ થઈ છે ?’

ત્યારે સ્વામીજીએ કરુણા કરી જવાબ આપ્યો, ‘પૂજારા સાહેબ, નિર્દોષબુદ્ધિ જેવી કોઈ સેવા નથી. અમને તો બધું સરખું ભાસે છે. કોઈ સ્ત્રી કે કોઈ પુરુષ નજરમાં આવતા જ નથી.’

તેઓ સમજી ગયા કે મનુષ્યભાવનો જે સંકલ્પ અંતરમાં ઊઠેલો એના સંદર્ભે સ્વામીજીને આવું દિવ્ય દર્શન કરાવવું પડ્યું. પછી આર્તહ્રદયે સ્વામીજીને પ્રાર્થના કરતાં કહ્યું, ‘સ્વામિજી ! આપનામાં સંપૂર્ણ નિર્દોષબુદ્ધિ રહે એવા આશીર્વાદ આપો. સંતો, હરિભક્તો તથા સંબંધવાળા સહુની સેવા પણ નિર્દોષબુદ્ધિથી થયા કરે એવા આશીર્વાદ આપો.’

એમની પ્રાર્થનાથી સ્વામીજી ખૂબ રાજી થયા. એમને બાથમાં લઈ લીધા અને મસ્તક પર હાથ મૂકી આશીર્વાદ ઊચ્ચારતાં બોલ્યા, ‘આપણે નિર્દોષબુદ્ધિના રાજા થઈ ગયા. હવે બધું સિદ્ધ થઈ ગયું.’

સ્વામીજીના આશીર્વાદ પામી પૂજારા સાહેબે અકલ્પનીય ધન્યતાનો અનુભવ કર્યો. હાલમાં તેઓ વલસાડમાં રહીને આત્મીય કાર્યકર તરિકે સત્સંગની સુંદર સેવા કરી રહ્યા છે.

મુંબઈના પશ્ચિમના પરા કાંદિવલીમાં આવેલા શ્રીઘંટાકણ્ડિવના મંદિરે જઈ રોજ એક પગે ઊભા રહી અડધો કલાક માળા ફેરવવાનો મગનભાઈનો નિત્ય નિયમ હતો. વર્ણી, વર્ષમાં એકવાર મહુડીમાં આવેલા ઘંટાકણના મંદિરે પણ તેઓ અચૂક જતા.

એમના એક મિત્ર હતા કાંતિભાઈ. સત્સંગી હરિભક્ત બીપીનભાઈ સાથે કાંતિભાઈ હરિધામ આવતા અને પ. પૂ. હરિપ્રસાદસ્વામીજીના મહિમાની ખૂબ વાતો કરતા. બંને જણા મિત્રતાના દાવે મગનભાઈને સત્સંગ સભામાં આવવાનો આગ્રહ કરતા અને કહેતા કે સ્વામીજી તો સર્વદેશીય અને સૂર્યસમાન સંત છે, પ્રભુધારક સંત છે, મુક્તિ અપાવે એવા સંત છે. સત્સંગસભામાં આવવાથી તમને શાંતિનો અનુભવ થશે.

દર અઠવાડિયે એકવાર તારદેવ વિસ્તારમાં આવેલા અંબિકાભવનમાં પ. મુ. જાનીબહેનના ઘરે સભા થતી. મગનભાઈને થયું કે બંને મિત્રો ઘણા વખતથી

સભામાં આવવાનું કહે છે તો ચાલો આજે જઈને સત્સંગનો લાભ લઈએ. એમ વિચારી તેઓ સભામાં આવ્યા. ટેબલ પર પ.પૂ. હરિપ્રસાદસ્વામીજીની મૂર્તિ પધરાવી હતી.

સભામાં ભક્તોએ ગાયેલાં કિર્તનો અને કથાવાર્તા તો મગનભાઈને ગમ્યાં પણ એથી વિશેષ એમને ગમી ગઈ સ્વામીજીની મનમોહક મૂર્તિ. કહો કે એ મૂર્તિ અંતરમાં ઊતરી ગઈ. પ્રથમ દર્શનમાં જ સંત સાથે પ્રીતિ થવી એ તો પૂર્વનાં પુણ્ય હોય તો જ શક્ય બને. મગનભાઈ એવા પુણ્યશાળી આત્મા હતા. સભા પૂરી કરી મિત્રો સાથે પાછા કાંદિવલી આવ્યા. સત્સંગના પ્રભાવથી એમનાં હૈયામાં શાંતિનો અનુભવ પણ થયો.

બીજે દિવસે સવારે નિત્યક્રમ પ્રમાણે મગનભાઈ શ્રીઘંટાકણદિવના મંદિરમાં પહોંચ્યા. મૂર્તિ સામે એક પગે ઊભા રહી માળા ફેરવવાની શરૂઆત કરી ત્યાં તો શ્રીઘંટાકણદિવની મૂર્તિમાં હરિપ્રસાદસ્વામીજીનાં દર્શન થયાં. જે મૂર્તિ એમણે સભામાં જોઈ હતી એ જ મૂર્તિનાં દર્શન થઈ રહ્યાં હતાં ! મગનભાઈ તો માળા કરતા જાય અને સ્વામીજીનાં દર્શન કરતા જાય. અડધો કલાક સુધી સતત એ રીતે દર્શન થયાં. એમના આનંદનો પાર ન રહ્યો ! માળા પૂરી કરી અને નમન કર્યાં અને એ મૂર્તિ અંતર્યામિ થઈ ગઈ.

બીજે દિવસે ફરી મંદિરે ગયા અને એક પગે ઊભા રહી માળા ફેરવવાની શરૂઆત કરી તો એ જ મૂર્તિનાં દર્શન થયાં ! આ રીતે સતત સાત દિવસ સુધી એમને એ જ દિવ્ય દર્શન થતાં રહ્યાં ! હજુ તો એમણે સ્વામીજીનાં પ્રત્યક્ષ દર્શન તો કર્યા જ ન હતા !

સતત અઠવાડિયા સુધી આ રીતે દર્શન થયાં એટલે એમને વિચાર થયો કે સભામાં જઈને કોઈ વડીલને પૂછીએ કે આની પાછળનું રહસ્ય શું હશે ? એમ વિચારી તેઓ સત્સંગસભામાં આવ્યા.

સભામાં વડીલ મુક્તરાજ પૂ. ગોરધનકાકા ગોષ્ઠિની શરૂઆતમાં જ પહેલું વાક્ય બોલ્યા, ‘આ સ્વામીજી એવા પુરુષ છે કે તમારા જે ઈષ્ટદેવ હોય એમાં રહીને મૂર્તિમાન દર્શન આપી તમને પોતાના યોગમાં લે.’ બસ, પ્રથમ વાક્યમાં જ મગનભાઈને રહસ્ય સમજાઈ ગયું. હરિપ્રસાદસ્વામીજીમાં મન લાગી ગયું. પછી તો તેઓ નિયમિત સભા ભરવા લાગ્યા.

ત્રણ મહિના પછી કપોળવાડીમાં સ્વામીજીનું પારાયણ હતું. નોકરીમાંથી રજા લઈ તેઓ પારાયણની સેવામાં લાગી ગયા. હૈયે ઉમંગ હતો કે સંતો અને

હરિભક્તોની સેવા કરી લેવી છે. પારાયણના ત્રણ દિવસ રસોડામાં ખૂબ જ ખંતથી સેવા કરી. સત્સંગની સાથોસાથ સેવાનો પણ લાભ લીધો. મગનભાઈને સત્સંગનો મહિમા સમજતો ગયો. એમના પગલે પગલે ઘરના સભ્યો પણ સત્સંગ તરફ વળ્યા. ધીરે ધીરે આખું કુટુંબ સત્સંગના રંગે રંગાઈ ગયું.

ઈ.સ. ૧૯૮૧ની સાલમાં મહારાજનો દ્વિશતાબ્દી મહોત્સવ ઉજવાયો. એ મહોત્સવમાં પણ એમણે ૨૦ દિવસ સુધી વિવિધ સેવાનો લાભ લીધો.

થોડા સમય પછી તેઓ એક ગંભીર બિમારીમાં સપડાયા. શરીરમાં એક ગાંઠ નીકળી. કસોટી તો ભક્તની જ હોય ને ! જો મોટાપુરુષનો ખરેખરો મહિમા હોય તો એ કસોટી પણ કરુણામાં ડૂબવાની તક બની જાય છે. એમની બિમારી એવી હતી કે ૧૪ દિવસમાં ૧૪ કિલો વજન ઘટી ગયું !

એ વખતે સ્વામીજી મુંબઈ પધારેલા. ભક્તોએ સ્વામીજીને મગનભાઈના રોગ માટે પ્રાર્થના કરી. સ્વામીજીએ કહ્યું, ‘એમની સારવાર હરિધામ કરાવીએ.’

સ્વામીજીએ પોતાની ગાડીમાં જ એમને લઈ લીધા. આગળની સીટ પર સ્વામીજી અને પ્રબોધસ્વામી બેઠા અને પાછળ મગનભાઈને સુવાડ્યા. હરિધામ આવી સ્વામીજીએ બે સંતોને એમની સેવામાં રાખ્યા. થોડા દિવસ પછી અમદાવાદના પ્રસિદ્ધ વૈદ્યરાજ ગોવિંદપ્રસાદ વૈદ્ય પાસે લઈ ગયા. વૈદ્યરાજે તપાસીને જણાવ્યું કે બિમારી બહુ ગંભીર છે. આવી ગાંઠ થનાર વ્યક્તિ વધુમાં વધુ છ મહિના સુધી જીવી શકે. હવે તો ભગવાનની કૃપા થાય તો જ બચી શકશે. રોગમાં રાહત થાય એટલા માટે વૈદ્યરાજે દવા આપી જે દર કલાકે દૂધ સાથે લેવાની હતી.

હરિધામ આવીને સંતોએ સ્વામીજીને વાત કરી. સ્વામીજીએ એમને મંદિરે પ્રદક્ષિણા કરવાની આજ્ઞા આપી.

દિવસમાં દસ વખત દૂધ સાથે દવા લઈને તેઓ નિયમિત પ્રદક્ષિણા કરવા લાગ્યા.

સાત દિવસ પછી વૈદ્યરાજને બતાવવા ગયા ત્યારે એમની તબિયતમાં ઘણો જ સુધારો જોઈ વૈદ્યરાજ વિચારમાં પડી ગયા. હરિધામ આવીને સંતોએ સ્વામીજીને આ વાત કરી ત્યારે સ્વામીજીએ મગનભાઈને કહ્યું કે પ્રદક્ષિણા જેમ બને એમ વધારે કરજો. સ્વામીજીના વચનને આશીર્વાદ માની તેઓ પહેલાં કરતાં પણ વધારે પ્રદક્ષિણા કરવા લાગ્યા. સાત દિવસ પછી વૈદ્યરાજને ફરી બતાવવા ગયા. મગનભાઈની તબિયતમાં ચમત્કારિક સુધારો જોઈ વૈદ્યરાજને લાગ્યું કે આ સુધારા પાછળ દવા નહીં

પરંતુ દુવા કામ કરી રહી છે.

હજુ તેઓ સંપૂર્ણપણે સાજા થયા ન હતા. એક દિવસ સ્વામીજી જમવા બેઠા હતા. સ્વામીજીએ જાતે જ મગનભાઈને કેરીનો રસ પીરસ્યો. એક વાડકામાં રસ, પુરી, શાક બધું ભેગું કરી પાણી નાખીને મગનભાઈને કહે, ‘આ જમી જાવ.’

બિમારીને કારણે વૈધરાજે એમને ખાટું અને ગળ્યું ખાવાની મનાઈ કરી હતી, પરંતુ મગનભાઈને ખબર હતી કે સ્વામીજી તો પરલોકના ડોક્ટર છે. એમની સારવાર અલૌકિક છે. સ્વામીજી વિષ આપીને વિષ નિર્મૂળ કરે એવા પુરુષ છે. એમણે તો આ વિશ્વાસે જમવાનું શરૂ કર્યું. થોડીવાર થઈ એટલે સ્વામીજીએ પોતાના પત્તરમાં રસ લઈ એ રસ મગનભાઈના વાટકામાં છલોછલ ભરી દીધો અને કહ્યું, ‘આ રસ પી જાઓ.’ મગનભાઈ બધો રસ પી ગયા. એમને થયું કે આજે પેટ ભારે થઈ ગયું છે.

જમ્યા પછી આરામ કર્યો. ઊઠ્યા તો પેટ હલકુંફૂલ થઈ ગયું. ફરી ભૂખ લાગી. પછી દૂધ સાથે દવા લીધી. રાત્રે પ્રદક્ષિણા કરવા ગયા. ત્યાં સ્વામીજી પધાર્યા. મગનભાઈને નજીક બોલાવી કહે, ‘આપણે તો ઘરબાર છે એટલે દીકરાઓનું પણ જોવાનું ને !’ મગનભાઈ બે હાથ જોડી ઊભા હતા. સ્વામીજી આશીર્વાદ આપતા બોલ્યા, ‘અત્યારે જ ગાડીમાં મુંબઈ પહોંચી જાવ. કાલથી કામે લાગી જાવ. આપણી દવા પૂરી થઈ ગઈ.’ બસ ત્યારથી રોગ ગયો એ ગયો !

ઈ.સ. ૧૯૮૭ની સાલમાં મગનભાઈનાં ઘરવાળાંને કેન્સરનો રોગ લાગુ પડ્યો. એમણે સ્વામીજીને વાત કરી. સ્વામીજીએ મહાપૂજનું પાણી આપી કહ્યું, ‘આ પાણી રોજ પાજો.’ સ્વામીજીના સંકલ્પે કેન્સર મટી ગયું. નખમાં પણ રોગ નહીં એવા સ્વસ્થ થઈ ગયા.

મગનભાઈના મોટા દીકરા રોકેશે ઈ.સ. ૧૯૮૯ની સાલમાં બારમા ધોરણની પરીક્ષા આપી. પરીક્ષાના ૧૦ દિવસ પહેલાં એ સ્વામીજીનાં દર્શન કરવા ગયો અને પ્રાર્થના કરી, ‘મારા ૮૫% માર્ક્સ આવે એવા આશીર્વાદ આપો.’

સ્વામીજીએ કહ્યું, ‘આપણે એટલા ઓછા માર્ક્સ ન પરવડે. આપણે તો

એથીયે વધારે માર્ક્સ લાવવા પડે.' સ્વામીજીના આશીર્વાદથી રોકેશના બોર્ડમાં ૮૯% માર્ક્સ આવ્યા.

એવી જ રીતે નાનો દીકરો પ્રકાશ ૧૨મા ધોરણમાં હતો ત્યારે તે પણ પરીક્ષા અગાઉ સ્વામીજીનાં દર્શને ગયો. એણે પ્રાર્થના કરતાં કહ્યું, 'સ્વામીજી, મારા ૯૦% માર્ક્સ આવે એવા આશીર્વાદ આપો.'

સ્વામીજીએ આશીર્વાદ આપતાં કહ્યું, 'આપણે ૯૦%થી વધારે માર્ક્સ લાવવાના છે.'

સ્વામીજીની કૃપાથી પ્રકાશ ૯૨% માર્ક્સ સાથે સમગ્ર ગુજરાતમાં આઠમા ક્રમે આવ્યો. હાલમાં મગનભાઈ ન્યુજર્સી - પારસીપની મંદિરે સેવા બજાવે છે. રોકેશ કેનેડામાં job કરે છે જ્યારે નાનો દીકરો પ્રકાશ 'સહિજણ'ની દીક્ષા લઈ આદર્શ યુવક તરીકે જીવન જીવે છે. સ્વામીજીએ એને નવું નામ અર્પ્યું છે - 'સર્વનમન'.

આમ, સ્વામીજીની જ કેવળ કૃપાદષ્ટિથી સમગ્ર કુટુંબ સર્વાંગી સુખી થયું. એ કૃપાનું કારણ સત્સંગ અને ભક્તિમય જીવન, ભગવાનના ભાવથી ભક્તોની સેવા કરવાની તત્પરતા તથા મોટાપુરુષના વચનમાં વિશ્વાસ. કોઈ પણ હરિભક્તના જીવનમાં આટલું પાકું હોય તો મોટાપુરુષ નિરંતર રક્ષા કરતા રહે છે, આશીર્વાદ વણમાગ્યા મળતા જ રહે છે.

“અતિશય જે મોટાપુરુષ હોય તેનો જે ઉપર રાજીપો થાય એના ગમે તેવા મલિન સંસ્કાર હોય તો નાશ પામે અને મોટાપુરુષનો રાજીપો થયો હોય તો સંક્ર હોય તે રાજા થાય અને ગમે તેવાં ભૂંડા પ્રારબ્ધ હોય તો રૂડાં થાય અને ગમે તેવું તેને માથે વિધ્ન આવનારું હોય તે નાશ થઈ જાય.”

-વચનામૃત ગ. પ્ર. ૫૮

ડૉ. દિનેશભાઈ આમ તો મહેસાણાના. જીવનમાં કંઈક બનવાના કોડ હતા એટલે ખૂબ જ ખંતથી લાગ્યા અને ડૉક્ટર થયા. નડિયાદ હોસ્પિટલમાં નોકરી પણ મળી ગઈ.

એકવાર કલકત્તાના દિનુભાઈના ભાઈ મહેશભાઈનાં પત્નીને નડિયાદ હોસ્પિટલમાં દાખલ કર્યાં. દિનેશભાઈ એમની સારવાર કરતા હતા. સેવા કરતાં કરતાં એ કુટુંબ સાથે આત્મીયતા બંધાઈ ગઈ. મહેશભાઈએ તો કહ્યું પણ ખરું, ‘દિનેશભાઈ, તમે જ્યારે પોતાનું દવાખાનું ચાલુ કરો તો અમારા ગામ તરફ કરજો.’

દિનેશભાઈએ હસતાં હસતાં કહ્યું, ‘મારું વતન તો મહેસાણા છે તેથી એટલે દૂર ન આવી શકું પણ મારો એક મિત્ર છે, ડૉ. બિપીન. એ જંબુસર નજીક કારેલી ગામમાં દવાખાનું ખોલવાનું કહે છે. હું એને લઈને આવીશ, તમે વ્યવસ્થા કરી આપજો.’ મહેશભાઈએ બાહેધરી આપતા કહ્યું, ‘તમે કોઈ ચિંતા કરશો નહીં, અમે એમની બધી જ વ્યવસ્થા કરી આપીશું.’

કારેલી ગામમાં બિપીનભાઈએ દવાખાનું ચાલું કર્યું. પ.પૂ. સ્વામીશ્રીના હસ્તે જ એનું ઉદ્ઘાટન પણ થયું. થોડા સમય પછી બિપીનભાઈએ દિનેશભાઈને કહ્યું, ‘તું પણ આ બાજુ આવી જા. મને પણ સહવાસ રહે. બાજુમાં જંબુસર છે અને તને તો શહેર વિસ્તારમાં ફાવશે.’

મિત્રની વાત દિનેશભાઈના ગળે ઊતરી ગઈ. જંબુસરમાં સ્થાયી થવાનું નક્કી કર્યું. મહેશભાઈએ સારો સહકાર આપ્યો. જગ્યા પણ મળી ગઈ અને દવાખાનું પણ તૈયાર થઈ ગયું.

દિનેશભાઈએ મહેશભાઈને પૂછ્યું કે ઉદ્ઘાટન કોના હસ્તે કરાવીશું ? મહેશભાઈ કહે, ‘હરિપ્રસાદસ્વામીજીના હસ્તે જ ઉદ્ઘાટન કરાવવાનું હોય ને ! વડોદરા રેલ્વે સ્ટેશને આપણે ભેગા થઈશું. પછી આપણે સોબડા સ્વામીજીને નિમંત્રણ આપવા જઈશું.’

દિનેશભાઈ નડિયાદથી નીકળ્યા. વડોદરા સ્ટેશને આવ્યા. જોયું તો મહેશભાઈ આવ્યા ન હતા. સ્ટેશન પર એમની ઘણી રાહ જોઈ પણ દેખાયા નહીં. છેવટે એમણે વિચાર કર્યો કે ભગવાનના જ ધામમાં જવું છે તો ઓળખાણની શી જરૂર છે ? ભગવાન આપણું બધું સંભાળશે. એમ વિચારી એકલાએ જ બસમાં બેસી સોબડાની વાટ પકડી.

મંદિરે આવ્યા. પૂ. કોઠારીસ્વામીને મળ્યા. ઓળખાણ આપી અને આવવાનું કારણ પણ જણાવ્યું. કોઠારીસ્વામીએ કહ્યું, ‘સ્વામીજી પધરામણીએ ગયા છે. થોડીવારમાં આવી જશે.’

થોડીવાર પછી સ્વામીજી પધાર્યા. કોઠારીસ્વામીએ સ્વામીજીને દિનેશભાઈની વાત કરી. દિનેશભાઈ જાણે કે કોઈ પૂર્વના મુમુક્ષુ હોય તેમ સ્વામીજીએ પ્રથમ જ મુલાકાતમાં કહી દીધું, ‘આજથી તમારા ગુરુ કોઠારીસ્વામી અને દવાખાનાનું ઉદ્ઘાટન કરવા કોઠારીસ્વામી જ આવશે.’ દિનેશભાઈએ નતમસ્તકે હા કહી. આધ્યાત્મિકતાનાં સ્પંદનો લઈને તેઓ પાછા ફર્યા. ઉદ્ઘાટનની તૈયારીમાં લાગી ગયા. નિમંત્રણ કાર્ડ પણ છપાવ્યાં.

દવાખાનાના ઉદ્ઘાટનના દિવસે કોઠારીસ્વામી પધાર્યા. મહાપૂજા કરી. પ્રસાદ વહેંચ્યો. દવાખાનું ચાલુ થઈ ગયું. દર્દીઓ આવતા ગયા અને દિનેશભાઈ ભક્તિભાવથી સહુની સારવાર કરતા ગયા.

ઈ.સ. ૧૯૭૮ની સાલમાં નવું દવાખાનું તૈયાર કર્યું. રંગરોગાન કર્યાં.

રાચરચીલું કરાવ્યું. સ્વામીજી પધાર્યા. દવાખાનમાં સ્વામીજીએ એક જગ્યા બતાવી કહ્યું, ‘આપણે આ જગ્યાએ દેવસ્થાન કરવાનું અને ત્યાં બેસીને ભક્તિ કરવાની. દરરોજ સવારે ભજન કરીને જ નીચે ઊતરવાનું. કોઈ દરદી આવે તો પહેલાં નીચે બેસાડવાનો. એ દરમ્યાન એનો દુઃખાવો બંધ થઈ જશે. એને દર્દ યાદ નહીં આવે. ટેબલ પર સૂતો હશે તો એને આરામ થઈ જશે, પણ તમારે પૂજાવિધિ પૂરી કર્યા પછી જ નીચે ઊતરવાનું.’

પછી આશીર્વાદ આપતાં બોલ્યા, ‘ભગવાનને સંભારતાં સંભારતાં કદાચ રંગીન પાણી આપશો તો પણ ભગવાન દર્દીના રોગને મટાડી દેશે.’ એમ દિનેશભાઈને વણમાગ્યા આશીર્વાદ મળી ગયા.

સ્વામીજીના આશીર્વાદ સાથે તેઓ દર્દીઓની સેવામાં જોડાઈ ગયા. સ્વામીજીને સંભારીને તેઓ જે પણ દવા આપે એનાથી રોગ મટી જતો. દવાની સાથે દુવા કામ કરતી હતી. એમ કરતાં કરતાં જંબુસર ગામમાં એમની ચાહના વધવા લાગી. બીજી તરફ દિનેશભાઈને પણ સ્વામીજી પ્રત્યે ભાવ વધ્યો. સત્સંગનો રંગ લાગ્યો. અવારનવાર મંદિરે આવી સ્વામીજીનો લાભ લેતા. ગોઠિ સાંભળતા. દિન-પ્રતિદિન સેવાનો ઉમંગ પણ વધવા લાગ્યો.

પછી તો સત્સંગના રંગે એવા રંગાયા કે અંબરીષ દીક્ષા પણ લીધી અને અક્ષરપ્રદેશના સત્સંગસમાજના પ્રમુખ તરીકેની સેવા પણ સ્વામીશ્રીએ એમને સોંપી. તેઓ પ્રદેશના ભક્તોના પ્રશ્નોને સ્વામીજીના ચરણોમાં મૂકતા અને ભક્તો માટે સ્વામીજીને પ્રાર્થના કરતા.

કુટુંબને સર્વાંગી સુખી કર્યું.

એકવાર સ્વામીજી જંબુસર પધાર્યા. એક ભક્ત ખૂબ જ દેશકાળમાં સપડાયા હતા. દિનેશભાઈએ સ્વામીજીને એ ભગતના દેશકાળ અંગે પ્રાર્થના કરી. સ્વામીજીએ એમને મળવા બોલાવ્યા. સ્વામીજી આગળ પોતાનું દિલ ઠાલવતાં ભગત બોલ્યા, ‘દયાળુ, દેવાદાર થઈ ગયો છું. ઘર ગીરવે મૂક્યું છે. દીકરીઓ મોટી થઈ ગઈ છે. એમને પરણાવવાની પણ ચિંતા છે. આપ જ દયા કરો.’ એટલું કહેતાં ભગત ચોધાર આંસુએ રડી પડ્યા. સ્વામીજીએ એમને રડવા દીધા. વાંસે હાથ ફેરવ્યો. ભગતનું હૈયું હળવું થયું.

સ્વામીશ્રી હીંચકા પર બેઠા હતા. ભગતની વાતો શાંતિથી સાંભળી. પોતાના આશ્રિતની સઘળી જવાબદારી જેમણે લીધી છે એવા અંતર્યામી અને સર્વજ્ઞપુરુષે દિનેશભાઈ તરફ જોયું અને રહસ્યમય વાણી ઉચ્ચારી, ‘હવે શું કરવાનું ? બહુ મોડા પડ્યા.’ ભગત પ્રત્યેની આત્મબુદ્ધિને લઈને દિનેશભાઈના અંતરમાંથી સહજ પ્રાર્થના થઈ ગઈ, ‘સ્વામીજી, મોડા કે વહેલા, પરંતુ આપના ચરણોમાં છે ! આપ જ હવે કૃપા કરો.’

દિનેશભાઈની ભક્તો સાથેની આત્મબુદ્ધિ જોઈ સ્વામીજી પ્રસન્ન થયા અને આશીર્વાદ ઉચ્ચાર્યા, ‘જાવ, મહારાજ બધું સરસ કરશે.’ દિનેશભાઈને આનંદ થયો. પેલા ભગતને પણ નિરાંત થઈ ગઈ.

મોટાપુરુષના આશીર્વાદ અકળ હોય છે. સમજવા માટે ધીરજ અને વિશ્વાસ બંને જોઈએ. નહીં તો મનુષ્યભાવ આવી જાય. બન્યું એવું કે થોડા જ દિવસમાં પેલા ભગતને હડકવા થઈ ગયો. હજુ તો ઘર દેવામાં હતું. દીકરીઓ યુવાનીના ઉંબરે ઊભી હતી. ક્ષણભર તો એવું લાગે કે સ્વામીજીએ આશીર્વાદ આપ્યા હતા કે શ્રાપ ?

ભગતને હોસ્પિટલમાં દાખલ કર્યા. ડોકટરોએ તપાસીને નિદાન કર્યું કે ત્રણ-ચાર દિવસના જ મહેમાન છે. આ સમાચાર ઘરના સભ્યો માટે તો ખૂબ જ આઘાતજનક હતા, પરંતુ સ્વામીજીએ એમને ખૂબ બળ આપ્યું.

એમના એક ભાઈ અમદાવાદ રહેતા હતા. સવારે પૂજા કરતા હતા એ વખતે સ્વામીજીએ એમને દર્શન આપીને કહ્યું, ‘અમે તારા ભાઈને ધામમાં લઈ જવા માટે આવ્યા છીએ.’ એમને થયું કે મને આવા અશુભ વિચારો કેમ આવે છે ? પૂજામાં જ એમણે સ્વામીજીને પ્રાર્થના કરી, ‘સ્વામીજી, એમની દીકરીઓ પરણાવવા જેવી થઈ ગઈ છે. તો આપ એને ધામમાં ન લઈ જાવ તો સારું.’

સ્વામીજીએ હસતાં હસતાં જવાબ આપ્યો, ‘મહારાજ દીકરીઓનું ગોઠવી દેશે પણ એમને તો ધામમાં લઈ જ જવા છે. એમનું રૂડું કરવું છે અને પરિવારનું પણ રૂડું કરવું છે.’ આટલું કહી સ્વામીજી અંતર્ધાન થઈ ગયા.

હોસ્પિટલમાં એ ભગત ચાર વાગે ધામમાં ગયા. ધર્મપત્નીનો તો સઘળો આધાર ચાલ્યો ગયો. એમણે હૈયાફાટ રુદન કર્યું હોત, પરંતુ ભગવાને એટલું બધું બળ આપ્યું કે એમના માટે એ અશુભ ઘડી શુભ બની ગઈ. પોતાનાં દીકરા-દીકરીઓને કહ્યું, ‘કાંઈ ચિંતા ના કરશો. ભગવાન સ્વામિનારાયણ અને સ્વામીજી આપણા આધાર છે. આપણને સર્વાંગી સુખી કરશે.’ આમ, સ્વામીજીના બળે સમગ્ર કુટુંબ

એક મોટા આઘાતમાંથી સહજતાથી બહાર નીકળી ગયું.

સમય જતાં સ્વામીજીના વચને પહેલી દીકરીને મુંબઈ પરણાવી. દીકરી સુખી થઈ. બીજી બે દીકરીઓના લગ્ન માટે પણ સ્વામીજીએ દીકરાઓ બતાવ્યા. દીકરાઓ પણ સારી રીતે ધંધામાં સ્થિર થઈ ગયા.

આમ, સ્વામીજીએ ભગતના દેહમાં રોગ મૂકી જીવના રોગમાંથી મુક્ત કર્યો. એક લાચાર અને મનથી ભાંગી ગયેલી વ્યક્તિ પોતાનો અને કુટુંબનો ભાર વહન કરવા અસમર્થ હતી. એને ધામમાં લઈ ભગવાને એના કુટુંબનાં દુઃખો પોતાના માથે લઈ લીધાં. કુટુંબને સર્વાંગી સુખી કર્યું.

ભગતના જીવનમાં દેશકાળ આવ્યા અને ભગવાન અને સંત સંપૂર્ણ ભખ્યા એનું કારણ કે સત્સંગપ્રધાન અને સંતપ્રધાન જીવન હતું. દસમો-વીસમો ભાગ નિયમિત રીતે ઠાકોરજીના ચરણોમાં ધરતા હતા. એટલે જ તો મોટાપુરુષે યોગક્ષેમની જવાબદારી પોતાના માથે લઈ લીધી !

ધન્ય છે એ કુટુંબના પ્રભુ પ્રત્યેના આશરણે ! અને ધન્ય છે પ્રભુની કરુણાને !

ભગવાનનો સ્વભાવ છે રક્ષા કરવાનો.

દિનેશભાઈની એક સારા ડોક્ટર તરીકે જંબુસરમાં નામના થઈ. જનરલ practice કરે. આજુબાજુનાં ગામડાંઓમાંથી પણ દર્દીઓ આવે. ક્યારેક બાજુનાં ગામડાંઓમાં visit કરવા પણ જવું પડે. ભગવાને ધનથી ખૂબ સુખિયા કર્યાં. આથી કેટલાક લેભાગુઓને એમની પાસેથી ધન પડાવવાના કોડ જાગ્યા.

એક દિવસ એક મારુતિ કારમાં ચાર તરફરો દવાખાને આવ્યા. બપોરનો સમય હતો. ચારમાંથી એક જણ ઊતરી દવાખાનામાં દાખલ થયો. દિનેશભાઈને કહેવા લાગ્યો, ‘એક બહેન ખૂબ જ બિમાર છે. આપ અત્યારે જ અમારી સાથે આવો તો સારું.’

દિનેશભાઈએ જણાવ્યું, ‘અત્યારે તો અહીંયાં ઘણા દર્દીઓ છે. કેટલાકને બોટલો ચઢાવ્યા છે. તમે થોડા મોડા આવો. આઠ વાગે દવાખાનું બંધ થાય છે, ત્યાર પછી જ હું તમારી સાથે આવી શકું.’ પેલો દવાખાનાની બહાર ગયો અને બીજા ત્રણ સાથે ગુસપુસ કરીને પાછો આવ્યો. આવીને કહે, ‘સારુ અમે રાત્રે આવીશું.’ એમ

કહી ચારે જણા જતા રહ્યા.

બરાબર આઠ વાગે ફરી એ જ ગાડી આવીને દવાખાના આગળ ઊભી રહી. બે જણ અંદર આવ્યા ને ડોક્ટરને કહ્યું, ‘ચાલો ડોક્ટર સાહેબ, અમે આપને લેવા માટે આવ્યા છીએ.’ દિનેશભાઈને એમની મેલી મુરાદની ગંધ ન આવી. સેવા કરવાની ભાવનાથી તેઓ તો બેગ લઈ એમની સાથે ગાડીમાં બેસી ગયા. આગળ બે જણા બેઠા અને પાછળ બે જણાની વચ્ચે દિનેશભાઈ બેઠા. ગાડીનો દરવાજો બંધ કર્યો.

પ્રીતમ સોસાયટીમાં જવાનું હતું. એ સોસાયટી ગામની બહાર પેટ્રોલ પંપની સામે જ આવેલી હતી. ગાડી રોડ પર આવી. દિનેશભાઈએ જોયું કે સોસાયટી ગઈ છતાં પણ ગાડી અંદર લીધી નહીં. એટલે એમણે ડ્રાઈવરને કહ્યું, ‘અલ્યા, તું રસ્તો ભૂલી ગયો. સોસાયટીનો રસ્તો ગયો.’

ડ્રાઈવર અટ્ટહાસ્ય કરતાં બોલ્યો, ‘હા.. સાહેબ !’ એમ કહી થોડે આગળ જઈ ગાડીએ વળાંક લીધો. એમની પાછળ બેઠેલા બંને જણા ખિસ્સામાંથી ચાકુ કાઢીને દિનેશભાઈની સામે ધરી કહેવા લાગ્યા, ‘ખબરદાર ! શાંતિથી બેસી રહેજો. કહીએ એમ કર્યા કરજો.’ આ સાંભળીને ક્ષણભર તો દિનેશભાઈ પણ ડઘાઈ ગયા ! પરંતુ સ્વામીજીને સંભારી હિંમત ભેગી કરી અને શૂરવીરતા દાખવીને એક તસ્કરનો હાથ પકડી લીધો અને હાથમાંથી ચપ્પું ખૂંચવી લીધું. બીજાનો હાથ દાંતથી પકડી રાખ્યો. અંદરોઅંદરની ઝપાઝપીમાં એક ચપ્પું તૂટી ગયું.

પાછળ ચાલતી ઝપાઝપી જોઈ ડ્રાઈવર ગભરાઈ ગયો કે આ તો અહીંયા જ તોફાન થઈ જશે. એટલે એણે ગાડી વધુ ઝડપથી ભગાવી. આશરે પાંચેક કિલોમીટર સુધી ગયા હશે ને ગાડીમાં પેટ્રોલ પુરાવવાની જરૂર પડી, એટલે ડ્રાઈવરે કહ્યું કે હવે તો આગળથી પેટ્રોલ પુરાવવું જ પડશે.

દિનેશભાઈને ખ્યાલ આવી ગયો કે હવે આ લોકો આગળના પેટ્રોલપંપે ગાડી ઊભી રાખશે. તેઓ શાંત થઈ ગયા અને મનમાં ને મનમાં સ્વામીજીને સંભારી ‘સ્વામિનારાયણ..સ્વામિનારાયણ..’ એમ ભજન કરવા લાગ્યા. એમ કરતાં કરતાં જાણે બેભાન થઈ ગયા હોય એ રીતે પડી રહ્યા. બાજુમાં બેઠેલા બંનેને થયું કે ડોક્ટરને ચપ્પું વાગી ગયું છે. એટલે એમણે એક ચાદર ડોક્ટરના માથે ઓઢાડી દીધી અને હાથમાંથી વીંટી કાઢી લીધી. દિનેશભાઈ કાંઈ ન બોલ્યા. પડ્યા જ રહ્યા. ગાડી આગળ ચાલતી હતી. દિનેશભાઈ તો એ બાજુના રસ્તાના જાણકાર હતા એટલે એમને ખ્યાલ આવી ગયો કે ગાડી કયા રસ્તે જાય છે.

તસ્કરોએ પાલેજ તરફ ગાડી લીધી. એટલે ડોક્ટરે વિચાર કર્યો કે હમણાં

રેલ્વેફાટક આવશે. જો ફાટક બંધ હશે તો ગાડી ઊભી રહેશે. અંતરમાં ભજન અને સ્વામીશ્રીની સ્મૃતિ કરતા જ રહ્યા. એવામાં એમને સ્મૃતિમાં પ્રકાશ થયો કે આ લોકો મને હાઈવે પર લઈ જશે અને ત્યાં હાઈવે પોલીસ હશે અને ત્યાં આ લોકો પકડાઈ જશે. આવો સંકેત થતાં ચિંતા દૂર થઈ ગઈ.

સાચે જ ફાટક બંધ હતી એટલે ગાડી ઊભી રહી. ટ્રેન પસાર થઈ એટલે એ લોકોએ પેટ્રોલ પુરાવા માટે ગાડી ઊભી રાખી. દિનેશભાઈને ગાડીમાંથી બહાર કાઢ્યા અને પથ્થરના એક બાકડા પર બેસાડ્યા. બે જણા ગાડી લઈને પેટ્રોલ પુરાવવા ગયા અને બે જણા એમની પાસે ઊભા રહ્યા.

એટલામાં રાત્રે ફરજ બજાવતા પોલીસો ત્યાં આવ્યા અને બેટરી મારી. એ લોકોને શંકા પડી એટલે નજીક આવ્યા અને દિનેશભાઈને ધારીને જોયા.

પછી પેલા બે જણને પૂછ્યું, ‘આ ભાઈને શું થયું છે ? એને ગળે કેમ બાંધ્યું છે ?’

બેમાંથી એક કહે, ‘ચપ્પું વાગ્યું છે.’

પોલીસ કહે, ‘કેવી રીતે વાગ્યું ?’

તો કહે, ‘ચોકડી પર ધમાલ થઈ એમાં વાગી ગયું.’

પોલીસ કહે, ‘આ ચોકડી અમારા વિસ્તારમાં આવે એટલે કેસ કરવો પડશે. ખોલો, કેટલું વાગ્યું છે ?’

પોલીસ દિનેશભાઈને જોવા ગઈ એટલામાં પેલા બંને તસ્કરો ત્યાંથી ભાગી ગયા. પોલીસોએ દિનેશભાઈને છોડાવ્યા. એમણે જેમ છે એમ વાત કરી. આથી પોલીસો પેલા બંનેની પાછળ પાછળ દોડ્યા. દિનેશભાઈ પણ એમની સાથે દોડ્યા.

બીજી બાજુ પેટ્રોલ પુરાવવા ગયેલા બંને તસ્કરો પાસે પૈસા નહોતા એટલે એમણે પેટ્રોલપંપના માલિકને વીંટી બતાવીને કહ્યું, ‘અત્યારે વીંટી લઈને પેટ્રોલ ભરી આપ. પછી પૈસા આપીને વીંટી લઈ જઈશું.’ પરંતુ એવી રીતે પેટ્રોલ પુરવા માટે માલિકે ઈન્કાર કર્યો. એમાં બંને પક્ષે જીભાજોડી થઈ. એવામાં પોલીસ પાસેથી ભાગેલા બંને તસ્કરો પણ ત્યાં આવી પહોંચ્યા અને પેલા બેને જાણ કરી કે પોલીસ પાછળ આવે છે. એટલે પેટ્રોલ પુરાવ્યા વગર જ ચારે જણા ગાડીમાં બેસીને ભાગી ગયા. દિનેશભાઈ પોલીસ સાથે પેટ્રોલપંપ પર પહોંચ્યા અને માલિક પાસેથી બધી વિગત જાણી લીધી.

દિનેશભાઈ પોલીસ સાથે પાલેજ પોલીસસ્ટેશને આવ્યા. ત્યાં ફરિયાદ લખાવી. ત્યારપછી ઘણી શોધખોળ કરી પણ ચોરોનો કોઈ પત્તો ન લાગ્યો. જંબુસરના પી.એસ.આઈ.એ દિનેશભાઈના ઘરની આબુબાબુ કોર્ડન કરાવી દીધી. પેટ્રોલપંપે પણ પોલીસ મૂકી દીધી. આબુબાબુનાં ગામડાંઓમાં પણ તપાસ કરાવી પણ કાંઈ હાથ ન લાગ્યું. પછી પી.એસ.આઈ.એ પેટ્રોલપંપવાળાનો જવાબ લીધો. ત્યારે પેટ્રોલપંપના માલિકે ખુલાસો કર્યો કે એક જણ એવું કહેતો હતો કે હું આ પક્ષનો માણસ છું. હું જેવો તેવો માણસ નથી. પછી એણે છાપાનું લખાણ કાઢીને બતાવેલું કે જો મારો પેપરમાં પણ ફોટો આવેલો છે. આ વાતચીત પરથી પી.એસ.આઈ.ને પગેરું મળી ગયું. એમણે પેટ્રોલપંપ પરથી જ જંબુસર પોલીસ સ્ટેશને વાયરલેસ દ્વારા જણાવ્યું કે આ વ્યક્તિના ઘરે દરોડો પાડો.

તરત જ જંબુસરની પોલીસ પેલી વ્યક્તિના ઘરે પહોંચી ગઈ. શોધતાં શોધતાં કબાટમાંથી છાપાના લખાણની original copy હાથ લાગી. એટલે ખ્યાલ આવી ગયો કે આ જ વ્યક્તિ છે. દિનેશભાઈએ કોર્ટમાં statement આપ્યું. પેલા લોકોની સઘન શોધખોળ આદરી. છેવટે ચારેયને પકડી પાડ્યા. એમાંથી બે જંબુસરના, એક બાબુના ગામનો અને એક સુરતનો હતો. ચારેયે કબુલ્યું કે પૈસા પડાવવા માટે એમણે આવું કાવતરું કર્યું હતું.

પછી દિનેશભાઈ હરિધામ મંદિરે આવ્યા. સ્વામીજીનાં દર્શન કર્યાં. આખા પ્રસંગની માંડીને વાત કરી. સ્વામીજીનું પૂજન કર્યું. સ્વામીજીએ આશીર્વાદ આપતાં કહ્યું, ‘તમે જ્યાં જશો ત્યાં તમારી રક્ષા થવાની, થવાની ને થવાની જ છે. એમાં કોઈ શંકા રાખવાની જ નહીં. મહારાજને યાદ કરીને કામ કર્યા જ કરવું.’ સ્વામીશ્રી તરફથી મળેલા અભયદાનથી દિનેશભાઈ કૃતકૃત્ય થઈ ગયા.

કસોટી વગર જીવનનું ઘડતર નથી. પ્રસંગ વગર ભગવાનના બળની ખબર ન પડે. નિષ્ઠાની દઢતા માટે અને કર્તાહર્તાપણાની ભાવના જીવમાં સ્થિર થાય તે માટે પ્રસંગો અનિવાર્ય છે. ‘ભક્તનો સ્વભાવ છે સંભારવાનો અને ભગવાનનો સ્વભાવ છે રક્ષા કરવાનો.’ આ વાતમાં વિશ્વાસ રાખી, પ્રસંગ દરમ્યાન ધીરજ અને શ્રદ્ધા રાખી, ભજનનો આધાર લઈએ તો પ્રભુ કે પ્રભુસ્વરૂપ સંત સહજ જ ઉપાયભૂત થાય છે.

અનોખી કનુણ

‘નારાયણ હરે, સચ્ચિદાનંદ મહાપ્રભુ... નારાયણ હરે, સચ્ચિદાનંદ મહાપ્રભુ...’ ની આહલેકથી જંબુસરની ગલીઓ ગુંજી રહી છે. હરિભક્તો ઘરે ઘરે આજે ઉત્તરાયણની જોળી માગી રહ્યા છે.

જોળીના થોડા દિવસો પહેલાં ઉબેરની ધરતી પર સ્વામીજીએ દિનેશભાઈને બોલાવીને કહી રાખ્યું હતું કે જંબુસર મોટું છે એટલે આપણે વહેલી સવારે સાત વાગે જોળી માંગવા નીકળી જવાનું અને ઘરે ઘર જોળી માંગવાની. એક પણ ઘર રહી ન જાય. કહેવાનું કે વાટકી ચોખ્ખા આપો, દાળ આપો કે ઘઉં આપો, તમારું કલ્યાણ થશે.

જોળી માગતા માગતા હરિભક્તો અગ્નિહોત્રીની ખડકી આગળ સુભાષ મેદાન પાસે પહોંચ્યા. એક ઘરે જઈ દિનેશભાઈએ આહલેક પોકારી : ‘નારાયણ હરે, સચ્ચિદાનંદ પ્રભુ...’ ઘરમાંથી એક કાકા બહાર આવ્યા. જોયું કે આ તો સ્વામિનારાયણવાળા માગવા માટે ફરે છે. અકળાઈ ગયા : ‘તમે સ્વામિનારાયણવાળા વારે-તહેવારે માગવા જ નીકળી પડો છો ? તમે આમ ને તમે તેમ...’ એમ ઘણું બોલવા લાગ્યા.

થોડીવાર સુધી દિનેશભાઈએ કાકાને બોલવા દીધા. પછી નમ્રતાથી કહ્યું, ‘કાકા જે હોય તે પણ અમે તો અમારા પ્રભુના આદેશનું પાલન કરીએ છીએ. આપે આપવું હોય તો આપો. અમારા ગુરુએ કહ્યું છે કે જે આપશે એનું કલ્યાણ થશે.’ એટલે કાકા વધુ અકળાયા. ગુસ્સો ઠાલવતાં કહેવા લાગ્યા, ‘જેયા મોટા કલ્યાણવાળા. રસ્તો પકડો. એમ કંઈ માગવાથી અને તમારા જેવાને આપવાથી કલ્યાણ થતું હશે ?’ કાકાના આક્રોશને સ્વીકારી દિનેશભાઈ અને સાથેના હરિભક્તો પાછા વળ્યા.

રાત પડી. દિનેશભાઈ અને હરિભક્તો તો સવારનો પ્રસંગ ભૂલી ગયા હતા. ‘આત્મા પર ચોંટેલા માનના પડળોને કાઢવા માટે જ પ્રભુ આવા પ્રસંગો યોજતા હોય છે.’ એવો સ્વાધ્યાય કરતા હતા. સ્વામીજીને જ કર્તાહર્તા માની આનંદ કરતા હતા.

અપમાન કરનાર કાકા પણ ભૂલી ગયા કે મેં ભગવાનના ભક્તોને કેવા શબ્દોથી નવાજ્યા. એમાં એમનો પણ વાંક ન હતો કારણ કે કરોડો જનમથી જીવ બિચારો સ્વાભાવિક પ્રકૃતિને આધીન જ જીવતો આવ્યો છે.

એક ન હતા ભૂલ્યા પ્રભુ. એ કેવી રીતે ભૂલે ? ભક્તોનું અપમાન કરીને પણ એ કાકા સંબંધમાં તો આવ્યા હતા ને !

કાકા તો રોજની જેમ પથારીમાં સૂતા. થોડો સમય થયો અને એમની આંખો ઘેરાવા લાગી. એટલામાં એમની બાજુમાં કોઈ આવીને બેસી ગયું. કાકાને અહેસાસ થયો કે કોઈ બાજુમાં આવીને બેઠું છે. એમણે આંખો ખોલી. જોયું તો ભગવું કપડું દેખાયું. ધારીને જોયું તો કોઈ સંત હોય એવું લાગ્યું. ઓળખી ગયા કે આ તો સોખડાના હરિપ્રસાદસ્વામીજી છે, પણ એમણે બહુ ગંભીરતાથી એ વાત ના લીધી. ફરી આંખ બંધ કરી ને પડખું ફર્યા. જેવા પડખું ફર્યા કે એ બાજુ પણ સ્વામીજી બેઠા હોય એવું દર્શન થયું ! ફરી પાછું પડખું ફર્યા તો એ બાજુ પણ સ્વામીજી બેઠા હતા. આ રીતે પડખાં ફરતા જાય અને સ્વામીજીનાં દર્શન કરતા જાય.

આ રીતે આખી રાત પડખાં ફરવામાં એમનું હૈયું વલોવાઈ ગયું : ‘આખું જીવન મેં ભક્તિ નથી કરી. પરંતુ કોઈના માટે બે સારા શબ્દો પણ કહ્યા નથી. પારકી પંચાત કરવામાં આખું આયખું વેડફી નાખ્યું. જીવનનૈયા જ્યારે કિનારે આવી પહોંચી ત્યારે નિર્દોષ એવા સ્વામિનારાયણના ભક્તોને પણ મેં ન છોડ્યા ? એમને ગમે એમ બોલી નાંખ્યું ! છતાં સંતની કેવી કૃપા કે મુજ પાપી ઉપર આટલી મહેર કરી મને દર્શન આપ્યાં ! એ મૂર્તિનું કેવું હાસ્ય હતું. આંખોમાંથી કેવી કંઠણા વહેતી હતી !’ બસ આ જ વિચારમાં ને વિચારમાં રાત વીતી ગઈ. આંખોમાંથી અશ્રુધારા વહેવા લાગી. પશ્ચાત્તાપના પૂર ઉમટ્યાં. હૃદય બદલાઈ ગયું.

સવારે ઊઠીને કાકાએ પહેલું કામ એ કર્યું કે નજીકમાં રહેતા હરિભક્ત જવેરમામાને ત્યાં પહોંચી ગયા. સ્વામીજીએ દર્શન આપ્યાં એ વાત વિગતે કરી અને માફી પણ માગી કે અત્યાર સુધી મારાથી જે કાંઈ બોલાઈ ગયું હોય તે બદલ મને માફ કરજો. કાકાનું આવું પરિવર્તન જોઈ જવેરમામાને પણ આશ્ચર્ય થયું. આ વાત એમણે દિનેશભાઈ અને બીજા ભક્તોને પણ કરી.

પછી કાકાએ જવેરમામા પાસે સ્વામીજીની મૂર્તિ માગી. મૂર્તિને હૃદયે લગાડી ઘરે ગયા. પછી તેઓ સ્વામિનારાયણની માળા કરતા પણ થઈ ગયા.

અપમાન કરનારને પણ સંબંધમાં લઈ કરુણા વહાવનાર સ્વામીશ્રીનો શું મહિમા ગાઈશું ?

થોડા સમય પછી સ્વામીજી જંબુસર પધાર્યા. એમની ઈચ્છા જંબુસર ગામમાં પધરામણી કરવાની હતી. પરંતુ એમણે દિનેશભાઈ આગળ શરત મૂકી કે જે ઘરોમાં હજુ સુધી પધરામણી નથી થઈ એ ઘરે જ પધરામણી કરાવજો. જૂનું એક પણ ઘર પધરામણીમાં લેવાનું નથી. દિનેશભાઈએ સ્વામીજીની મરજી જાણી એ રીતે આયોજન કર્યું.

પધરામણીઓ ચાલુ થઈ. પેલા કાકાનું ઘર આવ્યું એટલે સ્વામીજી એકદમ પગથિયા ઉપર ઊભા રહી ગયા અને દિનેશભાઈને બોલાવ્યા. કહેવા લાગ્યા, ‘આ ઘરે તો આપણે આવી ગયા છીએ. તો ફરી કેમ ગોઠવ્યું ? તને શું કહ્યું હતું ? નવી જગ્યાએ જ જવાનું. જૂની જગ્યાએ જવાનું નથી.’

દિનેશભાઈએ પ્રાર્થના કરતાં કહ્યું, ‘દયાળુ, આ ઘરે તો આપણે પહેલી જ વાર આવીએ છીએ.’

સ્વામીજી કહે, ‘ના, હું આ ઘરે આવી ગયો છું.’

ફરી દિનેશભાઈએ કહ્યું, ‘દયાળુ, આ કાકા સત્સંગમાં નવા જ છે.’

સ્વામીજી કહે, ‘કશો વાંધો નહીં.’ એમ કહી ઉપર ચઢ્યા. જ્યાં દિવ્ય દર્શન આપેલા એ જગ્યા બતાવીને કહે, ‘અહીંયાં અમે પધરામણી કરી છે. અહીંયાં અમે બેઠા હતા.’

ત્યારે દિનેશભાઈ અને બધાને સ્મૃતિ થઈ કે સ્વામીજી દિવ્ય દેહે કાકાને દર્શન આપવા પધાર્યા હતા. એટલે એ ઘર જૂનું જ કહેવાય. એટલે ત્યાં પધરામણી થઈ ગઈ કહેવાય.

‘જેના આપમાં હરિનો વ્યાપ, સંત તે સ્વયં હરિ.’ એવા પ્રભુસ્વરૂપ સંતોની અસંખ્ય મુક્તોને યોગમાં લેવાની અનંત કળાઓ હોય છે. આપણે તો બસ એમની લીલાને સંભારીને આનંદ જ કરવાનો હોય !

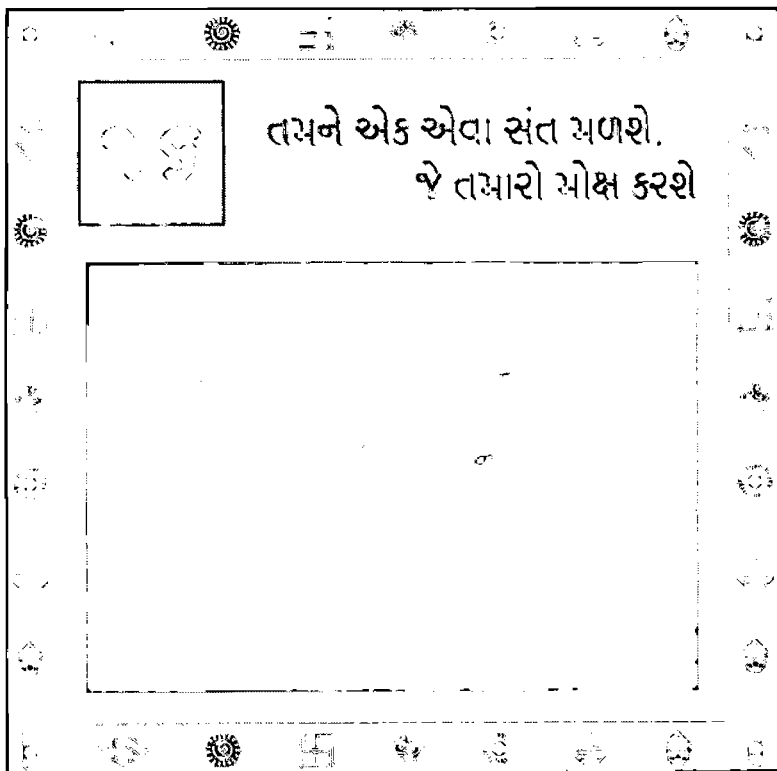

“ભગવાન અને મોટા
સાધુને આશરે કરીને તો વાદળ
જેવા દુઃખ આવવાનાં હોય તે
પણ ટળી જાય ને સાધન કરીને તો
ફૂટી ફૂટીને મરી જાય તો પણ ન ટળે.”

-અ.મૂ.અ.મૂ. શ્રી ગુણાતીતાનંદસ્વામી

યનગનતી યુવાની હોય, બુદ્ધિશક્તિનો સાથ હોય, પછી તો જોવાનું જ શું? આવો યુવાન ધારે તે કરી શકે. એવા જ એક હોનહાર યુવાન તરીકે કોલેજના વિદ્યાર્થી લક્ષમણની આખા રાજકોટમાં ચાહના હતી. બી.કોમ.માં હતા ત્યારે જ વિદ્યાર્થી પરિષદનું મંત્રીપદ હાથમાં લીધું. આગળ જતાં સૌરાષ્ટ્રના વિભાગીય મંત્રી તરીકેની સેવા બજાવી અને નવનિર્માણ આંદોલનમાં પણ વિદ્યાર્થી નેતા તરીકે આગળ પડતો ભાગ ભજવ્યો. રાજકોટની પી.ડી.એમ. કોલેજમાં બી.કોમ. કર્યા પછી એમ.કોમ. અને એલ.એલ.બી. જામનગરની એ.પી.શાહ કોમર્સ એન્ડ લો કોલેજમાં કર્યું.

નાની ઉંમરમાં સાત-સાત સંગઠનોમાં કાર્ય કરનાર એ યુવાને યુવા અવસ્થાનો ભરપૂર સદુપયોગ કર્યો. જામનગર પાસે આવેલા લાપડિયા ગામમાં એમનો જન્મ. ઘરમાં દાદીમા ખૂબ જ ધાર્મિક ભાવનાવાળાં હતાં. બાળકોને નાનપણથી જ ધર્મના સંસ્કારો સીંચેલા. વળી, ગામમાં દાદીમાનો આદર પણ એવો કે ગામના દરબાર ધીરુભા જોડેજ પણ ક્યાંક બહાર જવાનું હોય તો કેવલમાને પૂછીને

જાય. ઘરના આંગણે આવેલ કોઈ પણ સાધુ-સંતને કેવલમા ભૂખ્યા ન જવા દેતાં. એમની ભક્તિથી પરિચિત આબુબાજુના ગામમાં આવેલ અતિથિ કે તપસ્વી કેવલમાની ભક્તિ માણવા અચૂક આવે.

કેશુભાઈ પટેલ એ સમયે રાજકોટ ગ્રામ્ય વિસ્તારમાં ધારાસભ્ય તરીકે ચૂંટણી લડી રહ્યા હતા. ચૂંટણીના દિવસે લક્ષમણભાઈ પચાસ યુવાનોને લઈને હજમતિયા ગામમાં મતગણતરીની સેવા બજાવવા ગયા. નવું જ ગામ હતું. ત્યાં ભેટો થઈ ગયો એક બાવાજીનો. બાવાજીએ પોતાની ઓળખાણ આપતાં કહ્યું કે પોતે જનસંઘમાં સેવા બજાવે છે. એ સાંભળી લક્ષમણભાઈને આનંદ થયો. પછી તો બંને પક્ષે સરસ ગોઠડી જમી. બાવાજીને ત્યાં જ બધા છોકરાઓ રાત રોકાયા. બીજે દિવસે ચૂંટણી હતી. ચૂંટણી પૂરી થતાં લક્ષમણભાઈ અને સાથેના યુવાનો જવાની તૈયારી કરતા હતા. બાવાજીના આગ્રહથી બધા યુવાનો ત્યાં જ જમ્યા.

જમ્યા પછી વાતે વળગ્યા. બાવાજીએ લક્ષમણભાઈની પ્રતિભા પિછાણી. સાધનાના બળે ભવિષ્યમાં ઝાંખી શક્તા બાવાજીએ જોયું કે લક્ષમણભાઈની શક્તિને સાચી દિશા આપનાર કો'ક સમર્થ ગુરુનો એમને સંબંધ થનાર છે.

ચૂંટણીની વાતોનો દોર પૂરો થતાં બાવાજીએ વાતને નવો જ વળાંક આપતાં કહ્યું, 'લક્ષમણભાઈ, આ બધું તો ચાલ્યા કરશે પણ હવે હું તમને એક વાત કહું તે સાંભળો.' એમ કહી બાવાજી પોતાના વચનોને સચ્ચાઈમાં ઝબોળીને બોલ્યા, 'તમારી બત્રીસ વર્ષની ઉંમર થશે ત્યારે તમને એક એવા સંત મળશે જે તમારો મોક્ષ કરશે. બહુ સમર્થ સંત હશે. એ સંત મળ્યા પછી તમે જીવનની બાજી જીતી જશો. આખા સૌરાષ્ટ્રમાં તમારું નામ થશે. બીજુ બધું ભૂલી જશો તો ચાલશે પણ આ વાત ખાસ યાદ રાખજો.'

સમય વીતતો ગયો. લક્ષમણભાઈએ ગૃહસ્થાશ્રમમાં પ્રવેશ કર્યો. ઘરવાળાં ધાર્મિક ભાવનાવાળાં હતાં. એથી વિશેષ, 'જીવનમાં ગુરુની જરૂર છે.' એમ દઢપણે માનતાં હતાં. એક દિવસ લક્ષમણભાઈને એમણે કહ્યું, 'આપણે ગુરુ કરવા જોઈએ. ગુરુના આશીર્વાદથી આપણું જીવન સુખમય બને.' લક્ષમણભાઈને વાત સાચી લાગી.

એકવાર લક્ષમણભાઈ અને એમનાં પત્ની એક આશ્રમે જઈ ચઢ્યાં. ત્યાં રહેતા સંતમહાત્માની વાતો ધર્મથી વેગળી લાગી. હૈયાને સમાધાન અને શાંતિનો અનુભવ થયો નહીં. લક્ષમણભાઈને ત્યાં ગમ્યું નહીં. છતાં પત્નીના આગ્રહથી કંઠી બાંધી. થોડા સમય પછી ત્યાં જવાનું બંધ કરી દીધું. આ પછી ઘણા સમય સુધી ગુરુ કરવા વિષેની વાત પર પડદો પડી ગયો.

રાજકોટના ભક્તશ્રી નન્કુભાઈ મકવાણા સાથે પટોડિયા સાહેબને સારી બેઠક ઊઠક. નન્કુભાઈ પોતે Sales Tax Inspector હતા અને પ.પૂ. હરિપ્રસાદસ્વામીજીના યોગમાં હતા. તેઓ ઘણી વખત સ્વામીજીના મહિમાની વાતો લક્ષમણભાઈને કરતા.

બન્યું એવું કે લક્ષમણભાઈની ભત્રીજીને brain tumour થયું અને એ ગાંઠ ફાટી જતાં દીકરી ધામમાં ગઈ. જ્યારે આ વાત નન્કુભાઈએ જાણી ત્યારે એમણે લક્ષમણભાઈને કહ્યું, ‘તમે મને અગાઉથી જાણ કરી હોત તો આપણે હરિપ્રસાદસ્વામીજીને આશીર્વાદ માટે પ્રાર્થના કરત. એમના આશીર્વાદથી દીકરીને સારું થઈ જત.’ એમ કહી નન્કુભાઈએ સ્વામીજીના મહિમાની ઘણી વાતો કરી. એ વખતે લક્ષમણભાઈએ એમને કહેલું કે હવે જ્યારે પણ સ્વામીજી પધારે ત્યારે મને દર્શન કરાવજો.

ઈ.સ. ૧૯૮૪ની સાલ હતી. એ વખતે ગુરુપૂર્ણિમાનો સમયો રાજકોટની ઘરતી પર સ્વામીજીના સાંનિધ્યમાં ઉજવાનાર હતો. સ્વામીજી રાજકોટ પધાર્યા. ત્યાંના દૈનિક ‘ફૂલછાબ’માં ‘પ.પૂ. હરિપ્રસાદસ્વામીજી પધારે છે.’ તેવા સમાચાર જાણ્યા અને લક્ષમણભાઈને સ્વામીજીનાં દર્શન કરવાની તાલાવેલી જાગી. નૂતનનગરમાં આવેલા હોલમાં સ્વામીજીની સભાનું આયોજન હતું.

લક્ષમણભાઈના ભાઈ પણ સભામાં આવ્યા હતા. એમને સ્વામીજીમાં એવી અલૌકિકતાનાં દર્શન થયાં કે સભામાં જ એમણે લસણ, ડુંગળી અને સિગારેટ છોડી દેવાનો સંકલ્પ કર્યો. સિગારેટના બે પેકેટ તો એમણે ત્યાં જ ફેંકી દીધાં. જ્યારે એમનાં માતૃશ્રી ધામમાં ગયાં ત્યારે એમણે સિગારેટ છોડી દેવાનું વચન આપેલું પણ છોડી ન હતા શક્યા. પરંતુ આજે સ્વામીજીના શરણે એમણે સઘળાં વ્યસનો છોડી દીધા !

લક્ષમણભાઈ સભામાં બેઠા બેઠા ભાઈમાં થતું આ પરિવર્તન નિહાળી રહ્યા હતા અને સ્વામીજીનાં દર્શન કરતા હતા. ઘરેથી નીકળ્યા ત્યારે મનમાં નક્કી કરેલું કે સ્વામીજી જો ખરેખર સાચા સંત હોય તો ભગવાનધારક સંતના લક્ષણોની ચર્ચા સભામાં કરે. એમ સંકલ્પ કરીને તેઓ સભામાં બેસીને એકચિત્તે સ્વામીજીનું પ્રવચન સાંભળી રહ્યા હતા. સ્વામીજીની અંતર્યામી અને સર્વજ્ઞશક્તિથી અજાણ એવા લક્ષમણભાઈ નિર્દોષભાવે જાણે એમની કસોટી કરી રહ્યા હતા.

સ્વામીજીએ પ્રવચનની શરૂઆત કરી. પરાવાણી એવી વહી કે સાંભળતાં જ લક્ષમણભાઈના અંતરનાં દ્વાર જાણે ખૂલી ગયાં ! સ્વામીજીએ એમનો સંકલ્પ પકડી ભગવાનધારક સંતનાં લક્ષણો એક પછી એક કહેવા માંડ્યાં. લક્ષમણભાઈ તો

અચંબામાં પડી ગયા. ઘણા સાધુ-સંતોને એમણે આ પ્રશ્ન પૂછેલો પણ કોઈ પાસેથી સંતોષકારક ઉત્તર મળ્યો નહોતો. આજે પૂર્ણ સમાધાનથી હૈયું નાચવા લાગ્યું ! અહોહોભાવ પ્રગટવા લાગ્યો ! હજમતિયા ગામમાં બાવાજીએ કહેલા શબ્દો યાદ આવ્યા કે બત્રીસ વર્ષની ઉંમરે તને સમર્થ ગુરુ મળશે. આજે એ વાતની સત્યતા પુરવાર થઈ રહી હોય એવું લાગ્યું. સ્વામીજીને જ ગુરુ તરિકે સ્વીકારવા એવી મનમાં ગાંઠ વાળી દીધી.

સભા પૂરી થઈ. હરિભક્તો વારાફરતી સ્વામીજીનાં દર્શન માટે પડાપડી કરવા લાગ્યા. લક્ષ્મણભાઈ પણ પંક્તિમાં ઊભા રહી ગયા. જેમ જેમ નજીક આવતા જાય તેમ તેમ અંતરનો આનંદ વધતો જાય. છેવટે સ્વામીજીના ચરણસ્પર્શ કર્યા. બે હાથ આપોઆપ જોડાઈ ગયા ને હૈયું પણ ચરણોમાં ઝૂકી ગયું. જાણે ભવોભવનો નાતો બંધાઈ ગયો ! સ્વામીજી લક્ષ્મણભાઈના હાથ પકડી કહે, ‘આવી ગયા ?’ લક્ષ્મણભાઈ કાંઈ બોલી ન શક્યા. અંતરે અહોહોભાવ અનુભવી રહ્યા !

બસ, ત્યારથી એમનો સત્સંગ શરૂ થયો. ઈ.સ. ૧૯૯૦ની સાલમાં એમણે અંબરીષ દીક્ષા લીધી અને સત્સંગપ્રધાન અને સંતપ્રધાન જીવન જીવવાના માર્ગે પગરણ મંડાયાં.

આમ, પ્રભુ કે પ્રભુધારક સંત નિરંતર મુમુક્ષુઓને જ ખોળતા હોય છે અને એમના સંકલ્પો પૂરા કરી પોતામાં ખેંચી સુખિયા કરતા હોય છે.

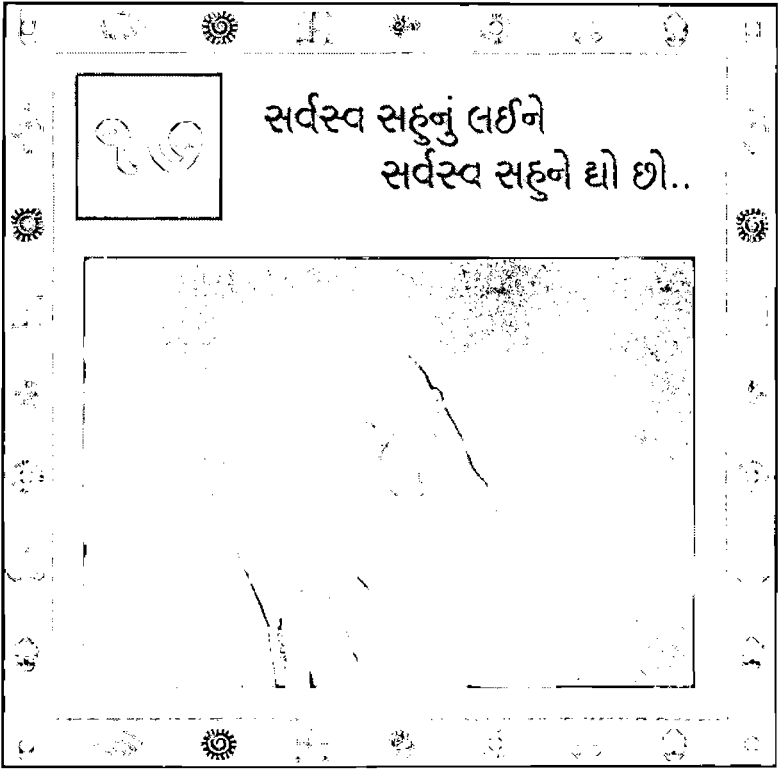

પ્રસંગમજરં પાશમાત્મનઃ કવયો વિદુઃ ।

સ એવ સાધુષુ કૃતો મોક્ષદ્વારમપાવૃતમ્ ॥

જેવો એ જીવને પોતાના સંબંધીને વિષે દૃઢ પ્રસંગ છે તેવો ને તેવો જ પ્રસંગ જો ભગવાનના એકાંતિક સાધુને વિષે થાય તો એ જીવને મોક્ષનું દ્વાર ઉઘાડું થાય છે.

— શ્રીમદ્ ભાગવત

લોભને ગીતામાં નરકનું દ્વાર કહ્યું છે. પરંતુ કોઈપણ લોભી વ્યક્તિ ભગવાન કે ભગવત્સ્વરૂપ સંતના યોગમાં આવી જાય તો એનું પરિવર્તન થઈ જાય છે. ધન પ્રત્યેની આસક્તિ ઓગળી જતાં એ વ્યક્તિ સંપૂર્ણપણે પ્રભુના ચરણોમાં સમર્પિત થઈ જાય છે. મહેશભાઈએ જીવનમાં એવો અનુભવ કર્યો.

સાંજ પડે ને કંઈક કમાણી થવી જોઈએ એવો એમનો પાકો નિશ્ચય હતો. ટ્રેક્ટરના લે-વેચના ધંધામાં કાંઈ જતું કરવું એ એમને પોસાય એમ ન હતું. યેનેકેન પ્રકારે વધારે કમાણી કરવાની એમની આગવી કળા હતી.

શીલીવાળા રમેશભાઈને સ્વામીજીએ વીસ હજાર રૂપિયામાં હિન્દુસ્તાન ટ્રેક્ટર અપાવેલું. એની સાથે ટ્રોલી, કલ્ટીવેટર, પુલી અને પ્લાઉ પણ આપેલાં. રમેશભાઈ ટ્રેક્ટરને રીપેર કરવા માટે મહેશભાઈના ગૅરેજે મૂકી ગયા. મહેશભાઈની ગણતરીએ બધું મળીને એની કિંમત પચાસ હજાર રૂપિયા થતી હતી. એમને થયું કે આ ટ્રેક્ટર હું જ ખરીદી લઉં, પછી વધારે કિંમતે વેચી દઈશ. એટલે એમણે

રમેશભાઈને ટ્રેક્ટર રીપેર કરવાનો ખર્ચો વધારે બતાવ્યો. કહ્યું કે સત્તર હજાર રૂપિયા તો થશે જ. એમને આ ખર્ચો વધારે લાગ્યો. મહેશભાઈએ સલાહ આપતાં કહ્યું, ‘તમે જેની પાસે ટ્રેક્ટર લીધું છે એમને પાછું આપી દો. આટલા ખર્ચામાં આ ટ્રેક્ટર તમને ન પોષાય.’

એમની વાત રમેશભાઈને સાચી લાગી. તેઓ ગયા મંદિરે અને છોટુભાઈને કહ્યું, ‘ટ્રેક્ટરમાં ખર્ચો ખૂબ છે એટલે મારે આ ટ્રેક્ટર લેવું નથી.’

છોટુભાઈએ સ્વામીજીને વાત કરી, ‘રમેશ મુખી ટ્રેક્ટર લેવાની ના પાડે છે. એમાં ખર્ચો ખૂબ છે.’

સ્વામીજીએ કહ્યું, ‘ટ્રેક્ટર અહીં લઈ આવો. આપણે બીજાને વેચી દઈશું.’

છોટુભાઈ ટ્રેક્ટર લેવા મહેશભાઈના ગૈરેજ પર ગયા. મહેશભાઈએ કહ્યું, ‘રમેશ મુખી મારે ત્યાં ટ્રેક્ટર મૂકી ગયા છે એટલે એ આવે તો જ હું ટ્રેક્ટર આપું.’ બે દિવસ પછી છોટુભાઈ રમેશ મુખીની ચીકી લઈને આવ્યા. એ વખતે મહેશભાઈએ જાણીજોઈને ટ્રેક્ટરના સ્પેરપાર્ટસ ખોલીને રાખેલા.

છોટુભાઈ આવ્યા એટલે મહેશભાઈએ પાસા ફેંકતાં પૂછ્યું, ‘તમારે ટ્રેક્ટર લઈ જવું છે કે વેચી દેવું છે ?’

છોટુભાઈએ કહ્યું, ‘વીસ હજારમાં આપી દેવું છે.’

મહેશભાઈકહે, ‘ટ્રેક્ટરમાં ખર્ચો ઘણો છે તે વીસ હજાર તો કેવી રીતે અપાય ?’

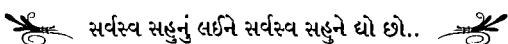
છોટુભાઈકહે, ‘તો પછી સ્વામીજી જેમ કહે એમ કરીશું.’

મહેશભાઈને વીસ હજાર રૂપિયામાં ટ્રેક્ટરની સાથે બીજાં સાધનો પણ મળતાં હતાં એટલે એમને મન આટલી કિંમત નજીવી હતી. કહે, ‘સારુ.. હું વીસ હજારમાં ટ્રેક્ટર લઈ લઈશ.’

બીજે દિવસે આનંદમાં ને આનંદમાં મહેશભાઈએ ઘરવાળાં આગળ વાત મૂકી, ‘આજે બપોર સુધીમાં દસ હજાર રૂપિયા આપણને મળી જશે.’

ઘરવાળાં કહે, ‘બપોર સુધીમાં દસ હજાર રૂપિયા કેવી રીતે મળવાના ? આલમાંથી ટપકવાના છે ?’

મહેશભાઈ કહે, ‘જે, આજે હું સોખડા સ્વામિનારાયણ મંદિરે સંતો પાસે ટ્રેક્ટરનો સોદો કરવા જઈ છું. એ ટ્રેક્ટર લઈને પછી એને વેચી દઈશું. એમાંથી દસ હજાર રૂપિયા તો ઓછામાં ઓછા મળશે જ.’

સર્વસ્વ સહનું લઈને સર્વસ્વ સહુને ઘો છો..

ઘરવાળાં ક્યારેય ન બોલે પણ આજે બોલ્યાં, ‘જો જો, છેતરાઈને ન આવતા !’

મહેશભાઈ કહે, ‘સાધુઓને આ બાબતમાં ખબર ન પડે.’

તેઓ ફરી બોલ્યાં, ‘પણ તમે છેતરાઈ ન જાવ એ જોજો.’

મહેશભાઈ મૂંઝો મરડતા ગર્વ સાથે બોલ્યા, ‘એ તો આપણું જ કામ. તું જોજો. હું આ ગયો ને આ આવ્યો.’ એમ કહી તેઓ સોખડા જવા નીકળ્યા. મંદિર જોયું ન હતું એટલે છોટુભાઈને પણ સાથે લીધા.

છોટુભાઈ અને મહેશભાઈ સોખડા મંદિરે પહોંચ્યા. સ્વામીજીને પગે લાગી બાજુમાં જ બેસી ગયા. સ્વામીજી કહે, ‘મહેશભાઈ, ટ્રેક્ટર લેવા આવ્યા ?’

કહે, ‘હા સ્વામીજી.’

સ્વામીજી કહે, ‘મુખીને વીસ હજારમાં આપ્યું હતું. તમે વીસ હજાર આપશો ?’

મહેશભાઈ કહે, ‘હા, હું આપીશ.’

સ્વામીજી કહે, ‘પણ મહેશભાઈ, ટ્રેક્ટરમાં રીપેરીંગ બહું છે. તો એક કામ કરજો ઓગણીસ હજાર આપજો.’

મહેશભાઈ રાજી થઈ ગયા કે આ સાધુ તો સામેથી જ કિંમત ઘટાડી રહ્યા છે. બોલ્યા, ‘સારું.’

સ્વામીજીએ વળી આગળ કહ્યું, ‘મહેશભાઈ, પણ.. ટ્રેક્ટરમાં ખર્ચો ઘણો છે નહીં ? તો એક કામ કરો. અઢાર હજાર આપજો.’ મહેશભાઈને તો મજા પડી. બોલ્યા, ‘ભલે સ્વામીજી.’

સ્વામીજી એટલાથી પણ ન અટક્યા. કહે, ‘મહેશભાઈ, રીપેરીંગનો ખર્ચો જોતાં તમે સત્તર હજાર જ આપજો.’ મહેશભાઈને નવાઈ લાગી કે આ સાધુ કેવા છે ! સામેથી જ કિંમત ઘટાડી રહ્યા છે ! અને તે પણ એક સાથે ત્રણ હજાર રૂપિયા ઓછા કરી નાંખ્યા ! એટલે છેઠ્ઠી વાર સહેજ સંકોચ સાથે તેમણે હા કહી.

મહેશભાઈએ બહુ સારી જગ્યાએ પોતાનો હાથ અજમાવ્યો હતો. નિલોભી બનાવનાર પુરુષ પાસે જ પોતાની લોભની વૃત્તિ ધન્ય થઈ રહી હતી. ત્રણ હજાર ઓછા આપીને મહેશભાઈ પાસેથી ભવિષ્યમાં ઘણું બધું ઓછું થવાનું હતું. અત્યારે મુક્ત હાથે ટ્રેક્ટર આપી દેનાર સ્વામીજી એમને લોભથી મુક્ત કરવાના હતા.

મહેશભાઈ એ વાતથી બિલકુલ અજાણ હતા.

સ્વામીજી કહે, ‘તમે ક્યારે પૈસા આપશો ?’

મહેશભાઈ કહે, ‘તમે આર.ટી.ઓ.ની ચોપડી આપો એટલે આપી દઉં.’

સ્વામીજી કહે, ‘હું ચોપડી આપને મોકલાવી દઈશ.’

સોદો પાકો થયો. મહેશભાઈ નીકળવાની તૈયારી કરતા હતા. સ્વામીજી કહે, ‘તમે આવ્યા છો તો જમીને જ જવું પડે.’ મહેશભાઈએ ના પાડી છતાં પણ સ્વામીજીએ જમીને જ જવા કહ્યું. છેવટે મહેશભાઈએ નમતું જોખ્યું.

સ્વામીજીએ અગાઉથી જ ચંદુભાઈને ફોન કરીને કંકોડાં મંગાવી રાખેલાં. કંકોડાંનું શાક મહેશભાઈને ખૂબ જ ભાવતું હતું. એ શાક જોઈ તેઓ ખૂબ જ રાજ થઈ ગયા. સ્વામીજીએ ખૂબ જ પ્રેમથી દાળ, ભાત, શાક અને ભજીયાં જમાડ્યાં. મહેશભાઈને તૃપ્તિનો ઓડકાર આવ્યો.

મંદિરેથી નીકળતાં મહેશભાઈએ ૫૦૧ રૂપિયાની ભેટ મૂકી. કોઠારીસ્વામીએ આ જોયું અને સ્વામીજીને વાત કરી. સ્વામીજીએ મહેશભાઈને બોલાવીને કહ્યું, ‘આ ભેટ તમે લઈ લો. આટલા રૂપિયા ભેટમાં ન મૂકશો. માત્ર સવા રૂપિયો જ મૂકો.’ મહેશભાઈને આશ્ચર્ય થયું. સ્વામીજી તો ભેટ લેવા માટે પણ સામેથી ના પાડે છે ! ખરા સાધુ છે ! આમ, ગુણ આવવાનો પ્રારંભ થયો અને મહેશભાઈનાં લોભનાં પડળો ઓગળવા લાગ્યાં.

બીજે દિવસે એમણે સત્તર હજાર રૂપિયા મોકલી આપ્યા. આણંદ આવીને ટ્રેક્ટર રીપેર કર્યું. રીપેર થયું કે તરત જ સ્વામીજીએ સેવા માટે મંદિરે મંગાવ્યું. મહેશભાઈએ મોકલી આપ્યું. પછી તો રોજિંદુ થઈ ગયું. મહેશભાઈ એ ટ્રેક્ટરને ન તો વેચી શક્યા કે ન તો પોતાની પાસે રાખી શક્યા. અવારનવાર સ્વામીજી એ ટ્રેક્ટરને મંગાવી લેતા. તેઓ ના પણ ન પાડી શક્યા. ટ્રેક્ટરમાં કંઈક થાય એટલે તેઓ મંદિરે પહોંચી જાય. સ્વામીજી અને સંતોનાં દર્શન થાય. સ્વામીજીની પરાવાણીનો લાભ મળે. આમ કરતાં કરતાં સત્સંગમાં પગરવ મંડાયાં.

છેવટે એમને થયું કે હવે આ ટ્રેક્ટરને કોઈ લેનાર નથી અને ફિમત પણ આવે એમ નથી. એટલે એમણે ઝાડ સાથે અથાડયું, બે-ત્રણ ગુલાંટ મરાવી. એમ આખું ટ્રેક્ટર ખલાસ થઈ ગયું. પછી વીમાવાળાને બોલાવ્યા. ટ્રેક્ટર પર વીસ હજારનો વીમો હતો. બધું કપાતાં કપાતાં મહેશભાઈને ૧૭,૫૦૦ રૂપિયા મળ્યા. ત્યારબાદ એ ટ્રેક્ટરનો કબાડીમાં અદાર હજારમાં સોદો કર્યો. પરંતુ ચોપડી ન હતી એટલે હજાર

રૂપિયા ઓછા મળ્યા. છેવટે સત્તર હજાર રૂપિયા હાથમાં આવ્યા.

આમ, ટ્રેક્ટરના સંબંધે મહેશભાઈનો મંદિર સાથેનો નાતો બંધાયો અને ધીરે ધીરે મજબૂત થતો ગયો.

એક દિવસ સ્વામીજી મહેશભાઈના ઘરે પધાર્યા અને ઠાકોરજીની મૂર્તિ આપીને ગયા. મહેશભાઈ મૂર્તિના પૈસા આપવા માટે મંદિરે આવ્યા. એ વખતે સ્વામીજી મંદિરે ન હતા. કોઠારીસ્વામીનાં દર્શન કર્યા અને કહ્યું, ‘હું મૂર્તિના પૈસા આપવા આવ્યો છું.’

કોઠારીસ્વામીએ કહ્યું, ‘સ્વામીજી મને કહીને ગયા છે કે મહેશભાઈ પૈસા આપવા આવશે પણ લેશો નહીં. એમને કહેજો કે એ ઘર મારું છે અને મંદિર એમનું છે.’

બસ, ત્યારથી મહેશભાઈને સ્વામીજી, સંતો, મંદિર અને સત્સંગ પોતાના મનાવાં લાગ્યાં.

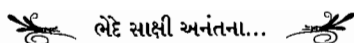
સંત ત્યાં સાનુકૂળતા

ઈ.સ. ૧૯૭૪ની સાલમાં સ્વામીજીએ મુંબઈથી મહેશભાઈને ટપાલ લખી: ‘હું આ તારીખે તમારા ઘરે આવીશ તો દૂધપાકની રસોઈથી ઠાકોરજીના થાળ કરજો.’

એ વખતે નવનિર્માણનું આંદોલન ચાલતું હતું. સમગ્ર આણંદમાં કરક્યુ હતો. મહેશભાઈને થયું કે આવી પરિસ્થિતિમાં સ્વામીજી નહીં આવે. પરંતુ એમનાં ધર્મપત્ની વિશ્વાસુ હતાં. એમણે કહ્યું, ‘આપણે રસોઈ તો બનાવવી જ છે. સ્વામીજી જરૂર પધારશે.’

કરક્યુના સમયમાં ચ્હા બનાવવા માટે પણ દૂધ મળતું ન હતું તો દૂધપાક બનાવવા માટે તો ક્યાંથી મળે ? મહેશભાઈ તો નીકળ્યા દૂધ લેવા. સવારે અડધો કલાક કરક્યુમુક્તિ હતી. એ સમયે ડેરીવાળા એક ભાઈ સામેથી મળ્યા.

કહે, ‘પટેલ ! ક્યાં ઉપડ્યા ?’

‘મારા ગુરુ હરિપ્રસાદસ્વામીજી આવે છે. દૂધપાકની રસોઈ કરવી છે. એટલે દૂધ લેવા નીકળ્યો છું.’

પેલા ભાઈ કોઈ દિવસ કામ કરે નહીં એવો મહેશભાઈનો પૂર્વગ્રહ હતો. પરંતુ એમણે આજે સામેથી કહ્યું, ‘અરે મહેશભાઈ ! એટલું દૂધ તો મારા ઘરે હશે જ. ચાલો, હું જ તમારા ઘરે આપી જાઉં છું.’ એમ કહી એમણે જાતે જ મહેશભાઈના ઘરે દૂધ પહોંચાડ્યું.

રસોઈ તૈયાર થઈ ગઈ. બપોરે કરફ્યુ ખુલ્યો અને સ્વામીજીની પધરામણી થઈ. સ્વામીજી જેવા ઘરમાં દાખલ થયા કે કરફ્યુ ચાલુ થઈ ગયો. સ્વામીજી અને સંતો દૂધપાકની રસોઈ જમ્યા. જમ્યા પછી સ્વામીજીએ ગોળિંદ્ર કરી. સ્મૃતિ આપી. બે કલાક રોકાયા. જવાનો ટાઈમ થયો એટલે સ્વામીજીએ કહ્યું, ‘ચાલો, હવે જઈએ.’ જેવો સ્વામીજીએ જવાનો સંકલ્પ કર્યો, એ જ સમયે કરફ્યુ ખુલી ગયો. સ્વામીજી સહિત બધા સંતો વિદાય થયા.

મહેશભાઈ તો સ્વામીજીનો જ વિચાર કરતા રહ્યા કે કેવા સ્વામીજી ! આવી પરિસ્થિતિમાં પણ સામેથી પધાર્યા ! રસોઈ લઈ સેવાનો લાભ આપ્યો. દર્શનનો લાભ આપ્યો અને પ્રતિકુળ વાતાવરણ પણ સાનકુળ થઈ ગયું !

द्वितीय दर्शन

એક દિવસ મહેશભાઈનો દીકરો અજય (પૂ. પ્રભુપ્રિયસ્વામી) ઘરમાં ઠાકોરજીની આરતી ઉતારતો હતો. તેણે અચાનક આરતી અટકાવી દીધી અને સ્થિર થઈ ગયો. મહેશભાઈ વિચાર કરે કે આ શું કરે છે ? ભગવાન આગળ આવી મજાક થતી હશે ?

તેમણે કહ્યું, ‘અજય, આરતી કેમ બંધ કરી દીધી ?’

અજય કાંઈ ન બોલ્યો. અનિમેષ નયનોથી મૂર્તિઓ તરફ એ જોઈ રહ્યો હતો.

મહેશભાઈ કહેવા લાગ્યા, ‘બેટા, અજય.. આરતી અટકાવી દઈએ એ ભગવાનની ઉપેક્ષા કરી કહેવાય. આપણાથી આયું ન થાય. આરતી ઉતાર, બેટા..’ તો પણ અજય કાંઈ જ ન બોલ્યો. મહેશભાઈ પણ અજયને આશ્ચર્યવત્ જોઈ રહ્યા.

ॐ सर्वस्व સહનું લઈને સર્વસ્વ સહુને ધો છો.. ॐ

થોડીવાર પછી એણે આરતી ઉતારવાનું ફરી શરૂ કર્યું.

આરતી પૂરી થઈ. શ્લોકો બોલાયા. પછી બધા બેઠા. મહેશભાઈએ અજયને પૂછ્યું, 'બેટા, આરતી કરતાં અચાનક જ કેમ અટકી ગયો હતો ?'

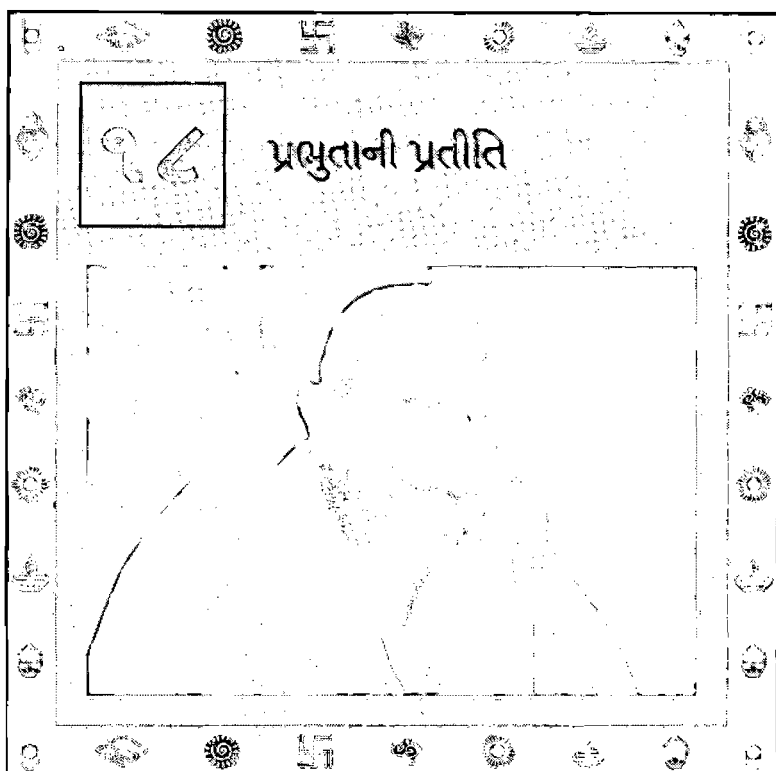
અજયે જવાબ આપ્યો, 'આરતી શરૂ કર્યા પછી થોડીવારમાં બધા દેવતાઓ મંદિરમાં આવવા લાગ્યા અને એક પછી એક સ્વામીજીની મૂર્તિમાં લીન થવા લાગ્યા. એ દર્શન હું કરતો હતો એટલે મારો હાથ સ્થિર થઈ ગયો હતો.'

આ પ્રસંગ પછી મહેશભાઈને સ્વામીજીને વિશે સર્વોપરીપણાની પ્રતીતિ થઈ. વર્ષો પછી એમના દીકરા અજયને સ્વામીજીએ સાધુની દીક્ષા આપી અને 'પ્રભુપ્રિયદાસ' એવું નામાભિધાન કરીને પોતાની જ સેવામાં રાખ્યા. મહેશભાઈ પણ પોતાના પરિવાર સહિત મંદિરમાં રહીને સેવાપરાયણ થઈ ગયા.

“ભગવાન ને ઉત્તમ લક્ષણવાળા
જે સંત તેની અતિ પ્રેમે કરીને
સરખી સેવા જે કરે તે તો કનિષ્ઠ
ભક્ત હોય ને તે બે જન્મે, ચાર
જન્મે તથા દસ જન્મે કે સો જન્મે
કરીને ઉત્તમ ભક્ત જેવો થનારો
હોય, તે આ ને આ જન્મે કરીને
ઉત્તમ ભક્ત થાય છે. એવું
ભગવાન ને તે ભગવાનના ભક્ત
તેની સરખી સેવા કર્યાનું ફળ છે.”

-વચનામૃત વર. ૫

કજપુર ગામમાં વિહાર સિનેમાની સામે જગદીશ સૌ મીલની દિવાલ પર પ.પૂ. હરિપ્રસાદસ્વામીજીની માથે ગાતરીયું ઓઢેલી મૂર્તિ જોઈ અને મક્તભાઈ એ મૂર્તિના પ્રેમમાં પડી ગયા. બ્યારે પણ એ બાજુથી પસાર થાય ત્યારે એ મૂર્તિને ધારી ધારીને જોયા જ કરે. એમ થયા કરે કે આ ભગવા વસ્ત્રધારી સંત કોણ હશે ? એમનાં દર્શન કરવાં છે.

થોડા સમય પછી મક્તભાઈ કોઈ કામ અંગે પીસાઈ ગામ ગયા. ત્યાં એક ભાઈના ઘરે એ જ મૂર્તિ જોઈ. કુતૂહલવશ અમણે પેલા ભાઈને પૂછ્યું કે આ સંત કોણ છે ? ક્યાંના છે ? ત્યારે જાણવા મળ્યું કે આ તો સોખડાના હરિપ્રસાદસ્વામીજી છે. પછી તો પૂછવું જ શું ? પૂનમ આવી અને મક્તભાઈની તાલાવેલીનો અંત આવ્યો. દર્શનના મનોરથ સાથે ઊપડ્યા હરિધામ !

એ વખતે યોગીઆશ્રમનું મકાન તૈયાર થઈ રહ્યું હતું. સંજોગોવશાત્ એ દિવસે સ્વામીજીનાં દર્શન ન થયાં એટલે મક્તભાઈ સોખડા ગામમાં આવ્યા. ત્યાં

મંદિરે એમને એક સંત મળ્યા. એમની સાથે થોડો સત્સંગ કર્યો. એ સંતે મહારાજ, ગુણાતીતાનંદસ્વામી, શાસ્ત્રીજીમહારાજ, યોગીજીમહારાજ અને હરિપ્રસાદ-સ્વામીજીના મહિમાની વાતો કરી. મક્તભાઈને સત્સંગનો રંગ લાગ્યો. એમણે કંઠી પહેરી, માળા લીધી અને ઘરે આવ્યા.

‘આપણા ઘરમાં સ્વામિનારાયણ ન જોઈએ. આમાં ક્યાં તું જોડાયો ?’ ગળામાં કંઠી જોઈ એટલે ઘરનાં બધાં તાડૂકી ઊઠ્યાં. પણ તેઓ મક્કમ હતા. ગામના લોકોએ પણ વિરોધ કર્યો પણ પોતાના નિર્ણયમાંથી ડગ્યા નહીં.

બીજી પૂનમે તેઓ ફરીવાર હરિધામ આવ્યા. તે દિવસે યોગીઆશ્રમમાં સભા રાખેલી. સભામાં સ્વામીજી પધાર્યા. મક્તભાઈએ એવી કલ્પના કરેલી કે ગુરુ તો મોટી ઉંમરના હોય અને ધીમે ધીમે ચાલતા હોય. સ્વામીજી સામેથી આવી રહ્યા હતા. એ વખતે તેમને સ્વામીજીમાં યોગીજીમહારાજનાં દર્શન થયાં. મોટી ઉંમર હતી. સફેદ દાઢી હતી અને ધીમે ધીમે ચાલતા હતા. પ્રકાશેયુક્ત અને દિવ્ય શરીર હતું. મક્તભાઈ અનિમેષ નયને અને આનંદસભર હૈયે આ દર્શનને નિહાળતા જ રહ્યા. એક અલૌકિક દર્શનનો લ્હાવો મળ્યો. હૈયે આનંદ આનંદ છવાઈ ગયો.

એ દિવસે એમણે મંદિરેથી સ્વામીની વાતો અને વચનામૃત ખરીદ્યાં. બંને પુસ્તકો એમણે ઘરમાં મૂક્યાં અને માતા-પિતા તથા સોનાબહેને મ્હોં મચકોડ્યાં. ત્રણેએ ભેગા મળી મક્તભાઈનો ઉધડો લીધો. એમણે બધું શાંતિથી સાંભળી લીધું.

થોડીવાર થઈ એટલે સોનાબહેનને વિચાર આવ્યો કે જોઈએ તો ખરા કે સ્વામિનારાયણની ચોપડીઓ કેવી હોય છે ? એમાં શું લખ્યું હોય છે ? એમ કરી માતા-પિતાની હાજરીમાં જ વચનામૃત લીધું અને ખોલ્યું કે એમાંથી એકદમ અવાજ આવ્યો : ‘સ્વામિનારાયણ..’ ત્રણે વિચારમાં પડી ગયાં કે આ અવાજ આવ્યો ક્યાંથી ? આજુબાજુ જોયું તો કોઈ હતું નહીં. મક્તભાઈ પણ નહોતા. એમણે બીજું પાનું ફેરવ્યું. ફરીથી અવાજ આવ્યો : ‘સ્વામિનારાયણ..’ પછી તો ખાતરી થઈ ગઈ કે આ અવાજ તો પુસ્તકમાંથી જ આવે છે. જેમ જેમ પાનાં ફેરવતાં જાય તેમ તેમ પાને પાને ‘સ્વામિનારાયણ.. સ્વામિનારાયણ..’ સંભળાય. ત્રણે જણાં ખૂબ અચંબામાં પડી ગયાં !

પછી વિચાર કર્યો કે જો પુસ્તક ‘સ્વામિનારાયણ’ નો ઉચ્ચાર કરતું હોય તો એ સત્સંગ કેવો હશે ! ખરેખર મક્તભાઈના ગુરુ ખૂબ જ સમર્થ અને પવિત્ર હોવા જોઈએ. એમ વિચારી ત્રણે જણાં શાંત થઈ ગયાં. આ અનુભવથી વિરોધ ટળી ગયો. આ વાતની આખા ગામને ખબર પડી. પછી તો ઘરે પણ સત્સંગ થયો અને ગામમાં

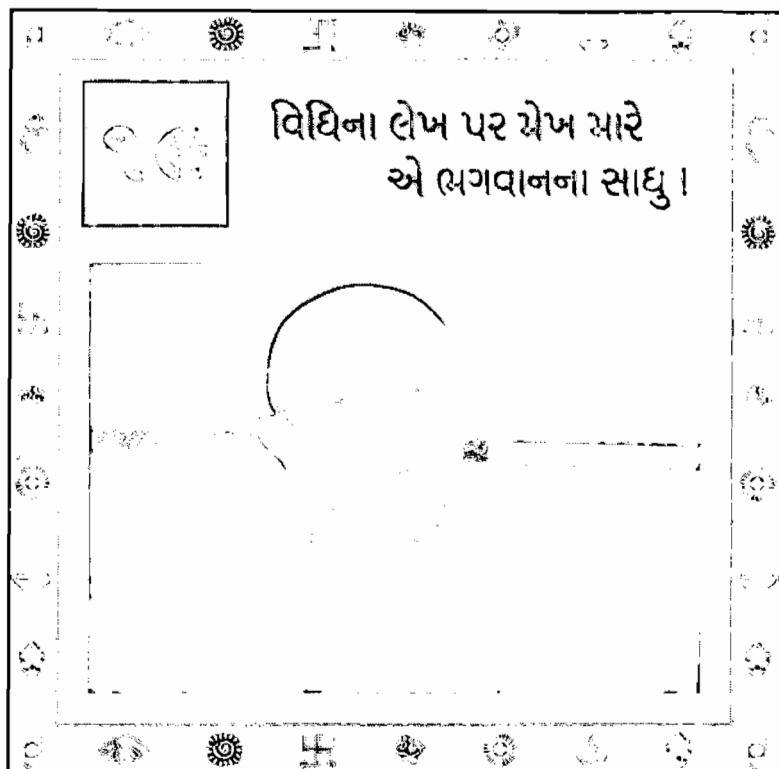
પણ સત્સંગની શરૂઆત થઈ.

હાલમાં મફતભાઈ આત્મીય અંબરીષ કાર્યકર્તા તરીકે સત્સંગની વિવિધ સેવાઓમાં તન-મન-ધનથી હોમાઈ જઈને ગુરુહરિની પ્રસન્નતા પ્રાપ્ત કરવા સેવાલક્ષિ કરી રહ્યા છે.

“ગમે લેવો પાપી હોય ને
અંતસમે જો લેને
‘સ્વામિનારાયણ’ એવા
નામનું ઉચ્ચારણ થાય લો
તે સર્વ પાપ થકી છૂટીને
બ્રહ્મમહોલને વિષે નિવાસ
કરે લો જે એ ભગવાનનો
આશ્રિત હોય તે એ
ભગવાનના ધામને પામે
એમાં શો સંશય છે ?”

- વચનામૃત ગ. પ્ર. ૫૬

‘આપનાં માતૃશ્રી આઠ મહિના સુધી પથારીમાંથી ઊઠી નહિ શકે. કદાચ ઊઠી શકે તો પણ ચાલી તો નહિ જ શકે. હવે પછીનું જીવન બ્હીલ ચેરમાં જ વીતાવવું પડશે. સાજ થવાના chances ૧૦ % જ છે.’

ડૉક્ટરોનું આવું નિદાન સાંભળી કમલેશભાઈ દુઃખી થઈ ગયા. એમનાથી બાની બિમારી જોઈ ન્હોતી શકાતી. આખા શરીરે ગુમડાં થઈ ગયેલાં. આઠ ડૉક્ટરોએ ભેગા મળીને જ્યારે આવું નિદાન કર્યું ત્યારે એમને લાગ્યું કે હવે બાને સાજ થવાનો કોઈ જ રસ્તો નથી. આવી પરિસ્થિતિમાં નવ મહિના સુધી એમણે બાની સેવા કરી.

બાની સેવા કરવાનો ઉમંગ તો હતો જ, પરંતુ એમની દુઃખી અવસ્થા જોવી એ એમના માટે અસહ્ય હતું. અંતે બધી લૌકિક આશાઓ નિષ્ફળ જતાં સ્વામીજી પાસે જવાનો વિચાર આવ્યો. ‘હવે તો આશીર્વાદથી જ બા આ રોગમાંથી મુક્તિ મેળવી શકે એમ છે.’ એમ વિચારી તેઓ સ્વામીજીને મળવા હરિધામ આવ્યા.

સ્વામીજીને બે હાથ જોડી પ્રાર્થના કરતાં એમણે કહ્યું, ‘બાની તબિયત ખૂબ

જ ખરાબ છે. ડોક્ટરોએ તો હાથ ઊંચા કરી દીધા છે. એમના મતે બા હવે ઝાઝું ન જીવી શકે. હવે આપ જ કૃપા કરો.’

એમની પ્રાર્થના સાંભળીને સ્વામીજીએ પૂછ્યું, ‘તમે કેટલાં ભાઈ-બહેન છો ?’

એમણે કહ્યું, ‘હું એક જ છું.’

સ્વામીજી કહે, ‘તો તો બાએ હજુ ઘણું જીવવાનું છે. એમના વિના ન ચાલે.’

કમલેશભાઈના મુખારવિંદ પર આનંદ છવાઈ ગયો. પછી એમના હાથમાં ઠાકોરજીનું પુષ્પ અને પ્રસાદીનું જળ આપતાં સ્વામીજી બોલ્યા, ‘આ પુષ્પ રોજ તલ જેટલું આપવાનું અને સાથે પ્રસાદીનું જળ પણ પીવડાવવાનું. એક મહિના પછી બા બેસતાં-ઊઠતાં થઈ જશે. દોઢ મહિના પછી ચાલતાં થઈ જશે અને બે મહિના પછી દોડતાં થઈ જશે.’

આશીર્વાદની હેલી વરસાવતા સ્વામીજી આગળ બોલ્યા, ‘તારા ઘરે દીકરાનો જન્મ થશે. એ પાંચ વર્ષનો થશે ત્યારે માજી ધામમાં જશે.’ સ્વામીજીએ આશીર્વાદ આપ્યા તે વખતે કમલેશભાઈની ઉંમર ૧૮ વર્ષની હતી. એ વખતે એમનું લગ્ન પણ નહોતું થયું.

સ્વામીજીના આશીર્વાદથી કમલેશભાઈએ અંતરમાં હાશ અનુભવી. પૂછ્યું, ‘ડોક્ટરની દવા બંધ કરી દઈએ ?’

સ્વામીજી કહે, ‘ના, એ દવા ચાલુ રાખજો. પણ બધા ડોક્ટરોને કહી દેજે કે જ્યાં તમારું વિજ્ઞાન અટકે છે ત્યાંથી અમારા અધ્યાત્મનો પ્રારંભ થાય છે. એમને કહેજે કે બે મહિના પછી મારાં બા દોડતાં થઈ જશે.’

કમલેશભાઈએ આ વાત જ્યારે ડોક્ટરોને કરી ત્યારે બધાને ભારે અચંબો થયો. વાત માનવા કોઈ તૈયાર ન હતું. એમાંનાં એક ડોક્ટર મધુરીબેને તો ત્યાં સુધી કહ્યું કે માજીના સારા થવાના કોઈ chances નથી અને જો તેઓ હરતાં ફરતાં થઈ જાય તો હું મારી ફી નહીં લઉં.

સ્વામીજીના આશીર્વાદથી ખરેખર ચમત્કાર સર્જાયો. માજીની તબિયત સુધરતી ગઈ. ચામડી પરનાં ગુમડાં ધીરે ધીરે ઓછાં થવા લાગ્યાં. દોઢ મહિનામાં તો માજી હરતાં ફરતાં થઈ ગયા. માજીને જોઈ બધા ડોક્ટરો મોંમાં આગળાં નાંખી ગયા કે ખરેખર વિજ્ઞાન કરતાં અધ્યાત્મ આગળ છે. માજીને રોગમુક્ત જોઈ મધુરીબેને એમની

ફી પણ ન લીધી.

૧૯૯૨ની સાલમાં કમલેશભાઈનાં લગ્ન થયાં. સ્વામીજીના આશીર્વાદના ફળસ્વરૂપે ઈ.સ. ૧૯૯૪માં દીકરાનો જન્મ થયો અને બરાબર પાંચ વર્ષ પછી એટલે કે ઈ.સ. ૧૯૯૯ની ૨૭મી ડીસેમ્બરે બા સ્વધામ પધાર્યા.

આપણે તો પાસ જ છીએ ને !

ઈ.સ. ૧૯૭૮ના એપ્રિલ માસમાં કમલેશભાઈએ ઈન્ટર કોમર્સની પરીક્ષા આપી. થોડા સમય પછી સ્વામીજી કાંદિવલી પધાર્યા.

એમણે સ્વામીજીને પૂછ્યું, ‘મેં ઈન્ટરકોમર્સની પરીક્ષા આપી છે તો હું પાસ થઈ જાઉં એવા આશીર્વાદ આપો.’

સ્વામીજીએ મર્માળું હાસ્ય કરી આશીર્વાદ આપતાં કહ્યું, ‘આપણે તો પાસ જ છીએને !’

પરીક્ષાનું પરિણામ આવ્યું તો કમલેશભાઈ નાપાસ થયા. નિરાશ થઈ ગયા. તેઓ પ.ભ. રાયશી અદાનો સમાગમ કરતા. એમને આગળ રાખીને એમની આજ્ઞા પ્રમાણે જીવન જીવતા. નાપાસ થયા એટલે સીધા રાયશી અદા પાસે પહોંચી ગયા અને હૈયાવરાળ ઠાલવતાં બોલ્યા, ‘સ્વામીજીએ તો આશીર્વાદ આપ્યા હતા કે તું પાસ થઈ જઈશ છતાં પણ હું નાપાસ થયો તો શું સમજવું ?’

અદાએ હૈયાધારણ આપતાં કહ્યું, ‘જ્યારે સ્વામીજીએ કહ્યું છે કે આપણે પાસ છીએ તો પછી પાસ જ છીએ. જો મહારાજ ચકલી માટે બ્રહ્માંડ બોળતા હોય તો આપણા જેવા સેવક માટે શું ન કરે ? તું કોઈ ચિંતા ન કરીશ. બધું સરસ થશે.’

પછી તો યુનિવર્સિટીમાં રીઝલ્ટ રીચેક કરાવ્યું. તો ત્યાં પણ એ જ પરિણામ આવ્યું. બધા મિત્રો ટીકા કરવા લાગ્યા, ‘કેમ તારા સ્વામી કહેતા હતા ને કે પાસ છે ? થયો ને ફેઈલ ! એમ કંઈ સ્વામીજી કહે ને પાસ થોડા થઈ જવાય ?’

મિત્રોના આવા મજાકભર્યા શબ્દો સાંભળીને કમલેશભાઈની મૂંઝવણ વધી જતી. દરેક વખતે તેઓ રાયશી અદા પાસે પહોંચી જાય. અદા એક જ વાત કહે, ‘આપણને સ્વામીજીએ કહ્યું કે પાસ એટલે આપણે પાસ જ માનવાનું. ચિંતા નહીં કરવાની. લોકોના શબ્દોનો વિચાર નહીં કરવાનો. કેવા પુરુષે મને કહ્યું છે એનો વિચાર

કરવાનો. સ્વામીજીના વચનમાં વિશ્વાસ રાખવાનો.’

થોડા સમય પછી શિક્ષણ જગતમાં એક આશ્ચર્યકારક ઘટના બની. એ વર્ષે અચાનક જ મુંબઈ યુનિવર્સિટીએ એવો નિર્ણય લીધો કે જેટલા વિદ્યાર્થીઓ ઈન્ટર કોમર્સમાં નાપાસ થયા છે એ બધાને વગર પરીક્ષાએ promote કરવા અને જુનિયર બી.કોમ.માં પ્રવેશ આપી દેવો. યુનિવર્સિટીના ૪૦ વર્ષના ઇતિહાસમાં પહેલીવાર નાપાસ થયેલા વિદ્યાર્થીઓને આ રીતે પરીક્ષા લીધા વગર ઉપરના વર્ગમાં લઈ લીધા !

એ વખતે કમલેશભાઈ હરિધામ હતા. પાસ થયાની વાત એમને જણાવવા માટે સુરેશભાઈ દેસાઈ મુંબઈથી ખાસ હરિધામ આવ્યા. વાત જાણી કમલેશભાઈના આનંદનો પાર ન રહ્યો. તે વખતે સ્વામીજી પોતાના ખંડમાંથી બહાર નીકળતા હતા. કમલેશભાઈ તો હર્ષના આવેશમાં દોડીને સ્વામીજીને ભેટી જ પડ્યા. કહ્યું, ‘સ્વામીજી, હું પાસ થઈ ગયો.’

સ્વામીજીએ ખૂબ જ સહજતાથી કહ્યું, “ગુરુ, આપણે તો પાસ જ હતા.”

આમ, સ્વામીજીએ જાણે ચકલી માટે બ્રહ્માંડ બોલ્યું હોય એવી પ્રતીતિ કરાવી !

વચન ઝીલનારાને વશ થયાં.

એકવાર મુંબઈમાં પાર્લાની સભામાં ગોષ્ઠિ કરતાં સ્વામીજીએ એવી પરાવાણી ઉચ્ચારી કે જો કોઈ રોજ ૩૦૦ માળા ફેરવે કે ૩ કલાક ધૂન કરે તો તેને ભગવાન અને સંત વશ વર્તે. પછી બોલ્યા, ‘જો જો ખ્યાલ રાખજો કે ભક્તો ભગવાનને વશ વર્તે અને ભગવાન ભક્તને વશ વર્તે એ બેમાં આસમાન-જમીનનું અંતર છે.’

આ સાંભળી કમલેશભાઈએ મનોમન સંકલ્પ કરી લીધો કે આપણે તો નવરા જ બેઠા છીએ તો રોજ ૩૦૦ માળા તો ફેરવવી જ છે. એ મુજબ રોજ ૭૫-૭૫ એમ ચાર વખત માળા ફેરવવી એવું નક્કી કરી નાખ્યું. નિયમિત રીતે માળા ફેરવવાની શરૂઆત કરી દીધી. એ રીતે રોજ ૩૦૦ માળા પૂરી કરતા.

આઠ મહિના પછી સ્વામીજી ઉભરાટ પધાર્યા. કમલેશભાઈને સ્વામીજીને મળ્યું હતું પરંતુ સ્વામીજીએ બધાની ખાનગી રદ કરી દીધી, પરંતુ એમણે પ્રાર્થના કરી કે મારે આપની સાથે ખાનગી કરવી છે. સ્વામીજી તરત જ એમની સાથે ખાનગીમાં

બેઠા. અન્ય ભક્તો વિચારમાં પડી ગયા કે આ તે કેવો યુવક છે તે સ્વામીજીએ એની વાત તરત જ સ્વીકારી લીધી ! સ્વામીજીએ એની સાથે પોણો કલાક સુધી ખાનગી કરી.

સંતોએ સ્વામીજીને પૂછ્યું, ‘સ્વામિજી, ચાલુ શિબિરે આપે આ દીકરાને પોણો કલાક આવ્યો ?’ ત્યારે સ્વામીજી બોલ્યા, ‘આ અમારા બેની વાત છે. આ યુવકે મારું વચન અધ્ધર ઝીલ્યું એટલે હું એને મળ્યો છું.’ આમ, સ્વામીજી વચનના ઝીલનારાને વશ થયા.

છલકાવુ નહીં પણ પચાવવું.

એકવાર સ્વામીજી ગોરેગાંવવાળા કુવાને દર્શન આપવા પધાર્યા અને કહ્યું, ‘કુવા ! અમે જઈએ છીએ.’ કમલેશભાઈ બાજુમાં ઊભા હતા. એમણે કુવાને પ્રથમવાર જ જોયા હતા. એ વખતે એમના અંતરમાંથી અવાજ આવ્યો કે કુવાને પહેલી અને છેલ્લી વાર જોઈ લે. તેઓ આવતીકાલે ધામમાં જવાના છે.

કમલેશભાઈને ખ્યાલ આવી ગયો કે કુવાનો આ છેલ્લો દિવસ છે પરંતુ એમને આશ્ચર્ય એ વાતનું થયું કે સ્વામીજી તો અંતર્યામી છે છતાં તેઓ કેટલા અગાધ અને ઊંડા પુરુષ છે ! જણવા છતાં સાવ અજાણ બની જાય છે ! એમણે સ્વામીજીને પૂછ્યું, ‘સ્વામિજી, આપ તો જણવા છતાં કોઈને કહેતા નથી.’

સ્વામીજીએ જવાબ આપતાં કહ્યું, ‘જો તને દર્શન થાય તો એ લોકોને પ્રભુ ન બતાવી શકે ? પણ એ માટે ક્ષમતા જોઈએ. એ તો પ્રભુની ઈચ્છા છે એટલે તને દેખાય છે.’

કમલેશભાઈને ત્યારે સ્વામીજીના સામર્થ્ય અને ઊંડાણનો સાચો ખ્યાલ આવ્યો. પોતાને થયેલી અનુભૂતિનો આનંદ છલકાવવાનો નહિ પણ પચાવવાનો એમણે નિર્ણય કર્યો !

“મોટા સંતનો સમાગમ
તો ભગવાન ભેળા રહેવું
તે કરતાં પણ અધિક છે,
કેમ જે ભગવાન તો
મનુષ્ય ચરિત્ર કરે તેથી
સમજણની કસર હોય
તો સંશય થઈ જાય ને
અવળું પડે, માટે સાધુનો
સમાગમ અધિક છે.”

- અ.મૂ.અ.મૂ. શ્રી ગુણાતીતાનંદસ્વામી

ભગવાન શ્રીકૃષ્ણના પરમસખા એવા ભક્ત શ્રીસુદામાની ભૂમિ એટલે પોરબંદર...

દરિયાની લહેરો આહિર અને મહેર જેવી શૂરવીર જાતિઓની ગાથાઓ ત્યાં નિરંતર ગાતી રહે છે. સંસ્કાર તેમ જ સંસ્કૃતિથી જોડાયેલા એ પોરબંદર જીહ્વામાં આવેલું, ખોબામાં સમાય એવડું કળછ ગામ. એ ગામના વતની રાણાભાઈ.

પૂર્વની મુમુક્ષુતાને લઈને નાનપણથી જ ગુરુ કરવાની તમન્ના જાગી ઊઠેલી. સૌરાષ્ટ્રની ધરતી હોવાથી સાધુ, મહાત્માઓ, બાવાઓ અને જતીઓ એ ગામમાં અવારનવાર આવતા. તેમને જોઈને રાણાભાઈના મનમાં પણ થતું કે કોઈ સારા સંતને ગુરુ કરી લઉં.

નાગડા બાવાઓ ચલમ, ભાંગ અને બીડી પીને મસ્ત બને, ગાંબે-ગોળી પીને ટોળટપ્પાં કરે. રાણાને પણ ગાંબે પીવાની ટેવ પડી. પિતા ઉગાભાઈ રાણાને વારંવાર ચેતવતા. બાવાઓનાં કરતૂતોથી ઉગાભાઈ સારી રીતે પરિચિત હતા એટલે

પોતાનો દીકરો ખોટા ખીલે બંધાઈ ન જાય તેની નિરંતર ચિંતા રહેતી. તેઓ વારંવાર રાણાને કહેતા, ‘જ્યાં સુધી હું જીવું છું ત્યાં સુધી તારે કોઈ બાવાની જમાતમાં જોડાવાની કે ગુરુ કરવાની જરૂર નથી.’

નાગડા બાવાઓની સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાય પ્રત્યેની મેલી મુરદોની અસર રાણાને પણ થઈ. સ્વામિનારાયણના સંતો ગામમાં આવે ત્યારે તેમની ઠેકડી ઉડાડવાની એકેય તક તે ચૂકે નહિ.

વાત એમ બની કે રાણાના મામા કરસન આતા અને કરસન આતાના મિત્ર ભીખુભાઈ વાઘ બંને સ્વામીજીની દિવ્યતા તરફ આકર્ષાયા. એ બંનેની આખાએ પોરબંદરમાં હાક વાગતી. વળી, રાણો બંનેને ખૂબ ગમતો હતો એટલે તેઓ વારંવાર રાણાને કહેતા, ‘અલ્યા, ભાણા! એકવાર હરિપ્રસાદસ્વામીનાં દર્શન કરવા જેવાં સે હોં! હૈયે શાતા વળશે! ભગવાન જેવા સાધુ સે! શું એમનો પરભાવ સે! શું સાધુતા સે!’

પણ બાવાઓની વાતોથી રાણાના હૈયે ધુમ્મસ બાજી ગયેલું એટલે એમની વાતો ગળે ઊતરતી ન હતી. મામા જ્યારે જય સ્વામિનારાયણ કહે ત્યારે રાણો કંઈક ઉલટું જ બોલે.

શ્રીગુણાતીતાનંદસ્વામીએ પોતાની પરાવાણીમાં કહ્યું છે કે મોરે તો મુમુક્ષુ ભગવાનને ખોળતા ને આજ તો ભગવાન મુમુક્ષુને ખોળે છે. ઘનશ્યામ પ્રભુએ લાખો મુમુક્ષુઓને યોગમાં લેવા કાળે બાળપણમાં પીપળાના વૃક્ષ પર ચઢીને ગુજરાત તરફ નજર માંડી હતી.

રાણાભાઈ પણ એવા જ કોક મુમુક્ષુ હશે. એક દિવસ રાત્રે સ્વપ્નમાં ભગવાન સ્વામિનારાયણ પધાર્યા. રાણાભાઈને વર્તમાન ધરાવી સત્સંગી થવાની વાત કરી. પરંતુ એમણે તો સ્વપ્નમાં પણ નિઘડકપણે કહી દીધું, ‘મારો મોક્ષ કરાવે તેની પાસે હું કંઠી બંધાવીશ અને તેને જ મારો ગુરુ કરીશ.’

એની વાત સાંભળી ભગવાન સ્વામિનારાયણ મર્માળું હાસ્ય વેરતાં કહે, ‘અમે ભક્તોનો મોક્ષ કરવા જ આવ્યા છીએ.’

પ્રભુની વાણી સાંભળી તેઓ થોડા નરમ થયા. ધીમેથી કહે, ‘તમે મારો મોક્ષ કરતા હો તો હું તમારો આશરો કરવા તૈયાર છું.’ રાણાભાઈએ વાક્ય પુરું કર્યું અને ભગવાન સ્વામિનારાયણ અંતર્ધાન થઈ ગયા, પણ રાણાભાઈના હૈયામાં પડેલી અજગ્રત મુમુક્ષુતાને જગાડતા ગયા. રાણાભાઈ એકદમ વ્યાકુળ થઈ ગયા.

આ પ્રસંગ પછી તેમની ગુરુ કરવાની ઝંખનાએ વધુ વેગ પકડ્યો. ગામની

નજીક કબીર સંપ્રદાયના એક સાધુ રહેતા હતા. તેમનું જીવન પવિત્ર અને અન્યને સ્પર્શે તેવું શુદ્ધ હતું. તેમને ગુરુ કરવાનો સંકલ્પ કરી તેમની પાસે ગયા. સાધુએ કહ્યું, 'રાણા, તને ભવિષ્યમાં એવા એક મહાન સંતનો યોગ થશે જે તારો મોક્ષ કરશે. તું તેના હાથે કંઠી બંધાવજે અને ગુરુ કરજે.'

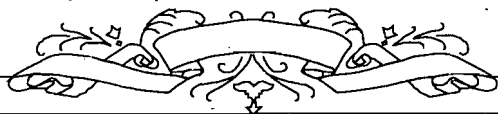
રાણાભાઈએ વિચાર્યું, 'ભવિષ્યમાં તે વળી ક્યારે ?' એક બાજુ ભગવાન સ્વામિનારાયણની પરાવાણી તો બીજી તરફ કબીરમાર્ગી સાધુની ભવિષ્યવાણી. આ બન્નેની વચ્ચે રાણાભાઈ શું કરવું તેની વિમાસણમાં હતા. એ જ વિચારોમાં તેઓ એક દિવસ નિરાશ થઈને સૂતા હતા. એવામાં એમને સ્વપ્નું આવ્યું. કબીરપંથી સાધુનાં દર્શન થયાં. પણ આ શું ? એ તો સામે બેઠેલ કોઈ ભગવાધારી સંતને દંડવત કરે છે ! એ સાધુએ રાણાભાઈ તરફ જોઈ કહ્યું, 'રાણા, આ હરિપ્રસાદસ્વામીજી અમારા ઈષ્ટદેવ છે અને એમને જ ગુરુ કરી લેવા જેવા છે. તેઓ જ તારો મોક્ષ કરીને તને સુખી કરશે. તું એમનો આશ્રિત બની જા.''

સ્વપ્ન તૂટ્યું ! રાણાભાઈ જાગ્રત થઈ ગયા. પોતાના મામા કરસન આતાએ ભૂતકાળમાં કહેલા હરિપ્રસાદસ્વામીજી વિશેના શબ્દો યાદ આવી ગયા. ઝટ પરવારીને મામાને ગામ ગયા. એમને માંડીને સ્વપ્નની વાત કરી. મામા કરસન આતાએ કહ્યું, 'આ રીતે ભગવાન સ્વામિનારાયણ અને હરિપ્રસાદસ્વામીજીનાં દર્શન તો પૂર્વનો મુમુક્ષુ હોય તેને જ થાય અને કદાચ સ્વામીજીની પણ ઈચ્છા હશે કે તું જલ્દી સત્સંગી થઈ જાય.'

રાણાભાઈને વિશ્વાસ બેઠો. 'કંઠી પહેરવી તો હરિપ્રસાદસ્વામીજીના હાથે જ.' એમ નિશ્ચય કરીને પોતાના મામા અને ભીખુભાઈ વાઘને લઈને તેઓ માણાવદર સ્વામીજી પાસે આવ્યા. સ્વામીજીની અમી દ્રષ્ટિથી એમના હૈયામાં શાંતિ થઈ ગઈ.

સ્વામીજીના હસ્તે રાણાભાઈએ કંઠી પહેરી ત્યારે ગુણાતીતાનંદસ્વામીએ કહેલ : 'કોટી તપ કરીને, કોટી જપ કરીને, કોટી વ્રત કરીને, કોટી દાન કરીને ને કોટી યજ્ઞ કરીને પણ જે ભગવાનને તથા સાધુને પામવા હતા તે આજ મળી ગયા...' એ વાત સાર્થક થઈ. રાણાભાઈએ સ્વામિનારાયણની કંઠી પહેરી છે એવી વાત ગામના લોકોએ જાણી ત્યારે તો તેઓને અશક્ય લાગી પણ રાણાભાઈનું બદલાયેલ જીવન જોઈને એ વાતની સત્યતા પૂરવાર થઈ.

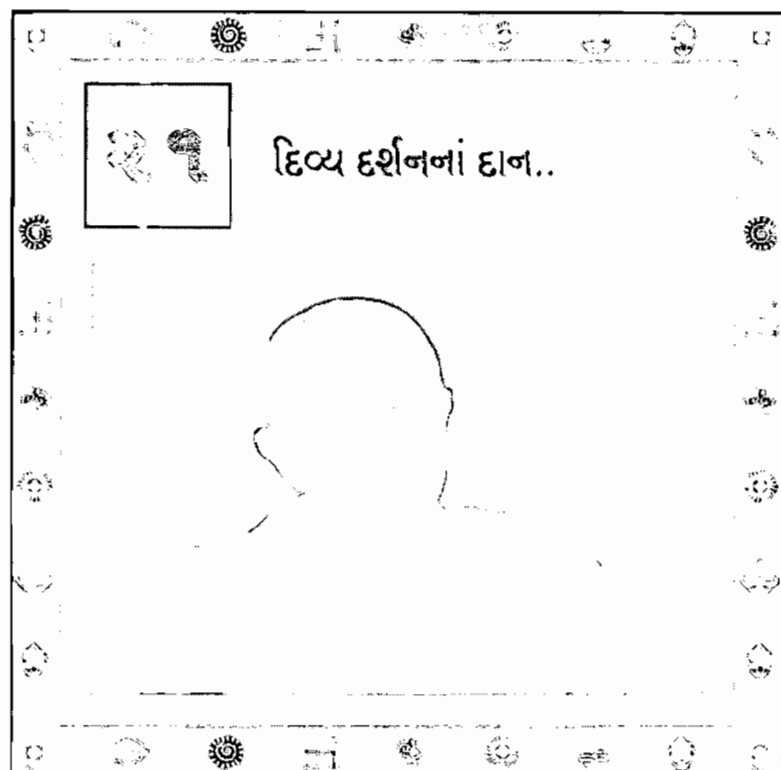
માર-ફાડ કરવી અને વેર લેવાની વૃત્તિ જ જેમનું જીવન હોય છે એવા આહિર જાતીના એક ભગતના વેરાન હૈયામાં સત્સંગરૂપી ગુલાબ ખીલ્યું જેની મહેક આજેય વરતાય છે...

“ભગવાન જ્યારે પૃથ્વીને વિષે
પ્રત્યક્ષ ન હોય ત્યારે તે ભગવાનને
મળેલા જે સાધુ તેનો આશ્રય
કરવો તો તે થકી પણ જીવનું
કલ્યાણ થાય છે.”

- વચનામૃત વર. ૧૦

પ્રત્યક્ષગુરુ ગુરુહરિનો ભેટો થાતાં, પધરામણીના થયા કરાર,
અપેક્ષા જણાઈ અંતર્દષ્ટિ કરતાં, સ્વાધ્યાય-ભજનનો લીધો આધાર,
દિવ્યદેહે હરિ સ્વયં પધાર્યા, હૈયાં છલકાવ્યાં અર્પી સ્મૃતિ અપાર,
અદ્ભુત મિલન ભક્ત-ભગવાનતણું, ગાઈએ મહિમા એનો અપરંપાર.

યોગીશતાબ્દી મહોત્સવ પૂરો થયો અને ઈ.સ. ૧૯૯૪માં ઊજવાનારા આત્મીય મહોત્સવના પડઘમ વાગી ચૂક્યા હતા. પ.પૂ. સ્વામીશ્રીની સુવર્ણતુલા કરવા માટે ભક્તોનાં હૈયાં થનગની રહ્યાં હતાં. સુવર્ણના દાનરૂપે ભક્તો પોતાનાં હૈયાં જાણે સમર્પિત કરી રહ્યા હતા!

તા. ૨૫-૧૦-૧૯૯૩ના રોજ ડુમ્મસ રોડ પર આવેલા રામાયણ ફાર્મ પર સુરતના અંબરીષ ભક્તોની સભા થઈ. પ્રવીણભાઈ સત્સંગમાં હજુ પા પા પગલી કરી રહ્યા હતા. આત્મીય કાર્યકર્તા પ.ભ. નટુદા સાથેના પરિચયને કારણે પ્રવીણભાઈને પણ સભામાં આવવાનો લાભ મળ્યો. એ પ્રસંગે સ્વામીજીએ નિષ્ઠા અને મહિમાની

ગોષ્ઠિ દ્વારા ભક્તોને બ્રહ્માનંદ કરાવ્યો.

સભા પછી નટુદા પ્રવિણભાઈને સ્વામીજી પાસે લઈ ગયા. સ્વામીજીનો મહિમા તો ખૂબ સાંભળ્યો હતો પણ પ્રત્યક્ષસ્વરૂપે આટલા નજીકથી નિહાળવાનો આ પ્રથમ લ્હાવો હતો. સ્વામીજીએ ખરડાની સેવા લખતા પહેલાં એમના કુટુંબ વિશે પૂછપરછ કરી. એમણે જણાવ્યું કે સત્સંગમાં આવવાથી કુટુંબીઓ નારાજ થયા છે અને નોકરીમાં પણ અનિયમિતતા ઊભી થાય છે.

મોટાપુરુષ તો ક્ષણમાં જ મુમુક્ષુતાને પારખી જાય છે. બીજી જ પળે પરાભાવમાં આવીને પોતાનો એક હાથ ઊંચો કરી સ્વામીશ્રીએ કહ્યું, ‘આપણે આ ધરતી પર સત્સંગ કરવા આવ્યા છીએ. માટે પહેલાં સત્સંગ કરી લેવો. અમારા ગુણાતીતાનંદસ્વામીએ કહ્યું છે કે જેને ભગવાન ભજવા હોય એનાથી બધાયની મરજી રાખી શકાય નહિ, તેનાથી તો એક ભગવાનની મરજી જ સચવાય. એટલે આપણે ભગવાનનું ગમતું કરી લેવું.’

આત્માને ઢંઢોળી નાંખતા બ્રહ્મનાદ સમાન આટલા શબ્દો પ્રવિણભાઈ માટે બસ થઈ પડ્યા. પળમાં જ જાગૃતતા પ્રગટી ગઈ. સ્વામીજીએ આશીર્વાદરૂપ ધબ્બાનો પ્રસાદ આપ્યા પછી એમના ખભા પર હાથ મૂકી કોલ આપ્યો, ‘અમે તમારા ઘરે આવીશું.’ પ્રવિણભાઈ તો રાજીના રેડ થતાં એટલું જ બોલ્યા, ‘સ્વામીજી, જરૂર પધારજો.’

જીવનમાં પ્રથમવાર જ સ્વામીજીના આત્મીય સ્પર્શનો અનુભવ થતાં હૈયે આનંદ સમાતો ન હતો. રૂમની બહાર આવી તેઓ નટુદાને ભેટી પડ્યા કે ‘આજે હું ધન્ય થઈ ગયો !’

હજુ તો હૈયું સ્વામીજીને પ્રત્યક્ષ મળ્યાના આનંદમાં મગ્ન હતું ત્યાં તો સમાચાર મળ્યા કે ભક્તોની પ્રાર્થના સ્વીકારી સ્વામીજી સુવર્ણની સેવા માટે કતારગામ જ પધારી રહ્યા છે અને પોતાના ઘરઆંગણેથી જ પસાર થવાના છે. એક બાજુ સ્વામીજીએ આપેલો કોલ અને બીજી બાજુ યોગ પણ એવો સરસ ગોઠવાયો કે સ્વામીજી સહજતાથી ઘરે પધારી શકે. એટલે એમણે નટુદાને કહ્યું, ‘જો સ્વામીજી ઘર આગળથી જ પસાર થવાના હોય તો મારા ઘરે ન આવે ? આમ પણ સ્વામીજીએ કોલ તો આપ્યો જ છે. સ્વામીજી પધારે ત્યારે ઘરમાં જેટલું સોનું છે એ બધું જ સ્વામીજીના ચરણે ધરી દેવું છે. બસ, એટલી જ ઈચ્છા છે કે સ્વામીજીના પગલાં એકવાર ઘરે થાય !’

સર્વસ્વના સમર્પણની પાછળ રહેલી અપેક્ષા પણ કેટલી ઊંજળી !

પ્રવીણભાઈની આવી ઉમદા ભાવના જોઈ નટુદાને પણ આનંદ થયો. બધા ભક્તો એક જ જગ્યાએ ભેગા થાય અને સેવા અર્પણ કરે જેથી સ્વામીજીને ભીડો ન પડે એવું આયોજન કર્યું હતું. તેથી સ્વામીજી પ્રત્યેની ભક્તિ અદા થાય એ હેતુથી એમને સમજાવતાં નટુદાએ કહ્યું, ‘આવા સમયે આપણે સ્વામીજીને ભીડો ન આપીએ એ આપણી ભક્તિ છે. આપણી ભાવના હશે તો સ્વામીજી આપણા ઘરે ભવિષ્યમાં એમની અનુકૂળતાએ જરૂર પધારશે.’ પછી કહ્યું, ‘તમારે જે આપવું હોય તે સ્વામીજી કતારગામ જે સ્થળે પધારે ત્યાં લઈ આવજો.’ પ્રવીણભાઈને વાત ગળે ઊતરી ગઈ. તેઓ સરળ થઈ ગયા અને ‘સ્વામીજી ઘરે પધારે જ.’ એવો આગ્રહ છોડી દીધો.

ઘરે આવ્યા પણ હૈયું અંતર્દષ્ટિમાં ડૂબી ગયું. વિચારો ઉદ્ભવ્યા કે, ‘સ્વામીજી આપણા ઘરે પધારે એવી અપેક્ષા શા માટે રાખવી જોઈએ ? સ્વામીજીને તો હૃદયમંદિરમાં પધરાવવાના છે. ઈંટ-માટીના બનેલા આ ઘરમાં સ્વામીજી સામેથી પધારે તો એમની મરજી...! પરંતુ આપણાથી એવી અપેક્ષા ન રખાય.’ બસ આ જ વિચારે હૈયામાં બળતરા થવા લાગી. ધર્મપત્નીને પણ આ અંગે વાત કરી.

ત્યારબાદ પતિપત્નીએ ભેગા મળી સ્વામીજીની મૂર્તિ આગળ બેસીને એક કલાક સુધી આર્તનાદપૂર્વક ભજન કર્યું. એક તરફ સ્વામીજી મળ્યા એ સ્મૃતિનો આનંદ હતો અને બીજી તરફ અંતર્દષ્ટિ થઈ રહી હતી. ફળસ્વરૂપે સુવર્ણની સાથોસાથ જીવમાં રહેલી અપેક્ષાઓ પણ ગુરુહરિના ચરણે ધરવાનો સંકલ્પ ઉદ્ભવ્યો ! આંખોથી અશ્રુધારાઓ વહેવા લાગી. આમ એક કલાક ભજન કરીને સ્વામીજીને સંભારતાં સંભારતાં ક્યારે નિદ્રાધીન થઈ ગયાં તેનોય ખ્યાલ ન રહ્યો !

પ્રથમ જ પરિચય હતો છતાં, અપેક્ષાના ભાવથી મોટાપુરુષ સાથેનો સંબંધ ન તૂટે એ માટે કેવો વિરલ અભિગમ ! મોટાપુરુષ સાથે સંબંધ બાંધવામાં અપેક્ષારૂપી વિઘ્ન નપાસ ન કરી જાય એ માટે કેવી જાગૃતતા ! જે આવી જાગૃતતા, આવી સુરુચિ અને આવો ખટકો હોય તો મોટાપુરુષ પછી ભલે સ્થૂળ દેહથી ગમે ત્યાં હોય પણ પોતાના દર્શનનું સુખ આપવા દિવ્યદેહે પધારતાં એમને વાર નથી લાગતી. દિવ્ય દર્શનનો એ મંગલ દિવસ હતો સોમવાર, તા. ૨૬-૧૦-૧૯૯૩નો. એ રાત્રે એમના જીવનમાં એ મંગલ ઘડી આવી ગઈ.

રાત્રિનો લગભગ દોઢ વાગ્યો હતો. એક સફેદ મર્સીડીઝ કાર એમનાં ઘરનાં આંગણામાં આવીને ઊભી રહી. એમાં સ્વામીજી બિરાજમાન હતા. સારથી તરિકે પ્રાણેશભાઈ હતા. સ્વામીજી ગાડીમાંથી ઊતરી ઘરમાં પધાર્યા. આમ અચાનક

મધ્યરાત્રિએ સ્વામીજીનાં દર્શનથી પ્રવીણભાઈ તો ભાવવિભોર બની ગયા. પગે લાગ્યા અને જય સ્વામિનારાયણ કહ્યા. સ્વામીજીએ એમના બંને ખભા ઉપર હાથ મૂકી, મસ્તક સાથે પોતાનું મસ્તક અડાડીને ખૂબ જ કરુણાસભર નયને કહ્યું, ‘મેં તને કહ્યું હતું ને કે હું તારા ઘરે આવીશ, આવ્યો ને !’ પ્રવીણભાઈ ફક્ત એટલું જ બોલી શક્યા, ‘હા, સ્વામીજી.’ પછી સ્વામીજીએ એમની છાતી ઉપર હાથ ફેરવ્યો. દિવ્ય સ્પર્શના એ આનંદમાં પ્રવીણભાઈ જાણે કે અક્ષરધામના અનિર્વચનીય સુખનો અનુભવ કરી રહ્યા હતા.

ઘોડીવાર પછી પ્રવીણભાઈનો હાથ પકડી દિવાલને અઢેલીને સ્વામીજી નીચે જ બેસી ગયા અને ફરી કહ્યું, ‘મેં તને કહ્યું હતું ને કે હું તારા ઘરે આવીશ, આવ્યો ને !’ વારંવાર સ્વામીજી આવું બોલતા જાય અને એમની છાતી ઉપર હાથ ફેરવતા જાય. એ રીતે સ્વામીજી આનંદ કરાવતા જાય અને હસતા જાય. પછી સ્વામીજીએ વીસ મિનિટ ગોઠિ કરી.

ગોઠિ પૂરી કરી સ્વામીજી ઊભા થયા ને કહ્યું, ‘લઘુ કરવા જવું છે.’ પ્રવીણભાઈ સ્નાનગૃહ બતાવવા ઊભા થતા હતા ત્યાં સ્વામીજી કહે, ‘તું બેસ, મેં જોયું છે.’ જાણે પરિચિત ઘર હોય એમ જાતે જ અંદર ગયા. બહાર તેઓ નેપકીન લઈ ઊભા હતા. સ્વામીજી હાથ-પગ ધોઈ બહાર આવ્યા. પ્રવીણભાઈએ નેપકીન ધર્યો. સ્વામીજી કહે, ‘આ નહીં. કબાટના નીચેના ખાનામાં જે નવો ટુવાલ લાવ્યા છે તે લઈ આવો.’

આ સાંભળી પ્રવીણભાઈ તો સ્તબ્ધ જ થઈ ગયા ! આનંદાશ્ચર્યની એ અવસ્થામાં એમનાથી એક પણ શબ્દ બોલી ન શકાયો. બોલાયું તો બસ એટલું જ બોલાયું ‘હા... સ્વામીજી !’ મનમાં થયું કે ‘અંતરમાં રમી રહેલા સંકલ્પને જાણનારા આ પુરુષને કબાટનાં ખાનામાં રહેલા નવા ટુવાલની પણ ખબર છે !’

દિવ્ય દેહે સ્વામીશ્રીએ અંતર્યામીપણાનું આવું દર્શન કરાવ્યું એટલે એમણે તરત જ કબાટનાં નીચેના ખાનામાંથી ટુવાલ કાઢી સ્વામીજીને આપ્યો. સ્વામીજીએ હાથપગ અને મુખારવિંદ લૂછ્યાં. એમાં ટુવાલ ભીનો થઈ ગયો. સ્વામીજીએ દોરી ઉપર જાતે જ એ ટુવાલ લટકાવી દીધો. પછી પ્રવીણભાઈના મસ્તક ઉપર હાથ ફેરવતાં ફેરવતાં નાના બાળકને બહાલ કરે એ અદાથી, બંને હાથ એમના ગાલ પર ફેરવીને, એક હાથ છાતી ઉપર મૂકી કહ્યું, ‘મેં તને કહ્યું હતું ને કે હું તારા ઘરે આવીશ, આવ્યો ને !’ અક્ષરધામનું આવું અનુપમ વાત્સલ્ય પ્રવીણભાઈ ક્યાંય સુધી માણતા રહ્યા.

પછી સ્વામીજી બારણા પાસે આવ્યા. પ્રવીણભાઈનો એક હાથ પકડી એમને ઘરના કંપાઉન્ડની બહાર લઈ ગયા. એક પગ ગાડીમાં અને બીજો પગ બહાર રાખી ફરી સ્વામીજીએ કહ્યું, ‘મેં તને કહ્યું હતું ને કે હું તારા ઘરે આવીશ ! આવ્યો ને !’ સ્વામીજી ગાડીમાં બેઠા. પ્રાણેશભાઈએ ગાડી ચાલુ કરી. સ્વામીજીએ કાચ ખોલ્યો. બારીમાંથી એક હાથ બહાર કાઢી એમની છાતી પર ફેરવ્યો. પછી બે હાથ જોડી જય સ્વામિનારાયણ કહ્યા. ગાડી ધીરે ધીરે આંખોથી ઓઝલ થતી ગઈ. પ્રવીણભાઈ હાથ જોડી આંખમાં હર્ષાશ્રુ સાથે ઊભા ઊભા સ્વામીજીની ગાડી નીરખતા જ રહ્યા, નીરખતા જ રહ્યા.

ગાડી દેખાતી બંધ થઈ ને આ બાજુ પ્રવીણભાઈની આંખ ખૂલી ગઈ. તે વખતે રાત્રે અઢી વાગ્યા હતા. તરત જ તેઓ પથારીમાં બેઠા થઈ ગયા અને બોલવા લાગ્યા : ‘સ્વામીજી આવ્યા... સ્વામીજી આવ્યા...’

પ્રવીણભાઈના આ શબ્દો સાંભળી એમનાં બા અને પત્ની જાગી ગયાં. એમણે હાંફળાહાંફળા થઈ પૂછ્યું કે ‘ક્યાં છે સ્વામીજી ? ક્યાં છે ?’

પ્રવીણભાઈ કહેવા લાગ્યા, ‘હમણાં જ સ્વામીજીની ગાડી ગઈ !’ પછી વિગતવાર બધી વાત કરી. એમાં એમને યાદ આવ્યું કે સ્વામીજીએ હાથપગ લૂછ્યા હતા એ દુવાલ તો હશે જ. ઊભા થઈને જોયું તો દુવાલ દોરી ઉપર જ લટકતો હતો અને એને સ્પર્શ કર્યો તો એ ભીનો પણ હતો ! આવું અદ્ભુત કૌતુક નિહાળી એમનાં ઘરવાળાં પણ આશ્ચર્યચકિત થઈ ગયાં.

સ્વામીજીએ આવાં દિવ્ય દર્શન આપ્યાં એના ત્રણ દિવસ પછી હરિધામમાં અંબરીષ શિબિર રાખી હતી. નટુદાના કહેવાથી પ્રવીણભાઈ પ્રથમવાર એ અંબરીષ શિબિરમાં આવ્યા. એ વખતે તેમણે અંબરીષ દીક્ષા લીધી ન હતી. સ્વામીજીએ એમનાં ઘરે દર્શન આપી જે ગોષ્ઠિ કરી હતી એ જ ગોષ્ઠિ સ્વામીશ્રીએ અંબરીષ શિબિરની પ્રથમ સભામાં કરી. એ પરાવાણી સાંભળીને પ્રવીણભાઈને સ્વામીજીની પ્રભુતાનાં દર્શન થયાં અને હૈયામાં નિષ્ઠાનાં બીજ રોપાયાં.

આમ, સ્વામીજીની પધરામણી ઘરે થાય એવી પ્રવીણભાઈની અપેક્ષા સાવ નિર્દોષ હતી. એમાં કોઈ આગ્રહ ન હતો, છતાં પણ વડીલ આગળ સરળ વર્તી ગયા. એથી વિશેષ, પોતાનો દોષ જોઈ અંતર્દૃષ્ટિ કરી કાકલૂદીપૂર્વક ભજન કર્યું, જેથી રાજપાના ફળસ્વરૂપે સ્વામીજીએ દિવ્યદેહે પધારી એમને અલૌકિક સ્મૃતિનું ભાથું આપ્યું.

આજે પણ એ પ્રાસાદિક દુવાલ એમણે સાચવી રાખ્યો છે અને આ

લેદે સાક્ષી અનંતના...

અલૌકિક સ્મૃતિનું ભાથું અંતરમાં જાળવી રાખ્યું છે.

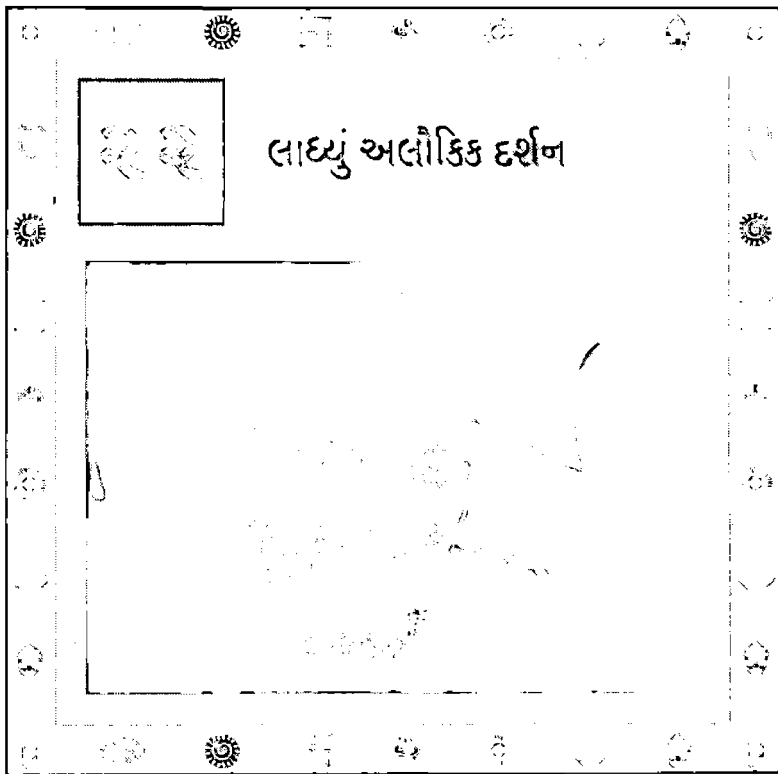
સાચે જ કહ્યું છે:

દિવ્ય જીવનના દિવ્ય આનંદમાં, નિત્ય નવું દર્શન તારું, નિત્ય નવું દર્શન તારું...
હરેક પ્રસંગે નવું જ સત્ય, દિવ્ય દષ્ટિ દેનારું, દિવ્ય દષ્ટિ દેનારું...

“સંતનો મહિમા કહ્યો જે,
આવા સાધુના દર્શન કર્યે
ભગવાનનાં દર્શનનું ફળ
થાય છે ને તેની સેવા કર્યે
ભગવાનની સેવા કર્યાનું ફળ
થાય છે. ને આપણે તેવા
સાથે હેત થયું છે માટે
આપણા પુણ્યનો પાર ન
કહેવાય.”

- અ.મૂ.અ.મૂ. શ્રી ગુણાતીતાનંદસ્વામી

ઓડ ગામમાં જે કોઈ મહાત્મા આવે એમની સાથે ફરવાનું અને પ્રસાદ ખાવાનો, પ્રસાદ સીધી રીતે ન મળે તો છેવટે ચોરીને પણ ખાવાનો અને ગામમાં ધમાલ-મસ્તી કરવાની. નાનપણથી આવો તોફાની સ્વભાવ હતો ઓડ ગામના યુવક હરીશનો.

ઈ.સ. ૧૯૭૫ની સાલમાં એસ.એસ.સી.માં એ લજાતો હતો ત્યારે એને કાઠિયાવાડની યાત્રાએ જવાનું થયું. સાથે આવેલા ગામના ભક્તો મંદિરોનાં દર્શન કરે અને હરીશ બાધાની જેમ બહાર ઊભો રહે. ગઢડા સ્વામિનારાયણ મંદિરે એક દાદાએ પૂછ્યું તો વિવેકને નેવે મૂકીને તેમને જણાવી દીધું, 'મને સ્વામિનારાયણમાં ભાવ નથી. તમતમારે દર્શન કરો, મને લહેર કરવા દો. હું બસમાં બેઠો બેઠો આજુબાજુ દર્શન જ કરું છું ને!'

જુવાનીનો અનુભવ કરી ચૂકેલા દાદા પણ સમજી ગયા કે જુવાની તો આવી જ હોય ને! અમે પણ મોડા મોડા જ ઠરીઠામ થયા છીએ ને! આ તો બાળક છે, એક

દિવસ એ પણ સ્થિર થઈ જશે, પરંતુ ગઢડા જેવું મહિમાવંતું સ્થાન હતું એટલે દાદાએ હરીશને કહ્યું, ‘બેટા, અહીં તો સ્વામિનારાયણ ભગવાન સાક્ષાત્ બિરાજે છે. એકવાર દર્શન તો કરી લે. પછી મન ફાવે તે કરજે ! કોણે તને બાંધી રાખ્યો છે ?’

દાદાના શબ્દોએ હરીશને અસર કરી. લક્ષ્મીવાડીમાં શ્રીજીમહારાજના સમાધિસ્થાનનાં દર્શન કરવા નજીક ગયો અને ત્યાં જ પલાંઠી વાળી, આંખો બંધ કરી બેસી ગયો. એટલામાં તો જાણે કોઈ જાદુ થયો ! ભજન નહોતું કરવું અને થવા માંડ્યું. મહારાજે જાણે હરીશના સમગ્ર તંત્રનો કબજો લઈ લીધો. એ ભજનમાં તલ્લીન થઈ ગયો.

થોડીવાર પછી આંખ ખોલી તો કંઈક નવીન લાગ્યું. અંતર્દષ્ટિ કરીને જોયું તો હૈયું બદલાઈ ગયું હતું. ભગવાન સ્વામિનારાયણ પ્રત્યે કંઈક અહોહોભાવ જાગ્રત થઈ ગયો હતો. બેઠા બેઠા સંકલ્પ કર્યો કે જે ભગવાન સાક્ષાત્ પૃથ્વી પર હોય તો હાથમાં લોખંડની સળી આવી જાય. એક બાળકનો કેવો બાલિશ છતાં નિર્દોષ સંકલ્પ ! સંકલ્પ કરતાની સાથે જ એક સળી એના હાથમાં આવી ગઈ ! મનાઈ ગયું કે સ્વામિનારાયણ ભગવાન પૃથ્વી પર બિરાજે છે જ. (પ્રસાદીસ્વરૂપે એ સળી હરીશભાઈએ સાચવી રાખી છે.)

આમ, ભગવાન સ્વામિનારાયણ પ્રત્યે તો ભાવ થયો પરંતુ સ્વામિનારાયણના સંતોને સ્વીકારવા માટે હજુ મન માનતું નહોતું.

એકવાર પ.પૂ. હરિપ્રસાદસ્વામીજી ઓડ પધાર્યા. હરીશના કાકાને ત્યાં ઉપલા માળે બેઠા હતા. નીચે હરીશ મિત્રો સાથે અલકમલકની વાતો કરતો હતો. ‘ફળિયામાં સંતો આવ્યા છે તો વિવેક ખાતર પણ જવું જોઈએ.’ એમ વિચારી મિત્રો સાથે તે સ્વામીજીનાં દર્શન કરવા ઉપર ગયો.

સ્વામીજીની દષ્ટિ હરીશ પર પડી અને એને સ્વામીજી માટે અંતરમાં ભાવ જાગ્રત થઈ ગયો. સ્વામીજીની પ્રતિભાથી તે આકર્ષાયો. એક જ દર્શનમાં ભારે પરિવર્તન આવી ગયું. ધીરેધીરે સભા ભરતો થઈ ગયો. સભાના ફળસ્વરૂપે એ પણ મનાઈ ગયું કે સ્વામીજી શ્રીજીમહારાજનું સ્વરૂપ છે. પછી તો સ્વામીજી સેવામાં બોલાવતા એટલે વાસણા ફાર્મ પર કોતરોમાં મિત્રો સાથે ખોદકામ કરવા અને સાફસૂફી કરવા જવાનું થાય. સ્વામીજી પોતે પણ કોતરોમાં ખોદકામ કરે અને સ્મૃતિ આપી આનંદ કરાવે. આવી સેવામાં હરીશને બહુ મજા પડતી હતી.

તા. ૧૦-૧૨-૭૮ના દિવસે હરીશે પ્રભુતામાં પગલાં માંડ્યાં. સ્વામીજીના યોગમાં હતા એટલે એક વાત તો સમજઈ ગઈ હતી કે પતિપત્ની બંનેએ

ભેગા મળી ભગવાનના માર્ગે ચાલવાનું છે.

રથનાં બંને પૈડાં સુપેરે દોડતાં હતાં. સંસાર છે એટલે પ્રસંગો તો બનવાના જ. એકવાર કોઈ કારણોસર એમની વચ્ચે ખૂબ ઝઘડો થયો. એ રોષમાં હરીશભાઈએ ઘર છોડી દીધું. ક્યાં જવું એ પ્રશ્ન ઊભો થતાં હરિધામ સાંભર્યું અને ત્યાં આવી પહોંચ્યા.

સાંજના સમયે સ્વામીજીનો જ ભેટો થઈ ગયો. મળતાની સાથે જ સ્વામીજી કહે, ‘ચાલો, તૈયાર થઈ જાવ, આપણે વિચરણમાં જવાનું છે.’

સ્ટાફ સાથે મીનીબસમાં બેસી કંડારી આવ્યા. સાથે રમેશભાઈ (ડલાસ) પણ હતા. બીજે દિવસે ગામમાં પધરામણીઓ શરૂ થઈ. જે ઘરમાં સ્વામીજી પધરામણી કરે એ ઘરના એક ખૂણામાં બેસી હરીશભાઈ સ્વામીજીને નિરખ્યા કરે. જેમ જેમ દર્શન કરે તેમ તેમ હૈયામાં આનંદ પથરાતો જાય. એમને માટે એ આનંદ જીવવો અશક્ય થઈ પડ્યો એટલે એનો ઉભરો આંસુ દ્વારા બહાર આવવા લાગ્યો. જે ઘરે સ્વામીજી પધારે તે ઘરમાં સ્વામીજીનાં દર્શન કરી હરીશભાઈ રડવા લાગે.

હરીશભાઈની આવી ભાવદશા જોઈ સ્વામીજીએ પધરામણી બંધ કરી દીધી અને એમને લઈ લલિતકાકાના ઘરે આવ્યા. બહાલભર્યાં વચનો ઉચ્ચારતાં સ્વામીજી બોલ્યા, ‘અહીંયાં આવ, તને શું થાય છે ? તું કેમ રડે છે ?’

ગળગળા સાદે, રડતાં રડતાં હરીશભાઈએ કહ્યું, ‘સ્વામીજી ! મારે તમારી સાથે જ રહેવું છે. બીજે ક્યાંય જવું નથી. તમારા વગર હવે મને ક્યાંય ગમતું નથી.’

સ્વામીજી એમને સંસાર પ્રત્યેની ફરજનું ભાન કરાવતાં બોલ્યા, ‘ના... આપણે તો ઘરે જવાનું છે. આત્મીયતાથી ઘરમાં વર્તવાનું. સંસાર છે એટલે પ્રસંગો તો બનવાના જ. આપણે બધું ભૂલી જવાનું છે.’

કોણ જાણે કેમ પણ હરીશભાઈને સ્વામીજીનું એ વચન તરત જ મનાઈ ગયું.

‘હા સ્વામી, આપ કહો તો હું જાઉં પણ મારે બીજું કંઈ જોઈતું નથી. આપની સ્મૃતિ મને કાયમ રહે એવું કંઈક મને આપો. આટલી મારી વિનંતી છે.’

સ્વામીજીએ એ માંગણી મંજૂર રાખી અને સામે શરત મૂકતાં કહ્યું, ‘ઘરે જાવ પછી ઘરના સભ્યો કંઈક પૂછે તો ‘હા’ કે ‘ના’માં જ જવાબ આપવાનો. વધારે બોલીને ઝઘડો નહીં કરવાનો. મૂર્તિની વાત કોઈને નહિ કરવાની.’

ઘરે મોકલતા પહેલાં પણ સ્વામીજીએ એમને ખૂબ હેત કર્યું. જાણે એકનો

એક દીકરો ન હોય ! સંસારની ખારાશ મીઠાશમાં પરિણમી. સ્વામીજીની આજ્ઞા થઈ એટલે ઘરે જવા હરીશભાઈ તૈયાર થઈ ગયા.

એટલામાં સ્વામીજીએ કહેવડાવ્યું, ‘થોડીવાર આરામ કરીને પછી જાવ.’

લલિતકાકાના ઘરની સામે જ એક ત્રણ માળનો બંગલો હતો. તેમાં હરીશભાઈએ અને રમેશભાઈએ ત્રીજે માળે આરામ કર્યો. ઘરની પાછળ ખુલ્લું મેદાન હતું. હરીશભાઈ મેદાન તરફના ખુલ્લા આકાશને જોતા હતા. મનમાં સંકલ્પ ઊઠ્યો કે સ્વામીજીએ તો સ્મૃતિ આપવાની મારી માંગણી સ્વીકારી છે તો એની પ્રતીતિ મને થવી જોઈએ.

બસ, આટલો સંકલ્પ ઊઠ્યો અને આકાશમાં સ્વામીજીની પ્રકાશયુક્ત ભવ્ય મૂર્તિ દેખાઈ. અંધારુ થવા આવ્યું હતું. આબુબાબુ શીતળ પ્રકાશ રેલાયો. ધીરેધીરે એ દિવ્યદેહ આકાશમાં વ્યાપ્ત થવા લાગ્યો. વિરાટ દેહનાં દર્શન કરવા માટે હરીશભાઈને પણ જાણે દિવ્ય ચક્ષુ મળ્યાં ! વિસ્ફારિત નયને એ મૂર્તિનાં દર્શન કરવા લાગ્યા. ચારે બાજુ પ્રકાશ પ્રકાશ દેખાવા લાગ્યો. વિવિધ રંગો દેખાવા લાગ્યા. સમગ્ર સૃષ્ટિ અને અનંત બ્રહ્માંડો એ વિરાટ સ્વરૂપમાં દેખાયાં. દેવો અને ઋષિઓ સ્તુતિ કરતા હોય એવું દર્શન થયું. એવામાં નાભિમાંથી એક હાથી નીકળતો દેખાયો જે કીડી કરતાં પણ સાવ નાનો લાગતો હતો. ઉપર-નીચે, આબુબાબુ જ્યાં જુએ ત્યાં સ્વામીજીનું જ સ્વરૂપ દેખાય. સ્વામીજી પણ એમની સામે જોઈને મરક મરક હસ્યા કરે.

મહાભારતના યુદ્ધમાં કૃષ્ણ પરમાત્માએ અર્જુનને વિરાટ સ્વરૂપનું દર્શન કરાવ્યું હતું એવું જ દશ્ય અહીં ખડું થયું. થોડા સમય સુધી હરીશભાઈ એ અલૌકિક મૂર્તિનાં દર્શનમાં ખોવાયેલા રહ્યા. પછી ધીરેધીરે એ દર્શન બંધ થયું. આ દર્શનની સાથે જ હરીશભાઈને મનાઈ ગયું કે ભલે સ્વામીજી આપણા જેવું માનવદેહ ધરીને વિચરતા હોય પણ એ દિવ્ય અને અલૌકિક પુરુષ છે.

પછી તો રાત થવા આવી હતી એટલે એમણે સ્વામીજી પાસે ઓડ જવાની આજ્ઞા લીધી.

સ્વામીજીએ રમેશભાઈને કહ્યું, ‘તું હરીશની સાથે જા અને એને ઘર સુધી મૂકીને આવજો કારણ કે એનું ઠેકાણું નહીં, અહીંયાથી નીકળી ક્યાંનો ક્યાં જતો રહે.’

સ્વામીજીને પગે લાગી બંને જણા કંડારી રોડ પર આવ્યા. કોઈ સાધનની રાહ જોતા એક પથ્થર પર બેઠા. હરીશભાઈ તો હજી પણ મૂર્તિનાં દર્શનના જ

પ્રભાવમાં હતા. એ જ સમયે સ્વામીજી દિવ્યદેહે એમની જમણી બાજુના પથ્થર પર આવીને બેસી ગયા, મરક મરક હસતા જાય અને એમના તરફ જોતા જાય. આ રીતે એક કલાક સુધી સ્વામીજીએ દર્શનનું સુખ આપ્યું. થોડીવાર પછી એક ટૂક આવી અને એમાં બંને જણા બેઠા. સામેથી આવતી ગાડીઓના પ્રકાશમાં પણ હરીશભાઈને તો સહજનંદસ્વામી મહારાજ, ગુણાતીતાનંદસ્વામી અને સ્વામીજીનાં જ દર્શન થાય. એવી રીતે ટૂકમાંથી ઊતર્યા ત્યાં સુધી એ દર્શન થયું.

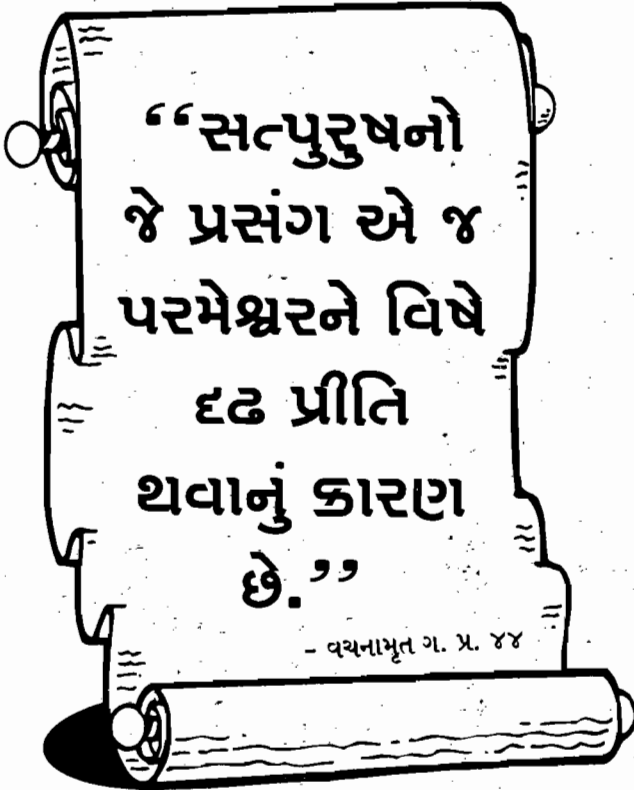
બંને મિત્રો ઓડ ગામમાં દાખલ થઈ પોતપોતાના ઘરે જવા દૂટા પડ્યા. હરીશભાઈ એમના મિત્ર નરેન્દ્રભાઈના ઘર આગળથી નીકળતા હતા તેવામાં એમનાં પત્નીએ એમને બોલાવ્યા. એમના ઘરે ચ્હા પીધી. એ બહેન સત્સંગી હતાં એટલે એમણે સહજભાવે પૂછ્યું, ‘સ્વામીજીનાં તમે કેવાં દર્શન કર્યાં ? એમણે શું સ્મૃતિઓ આપી ? આપને શું કહ્યું તે કહો તો સારું.’

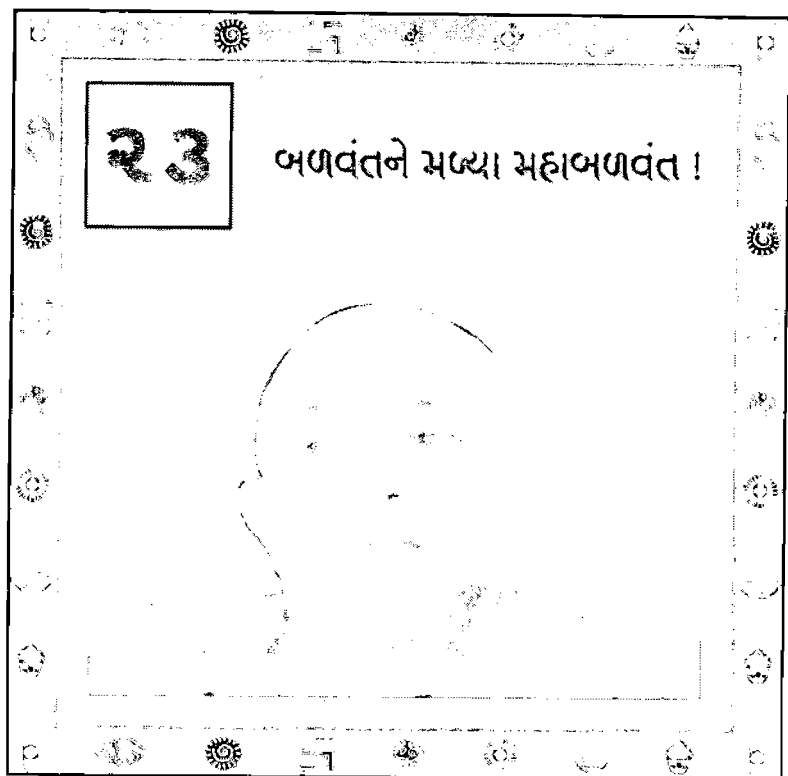
હરીશભાઈ તો ભાવમાં આવી ગયા અને સ્વામીજીની શરતને ભૂલી ગયા. જે કાંઈ મૂર્તિનું દર્શન કર્યું હતું તે બધું જ જેમ છે એમ કહી દીધું. પેલાં બહેન તો એ વર્ણનમાં લીન થઈ ગયા, પરંતુ બધું કહી દીધા પછી હરીશભાઈને મનમાં મૂંઝવણ થવા લાગી કે સ્વામીજીનું વચન ભૂલાઈ ગયું !

ઘરે ગયા. મૂર્તિની સ્મૃતિ કરવા પ્રયત્ન કર્યો પણ મૂર્તિ અદૃશ્ય થઈ ગઈ. એમને મનમાં ખૂબ દુઃખ થયું. પછી તો પ્રત્યક્ષ મળેલી મૂર્તિના રાજીપા માટે જ જીવન જીવવાનો યત્ન આદર્યો. તા. ૧૪-૫-૮૯ના રોજ અંબરીષ દીક્ષા પણ લીધી અને તન, મન, ધનથી સ્વામીજીને સમર્પિત થઈ ગયા. આજે તેઓ સત્સંગમંડળના એક અદના કાર્યકર બની સેવાભક્તિ કરી રહ્યા છે.

હરીશભાઈની સાથોસાથ એમના ધર્મપત્ની રંજનબહેન પણ સત્સંગમાં રસબસ થતાં ગયાં. એમણે પણ ભક્તિઆશ્રમના બહેનો પાસે ઋષિપત્નીની દીક્ષા લીધી. ઈ.સ. ૧૯૯૪માં સ્વામીશ્રીના આત્મીય મહોત્સવમાં એ આત્મીય દંપતીના અદ્ભુત સેવાસમર્પણ જોઈ સ્વામીશ્રીની આંખોના ખૂણા ભીંજાઈ ગયા.

બળવંતભાઈ સોનીનું મૂળ વતન સાવરકુંડલા, પણ મુંબઈમાં તેઓ સ્થાયી થયા. જ્યારે એમની ઉંમર તેર વર્ષની હતી ત્યારે ગઢડા બોડિંગમાં રહી અભ્યાસ કરતા. વેકેશનનો સમય સાવરકુંડલામાં ગાળતા.

એકવાર વેકેશન પૂરું થયું એટલે યુવાન બળવંત સાવરકુંડલાથી ગઢડા આવવા નીકળ્યો. ઢસાથી ટ્રેનમાં બેઠા પછી સજોસરા આવ્યું ત્યારે બપોર પડીકે પોતે બીજી ટ્રેનમાં બેસી ગયો છે એટલે પાછો ઢસા આવ્યો.

ઢસામાં એક જગ્યાએ ઝૂંપડી જોઈ. નજીક જઈને જોયું તો એમાં એક સંત-મહાત્મા બેઠા હતા. મોટી મોટી દાઢી અને મૂછોથી મુખારવિંદ ઢંકાયેલું હોવા છતાં તેજ છતું થતું હતું. ત્યાગ અને વૈરાગ્યની છટા દેખાતી હતી. આંખોમાં પ્રેમ છલકતો હતો.

મહાત્માએ બળવંતને નજીક બોલાવી કહ્યું, 'છોકરા, તું ભૂલો પડી ગયો ને!'

બળવંતને લાગ્યું કે આ સાધુમહારાજને ક્યાંથી બપોર પડી ગઈ ? આશ્ચર્ય

સાથે થોડો ગભરાટ પણ થયો.

સંતે કહ્યું, ‘તું ગભરાઈશ નહીં. તારી બાએ જે થેપલાં ને કેરી આપ્યાં છે એ તું ખાઈ લે.’

બળવંતને તો વધુ એક આંચકો લાગ્યો કે આ મહાત્મા વળી મારું ટિફીન ક્યાંથી જોઈ ગયા ?

પછી એક રહસ્યની વાત કરતાં કહ્યું, ‘બેટા, તારી ઉંમર ચાલીસ-પિસ્તાલીસ વર્ષની થશે ત્યારે આપણે મળીશું. ત્યારે તું મને છોડીશ નહીં.’ આ અંતર્યામી સંતની વાતો સાંભળી બળવંત તો એકીટસે એમને જોઈ જ રહ્યો ! થોડો સમય પાસે બેઠો. પછી એમણે એક ગાડી મંગાવી અને ડ્રાઈવરને કહ્યું કે આ દીકરાને ગઢડા ઉતારી દેજે. એમ ગાડીમાં બેસી બળવંત ગઢડા આવી પહોંચ્યો.

વર્ષોનાં વહાણાં વીતી ગયાં. ગૃહસ્થાશ્રમમાં પ્રવેશ કર્યો. વેપાર-ધંધો ચાલુ કર્યો. મુંબઈમાં સ્થાયી થયા. ખૂબ કમાયા. ચાલીસી વટાવી દીધી. ઢસાની ધરતી પર સંતમહાત્માએ આપેલા આશીર્વાદ સાકાર થવાના દિવસો નજીક આવી પહોંચ્યા.

ઈ.સ. ૧૯૮૧ની સાલમાં બળવંતભાઈ, વેપારી સંબંધને લઈને મુંબઈના ભક્તરાજ રાયસી અદાના યોગમાં આવ્યા. રાયસી અદા તો સ્વામીશ્રીના અનન્ય આશ્રિત અને નિષ્ઠાવાન ભક્તરાજ હતા. જીવનમાં સ્વામીશ્રી સિવાય એમણે કંઈ જ વ્હાલું રાખ્યું ન હતું. એટલે અન્ન એવો જ ઓડકાર આવતો. બળવંતભાઈ જ્યારે પણ એમને મળે ત્યારે તેઓ સ્વામીશ્રીના મહિમાની ખૂબ વાતો કરે. ‘સાક્ષાત્ સ્વામિનારાયણ ભગવાન સ્વામીજીમાં અખંડ રહ્યા છે.’ એવી વાતોથી બળવંતભાઈને પણ સ્વામીશ્રીનાં દર્શનની તાલાવેલી જાગી.

એવામાં હરિધામમાં મંદિરના પાટોત્સવનો સમયો આવ્યો. રાયસી અદાએ બળવંતભાઈને પણ સોખડા જવા સાથે લીધા. હરિધામ આવ્યા. રાયસી અદા અને સાથેના ભક્તો પોતપોતાની રીતે છૂટા પડી ગયા. બળવંતભાઈ એકલા એક ઝાડ નીચે બેઠા. ખૂબ ભીડ હતી એટલે મૂંઝાયા. વિચારે ચડ્યા કે અહીંયાં તો કોઈ આપણો ભાવ પણ પૂછતું નથી. સહુ પોતપોતાની દુનિયામાં મસ્ત છે. બેઠા બેઠા ચેન ન પડ્યું એટલે યજ્ઞ ચાલતો હતો ત્યાં દર્શન કરવા ગયા. શાસ્ત્રીજીમહારાજ અને યોગીજીમહારાજની મૂર્તિનાં દર્શન કર્યાં અને પછી તો કોઈની પણ પરવા કર્યા વિના પાણી પીને અમદાવાદ જવા રવાના થઈ ગયા. જમવા પણ રોકાયા નહીં. અમદાવાદ થઈને પાછા મુંબઈ પહોંચી ગયા.

મુંબઈ જઈ અદાને મળ્યા. અદા કહે, ‘તમે ક્યાં જતા રહ્યા હતા ? અમે તો ભક્તોની વ્યવસ્થા કરવા ગયા હતા. અમારી રાહ જોવી હતી ને ! આવી રીતે જતા ન રહેવાય.’ એમ અદાએ મીઠો ઠપકો આપ્યો.

બળાપો કાઢતાં બળવંતભાઈ કહેવા લાગ્યા, ‘તમે આ બધી કથા કરો છો પણ મારા માન્યામાં આવતી નથી. તમે વડીલ છો એટલે હું મર્યાદા રાખું છું પણ મને સ્વામિનારાયણમાં કાંઈ રસ નથી. હું તો જૈન ધર્મમાં માનું છું અને માનતો રહીશ.’ આ રીતે તેમણે ઉકળાટ બહાર કાઢ્યો.

અદા સાંભળી રહ્યા. છેવટે એમની નિષ્ઠાની ખુમારી બહાર આવી. બોલ્યા, ‘તું હરિધામ જ. ટિકિટના પૈસા મારી પાસેથી લઈ જ. તારો કોઈ સંકલ્પ પૂરો થાય કે શાંતિ જેવું લાગે તો તું માનજે, નહીં તો ન માનીશ.’ બળવંતભાઈ કાંઈ બોલી ના શક્યા.

અદાનાં આ ખુમારીભર્યા વચનોથી પ્રેરાઈને બળવંતભાઈ હરિધામ આવ્યા. પ્રથમ ઠાકોરજીનાં દર્શન કર્યાં. ‘સ્વામીજીમાં ભગવાનપણાની પ્રતીતિ આજે કરવી છે.’ એવી ટેક લઈને જ આવેલા એટલે એમણે વેચાણવિભાગમાંથી કંઠી લીધી અને સંકલ્પ કર્યો કે જો સ્વામીજી ભગવાનને રાખેલા સંત હોય તો આ કંઠી મને સામેથી બાંધે પણ હું એમને કંઠી બાંધવાનું ન કરું.

સ્વામીજી અનિર્દેશમાં પૂજા કરતા હતા. પૂજા કરી ઊભા થયા. ઊભા થતાં જ બળવંતભાઈ પર જ દષ્ટિ નાંખી. હાથના ઈશારાથી નજીક બોલાવ્યા. કહે, ‘ભગત, અહીં આવો. ખિસ્સામાંથી કંઠી કાઢો.’ બળવંતભાઈનું હૈયું ધબકવા લાગ્યું. ધૂજતા હાથે ખિસ્સામાંથી કંઠી કાઢી સ્વામીજીને આપી. સ્વામીજીએ વર્તમાન ધરાવીને એ કંઠી બળવંતભાઈના ગળામાં પહેરાવી દીધી.

આમ, પોતાનો સંકલ્પ સ્વામીજીએ પૂરો કર્યો એટલે એ તો સ્વામીશ્રીના ચરણોમાં ઢળી પડ્યા ! હૈયામાં આનંદ આનંદ છવાઈ ગયો. બસ ત્યારથી એમણે સત્સંગમાં પગરણ માંડ્યાં. ઢસા ગામમાં સંતે જે વાત કરી હતી તેની સત્યતા પુરવાર થઈ ગઈ. ધીરે ધીરે સત્સંગ સભામાં જવાની શરૂઆત કરી. સ્વામીજીનો ખૂબ મહિમા સમજાયો. સત્સંગ અને સંતપ્રધાન જીવન જીવવાની શરૂઆત થઈ.

દિવ્ય દર્શન

એકવાર મુંબઈમાં કાંદીવલીમાં બુમના હાઉસમાં રહેતા પ.ભ. રમેશભાઈ ઠક્કરને ત્યાં સભા હતી. બળવંતભાઈ પણ બેઠા હતા. સ્વામીજીએ બધા હરિભક્તોને ધૂન કરવાની આજ્ઞા કરી. બળવંતભાઈએ આંખ મીંચી અને ધૂનની શરૂઆત કરી. થોડી જ સેકન્ડોમાં તેઓ સમાધિમાં ગરકાવ થઈ ગયા ! ખૂબ જ શીતળ અને શાંત પ્રકાશનાં દર્શન થયાં. પ્રકાશમધ્યે સ્વામીશ્રીની મનોહર મૂર્તિનાં દર્શન થયાં. ખૂબ જ શાંતિનો અનુભવ થયો. એ જ અવસ્થામાં તેઓ ક્યાંય સુધી એ સુખનો અનુભવ કરતા રહ્યા. ધૂન પૂરી થઈ પરંતુ તેઓ તો સમાધિ અવસ્થામાં જ હતા એટલે સ્વામીજીએ પ્રસાદીનો લાફો મારીને ઊઠાડ્યા અને સ્મૃતિ આપતાં કહ્યું, ‘અહીંયાં ઊંઘવા આવ્યા છો ? ચાલો જઈએ.’ બળવંતભાઈ સફાળા ઊઠી ગયા. સમાધિના સુખનો અનુભવ કરાવી સ્વામીજીએ એમને જગ્રત અવસ્થામાં લાવી દીધા.

આ પ્રસંગ એમના જીવનનું એક અમૂલ્ય સંભારણું બની રહ્યો.

“રોટલા ખાવા મળે છે પણ કદાચ તે ન મળે તો રાંધેલું અન્ન માગી ખાઈને પણ આ સાધુનો સમાગમ કરીએ નીકર કાચા દાણા ખાઈને પણ સમાગમ કરીએ, નીકર ઉપવાસ કરીને પણ સમાગમ કરીએ, અથવા લીંબડો ખાઈને, નહિ તો વાયુ ભરખીને પણ આ સમાગમ કર્યા જેવો છે અને જેને કોઈક કામનો કરનારો હોય કે જેને રોટલા ખાવા મળતા હોય તે જો આ સમાગમ નહિ કરે તો તેને તો બહુ ખોટ જાશે.” અ.મૂ.અ.મૂ. શ્રી ગુણાતીતાનંદસ્વામી

આસોદર એટલે ચરોતર પ્રદેશનું ગોકુળિયું ગામ. આ ગામે ઘણા સંતોની ભેટ સ્વામીજીના ચરણે ધરી છે. પૂ. મુક્તિજીવનસ્વામી, પૂ. માધવપ્રિયસ્વામી, પૂ. નારાયણચરણસ્વામી, પૂ. શાંતિપ્રિયસ્વામી, પૂ. યોગેશ્વરસ્વામી, પૂ. સુજ્ઞેયસ્વામી જેવા સંતો વર્ષોથી સેવાભક્તિમાં ડૂબી સ્વામીજીની પ્રસન્નતાનાં પાત્રો બન્યા છે. આજ ગામનાં બે બહેનો પણ ભક્તિઆશ્રમમાં રહીને ભગવાન ભજે છે.

ઈ.સ. ૧૯૬૮ની સાલમાં સ્વામીજી આસોદર ગામમાં પધાર્યા. પ્રથમવાર જ ગામમાં આવેલા સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાયના સંતોને જેવા આબાલવૃદ્ધ સૌ ટોળે વળી ગયાં. એક તરવરિયા કિશોરને પણ થયું કે લાવ જોઈ તો ખરો કે આ સાધુઓ કેવા હોય છે ! વડીલોની ઓથે એ દર્શન કરતો હતો એ જ વખતે સ્વામીજીની દષ્ટિ એના પર પડી. ચાર આંખો ભેગી થઈ. એ કિશોરે આંખ ઢાળી દીધી પરંતુ સ્વામીજી એના તરફ એકધારી નજરે જોઈ રહ્યા હતા. પ્રથમ વખતે બસ આટલી જ મુલાકાત અને આટલાં જ દર્શન ! એ કિશોરનું નામ હતું અનિલ.

ઈ.સ. ૧૯૭૦ની સાલમાં સ્વામીજી આસોદરમાં ફરીવાર પધાર્યા ત્યારે પણ અનિલને અનાયાસે સ્વામીજીનાં દર્શન થયાં. સ્વામીજીએ એને જોયો અને પ્રેમસભર વચ્ચે નજીક બોલાવ્યો. અનિલને તો આ બધું અનુગતું લાગતું હતું એટલે સ્વામીજી તરફ સંકોચ સહિત થોડોક ખસ્યો. સંબંધનો નાતો વધારતા સ્વામીજી બોલ્યા, ‘આવો... આવો... નજીક આવો.’

દાદા-દાદી કહેતાં કે બાવાજી આવે તો આપણને પકડીને લઈ જાય એટલે અનિલે વિચાર્યું કે આ સાધુ-બાવાની નજીક જવા જેવું નથી. દૂર રહ્યા રહ્યા જ એણે કહી દીધું, ‘ના, મારે નથી આવવું.’ સ્વામીજી આ નાના કિશોરની નિર્દોષ અને નિખાલસ મનોદશા જોઈ મનમાં હરખાયા, એમ કે ‘હવે તમે નજરોનાં બંધનથી બંધાઈ ગયા, સંબંધ થઈ ગયો, તો હવે ક્યાં જઈ શકવાના છો ?’

સ્વામીજીએ ગામના વડીલો સમક્ષ એ વખતે પરાવાણી ઉચ્ચારેલી, ‘આ છોકરો ભલે અત્યારે ના પાડે છે પણ એ સત્સંગમાં આવશે પછી ગામમાં ખૂબ સારો સત્સંગ થશે.’

ઈ.સ. ૧૯૭૫ની સાલમાં પૂ. પ્રેમસ્વરૂપસ્વામી આસોદર આવ્યા. કોણજાણે કેમ પણ અનિલ સંતોને જોઈ કુતૂહલવશ પાછળ પાછળ ફર્યા કરતો. પ્રેમસ્વામી એને સેવા સોંપતા. એમ કરતાં કરતાં એક દિવસ એમણે અનિલને પૂજની મૂર્તિઓ આપી. આનાકાની કરતાં એણે એ મૂર્તિઓ લીધી અને પોતાની બેગમાં મૂકી દીધી. પ્રેમસ્વામીએ કહેલું, ‘આ મૂર્તિઓનાં દર્શન કરી રોજ ૧૧ વખત સ્વામિનારાયણ બોલજો’.

અનિલ રોજ મૂર્તિઓનાં દર્શન કરે અને ૧૧ વખત સ્વામિનારાયણ બોલે.

યુવાન અવસ્થામાં પ્રવેશતાં અનિલભાઈને એક દીકરી સાથે પ્રેમ થઈ ગયો. તેઓ પ્રેમલગ્ન કરવા માગતાં હતા પરંતુ દીકરીપક્ષે ખૂબ વિરોધ હતો. એ વિરોધને અવગણીને અનિલભાઈ પ્રેમલગ્ન કરીને જ રહ્યા. એ જ અરસામાં સ્વામીજી અનિલભાઈના ઘરે પધાર્યા. ગામના વડીલ ડાહ્યાકાકાએ સ્વામીજીને કહ્યું, ‘અનિલે તો પ્રેમલગ્ન કર્યા છે અને ખૂબ ધમાલ ચાલે છે. દીકરીપક્ષવાળા રિવોલ્વર લઈને ફરે છે. આપ આશીર્વાદ આપો તો બધું સુખપૂર્વક પાર પડે.’

સ્વામીજીએ અનિલભાઈને બોલાવી કહ્યું, ‘તું રવિવારની સભા ભરીશ ?’ જવાબમાં એમણે ‘હા’ કહી.

પ્રસન્ન થઈ સ્વામીજી આશીર્વાદ આપતાં બોલ્યા, ‘આપણો વાળ વાંકો

નહિ થાય. કદાચ કોઈ ગોળી છોડે તો પણ આપણી રક્ષામાં મહારાજ આવીને ઊભા રહી જશે પણ આપણે શૂરવીર થવાનું, છાતી રાખવાની. ઘરમાં બેસી નહીં રહેવાનું. નિશ્ચિતતાથી ફરવાનું. જાવ, ૧૯મી તારીખે સમાધાન થઈ જશે.’

સ્વામીજીનાં આશીર્વાચનોથી અનિલભાઈને ખૂબ જ હિંમત આવી ગઈ. આજુબાજુના ભયંકર વિરોધ વચ્ચે એક સ્વામીજી જ પોતાનો આધાર બન્યા એટલે એમને માટે કૃતજ્ઞતાની લાગણી પણ જન્મી.

સ્વામીજીનાં વચન પ્રમાણે ૧૯ તારીખે દીકરીપક્ષવાળા આવ્યા. ઘરના સભ્યોને અને આડોશીપાડોશીઓને લાગતું હતું કે ન જાણે શું નું શું થશે ? બધાને એક જ ચિંતા હતી કે કાંઈ ધમાલ ન થાય તો સારું, પણ અનિલભાઈ નિશ્ચિત હતા.

સાસરિયાઓમાં જાણે કે ભગવાને જ પ્રવેશ કર્યો અને સહુ સમાધાન કરવા તૈયાર થઈ ગયા કે દીકરી-જમાઈ બંને તૈયાર હોય તો ભલે રાજબુશીથી લગન કરે.

આમ, સઘળો વિરોધ શમી ગયો. સમાધાન થઈ ગયું. આ પ્રસંગ પછી અનિલભાઈને સ્વામીજી પ્રત્યે અનન્ય ભાવ થઈ ગયો.

તેઓ હરિધામ આવ્યા. સ્વામીજીએ કહ્યું, ‘હવેથી આપણે જીવનમાં સત્સંગ મુખ્ય રાખવાનો. સત્સંગનું કામ પહેલું કરવાનું. હું તારા ઘરે આવતો રહીશ.’ બસ..! ત્યારપછી અનિલભાઈને સત્સંગનો ખરેખરો રંગ લાગી ગયો.

મૂર્તિમાં અખંડ રહ્યા છીએ.

સ્વામીશ્રી પોતાની સાથે નાના ઠાકોરજી કાયમ સાથે રાખે છે. મહારાજ અને ગુણાતીનાનંદસ્વામીની એ નાનકડી પણ મનમોહક મૂર્તિઓ જોઈને કોઈને પણ એમની સાથે રમવાનું અને લાડ લડાવવાનું મન થઈ જાય.

સાબરકાંઠા જીલ્લામાં ઈડર પાસે શામળાજીનું વિખ્યાત મંદિર આવેલું છે. ખુશાલ ભટ્ટ (સદ્. શ્રી ગોપાળાનંદસ્વામી) નાના હતા ત્યારથી જ એમને શ્રીશામળાજીની મૂર્તિ સાથે અલૌકિક નાતો હતો. એ મૂર્તિ નાનકડા ખુશાલ ભટ્ટ સાથે રમવા માટે આવતી. ખુશાલ ભટ્ટની પ્રભુ પ્રત્યેની ભક્તિ અને પ્રીતિ કેવી હશે કે પંચધાતુની બનેલી મૂર્તિ પણ ચૈતન્યસ્વરૂપે રમવા દોડી આવે ! શામળાજી મંદિરના

ઈતિહાસનાં પાને આ હકીકતની નોંધ લેવાઈ છે.

શ્રીચૈતન્ય મહાપ્રભુએ જીવનલીલા સંકેલી ત્યારે જગન્નાથપુરીના મંદિરની મૂર્તિને ભેટી પડ્યા અને મૂર્તિએ એમને પોતામાં સમાવી લીધા.

શ્રીવલ્લભાચાર્યજીને પણ શ્રીનાથદ્વારામાં ભગવાનની મૂર્તિએ બે હાથ પહોળા કરી આલિંગન આપ્યું હતું.

ટૂંકમાં, આપણે મૂર્તિને પ્રભુનું પ્રત્યક્ષ સ્વરૂપ માનીને પૂજન-અર્ચન કરીએ તો પ્રભુ એમની દિવ્યતાનો અનુભવ આપણને કરાવે જ ! એટલે જ તો ભગવાન સ્વામિનારાયણે વચનામૃત ગ. પ્ર. ૬૮માં કહ્યું છે : ‘મારી અષ્ટ પ્રકારની જે પ્રતિમા તથા જે સંત તેને વિષે હું અખંડ નિવાસ કરીને રહું છું. તે મૂર્તિને જે ભગવાનનો ભક્ત પૂજતો હોય ત્યારે જેમ પ્રત્યક્ષ ભગવાન વિરાજતા હોય અને તેની મર્યાદા રાખે તેમ તે મૂર્તિની પણ મર્યાદા રાખી જોઈએ અને તેમ જ સંતના હૃદયમાં ભગવાનની મૂર્તિ રહી છે તે સંતની પણ મર્યાદા રાખવી જોઈએ.’

ઠાકોરજીની મૂર્તિમાં આવી જ દિવ્ય ચેતનતાનું દર્શન સ્વામીજીના સંકલ્પે અનિલભાઈને પણ થયું.

એકવાર સ્વામીજી અનિલભાઈના ઘરે ઊતર્યા હતા. એમને નવો નવો સત્સંગ હતો એટલે ઠાકોરજીની ભક્તિની કાંઈ ઝાઝી ગતાગમ ન હતી. સવારે સ્વામીશ્રી જાતે જ પંચધાતુની ઠાકોરજીની મૂર્તિને જગાડી દાતણ કરાવતા હતા. અનિલભાઈ આ બધું જોયા કરે.

‘ધાતુની મૂર્તિ દાતણ કરતી હશે ? સ્વામીજી આવું કેમ કરતા હશે ?’ વગેરે વિચારો એમના મનમાં આવતા હતા. ત્યારપછી સ્વામીજીએ મૂર્તિને સ્નાનવિધિ કરાવી. સ્નાન કરાવ્યા પછી વાઘા પણ પહેરાવ્યા. તાર્કિક બુદ્ધિના વખતમાં ફસાયેલા અનિલભાઈ આ બધું શંકા-કુશંકાના ભાવથી જોયા કરતા હતા.

એમને આ જ વિચારોમાં રાખી, સ્વામીજી ઠાકોરજીને લઈ પધરામણીએ નીકળી ગયા. બપોરે પાછા પધાર્યા. ઠાકોરજીને પોઢાડી દીધા. અનિલભાઈએ આ બધું જોયું.

સ્વામીજી ઠાકોરજીને પોતાની જાતથી પણ વિશેષ સાચવતા હતા એ જોઈ એમને ખૂબ આશ્ચર્ય થયું. સ્વામીજી એમની મનોદશાને પારખી ગયા હતા. થોડીવાર થઈ એટલે સ્વામીજીએ એમને નજીક બોલાવ્યા અને કહ્યું, ‘ઠાકોરજીના પગ દબાવો. એમણે વિચરણ ખૂબ કર્યું છે એટલે થાક લાગ્યો છે.’

અનિલભાઈને થયું, ‘સ્વામીજી ઠાકોરજીના પગ દબાવવાનું કહે છે પણ કેવી રીતે દબાવું ? ઠાકોરજીને તો પેટીમાં પોઢાડ્યા છે. વળી એ તો પંચધાતુની મૂર્તિઓ છે.’

સ્વામીજીએ ફરી કહ્યું, 'ઠાકોરજી થાકી ગયા છે. પગચંપી કરી દો.'

અનિલભાઈએ પોતાની મૂંઝવણ વ્યક્ત કરતાં કહ્યું, ‘મારો હાથ મૂકી શકું એટલા પણ ઠાકોરજીના પગ મોટા નથી.’

‘પણ તું સેવા ચાલુ તો કર !’

અનિલભાઈએ ચરણ દબાવવાની શરૂઆત કરી ત્યાં તો એક અલૌકિક અનુભવ થયો. ચરણનો સ્પર્શ કર્યો તો ઠાકોરજીના ચરણ સાવ પોચા લાગ્યા ! પંચધાતુની મૂર્તિમાં જીવંતતાનું દર્શન થયું ! ફરીવાર સ્પર્શ કર્યો ત્યારે પણ એવો જ અનુભવ થયો. અનિલભાઈ તો ગળગળા થઈ ગયા. બુદ્ધિમાં ન બેસે એવી વાત હતી છતાં પણ પોતાની નજર સામે એ અનુભવી રહ્યા હતા. આખરે એમને સાચી ભક્તિનો કંઈક ખ્યાલ આવ્યો. સ્વામીજીના ચરણોમાં નમી જવાયું.

સ્વામીજીએ કરુણાભીના શબ્દોમાં કહ્યું, ‘સવારે તું સંકલ્પ કરતો હતો ને કે સ્વામીજી આવું બધું કેમ કરે છે ? હવે સમજાયું ને ! આજથી આપણે નિયમ લઈ લો કે ઠાકોરજી માટે મનુષ્યભાવનો સંકલ્પ નહીં ઊઠવા દેવાનો.’

અનિલભાઈ બે હાથજોડી ગદ્ગદ હૃદયે બોલ્યા, 'સ્વામીજી ! મને માફ કરો.' સ્વામીજીએ એમને ખભે હાથ પસારી આશીર્વાદ સ્વરૂપે ધબ્બો માર્યો.

વિધિનો લેખ સુધાર્યો.

ઈ.સ. ૧૯૭૮ની સાલમાં અનિલભાઈ સ્વામીજી સાથે દક્ષિણ ભારતની યાત્રાએ ગયા. એ વખતે એમણે સ્વામીજીને પ્રાર્થના કરી, ‘મારે ત્યાં બે બેબી છે. હવે મુક્ત ક્યારે આપશો ?’

સર્વજ્ઞ એવા સ્વામીજીએ ભાવિને પ્રત્યક્ષ નિહાળતા હોય એમ વાણી ઉચ્ચારી, ‘હજુ બે બેબી આવશે પછી મુક્ત આવશે.’

આ સાંભળી અનિલભાઈ ખૂબ ઉદાસ થઈ ગયા. સ્વામીજી એમના મુખની

રેખાઓને જોઈ રહ્યા હતા. એમનાથી ના રહેવાયું એટલે આંખમાં આંસુ સાથે બે હાથ જોડી સ્વામીજીનાં ચરણોમાં નમી પડ્યા. કાંઈ ન બોલી શક્યા. એમનું મૌન સ્વામીજી પાસે દયાની યાચના કરી રહ્યું હતું.

‘વિધિના લેખ પર મેખ મારે એ ભગવાનના સાધુ’ એ બિરુદ લઈને પધારેલા સ્વામીજીએ ભક્તની મૂક પ્રાર્થના સાંભળી હોય એમ કહ્યું, ‘સારું, તમે બંને જણા પચાસપચાસ માળા રોજ ફેરવજો.’

સ્વામીશ્રીનાં આશીર્વાચનો સાંભળી અનિલભાઈએ હાશ અનુભવી.

યાત્રાએથી આવ્યા પછી પતિપત્ની બંનેએ રોજની પચાસ માળા ફેરવવાનું ચાલુ કર્યું. થોડા સમય પછી અનિલભાઈ સ્વામીજીને મળવા ગયા. કપાળમાં ચાંદલો કરીને સ્વામીજીએ એમને કહ્યું, ‘શ્રીહરિજયંતિના દિવસે ૪.૩૦ વાગે મહારાજ મુક્ત મોકલશે. પછી હું તારા ઘરે આવીશ !’

અનિલભાઈના આનંદનો પાર ન રહ્યો. આ વખતે પણ એમની આંખોમાં આંસુ આવ્યાં પરંતુ તે હર્ષનાં આંસુ હતા. સ્વામીજીની અપરંપાર કરુણાનો વિચાર કરતાં તેઓ ઘરે પાછા ફર્યા.

શ્રીહરિજયંતિના દિવસે સાંજના ૪.૩૦ વાગે અનિલભાઈને ત્યાં દીકરાનો જન્મ થયો. ઘરમાં ખુશાલી છવાઈ ગઈ. બરાબર દસ દિવસ પછી સ્વામીજી ઘરે પધાર્યા. દીકરાને સ્વામીજીએ ખોળામાં લીધો. કપાળમાં ચાંદલો કર્યો. ક્યાંય સુધી એ બાળક તરફ સ્વામીજી જોઈ રહ્યા. પછી અનિલભાઈ તરફ જોઈ બોલ્યા, ‘મુખી, આ તારા કરતાંયે સવાયો થશે અને પરિવારનું નામ રોશન કરશે.’ આ સાંભળી અનિલભાઈ સ્વામીજીની કરુણામાં ભીંજઈ ગયા. સ્વામીજીએ એ દીકરાનું ‘વિરલ’ એવું નામાભિધાન કર્યું.

આ પુરુષ સામાન્ય નથી.

સ્વામીજીની જન્મજયંતી તા. ૨૪ મે ૧૯૯૪ના રોજ અમદાવાદના આંગણે સૂર્યા પાર્ટીપ્લોટમાં ઉજવવાની હતી. અનિલભાઈ એમના બે-ત્રણ મિત્રોને લઈને આસોદરથી ગાડીમાં નીકળ્યા. સાથે એક તાંત્રિકભાઈ પણ હતા.

એ ભાઈએ પ્રાગટ્યપર્વના આમંત્રણ કાર્ડમાં સ્વામીજીની મૂર્તિનાં દર્શન કર્યા હતા. યોગસાધનાના બળે એમને ખ્યાલ આવી ગયો કે સ્વામીજી મહાસમર્થ પુરુષ છે, એટલે તેઓ પણ અનિલભાઈ સાથે અમદાવાદ આવ્યા.

લૌકિક સિદ્ધિને પામેલા આ તાંત્રિકભાઈ તો અનિલભાઈની બધી ભૂતકાળની વાતો કહેવા લાગ્યા : ‘૧૯૮૨ની સાલમાં સ્વામીજી તમારા ઘરે પધારેલા ત્યારે મંદિર બનાવવાની વાત કરેલી ?’

અનિલભાઈ કહે, ‘હા, આપની વાત સાચી છે. સ્વામીજીએ એ વખતે મંદિર બનાવવાની વાત કરેલી.’

આ રીતે અમદાવાદ આવતા સુધીમાં એમની સાથે સારો એવો પરિચય થઈ ગયો.

અમદાવાદ સમૈયામાં અનિલભાઈએ બધા મિત્રોને સ્વામીજીનાં દર્શન કરાવ્યા. પેલા તાંત્રિકભાઈ પણ સાથે જ હતા. સ્વામીજીએ એમનો હાથ પોતાના હાથમાં લઈ થોડીવાર સુધી પકડી રાખ્યો અને એમની સામે જોયા કર્યું. પેલા ભાઈ વિહ્વળ થઈ ગયા. શરીરમાં જાણે કોઈ વીજળીનો સંચાર થયો હોય એવો અનુભવ થયો ! સ્વામીજી એમનો હાથ છોડી મર્માંજુંહસ્યા.

સમૈયામાંથી પાછા ફરતાં એમણે અનિલભાઈને કહ્યું, ‘જ્યારે સ્વામીજી મારા તરફ જોતા હતા ત્યારે એમની આંખોમાંથી ખૂબ પ્રકાશ નીકળતો હતો જે મારાથી સહન નહતો થતો.’

પછી કહે, ‘અનિલભાઈ, આ પુરુષ સામાન્ય નથી ! હજુ થોડાં વર્ષો સુધી કોઈને ખબર નહીં પડે કે આ ભગવાનને રાખેલા મહાન સંત છે. ભવિષ્યમાં એમનું કાર્ય જ એમની મહાનતાનાં દર્શન કરાવશે. તમે આ પુરુષને રાજી કરી લેજો.’

પ્રથમ જ મુલાકાતમાં સ્વામીજીનો મહિમા સમજનાર એ તાંત્રિકભાઈની વાતો બધા મિત્રો સાંભળી રહ્યા હતા.

સ્વામીજીના આવા અનેક દિવ્ય અનુભવોનું ભાથું લઈને અનિલભાઈ આજે આદર્શ અંબરીષ કાર્યકર્તા તરીકેનું જીવન જીવી રહ્યા છે. એક નિષ્ઠાવાન ભક્તરાજ તરીકે તેઓ ધામ, ધામી અને મુક્તોની સેવા કરવાના આતોચનું એમના જીવનમાં દર્શન થાય છે.

“ત્રીસ લક્ષણે યુક્ત
એવા જે સંત તેનો જે
સંગ તે મન-કર્મ-વચને
કહીને રાખે, તો જેટલાં
કલ્યાણને અર્થે સાધન
છે તેટલાં સર્વે તેના
સંગમાં આવી જાય છે.”

-વચનામૃત વર. ૪

૨૨

ખુલ્યાં અંતરનાં દ્વાર.
થઈ સ્વરૂપની ઓળખાણ !

લલિતકાકા અને કાંતિભાઈ બંને, કાનમ પ્રદેશના વડોદરા નજીકના કંડારી ગામના નિષ્ઠાવાન ભક્તો. લલિતકાકા પોતાનો સંસાર સ્વામીજીના વચને ચલાવતા હતા અને કાંતિભાઈ પોતાનો સંસાર સ્વામીજીને સમર્પિત કરી હરિધામ કાયમને માટે રહેવા આવી ગયા હતા. એ જ ગામના યુનીભાઈ એમના ત્રીજા મિત્ર થાય.

યુનીભાઈના પિતાશ્રી કાળીદાસ જૂના મંદિરના સત્સંગી હતા એટલે અવારનવાર તેઓ પણ પિતાશ્રી સાથે વડતાલ દર્શન કરવા જતા. લલિતકાકા અને કાંતિભાઈની વાતોથી યુનીભાઈને પણ સત્સંગનો રંગ લાગ્યો. ઈ.સ. ૧૯૭૮ની સાલમાં સ્વામીજીના યોગમાં આવ્યા. ઈ.સ. ૧૯૮૧માં ઉજવાયેલ શ્રીસહજનંદસ્વામી મહારાજના દ્વિશતાબ્દી મહોત્સવમાં યોગએલ ત્રણ દિવસના યજ્ઞમાં બેસવાનો લ્હાવો પણ મળ્યો.

એકવખત કાંતિભાઈએ યુનીભાઈને કહ્યું, 'યુનીભાઈ, તમે બધાને હરિપ્રસાદસ્વામીજીના મહિમાની વાતો તો કરો છો..! પણ આ તમારો જ મોટો દીકરો

હરિધામ આવતો નથી. તમે એને કંઈક કહોને !’

લલિતકાકા બોલી ઊઠ્યા : ‘કાંતિભાઈ, એ કામ તમારું, યુનીભાઈનું નહીં. તમે જ રમેશને સ્વામીજી પાસે લઈ જાઓ. વળી તમે તો હરિધામમાં જ રહો છો એટલે સ્વામીજીને મળવાનું પણ તરત ગોઠવાઈ જાય અને આમેય રમેશને તમારા સિવાય હરિધામમાં બીજું કોણ ઓળખે છે ?’

આ સાંભળી રમેશ તરફ જોઈને કાંતિભાઈએ કહ્યું, ‘જો રમેશ, લલિતકાકા સાચું કહે છે. તું આ પાંચમના દિવસે હરિધામ આવીને મને મળજે. ઠાકોરજીનાં અને સ્વામીજીનાં બંનેનાં દર્શન થશે.’

કાંતિકાકાની વાત સાંભળી રમેશભાઈને પણ હરિધામ જવાની તીવ્ર ઈચ્છા જાગી. પરિવારના સત્સંગના સંસ્કારોનો એ પ્રભાવ હતો. વડોદરાના એક મિત્ર હિતેશ સાથે સ્કૂટર પર હરિધામ જવાનું નક્કી થયું.

ઈ.સ. ૧૯૮૧ની સાલનો કારતિકી પાંચમનો એ દિવસ હતો. રમેશભાઈએ હિતેશના ઘરે જઈને જોયું તો તે ઘરે ન હતો. અચાનક કંઈક કામ આવી જવાથી તે બહાર નીકળી ગયેલો. રમેશભાઈને એકલપડે હરિધામ જવામાં થોડી મૂંઝવણ થઈ, પરંતુ હરિપ્રસાદસ્વામીજીના દર્શનની તીવ્ર ઈચ્છા હોવાથી સાયકલ લઈને હરિધામ આવવા નીકળી પડ્યાં. એ એકલતામાં સ્વામીજીને મળવાના વિચારોએ છેક સુધી સાથ આપ્યો.

રસ્તામાં રમેશભાઈએ સંકલ્પ કર્યો કે જો હરિપ્રસાદસ્વામીજી પોતે જ સ્વામિનારાયણ ભગવાનનું સ્વરૂપ હોય તો મને પાસે બોલાવે અને ત્રણ ધબ્બા મારે. આમ પ્રથમ મુલાકાતમાં જ એમણે પ્રતીતિનાં પારખાનો સંકલ્પ કર્યો.

સાયકલ લઈને તેઓ હરિધામ આવ્યા. તરત જ કાંતિકાકાની તપાસ આદરી પણ તેઓ ન મળ્યા. તેથી મૂંઝાયાકે હવે સ્વામીજી પાસેકેવી રીતે જવાશે ?

ઠાકોરજીનાં દર્શન કર્યા પછી તેમણે સ્વામીજીના નિવાસસ્થાન ‘અનિર્દેશ’ તરફ પ્રયાણ કર્યું. અનિર્દેશના હોલમાં આવીને જોયું તો ૩૫ થી ૪૦ હરિભક્તો બેઠા હતાં. રમેશભાઈ પણ સૌની સાથે સભામાં ગોઠવાઈ ગયા.

થોડીવારમાં સ્વામીજી ડ્રમમાંથી બહાર પધાર્યા. હરિભક્તો ચરણસ્પર્શ કરવા પડાપડી કરવા લાગ્યા. આરતીનો સમય થઈ ગયેલો એટલે સ્વામીજીએ બધાને આરતીમાં જવાની આજ્ઞા કરી અને પોતે પણ આરતીમાં પધાર્યા.

આરતી પૂરી કરી સ્વામીજી અનિર્દેશ તરફ વળ્યા. રસ્તામાં નાના નાના

બાળકો ક્રિકેટ રમતા હતા. સ્વામીજી એમની સાથે આનંદ કરવા લાગ્યા. રમેશભાઈના મનમાં વિભાસણ જાગી કે બધા તો સ્વામીજીને ભગવાનનું સ્વરૂપ કહે છે પણ તેઓ તો બાળકો જોડે બાળક જેવા થઈ આનંદ કરી રહ્યા છે !

પ્રભુસ્વરૂપ સંતની આવી લીલા અને પોતાની જીવદશા વચ્ચે રમેશભાઈનું મન અટવાતું હતું. મનુષ્યભાવનો એ વિચાર થોડી જ ક્ષણોમાં શમી જવાનો હતો, એની એમને ખબર ન હતી !

થોડીવાર પછી સ્વામીજી અનિર્દેશના હોલમાં આસન પર બિરાજમાન થયા. ભક્તો આજુબાજુ ટોળે વળી ગયા. રમેશભાઈ પણ સ્વામીજી પાસે ગયા. નીચા નમી પગે લાગ્યા અને ‘જય સ્વામિનારાયણ’ કહ્યા. સ્વામીજીએ એમના સંકલ્પને પકડ્યો અને દેહને પણ બાહુપાશમાં જકડ્યું. ખૂબ વહાલ વરસાવ્યું અને ત્રણ ધબ્બા મારી દીધા. રમેશભાઈના આનંદનો પાર ન રહ્યો. આંખોમાં હર્ષનાં આંસુ આવી ગયાં. એ જ વખતે નક્કી કરી નાખ્યું કે હવે પછી સમગ્ર જીવન સ્વામીજીની મરજી પ્રમાણે જ જીવવું છે.

‘અહીંયા તો અમે ત્રીજી વખત આવ્યા.’

એમનાં દાદીમા ભગવાન સ્વામિનારાયણનાં ચુસ્ત ઉપાસક હતાં. વડતાલ મંદિરે દાદા સાથે અવારનવાર જતાં. હરિપ્રસાદસ્વામી એક સારા સંત છે એવો સદ્ભાવ તો હતો જ. પુત્ર ચુનીભાઈ તથા પૌત્ર રમેશના પુણ્યપ્રતાપે માનવદેહે વિચરતા ભગવતસ્વરૂપ સંતનો અદ્ભુત સંબંધયોગ પ્રાપ્ત થયો હતો, પણ એનાથી તે તદ્દન અજાણ હતાં. ઈ.સ. ૧૯૮૨ના જાન્યુઆરી મહિનામાં દાદી ખૂબ બિમાર પડ્યાં. બિમારી લાંબા સમય સુધી ચાલી. તેઓ પથારીવશ થઈ ગયાં.

તા. ૨૪-૨-૧૯૮૨નો એ દિવસ હતો. દાદીમા ખૂબ જ આનંદમાં હતાં. સવારે ઊઠતાની સાથે જ એમણે ચુનીભાઈને બોલાવ્યા. બિમારી હોવા છતાં મુખારવિંદ પર પ્રસન્નતા હતી.

તેઓ બોલ્યાં, ‘બેટા, આજે રાત્રે તારા સ્વામીજી ત્રણ સંતો સાથે મારી પાસે આવ્યા હતા. મને કહે, ‘ચાલો માજી, તૈયાર થઈ જાવ. તમને લેવા માટે આવ્યા છીએ.’

ચુનીભાઈએ આશ્ચર્ય સાથે પૂછ્યું, ‘બા, તમે શું કહ્યું?’

બા કહે, ‘ભાઈ, હું તો ખૂબ ગભરાઈ ગઈ. મેં સ્વામીજીને કહ્યું, ‘અમાસના અંધારાના દિવસે મને શું કામ લઈ જાઓ છો? પૂનમના દિવસે અજવાળામાં લઈ જાઓ.’ મારી વાત સાંભળી અને કહે, ‘સારુ, પૂનમના દિવસે સાંજે સાત વાગ્યે આવીશું.’ એમ કહીને તેઓ ચાલ્યા ગયા.’

બાની વાત સાંભળીને ચુનીભાઈએ કહ્યું, ‘બા, પ્રભુસ્વરૂપ સંત તેડવા આવે ત્યારે તિથિ ન જોવાય! તમે કેવાં નસીબદાર કે સ્વામીજી તમને લેવા માટે આવ્યા. પણ હવે પૂનમના દિવસે ના નહિ પાડતાં.’

ત્યારપછી તો દાદીમાની તબિયત સુધરવા લાગી. સારી રીતે ખાવા-પીવા લાગ્યાં. જાણે માંદગી જ નથી એટલાં સ્વસ્થ થઈ ગયાં!

સમયને સરી જતાં ક્યાં વાર લાગે છે! પૂનમનો દિવસ આવી પહોંચ્યો. તા. ૧૦-૩-૮૨નો હોળીનો એ દિવસ હતો. સાંજના છ વાગ્યે દાદીમાએ બધાને જમવાનું ફરમાન કરી દીધું. આજે એમનો કોઈ જુદો જ પ્રભાવ જણાતો હતો.

તેઓ કહે, ‘મારે શીરો જમવો છે.’ એમ જણાવી શીરો તૈયાર કરાવ્યો અને જમ્યાં. સાડા છ વાગ્યે દાદાને, ચુનીભાઈને અને ઘરના બધા સભ્યોને એમણે નજીક બોલાવ્યા. બધાને ખ્યાલ આવી ગયો કે દાદીમા ધામમાં જવાની તૈયારી કરી રહ્યાં છે.

દાદાએ પૂછ્યું, ‘તારી છેલ્લી ઈચ્છા શી છે?’

દાદીમા બોલ્યાં, ‘આપણા મોટા દીકરા ચુનીભાઈ સ્વામીજીના ખૂબ જ લાડીલા ભક્ત છે. એમનાં સંબંધને કારણે જ સ્વામીજી મને અમાસના દિવસે લેવા આવ્યા હતા અને હમણાં પણ મને લેવા આવશે. એમનામાં ‘ભગવાન સ્વામિનારાયણ સાક્ષાત્ પ્રગટ છે’ માટે હવે તમે તમારી બધી સમજણ-અણસમજણ મૂકીને સ્વામીજીનાં દર્શન કરવા સોખડા મંદિરે જાઓ. હું ધામમાં જઈ પછી, દ્વાદશી અને ત્રયોદશીના દિવસે બધા સંતો-હરિભક્તોને જમાડજો.’

પછી ચુનીભાઈને નજીક બોલાવી કહ્યું, ‘બેટા, તું તો ખૂબ જ ભાગ્યશાળી છે કે તને આવા સ્વામીજી મળી ગયા. તારા સંબંધે મારું જીવન પણ ધન્ય થઈ ગયું. આવો ને આવો સત્સંગ કરતા રહેજો અને સ્વામીજીને રાજી કરી લેજો.’

પછી એમણે રમેશભાઈનાં મમ્મીને બોલાવી કહ્યું, ‘તેં દીકરીની જેમ મારી સેવા કરી છે. આવી ને આવી સસરાની પણ સેવા કરજો.’

પછી અંતરસન્મુખ થતાં બોલ્યાં, ‘ચાલો, હવે અંધારું થાય છે. સ્વામીજી

ક્યારનાય આવીને ઊભા છે. સહુનેય મારા જય સ્વામિનારાયણ..’

આમ સંધ્યાકાળે બરાબર સાત વાગ્યે બા અક્ષરધામમાં પધારી ગયાં.

હોળીનો એ દિવસ હતો એટલે રમેશભાઈ વડોદરામાં પોતાના ઘરે હતા. સાંજે એમને બેચેની જેવું લાગ્યું. રોજ સાત વાગ્યે આરતી કરતા હતા પણ આજે પોણાસાત વાગ્યે આરતી કરવાની ઈચ્છા થઈ. આરતી ચાલુ કરી, પણ આરતી બોલતાં બોલતાં જીભ થોથવાતી હતી. કંઈક અશુભ થયાના અણસાર આવી રહ્યા હતા. આરતી પૂરી થઈ કે તરત જ દીવો ઓલવાઈ ગયો. ત્યાં તો થોડી જ વારમાં ખબર મળ્યા કે બા ધામમાં પધાર્યા છે.

ત્રીજા દિવસે સ્વામીજી કંડારી લલિતકાકાને ત્યાં પધાર્યા. યુનીભાઈ, દાદા અને રમેશભાઈ સ્વામીજીનાં દર્શને ગયા. સ્વામીજી બોલ્યા, ‘માજી તો મહારાજના ચરણોમાં બેસી ગયાં.’ યુનીભાઈ અને રમેશભાઈને પણ પ્રતીતિ થઈ ગઈ કે જે પુરુષ અત્યારે દર્શન આપી રહ્યા છે એ જ પુરુષ દાદીમાને લેવા પધાર્યા હતા.

ઈ.સ. ૧૯૮૭ની સાલમાં સ્વામીજી સભા કરવા માટે કંડારી ગામમાં પધારેલા. તે વખતે થાળ યુનીભાઈના જૂના ઘરે વચલી રૂમમાં રાખેલો. જમતાં જમતાં સ્વામીજી બોલ્યા, ‘અહીંયા તો અમે ત્રીજી વખત આવ્યા.’

બાજુમાં ઊભેલા ભક્તો અજાણપણે નિર્દોષતાથી કહેવા લાગ્યા, ‘સ્વામીજી, આપ પહેલી વખત જ અહીંયાં પધાર્યા છો.’ સ્વામીજીના મર્મને સમજનારમાંથી એક હતા રમેશભાઈ. એમનાં તરફ જોઈને સ્વામીજી ફરી બોલ્યા, ‘અહીંયાં તો અમે ત્રીજી વખત આવીએ છીએ.’

રમેશભાઈને તાળો મેળવતાં વાર ન લાગી કે સ્વામીજી અમાસના દિવસે દિવ્યદેહે પ્રથમવાર પધારેલા, પછી પૂનમના દિવસે દાદીમાને તેડવા ફરીવાર પધાર્યા અને અત્યારે પ્રત્યક્ષ પધાર્યા છે. એમ ત્રીજી વખત પધાર્યા.

ભગવાન આપણી રક્ષામાં છે.

મૂળ અક્ષરમૂર્તિ સદ્. શ્રી ગુણાતીતાનંદસ્વામીએ પોતાની વાતોમાં કહ્યું છે : ‘ભગવાન તો પોતાના ભક્તની રક્ષા કરવા જ બેઠા છે. કેની પેઠે તો જેમ પાંપણ આંખની રક્ષા કરે છે ને હાથ કંઠની રક્ષા કરે છે ને માવતર છોકરાંની રક્ષા કરે છે ને રાજા

પ્રજાની રક્ષામાં છે, તેમ જ ભગવાન આપણી રક્ષામાં છે.’

ઈ.સ. ૧૯૮૯ના ઑક્ટોબર માસમાં રમેશભાઈને કમળો થયો. ડોક્ટરે સારવાર તો ચાલુ કરી પરંતુ કમળાની અસર વધુ ઘેરી જણાઈ. તા. ૨૮-૧૧-૮૯ના રોજ ખૂબ જ ઊલટી થઈ એટલે રાત્રે ૧૦ વાગે એમને કારેલીબાગ ચેપી રોગના દવાખાને દાખલ કરવામાં આવ્યા. માંદગી દિવસે દિવસે વધવા લાગી. ૬ ડિસેમ્બરના રોજ ડોક્ટરોએ અંતિમ નિર્ણય આપતાં જણાવી દીધું કે કમળામાંથી કમળી થઈ ગઈ છે, માટે હવે બચવાની કોઈ શક્યતા નથી.

રમેશભાઈના નાના ભાઈ મહેન્દ્રભાઈ ડોક્ટર હોવાથી એમણે લોહી તથા પેશાબના રીપોર્ટ કઢાવ્યા. રીપોર્ટ નિરાશાજનક આવ્યા. એમને લાગ્યું કે હવે વધુ જીવી નહીં શકાય. ચુનીભાઈ પણ દુઃખી હતા કારણ કે, પોતાની નજર સમક્ષ જ પોતાનો દીકરો પોતાથી દૂર જઈ રહ્યો હતો. તેથી તેઓ મનોમન સ્વામીજીને સંભારી રહ્યા હતા.

એમણે પૂછ્યું, ‘બેટા, તારી અંતિમ ઈચ્છા શું છે ?’

‘બાપુજી, સ્વામીજીનાં દર્શન કરવાની ઈચ્છા છે. મને ખબર છે કે સ્વામીજી ખૂબ જ વ્યસ્ત છે એટલે એમને કોઈ તકલીફ ન પડે એ રીતે જણાવજો.’ એટલું કહેતાં આંખમાં આંસુ આવી ગયાં. ચુનીભાઈ પણ આંખમાં આંસુ સાથે દીકરાની કાકલૂદી સાંભળી રહ્યા હતા.

ત્યારપછી તો પરિસ્થિતિ વધુ વણસી. એકસાથે ૧૦ થી ૧૨ ઊલટીઓ થઈ ગઈ. એટલે ICUમાં રાખવામાં આવ્યા. એમણે મનોમન પ્રાર્થના કરી, ‘હે સ્વામિજી, હવે આપ મને આપની ગોદમાં લઈ લો.’ અંતરના ઊંડાણમાંથી નીકળેલો આ પોકાર હતો.

રાત્રિની એ નીરવ શાંતિમાં તેઓ હોસ્પિટલમાં જડવત્ સૂતા હતા. એવામાં રૂમમાં અલૌકિક પ્રકાશ છવાઈ ગયો ! સ્વામીજી દિવ્યસ્વરૂપે પધાર્યા ! એકલા રમેશભાઈ આ દર્શન કરી રહ્યા હતા. સ્વામીજી પલંગ પાસે આવ્યા. એમનાં શરીર પર હાથ પસાર્યો. કરુણાભરી દષ્ટિ વરસાવતાં બોલ્યા, ‘આપણે હજુ બીજાં ૩૪ વર્ષ રહેવાનું છે. આપણું આયુષ્ય તો ફક્ત ૩૪ વર્ષનું જ હતું, પરંતુ મહારાજ તમને બીજાં ૩૪ વર્ષનું આયુષ્ય આપશે !’

આવાં કરુણાભીનાં આશીર્વાચનો આપી સ્વામીશ્રી અંતર્ધાન થઈ ગયા. રમેશભાઈને જીવમાં ખૂબ બળ આવી ગયું. પોતાનું સઘળું દર્દ ભૂલી ગયા અને સૂતા સૂતા બે હાથ જોડી સ્વામીજીની અપરંપાર કરુણાનો વિચાર કરવા લાગ્યા. સવારે

ચુનીભાઈને પોતાનાં દિવ્ય દર્શનની વાત કરી.

ત્રીજા દિવસે સવારે ૧૧ વાગે સ્વામીજી હોસ્પિટલમાં પધાર્યા. રમેશભાઈ પાસે સ્વામીજીએ ઠાકોરજીનું પૂજન કરાવ્યું. પછી એમણે જ સ્વપ્નની વાત માંડીને કરી. એ સાંભળીને સ્વામીજી મીઠું મલક્યા. સ્વામીજીને પ્રાર્થના કરતાં રમેશભાઈએ કહ્યું, ‘હે સ્વામિજી, આપે મારા માટે આટલું બધું કર્યું તો મારે આપના માટે શું કરવાનું ? આપ કહો તો નોકરી છોડીને હરિધામ આવી જઈ. આપ જોમ કહો એમ કરવું છે.’

સ્વામીજી કહે, ‘ચાર કલાક ધૂન કરવાની અને હોસ્પિટલમાંથી રજા મળે પછી સીધા હરિધામ ઠાકોરજીનાં દર્શને આવી જવાનું.’

સ્વામીશ્રીનાં વચન પ્રમાણે ઈ.સ. ૧૯૯૦ની ૧લી જાન્યુઆરીએ રમેશભાઈ સહકુટુંબ હરિધામ આવ્યા. ઠાકોરજીનાં દર્શન કરી અનિર્દેશ સ્વામીજીનાં દર્શન માટે ગયા અને પ્રાર્થના કરતાં કહ્યું, ‘સ્વામિજી, આપે મને નવું જીવન આપ્યું છે. મારો નવો જન્મ થયો છે તો મને નવું નામ આપો.’

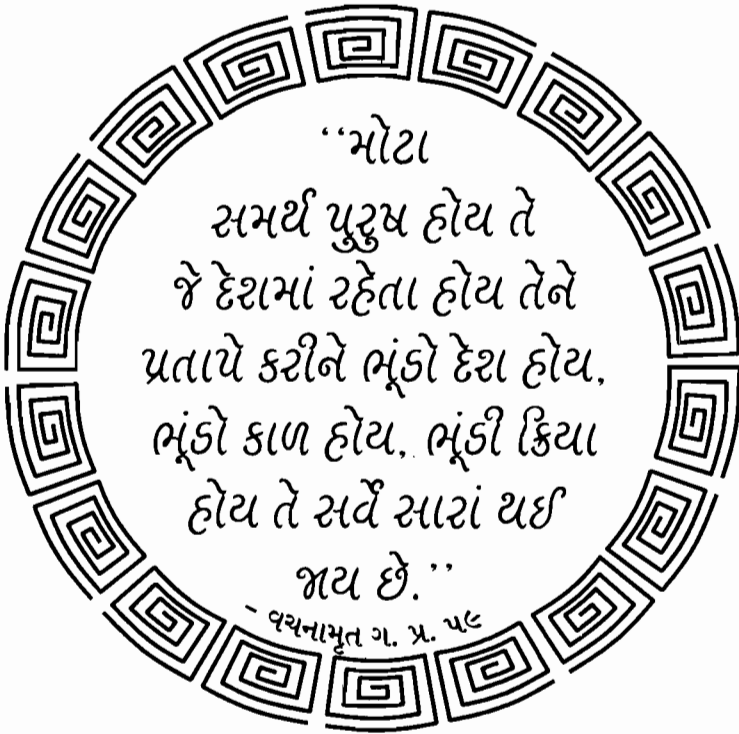
સ્વામીજીએ સ્મિત કરતાં કહ્યું, ‘આજથી આપણું નામ ‘આશિષ’.

નવો જન્મ અને નવું નામાભિધાન લઈ આશિષભાઈ હરિધામ દર્શન કરીને વડતાલ ગયા. મહારાજની મૂર્તિ આગળ બેસી ૫૧ માળા ફેરવવી એવો નિયમ લીધેલો. માળા ફેરવવાની ચાલુ કરી ત્યાં તો પૂજારીએ દરવાજા બંધ કરી દીધા. આશિષભાઈને થયું કે મારો સંકલ્પ અધૂરો રહેશે. આથી એમણે અંતરના ઊંડાણથી પ્રાર્થના કરી, ‘હે સ્વામિનારાયણ ભગવાન, જો આપ જ હરિપ્રસાદસ્વામીસ્વરૂપે પ્રગટ હો તો આ દરવાજો ખૂલી જાય જોથી હું ૫૧ માળા પૂરી કરી શકું.’

વડતાલ મંદિરના ઇતિહાસમાં કદાચ પહેલી વાર એવું બન્યું હશે કે શ્રીઠાકોરજી પોઢી ગયા પછી પૂજારીએ દરવાજા ખોલ્યા હોય..! ૧૨ ને ૭ મિનીટિ એમણે દરવાજો ખોલ્યો અને કહ્યું, ‘ભગત તમે માળા પૂરી કરી લો.’ માળા પૂરી થઈ અને પૂજારીએ દરવાજા બંધ કરી દીધા.

આમ, સંકલ્પ પણ પૂરો થયો અને સ્વરૂપની ઓળખાણ પણ થઈ ! આશિષભાઈના અંતરના દ્વાર કાયમ માટે ખૂલી ગયા.

“મોટા

સમર્થ પુરુષ હોય તે
જે દેશમાં રહેતા હોય તેને
પ્રતાપે કરીને ભૂંડો દેશ હોય,
ભૂંડો કાળ હોય, ભૂંડી ક્રિયા
હોય તે સર્વે સારાં થઈ

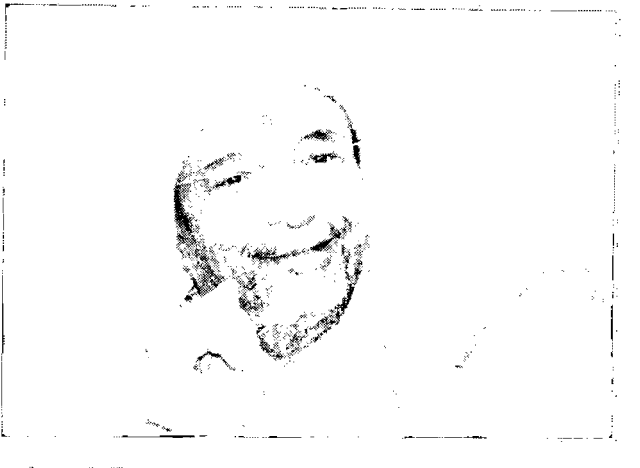
જાય છે.”

- વચનામૃત ગ. પ્ર. ૫૯

૨૬

પ્રાણ થકી મુને વૈષ્ણવ વ્હાલા...

વડનાં વાંદરાં ઉતારે એવો તોફાની અને મહેફિલોમાં રચ્યોપચ્યો રહેતો કોઈ મવાલી હોય એથીયે એક વ્હેત ચડે એવો બિરાદર એટલે નયન. ચ્હામાં ઘેનની ટીકડી પીવડાવીને પોતાની મમ્મીના દાગીના ઉતારીને લાગી જાય અને પૈસા ઉડાવે એ છોકરાને કઈ કોટિમાં મૂકવો ? બીજું તો એ શું નહિ કરતો હોય ? એનું દેહ મનુષ્યનું હતું પણ વર્તન પશુને શરમાવે એવું હતું ! એને કોણ સુધારે ? ઘરમાં બધાની ઊંઘ હરામ થઈ ગઈ હતી.

પિતાજી હસમુખભાઈ નયનને લઈને સ્વામીજી પાસે સોખડા મંદિરે આવ્યા.

‘માસ્તર, નયન તો બહુ ડાહ્યો છોકરો છે.’ એમ કહી સ્વામીજીએ નયનના ખભા પર હાથ મૂકીને દોસ્તીનો નાતો બાંધ્યો.

પ્રથમ જ પરિચયમાં નયનને પોતાપણું લાગ્યું. ‘અહોહો ! મારા પક્ષે સ્વામીજી રહ્યા ! હું તો બધાને હેરાન કરું છું, તો પણ સ્વામીજી મને પ્રેમ કરી રહ્યા છે !’ સ્વામીજીના આત્મીય સ્પર્શથી એનું હૈયું ભીનું થયું અને એ ભીનાશ આંખો સુધી આવી

ગઈ!

હસતાં હસતાં એની છાતી પર હાથ ફેરવતાં સ્વામીજીએ કહ્યું, ‘તું મંદિરે આવીશ ?’

સ્વામીજીનો આવો કલ્પનાતીત પ્રેમ પામ્યા પછી એ ના ન પાડી શક્યો. એનાથી સહજ જ બોલી જવાયું, ‘હા સ્વામીજી, ચોક્કસ આવીશ.’

‘તું મંદિરે રહેવા આવી જા. તારે કંઈ નહીં કરવાનું. માળા થાય તો કરજે. સંતો સાથે રહેજે. થાય એટલી સેવા કરજે અને આનંદ કરજે.’

એક મહિનો મંદિરે રહ્યો. એના જીવનમાં આમૂલ પરિવર્તન આવી ગયું. જેના શબ્દે શબ્દે ગાળ નીકળતી એ નયન અપશબ્દ બોલવા માટે અસમર્થ થઈ ગયો ! જેના હાથ કોઈને મારવા માટે ઊપડતા એ હાથને વંદન કરવાની ટેવ પડી ગઈ ! મોટા સમૈયામાં વડીલ સંતોનો આદેશ આવે એટલે નયન સેવામાં પહોંચી જાય અને લગનથી સેવા કરે.

આત્મીય આવકારથી યોગ થયો.

આ નયન જયેશભાઈનો ભત્રીજો થાય. નયનના જીવનમાં પરિવર્તન લાવનાર સમર્થ સંતવિભૂતિ પ.પૂ. હરિપ્રસાદસ્વામીજીનાં દર્શન કરવાની મહેચ્છા જયેશભાઈના મનમાં જાગી. થોડા દિવસોમાં જ જંબુસરવાળા એમના વકીલમિત્ર શરદભાઈએ કહ્યું, ‘હું સોખડા મંદિરે જઈ છું. તમારે આવવું છે ?’

શરદભાઈ સાથે જયેશભાઈના પિતાજી પણ ભાવ્યા. કહે, ‘જઈ આવ બેટા. તારો સંકલ્પ પૂરો થયો !’

બંને મિત્રો સોખડા આવ્યા. પ્રથમવાર જ સ્વામિનારાયણના કોઈ સંતના દર્શન કરવા જઈ રહ્યા હતા એટલે મનમાં કલ્પનાઓના ઘોડાઓ દોડી રહ્યા હતા : ‘આ સદ્ગુરુ તો ગાદી પર બેઠા હશે ! રેશમી કપડાં પહેર્યા હશે ! હાથમાં અને ગળામાં મોતીની માળાઓ હશે...!’

શરદભાઈને બહાર બૂટ કાઢવામાં મોડું થયું એટલામાં જયેશભાઈએ અંદર આવીને જોયું તો હીંચકા પર બેસીને એક સંતવર્ય નાના ટાબોરિયાને રમાડી રહ્યા હતા. હેતનાં ઓસડ પાઈ રહ્યા હતા. ફણભર માટે જયેશભાઈના અંતરે અલૌકિક

આભાનો અનુભવ કર્યો. એ સ્વયં હરિપ્રસાદસ્વામીજી જ છે એ ખ્યાલ ન આવ્યો, પરંતુ એ ટાપોરિયા પ્રત્યેની સ્વામીજીની હેતની હેલી જયેશભાઈના હૃદયને સ્પર્શી ગઈ. આદર્શન કરતા તેઓ ઘડીભર ઊભા રહ્યા.

એટલામાં શરદભાઈએ પાછળથી આવીને એમને કોણી મારીને કહ્યું, ‘આ સ્વામીજી !’

‘આ સ્વામીજી !!?’ ‘હા...’

જયેશભાઈએ દોડીને ચરણસ્પર્શ કર્યા.

આંખોમાં અમી અને વાણીમાં આત્મીયતા વરસાવતાં સ્વામીજી બોલ્યા, ‘આવી ગયા ?’ જાણે જન્મોથી યોગલ્પષ્ટ ચૈતન્યને આત્મીય આવકાર મળ્યો.

જયેશભાઈ મસ્તક હલાવીને કૃતજ્ઞભાવે માત્ર ‘હા..’ એટલું જ બોલી શક્યા.

‘ચાલો સારું થયું. આજે તમને વર્તમાન ધરાવવાનાં છે.’

વર્તમાન એટલે શું એ પણ એમને ખબર ન હતી છતાં પણ ‘હા’ બોલી જવાયું. પૂર્વનો સંબંધ હશે. આધ્યાત્મિક માર્ગે આ જન્મે એટલેથી આગળ જવાનું હશે. એ તો સ્વામીજી જ જોઈ શકે ને !

બાબુ પર લઈ જઈને શરદભાઈ કહે, ‘શું હા.. હા.. કર્યા કરે છે ? વર્તમાન ધરાવવા એટલે શું એ તને ખબર છે ?’

‘ના, મને ખબર નથી.’

‘કંઠી બાંધવી પડે.’ ‘એમાં શો વાંધો છે ?’

‘નિયમો પાળવા પડે.’ ‘કયા નિયમો પાળવાના ?’

‘દારુ, માંસ, ચોરી, વ્યભિચાર અને જુગારથી દૂર રહેવાનું.’

‘આપણે એનાથી દૂર જ છીએ તો શો વાંધો છે ?’

‘તો તારી મરજી.’ એમ કહી શરદભાઈ મૌન થઈ ગયા.

સ્વામીજીએ જયેશભાઈને વર્તમાન ધરાવ્યાં. એ સત્સંગી થયા. પિતાજી દત્તાત્રેયના ઉપાસક હતા. દાદા માતાજીના ઉપાસક હતા અને દાદીમા પુષ્ટીમાર્ગી હતા. આમ, એમના ઘરમાં ધર્મના સંસ્કારો પહેલેથી જ હતા.

જયેશભાઈએ જંબુસર સત્સંગસભામાં જવાની શરૂઆત કરી. ધીમે ધીમે

કોણે કહ્યું કે તમે નસીબદાર નથી ?

ઈ.સ. ૧૯૭૬ની સાલમાં સ્વામીજી જંબુસરના વડીલ મુક્તરાજ પ.ભ. ઝવેરમામાને ત્યાં પધાર્યા હતા. જયેશભાઈ અને એમના એક મિત્ર સ્વામીજીનાં દર્શન કરવા માટે ઝવેરમામાને ત્યાં આવ્યા. ઘરની બહાર ઓસરીમાં બંને મિત્રો દૂરથી સ્વામીજીનાં દર્શન કરી રહ્યા હતા. અંદર બે ભક્તો સ્વામીજીનાં ચરણોમાં બેસીને ચરણસેવા કરી રહ્યા હતા. જયેશભાઈના મિત્રને વિચાર ઊઠ્યો, ‘આપણું પણ આવું નસીબ હોત તો ! આપણને પણ સ્વામીજીના ચરણોની સેવા મળે તો કેવું સારું !’

‘બહુ પુણ્યવાળાને જ આવી સેવા મળે છે ! દોસ્ત, આપણાં પુણ્ય હજી જન્મત નથી થયાં ! આટલે દૂરથી દર્શન થાય છે એ પણ ઘણું છે !’ જયેશભાઈએ સૂર પુરાવ્યો.

દૂર ત્રીજા રૂમમાં બેઠા બેઠા સ્વામીજી બંને મિત્રોના વિચારો અંતર્યામીપણે વાંચી રહ્યા હતા. ઝવેરમામાને નજીક બોલાવી કહ્યું, ‘બહાર મારા બે મિત્રો છે, એમને બોલાવી લાવો.’

‘સ્વામીજી, બહાર કોઈ નથી.’

‘તમે જાવ તો ખરા.’

ઝવેરમામા બહાર રસોડા પાસે આવ્યા. જોયું તો બે યુવાનમિત્રો ભીંતને અડેલીને ઊભા હતા. એમને જોઈ ઝવેરમામા બોલ્યા, ‘અહો... તમે ઊભા છો ? અમે તો તમને જોયા જ નહીં ! ચાલો, સ્વામીજી તમને બંનેને યાદ કરે છે !’

‘અમને યાદ કરે છે ? !’

‘આપણે તો અહીંયાં વાતો કરીએ છીએ તે સ્વામીજીને કેવી રીતે ખબર પડી ગઈ ?’ એ વિચારે બંને મિત્રો એકબીજા સામે જોવા લાગ્યા. અંતરની અભિલાષા સાકાર થવાની ક્ષણો નજીક આવી પહોંચી ! હરખથેલા થઈ બંને જણા સ્વામીજી તરફ દોડ્યા. ચરણસ્પર્શ કર્યા અને બે હાથ જોડી અહોહોભાવે ઊભા રહી ગયા.

જે ભક્તો ચરણસેવા કરતા હતા એમને સ્વામીજીએ ઊભા થવા કહ્યું અને

આ બંને મિત્રોને નીચે બેસી જવા કહ્યું. તેઓ સ્વામીજીનાં ચરણોમાં બેસી ગયા. થોડી ક્ષણો પહેલાં કેટલા દૂર હતા અને કેટલા નજીક આવી ગયા ! કહો કે સ્વામીજીએ કરુણા કરીને નજીક ખેંચી લીધા !

સ્વામીજીએ એક ચરણ જયેશભાઈના ખોળામાં હળવે રહીને મૂક્યો. બીજે ચરણ એમના મિત્રના ખોળામાં મૂક્યો. બંનેનાં હૈયાં નાચવાં લાગ્યા કે અંતર્યામીપણે નજીક બોલાવ્યા, ખોળામાં ચરણ સ્થાપ્યા. હવે રાહ જોવાતી હશે ? બંનેના હાથ સ્વામીજીના ચરણોની સેવા કરવા લાગ્યા. ઉરમાં આનંદ સમાતો ન હતો !

એ ય ઓછું હોય તેમ જયેશભાઈ તરફ જોઈ સ્વામીજી બોલ્યા, ‘કોણે કહ્યું કે તમે નસીબદાર નથી ?’

હવે શું વિચારવાનું રહ્યું ? એટલું જ વિચારી શક્યા : ‘અહોહો ! કેવા પુરુષ ! કેવી સેવા ! અને અમે કેવા નસીબદાર !’

આપણને તો મહારાજ જજ બનાવવાના છે.

તેઓ જંબુસરની કોલેજમાં કલાર્ક હતા. સ્વામીજીએ એક દિવસ બોલાવીને કહ્યું, ‘આ સર્વિસ છોડી દો અને એલ.એલ.બી. કરીને વકીલની પ્રેક્ટીસ કરો.’

આ આજ્ઞા જયેશભાઈએ અપ્રતીમ શ્રદ્ધા અને વિશ્વાસથી ઝીલી લીધી. એમને અતૂટ ભરોસો હતો કે સ્વામીજી મારું ક્યારેય અહિત કરવાના જ નથી. તેમણે કોલેજમાં જઈને રાજીનામું આપવાની વાત કરી. પ્રિન્સિપાલશ્રીએ એમને સમજાવતાં કહ્યું, ‘આ તમે શું કરો છો ? સાધુને વ્યવહારમાં સમજ ના પડે. મારે તો કોઈ સ્વાર્થ નથી. જયેશભાઈ ! આવી સારી નોકરી જવા ન દેવાય !’ ત્યારે જયેશભાઈએ સ્પષ્ટ શબ્દોમાં કહી દીધું, ‘સાહેબ ! સાંભળો ! જેનો બાપ જ કરોડપતિ હોય એ મૂળા માટે ક્યારેય ન રહે ! મારા સ્વામીજી મારા આત્માના માવતર છે. તેઓ મને સર્વાંગી સુખી કરશે એવો મને દઢ વિશ્વાસ છે.’

પ્રિન્સિપાલ સાહેબ શાંત થઈ ગયા. જયેશભાઈએ રાજીનામું આપી દીધું. એલ.એલ.બી.નો અભ્યાસ કરીને કોર્ટમાં પ્રેક્ટીસ શરૂ કરી. પછી એમના જીવનમાં કસોટીની પરંપરા સર્જાઈ. વકીલાતની પ્રેક્ટીસ ચાલે જ નહીં. છતાંય એમણે ધીરજ ન ગુમાવી. સગાસંબંધીઓ પણ ટીકા કરે છતાં પણ તેઓ સ્વામીજીના વચને પ્રેક્ટીસ

કરતા જ રહ્યા.

એક દિવસ એમણે સ્વામીજીને પ્રાર્થના કરતાં પૂછ્યું, ‘સ્વામીજી, આપ આજ્ઞા આપો તો સરકારી વકીલની જગ્યા માટે અરજી કરું ?

સ્વામીજીએ આશીર્વાદ વરસાવતા કહ્યું, ‘હમણાં આપણે અરજી કરવાની જરૂર નથી. આપણને તો મહારાજ જજ બનાવવાના છે. સ્વામીજીના આશીર્વાદથી ટૂંક સમયમાં તેઓ જજ બની ગયા. પ્રભુની કેવી દયાદષ્ટિ !

માયાના થઈને રહેશો તો રડવું પડશે

‘માયાના થઈને રહેશો તો રડવું પડશે અને મહારાજના થઈને રહેશો તો રડવાનું નહીં રહે. રોટલા તો મહારાજે ગળે બાંધ્યા છે એટલે રોટલાની ચિંતા ન કરતા. મહારાજના થઈને રહેજો.’ ઈ.સ. ૧૯૭૭ની પહેલી ફેબ્રુઆરીએ કલક શિબિરમાં સ્વામીજીએ જયેશભાઈના પિતાશ્રીને આ રહસ્યમય વચનો કહ્યાં. પિતાશ્રીએ ઘરમાં બધાને આ વાત કરી.

બન્યું એવું કે જયેશભાઈનો નાનોભાઈ રોહિત કૉલેજમાં અભ્યાસ કરે. એક દીકરી સાથે એને પ્રેમસંબંધ બંધાયો, પરંતુ દીકરીનાં લગ્ન બીજે ગોઠવાયાં. લગ્નના દિવસે જ એ ગુમ થઈ ગયો. ઘણી શોધખોળ આદરી પણ કોઈ પત્તો ન લાગ્યો. ત્રણ દિવસ પછી એટલે કે ત્રીજી મેના રોજ એનો પાર્થિવ દેહ મળ્યો. કુટુંબમાં ગમગીની છવાઈ ગઈ. સહુ અપાર શોકમાં ડૂબી ગયા.

જીવનજોધ દીકરાની આવી કરુણ વિદાયને લીધે બીજે દિવસે ચોથી મેના સમૈયામાં હરિધામ તેઓ જઈ ન શક્યા. સવારની પૂજામાં પણ એમને ભાઈના જ વિચારો આવ્યા કરે. એક દિવસ તેઓ પૂજા કરતા હતા ત્યાં અવાજ આવ્યો : ‘માયાના થઈને રહેશો તો રડવું પડશે. મહારાજના થઈને રહેશો તો રડવાનું નહીં રહે.’ સાહેબ એકદમ ચમકી ગયા કે આ શબ્દો તો સ્વામીજીએ જ કહ્યા હતા ! પૂજા કરીને સીધા પહોંચી ગયા પિતાશ્રી પાસે અને વાત કરી. પિતાશ્રીએ કહ્યું, ‘વાત સાચી છે. સ્વામીજીએ તો આપણને ત્રણ મહિના પહેલાં જ આ વાત કરેલી પણ આપણે પ્રસંગે એ સમજી ન શક્યા.’

એ પછી જયેશભાઈએ સ્વામીજીને પ્રાર્થનાસ્વરૂપે પત્ર લખ્યો. સ્વામીજીએ ઉત્તરમાં લખ્યું, ‘તમારો ભાઈ પ્રભુ પાસે છે. પવિત્રતાને પ્રાપ્ત કરી રહ્યો છે. તમે કોઈ

શોક કરશો નહીં. ભજન કરશોજી.’ સ્વામીજીના આશીર્વાદથી કુટુંબનો સઘળો શોક દૂર થઈ ગયો.

સંકલ્પે બાળકનો જન્મ

૨૭ મે ૧૯૭૭ના રોજ એમને ત્યાં દીકરાનો જન્મ થયો. ઘરમાં આનંદ આનંદ છવાઈ ગયો. સાહેબે જોયું કે એ બાળકના કપાળમાં ચાંદલાનું સ્પષ્ટ ચિહ્ન દેખાતું હતું. એમણે એમના પત્નીને પૂછ્યું કે કોઈએ ચાંદલો કર્યો છે ?

‘ના, જન્મ થયો ત્યારથી જ ચાંદલો દેખાય છે.’ સાહેબને થયું કે સ્વામીજીના સંકલ્પે જ આ બાળકનો જન્મ થયો છે. એનું નામ રાખવામાં આવ્યું ‘દ્રુપદ.’

બે મહિના પછી સ્વામીજી ઝવેરમામાને ત્યાં પધાર્યા. જયેશભાઈએ એ બાળકને સ્વામીજીના ખોળામાં મૂક્યું. સ્વામીજી એને જોઈને મર્માળું હસ્યા. સ્વામીજીને જોઈને એ બાળક પણ હસવા લાગ્યું. સ્વામીજીએ જોડના સંત પ્રબોધસ્વામીને કહ્યું, ‘લાવો કંકુ, આપણા ભગત આવ્યા છે !’ સાહેબે સ્વામીજીને કહ્યું, ‘સ્વામીજી, જન્મ થયો ત્યારથી એના કપાળમાં ચાંદલો દેખાય છે.’

‘હા.. પ્રભુએ જ મોકલ્યો છે.’ એમ કહી સ્વામીજીએ ચાંદલો કર્યો. સાહેબના આનંદની અવધિ ન રહી.

તમારો ઑર્ડર આવવાની તૈયારીમાં છે.

ઈ.સ. ૧૯૮૬ની સાલમાં જજ તરીકે નવસારીમાં એમનું પોસ્ટીંગ થયું. એમના ધર્મપત્નીએ એવો સંકલ્પ કરેલો કે ઑર્ડર આવે પછી સ્વામીજીનાં દર્શન કરીને જ નોકરીની શરૂઆત કરવાની.

ત્યાં તો ૭મી ઓગસ્ટે સ્વામીજીની એમના પર ટપાલ આવી કે મારે તમારું તાત્કાલિક કામ છે તો પાદરા ઉમીયાવાડીમાં આવી જાવ. એમને આશ્ચર્ય થયું કે એવું તે વળી શું કામ પડ્યું હશે કે તાત્કાલિક યાદ કર્યો ? તેઓ ક્ષણનો પણ વિલંબ કર્યા વિના

પહોંચ્યા ઉમીયાવાડીએ. સ્વામીજીનાં દર્શન કર્યાં. સ્વામીજી કહે, ‘આવી ગયા ?’

‘હા.. સ્વામીજી.’ બે હાથ જોડી સાહેબે વિનયપૂર્વક કહ્યું.

પછી સ્વામીજી અંતર્યામીપણે બોલ્યા, ‘તમારો સંકલ્પ છે ને કે દર્શન કર્યા પછી જ નોકરી ચાલુ કરવાની ?’

સાહેબે કૌતુકપૂર્વક ‘હા’ કહી.

‘અમારું વિચરણ ક્યાં હોય એ નક્કી નહીં. તમે મને ક્યાં શોધશો ? એટલે તમને અહીંયાં બોલાવી લીધા.’

સાહેબના આશ્ચર્યનો પાર ન રહ્યો !

વળી, ઘબ્બા મારીને સ્વામીજી ધીમે રહીને બોલ્યા, ‘તમારો ઓર્ડર આવવાની તૈયારીમાં છે. એ આવે એટલે નોકરી ચાલુ કરી દેજો.’

સાહેબ માટે બોલવાનું કાંઈ રહ્યું જ નહીં. બે હાથ જોડી માત્ર અહોહોભાવ વ્યક્ત કરી શક્યા. શબ્દોથી કૃતજ્ઞતા વ્યક્ત ન થઈ તે આંસુઓએ વ્યક્ત કરી !

તેઓ ઘરે આવ્યા. બીજે દિવસે સવારે અગિયાર વાગે એમના પોર્સ્ટીંગનો ઓર્ડર આવી ગયો. ટપાલ રવાના થયાની તારીખ સાતમી ઓગસ્ટ હતી. એમણે ગણતરી માંડીને વિચાર્યું તો ખ્યાલ આવી ગયો કે જે સમયે સ્વામીજી આશીર્વાદ આપી રહ્યા હતા તે જ સમયે અમદાવાદની હાઈકોર્ટમાં એમનો ઓર્ડર લખાઈ રહ્યો હતો !

દેહનું જતન

એક દિવસ દવે સાહેબે એમને ફોન કર્યો, ‘સાહેબ તમે તમારા શરીરનું ધ્યાન રાખજો !’

સાહેબ આશ્ચર્યમાં પડી ગયા. કહે, ‘દવે સાહેબ, શું વાત કરો છો ?’

‘હા સાહેબ, અમેરિકાથી સ્વામીજીએ ફોન કરીને મને જણાવ્યું છે કે તમે નારિયેલીવાળા સાહેબને ફોન કરીને જણાવી દો કે તેઓ એમના શરીરનું ધ્યાન રાખે. એમને ૩૦૦ ડાયાબિટીસ છે એટલે રોજ વોર્કીંગ કરે.’

‘અરે.. ! હું તો સારી રીતે હરીફરી રહ્યો છું. મને ડાયાબિટીસ ?’

‘તો.. સ્વામીજી ખોટા ?’

‘ના.. ના.. દવે સાહેબ, એવું નથી. સ્વામીજીએ જે કહ્યું એ પરમસત્ય જ છે. હું કાલે જ ટેસ્ટ કરાવી લઈશ.’

બીજે દિવસે બ્લડટેસ્ટ કરાવ્યો તો ૩૦૦ ડાયાબિટીસ આવ્યો !

શરીરમાં રોગ છે એની ચિંતા સાહેબને ન થઈ પરંતુ સ્વામીજી નિરંતર દષ્ટિમાં રાખીને આપણું કેવું જતન કરી રહ્યા છે એનું ચિંતન, હૈયું ભરાઈ આવ્યું ત્યાં સુધી થયું.

એટલું જ નહીં, સ્વામીજીએ વૈધરાજ સાંઈપ્રકાશજીને પણ આદેશ કર્યો કે તમારે મહિનામાં બે વખત સાહેબની સારવાર માટે વલસાડ જઈ આવવાનું. એ આદેશ પ્રમાણે છ મહિના સુધી તેઓ વલસાડ ગયા અને સાહેબની સારવાર કરી. સાહેબ ગળગળા થઈ ગયા કે આટલી અપાર પ્રવૃત્તિ અને વિચરણની વચ્ચે પણ અમ જેવા પામર જીવનું આટલું બધું ધ્યાન સ્વામીજી રાખે છે ? બસ, સ્વામીજીના કૃપાસભર જતન પર તેઓ ઓવારી ગયા !

નસીબવાળા હોય એની ટ્રાન્સફર ગોંડલ થાય.

સાહેબના એક જજમિત્ર ભટ્ટસાહેબની બદલી હિંમતનગર થઈ. એ માનમાં પાર્ટીનો કાર્યક્રમ પૂરો કરીને તેઓ હોટલમાંથી બહાર નીકળતા હતા. ભટ્ટસાહેબે જ્યેશભાઈને કહ્યું, ‘મારી ટ્રાન્સફર હિંમતનગર ને બદલે ગોંડલ થઈ હોત તો સારું થાત ! પવિત્ર વાતાવરણમાં રહેવાનું મળત ! સત્સંગ પણ સારો થાત.’

‘ભટ્ટસાહેબ ! નસીબવાળા હોય એની ટ્રાન્સફર ગોંડલમાં થાય ! લલાટે લખાયું હોય તો થાય !’ એમ મજાકમાં જ્યેશભાઈ બોલી ગયા.

‘હા ભાઈ ! અમારા નસીબમાં ત્યાં જવાનું નથી. જેવી હરિની ઈચ્છા !’

આ પ્રમાણે વાત કરીને નારિયેલીવાળા સાહેબ ઘરે આવ્યા. ઘરનું દ્વાર ખોલ્યું તો ફોન રણકતો હતો. સાહેબે લાઈટ ચાલુ કર્યા વિના પહેલા ફોન ઉપાડ્યો.

‘પપ્પા, તમારી ટ્રાન્સફર ગોંડલ થઈ છે.’ સામેથી સાહેબના જમાઈએ ખુશમિજાજમાં સમાચાર પાઠવ્યા.

‘ખરેખર ? મારા માનવામાં નથી આવતું !’

‘મને એવા સમાચાર મળ્યા છે. તમે તપાસ કરી લો.’ એમ કહી જમાઈએ ફોન મૂક્યો.

સાહેબે તરત જ અમદાવાદ ફોન કરીને તપાસ કરી તો વાત સાચી હતી. એમની ટ્રાન્સફર ગોંડલ થઈ હતી. આ જાણી આશ્ચર્યથી સાહેબનાં રૂવાંડાં ખડાં થઈ ગયાં ! એમ કે આપણા લલાટે આવું મંગલ ભાગ્ય લખાયું છે ? !

તરત જ એમણે ભટ્ટસાહેબને આ સમાચાર આપ્યા. ભટ્ટસાહેબે કહ્યું, ‘શું ચાર, તું પણ આવી મજાક કરે છે ?’

‘ભટ્ટસાહેબ, હું મજાક નથી કરતો. આ સત્ય હકીકત છે.’

ભટ્ટસાહેબે પણ અમદાવાદ તપાસ કરાવી તો જણાયું કે વાત સાચી હતી. એમણે ફોન પર અભિનંદન આપીને કહ્યું, ‘તું બહુ નસીબદાર છે, દોસ્ત !’

આમ વાત કરીને જયેશભાઈએ ફોન મૂક્યો અને ફરીથી ફોન રણક્યો. તરત જ ફોન ઉપાડ્યો.

‘જય સ્વામિનારાયણ..’ સામે છેડેથી ઘેરો અને સ્પષ્ટ અવાજ સંભળાયો. સાહેબને ઓળખતા વાર ન લાગી કે આ તો સ્વામીજીનો અવાજ છે !

‘જય સ્વામિનારાયણ, સ્વામીજી !’

‘શું ચાલે છે ?’

‘દયાળુ, આપની કૃપામાં મ્હાલીએ છીએ.’

‘તમારી ગોંડલ ટ્રાન્સફર થઈ છે ?’

‘હા.. સ્વામીજી, આપના આશીર્વાદથી શક્ય બન્યું છે !’ સાહેબના મુખેથી કૃતજ્ઞતાનાં ઉદ્ગારો સરી પડ્યા.

‘સાહેબ, તમે ખૂબ નસીબદાર છો !’

‘દયાળુ, આપની કૃપા છે.’

આ રીતે ભક્ત અને ભક્તવત્સલ વિભુ વચ્ચે ભાવપૂર્ણ સંવાદ ચલાયો. સાહેબ માટે આ પ્રસંગ ચિરંજીવ સ્મૃતિ બની ગયો.

આજે અમે તમારા ઘરે આવીએ છીએ.

એક દિવસ તેઓ સવારે છ વાગ્યે પૂજામાં બેઠા હતા. અચાનક સ્વામીજીએ દિવ્યસ્વરૂપે દર્શન આપ્યાં ! સાહેબને કહ્યું, ‘આજે અમે તમારા ઘરે આવીએ છીએ.’ સ્વામીજીનાં દિવ્યદર્શન કરીને એમની આંખો ખુલ્લી જ રહી ગઈ ! બે હાથ જોડી અહોહોભાવે ‘હા સ્વામિજી !’ એમ કહ્યું. એમના ધર્મપત્નીએ આ સાંભળ્યું એટલે તેઓ બોલ્યાં, ‘તમે કોની સાથે વાત કરો છો ?’

‘હમણાં સ્વામીજીએ દર્શન આપીને કહ્યું કે અમે તમારા ઘરે આવીએ છીએ.’ સાહેબે આનંદ વ્યક્ત કરતાં કહ્યું.

‘એમ ? સ્વામીજી આપણે ત્યાં પધારે છે ?’ એમનાં ધર્મપત્નીને પણ ખૂબ જ આનંદ થયો.

એ દિવસે સાહેબ એક લગ્નમાં જમવા માટે જંબુસરની વિશાલાડની વાડીમાં ગયા. જમીને બહાર આવીને રોડ પર ઊભા રહ્યા એવી જ એક રિક્ષા એમની બાજુમાં આવીને ઊભી રહી ગઈ. જોયું તો બે સંતો અંદર બેઠા હતા. ઠાકોરજીને લઈને તેઓ રિક્ષામાંથી બહાર આવ્યા. સાહેબે ચરણસ્પર્શ કર્યા. સંતો હરિધામના છે એ ખ્યાલ આવી ગયો.

‘તમારું ઘર અહીંથી નજીક છે ?’ એક સંતે નમ્રભાવે પૂછ્યું.

‘હા સ્વામી, નજીક જ છે.’

‘તો ઠાકોરજીને લઈને આપના ઘરે પધરામણી કરીએ.’

‘જરૂર પધારો, સ્વામિજી !’

એટલામાં બીજા ત્રણ-ચાર મુક્તોએ સંતોને પ્રાર્થના કરી કે ઠાકોરજીના થાળની વ્યવસ્થા થઈ ગઈ છે તો આપ અમારી સાથે પધારો. એમની વિનંતી સ્વીકારીને સંતોએ એક ભક્તના ઘરે થાળ લીધો. સાહેબે પ્રાર્થના કરી કે થાળ લઈને આરામ કરવા અમારે ત્યાં પધારજો એટલે સંતોએ સાહેબને ત્યાં આરામ કરવાનું નક્કી કર્યું.

થાળ લઈને સંતો સાહેબને ત્યાં પધાર્યા. બેઠા એવા કુતૂહલવશ એમણે સાહેબને પ્રશ્ન પૂછ્યો, ‘અમે આપને ઓળખતા નથી અને આપ અમને ઓળખતા નથી તો અમે જ્યારે આપને કહ્યું કે અમે તમારા ઘરે આવીએ છીએ તો આશ્ચર્ય ન થયું ?’

‘મને ખૂબ આનંદ થયો કારણ કે આજે સવારે સ્વામીજીએ દર્શન આપીને

કહ્યું હતું કે હું આપના ઘરે આવું છું. ઠાકોરજીને લઈને આપ સંતો પધાર્યા એટલે મારે મન તો સ્વામીજીનાં સ્વરૂપો જ છો !' સાહેબે ખુલાસો કર્યો.

આ સાંભળીને સંતોને પણ ખૂબ આશ્ચર્ય થયું ! પૂછ્યું કે કેટલા વાગે તમને સ્વામીજીએ દર્શન દીધાં હતાં ?

‘સવારે છ વાગ્યે.’

‘અમને પણ સવારે છ વાગ્યે નીકળતી વખતે સ્વામીજીએ કહ્યું હતું કે તમારી રિક્ષા પાસે ચશ્મા પહેરેલ એક જડા ભાઈ આવીને ઊભા રહે એમના ઘરે પધરામણી કરજો.’

આમ, સંતોને અંતર્યામીપણે સ્વામીજીએ કહ્યું અને સાહેબને દિવ્યદર્શન આપીને કહ્યું.

આરામ કરીને સાહેબના પિતાશ્રીએ સંતોને કિર્તનો સંભળાવ્યાં, ત્યારે સાહેબને બીજી પણ એક સ્મૃતિ થઈ આવી કે સ્વામીજી એક દિવસ ઘરે પધારેલા ત્યારે પિતાશ્રીએ કિર્તનો ગાવાની શરૂઆત કરી હતી, પરંતુ સ્વામીજીએ બીજે પધરામણીએ જવું હતું એટલે કહેલું કે અત્યારે મારે ઉતાવળ છે એટલે જઈ છું પરંતુ તમારાં કિર્તનો સાંભળવા હું ફરીથી જરૂર આવીશ. આજે સંતોના સ્વરૂપે સ્વામીજીએ બાપુજી પાસેથી કિર્તનો સાંભળીને એમની કિર્તનભક્તિને સ્વીકારી !

આધ્યાત્મિક જાતન

એક દિવસ સ્વામીજી અનિર્દેશમાં આસન પર બિરાજમાન હતા. સાહેબ પણ દર્શન કરી રહ્યા હતા. એવામાં એક ભાઈ આવ્યા. દીદાર પરથી ગરીબ જણાતા હતા. પોતાની દીકરીએ સેવામાં થોડા પૈસા ભેગા કરીને ઠાકોરજીની સેવામાં મોકલાવ્યા હતા તે પોટલી સ્વામીજીના ચરણોમાં ધરવા આવ્યા હતા. સ્વામીજી રાજ થયા અને આશીર્વાદરૂપે ધબ્બા પણ માર્યા. ઘરના ખબરઅંતર પણ પૂછ્યા. સ્વામીજીએ એમના ખભા પર હાથ મૂકીને વાતોમાં એટલા તો મશગૂલ કરી દીધા કે એ ભાઈ નીચે બેસવાને બદલે સ્વામીજીની સાથે આસન પર જ બેસી ગયા. સ્વામીજી સાથે આટલી પળોનું સાંનિધ્ય મળ્યું એ અહોહોભાવમાં તેમને સૂઘબૂઘ ન રહી તેથી

‘સ્વામીજીના આસન પર ન બેસાય’ એ ખ્યાલ જ ન રહ્યો. પરંતુ સ્વામીજી તો એટલી જ સહજતાથી એમની સાથે ઓતપ્રોત થઈને વાતો કરતા રહ્યા.

નજીકમાં ઊભેલા જયેશભાઈને પેલા ભાઈ માટે ઓરોભાવ પ્રગટવાની શરૂઆત થઈ કે આટલો પણ વિવેક નથી કે આવી રીતે સ્વામીજીના આસન પર ન બેસાય ! આ રીતે અંતરમાં અરુચિની શરૂઆત થતાં જ સ્વામીજીએ અંતર્યામીપણે એક સંતને કહ્યું, ‘સાહેબને જમાડવા લઈ જાઓ અને જમાડીને પછી લઈ આવો.’

સાહેબે આ સાંભળ્યું. એમને ખ્યાલ આવી ગયો કે મારા આત્મા પર બાહ્યદષ્ટિના પડળો ન જામે, ઓરાભાવથી આત્મા મલિન ન થાય અને મારું પુણ્ય સ્વી ન જાય એ માટે સ્વામીજીએ આમ કર્યું હશે. તેઓ વિચાર કરવા લાગ્યા કે સ્વામીજી જેવા પુરુષ બેઠા હોય ત્યારે મને આવા વિચારો ન આવવા જોઈએ. એ ભાઈ કેટલા નસીબદાર છે કે સ્વામીજીની સાથે એમને બેસવાનું મળ્યું ! સ્વામીજીની કેવી સહજ અવસ્થા ! કેવળ સંબંધમાં જ ખોવાઈ ગયા તો અવિવેક તો ક્યાંથી દેખાય ! ભલે કોઈ જાણે-અજાણે અવિવેકથી વર્તે પરંતુ એની કક્ષાએ જઈને, એની ભૂલો ભૂલાવી દે એટલો પ્રેમ આપીને સહજતાથી રસબસ થવું એ જ તો સ્વામીજીની સહુ સાથેની અનુપમ આત્મીયતા છે ! આવો સૂક્ષ્મ સ્વાધ્યાય કરતાં કરતાં સાહેબે પશ્ચાતાપ કર્યો.

લો ત્યારે, છેલ્લું પ્રમોશન આપી દઈએ.

ઈ.સ. ૨૦૦૪ના ફેબ્રુઆરી માસમાં એમને ભાવનગરમાં આસિસ્ટન્ટ જજ તરીકે પ્રમોશન મળ્યું એટલે આશીર્વાદ લેવા તેઓ સ્વામીજી પાસે આવ્યા. ઠાકોરજીનું પૂજન કરીને સ્વામીજીનું પૂજન કરવા જતાં સ્વામીજીએ પૂછ્યું, ‘શામાં પ્રમોશન મળ્યું ?’

એમનાથી બોલી જવાયું, ‘સ્વામીજી, જોઈન્ટ ડીસ્ટ્રીક્ટ જજ તરીકે પ્રમોશન મળ્યું છે.’ એમને ખ્યાલ ન રહ્યો કે મારાથી કંઈક જુદુ જ બોલાઈ જવાયું છે.

પરંતુ સ્વામીજીએ ધબ્બો મારતાં કહ્યું, ‘લો ત્યારે, છેલ્લું પ્રમોશન આપી દઈએ.’

સાહેબ રાજી થઈ ગયા. થોડે દૂર ખસ્યા એટલે એમના બંને દીકરાઓ દ્રુપદ

અને રાજે કહ્યું, ‘પપ્પા ! સ્વામીજી આગળ શું ગપ્પાં મારો છો ?’

‘મેં ક્યાં ગપ્પું માર્યું છે ? જેમ છે એમ તો કહ્યું !’

‘તમે સ્વામીજી આગળ શું બોલ્યા એ ખબર છે ?’

‘હા.. આસિસ્ટન્ટ જજ તરીકે પ્રમોશન મળ્યું છે એ વાત કરી !’

‘પપ્પા, તમે એવું બોલ્યા કે જોઈન્ટ ડીસ્ટ્રીક્ટ જજ તરીકે પ્રમોશન મળ્યું છે !’

‘હું એવું બોલ્યો જ નથી.’

‘એવું જ તમે બોલ્યા છો. અમે સાંભળ્યું તે ખોટું ? તમારી બાજુમાં જ તો હું ઊભો હતો ! હું તો તમે બોલ્યા ત્યારે જ કહેવાનો હતો પણ કાંઈ ન બોલી શક્યો.’

સાહેબ વિચારમાં પડી ગયા કે ખરેખર હું આવું બોલી ગયો કે પ્રભુએ મારી પાસે આવું બોલાવ્યું ? ‘હશે, સ્વામીજી જે કરશે એ સારું જ કરશે.’ એમ વિચારતા વિચારતા તેઓ ઘરે ગયા.

અઠવાડિયામાં જ કૌતુક પમાડે એવી ઘટના બની ! સુપ્રીમ કોર્ટના આદેશ મુજબ એમને આસિસ્ટન્ટ જજમાંથી જોઈન્ટ ડીસ્ટ્રીક્ટ જજ તરીકેનું પ્રમોશન મળી ગયું ! સામાન્ય રીતે આવું પ્રમોશન મળતાં ઓછામાં ઓછું એક વર્ષ તો થાય જ. એને બદલે સ્વામીજીના આશીર્વાદથી એક જ અઠવાડિયામાં આ રીતે એમને બઢતી મળી ગઈ !

યોગીજીમહારાજે દિવ્ય દર્શન આપ્યા.

સ્વામીજીની પરાવાણીનું શ્રવણ કરીને યોગીજીમહારાજનો અપરંપાર મહિમા સાહેબને સમજાયો હતો. સ્વામીજી યોગીબાપાનું એ કક્ષાએ વર્ણન કરે કે સાહેબને પસ્તાવો થાય કે આપણે બાપાનાં દર્શન ન કરી શક્યા !

ભાવનગરમાં માજીરાજ ગેસ્ટહાઉસમાં સાહેબની સાથે બીજા એક જજ સાહેબ શ્રી વિજયભાઈ મહેતા પણ રહેતા હતા. તેમને પોલિયોની અસર હોવાથી તેઓ ચાલી શકતા ન હતા, પરંતુ તેઓ ખૂબ જ ધાર્મિક હતા, યોગના ઉપાસક હતા અને ધ્યાનમાં કલાકો સુધી બેસી રહેતા.

એક દિવસ સવારે તેઓ ધ્યાનમાં બેઠા હતા. જયેશભાઈ બાથરૂમમાં સ્નાન

કરી રહ્યા હતા. ઘરનો દરવાજો અંદરથી બંધ હતો. અચાનક જ પવનથી લહેરકી આવી અને દરવાજો આપોઆપ ખુલી ગયો અને યોગીબાપા ઘરમાં પ્રવેશ્યા ! સાહેબે યોગીબાપાનાં દર્શન કરીને ખૂબ જ ભાવપૂર્વક આવકાર્યા કે બાપા ! પધારો. તેમણે ઊભા થવાનો પ્રયત્ન કર્યો પણ ન થઈ શક્યા. બાપા સોફા પર બિરાજ્યા.

બાથરૂમમાં જયેશભાઈ વિચાર કરે કે સાહેબ કોની જોડે વાત કરે છે ? એટલામાં મહેતા સાહેબે બૂમ પાડી, ‘જયેશભાઈ ! જલદી આવો, યોગીબાપા પધાર્યા છે ! સાહેબ.. બાપા પધાર્યા છે !’ યોગીબાપાનું નામ સાંભળીને સાહેબ તરત જ બાથરૂમમાંથી બહાર આવી ગયા. મહેતા સાહેબ તરફ જોયું. સાહેબ કહે, ‘સોફા પર જુઓ !’

જયેશભાઈએ સોફા તરફ જોયું. એક ભગવા વસ્ત્રધારી આકૃતિ ઉપસવા લાગી ! હસતા મુખારવિંદ સાથે યોગીબાપાનાં દર્શન કરીને સાહેબ તો આભા જ બની ગયા ! અચાનક આ રીતે બાપાનાં આવાં દિવ્ય દર્શન પામીને સાહેબ આશ્ચર્યવત્ સ્તબ્ધ જ થઈ ગયા ! બાપાનાં દર્શન કરવાનો સંકલ્પ બાપાએ જ પૂરો કર્યો એટલે એમના આનંદનો પાર ન રહ્યો !

બાપાએ હાથનો ઈશારો કરીને કહ્યું, ‘અમે બેઠા છીએ, તમે સ્નાન કરી લો.’ સાહેબ તરત જ સ્નાનવિધિ પૂરી કરીને બહાર આવ્યા. પછી બંને મિત્રોએ બાપાના ચરણસ્પર્શ કર્યા. બાપાએ બંનેનાં મસ્તક પર અભયહસ્ત મૂક્યો.

સાહેબે પ્રાર્થના કરતાં કહ્યું, ‘બાપા, અમારે આપની આરતી ઉતારવી છે.’

બાપાએ હસતા હસતા અનુમતિ આપી. ગેસ્ટહાઉસમાં દીવો કે દિવેટ ક્યાંથી હોય ! એટલે એમણે પાંચ અગરબત્તી પ્રગટાવી. બાપા એમના ભક્તિભાવને સ્વીકારવા ઊભા થયા. બંને મિત્રો એ પ્રગટાવેલી અગરબત્તીથી આરતી ઉતારવા લાગ્યા. બાપાનાં દિવ્ય દર્શન પામીને બંનેની આંખોમાંથી અશ્રુધારા વહેવા લાગી ! ઘરમાં અકલ્પનીય આહલાદકતા પ્રસરી ગઈ ! દિવ્યતાની સાથોસાથ અનેરી ઠંડક પણ વ્યાપી ગઈ !

આરતી પૂરી થઈ. બંને મિત્રો બે હાથ જોડી બાપા સમક્ષ ઊભા રહ્યા. બાપાએ બંને હાથ ઊંચા કરીને આશીર્વાદ આપ્યા. ઘરનાં દ્વાર આપોઆપ ખૂલી ગયા અને બાપા પ્રસ્થાન કરતા કરતા ધીરે ધીરે દષ્ટિ-અગોચર થઈ ગયા !

આંખોમાં આંસુ સાથે મહેતા સાહેબે જયેશભાઈને કહ્યું, ‘સાહેબ, તમારા કારણે મને પણ યોગીબાપાનાં આવાં અદ્ભુત દર્શન થયાં ! હું કૃતાર્થ થઈ ગયો !’

‘સાહેબ, એ તો એમની કરુણા કે તેઓએ આપણને દર્શન આપ્યાં.’

આ રીતે ક્યાંય સુધી તેઓ એ દિવ્ય સ્મૃતિમાં ગરકાવ રહ્યા. હૈયામાં અનુભવ્યું કે સ્વામીશ્રીએ તો સંકલ્પો પૂરા કરીને અલૌકિક સુખ આપ્યું જ છે પરંતુ સ્વામીશ્રીના સંબંધે એમના ગુરુદેવ યોગીબાપાએ પણ આ રીતે લાડ લડાવી એમના કરુણાધોધમાં ઝબોળી દીધા !

બંને મિત્રોના અહોહોભાવ અને કૃતજ્ઞભાવની સાક્ષી ચાર આંખો ક્યાંય સુધી બની રહી !

“સંત છે ત્યાં નિયમ છે, ઈર્મ છે, જ્ઞાન છે ને સંત છે ત્યાં અનંત ગૃહા છે અને ભગવાન પણ ત્યાં જ છે ને તેથી જીવ પવિત્ર થાય છે. તે વચનામૃતમાં ઠહ્યું છે જે તપ, ત્યાગ, યોગ, વ્રત, દાન એ આદિ સાધને કરીને ભગવાન કહે તેવો હું વશ થાતો નથી જેવો શુદ્ધ અંતઃકરણવાળા સાધુને સંગે કરીને રાજી થાઉં છું ને આ સત્સંગ મળ્યો છે તેના પુણ્યનો પારાવાર નથી.”

- અ.મૂ.અ.મૂ. શ્રી ગુણાતીતાનંદસ્વામી